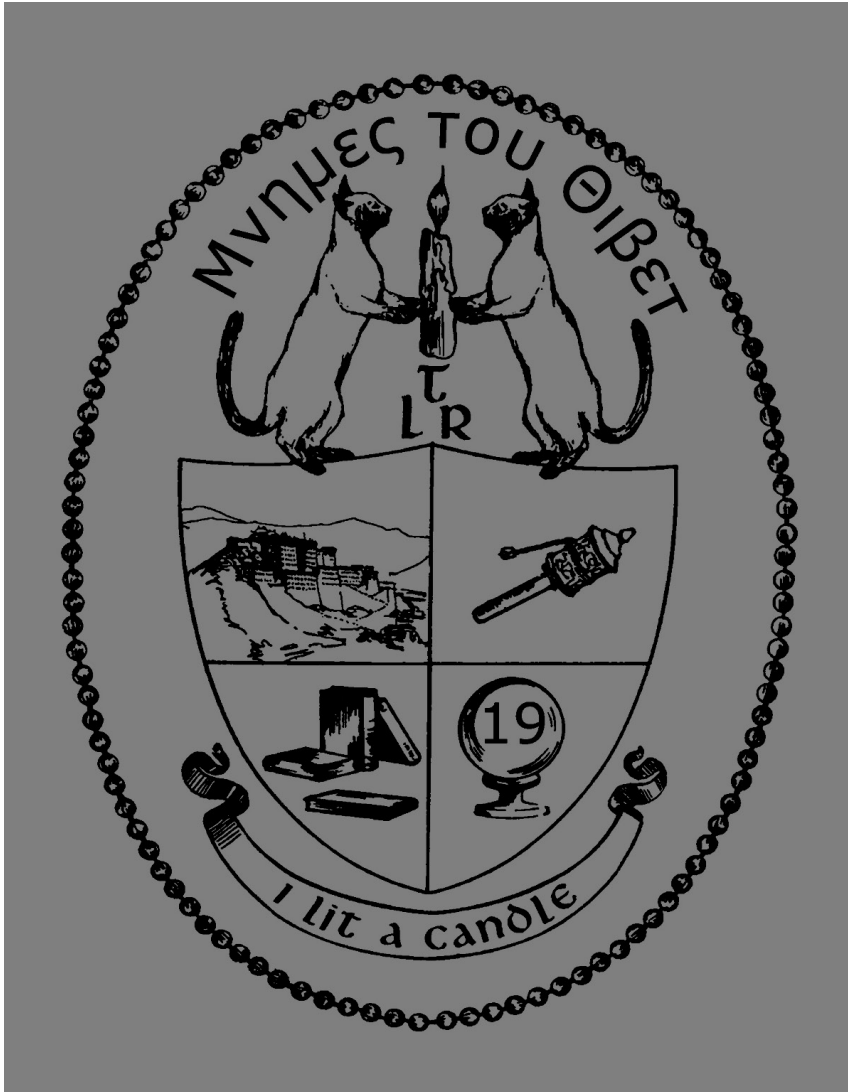

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΑ ΝΑ ΑΝΑΨΕΙΣ ΕΝΑ ΚΕΡΙ
ΠΑΡΑ ΝΑ ΚΑΤΑΡΙΕΣΑΙ ΤΟ ΣΚΟΤΑΔΙ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ.....	27
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ.....	47
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ.....	65
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ.....	88
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ.....	111
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ.....	131
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ.....	151
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ.....	171
ΕΠΙΛΟΓΟΣ.....	191

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Πολλοί ήταν εκείνοι που γέλασαν και κορόιδεψαν όταν, πριν κάμποσα χρόνια, έγραψα στο τρίτο μάτι πως είχα πετάξει πάνω από τη Γη με χαρταετό. Θα νόμιζε κανείς πως είχα κάνει μεγάλο έγκλημα λέγοντας κάτι τέτοιο. Όμως τώρα, σήμερα δεν έχουμε παρά να ρίξουμε μια ματιά γύρω μας για να δούμε ανθρώπους να πετούν με αετούς. Άλλους τους βλέπουμε στις παραλίες, να πετούν πάνω από το νερό με αετό που τον τραβά κάποιο κρίς κράφτ. Άλλους πάλι τους βλέπουμε να πηδούν στο κενό από κάποιο μεγάλο ύψωμα με τον αετό τους και να πετούν στη συνέχεια πάνω από τη Γη. Κανείς όμως δεν λέει σήμερα πως ο Λόμπσανγκ Ράμπια είχε δίκιο. Ενώ όταν το έγραφα, για την δυνατότητα που έχει κανείς να πετάξει με αετό, δεν είχαν λείψει οι χλευασμοί και τα ειρωνικά γέλια. Υπάρχουν αρκετά πράγματα που μόλις πριν λίγα χρόνια ήταν επιστημονική φαντασία και που σήμερα δεν είναι παρά κομμάτια της καθημερινότητας. Έχουμε δορυφόρους στο διάστημα, και μπορούμε από το Λονδίνο να δούμε στην τηλεόραση τα προγράμματα της Αμερικής. Ή της Ιαπωνίας. Το είχα προβλέψει αυτό. Όπως επίσης έχουμε σήμερα στείλει άνθρωπο, ή μάλλον ανθρώπους, στο φεγγάρι. Όλα τα βιβλία μου είναι αληθινά, και ο χρόνος αποδεικνύει με τον δικό του ρυθμό την αλήθειά τους. Το βιβλίο αυτό δεν είναι μυθιστόρημα. Ούτε και επιστημονική φαντασία. Είναι μια αντικειμενική παρουσίαση γεγονότων που έχω πράγματι ζήσει, και που τα αναπλάθω με κάθε ακρίβεια. 7

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Δηλώνω πως αυτό το βιβλίο είναι ΑΛΗΘΙΝΟ, εσείς όμως ίσως να θέλετε να το θεωρείτε επιστημονική φαντασία ή κάτι παρόμοιο. Πολύ ωραία, είστε ελεύθεροι να γελάσετε μαζί του και να το θεωρείτε επιστημονική φαντασία, ίσως όμως, πριν καν το τελειώσετε, να συμβεί κάτι που να το αποδεικνύει αληθινό. Προκαταβολικά σας δηλώνω πάντως ότι δεν θα απαντήσω σε κανένα γράμμα με ερωτήσεις γι αυτό το βιβλίο. Παραλαμβάνω τόσα πολλά γράμματα, χωρίς μάλιστα γραμματόσημα για απάντηση, που μερικές φορές χρειάζονται περισσότερα για να απαντηθεί το γράμμα κάποιου αναγνώστη απ' όσα έδωσε αρχικά για να αγοράσει το βιβλίο. Όπως και να είναι, βρίσκεται στα χέρια σας αυτό το βιβλίο. Και ελπίζω να σας αρέσει. Ελπίζω να βρείτε πιστευτό το περιεχόμενό του. Αν δεν το βρίσκετε πιστευτό, ίσως να σας συμβαίνει να μην έχετε φτάσει ακόμα στο απαραίτητο επίπεδο εξέλιξης. 8

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΛΟΜΠΣΑΝΓΚ. ΛΟΜΠΣΑΝΓΚ. Αργά μου φάνηκε να κολυμπώ μακριά από τα βάθη ενός ύπνου εξάντλησης. Ήταν μια τρομερή μέρα όμως τώρα κάποιος με ζητούσε. Και πάλι ή φωνή. Λόμπσανγκ. Ξαφνικά ένιωσα αναταραχή γύρω μου, άνοιξα απότομα τα μάτια μου και πίστεψα για μια στιγμή πως έπεφτε το βουνό πάνω μου. Και δεν είχα άδικο. Ένα χέρι απλώθηκε προς το μέρος που κοιμόμουν, ακριβώς την ώρα που ένας μεγάλος βράχος με κοφτερές άκρες γλιστρούσε πίσω μου, ξεσχίζοντας τον χιτώνα μου. Σηκώθηκα γρήγορα όρθιος και μισοζαλισμένος ακολούθησα τον σωτήρα μου προς μια μικρή εσοχή, στην άκρη της οποίας ήταν ένα πολύ μικρό ερημητήριο. Γύρω μας έπεφταν βροχή οι βράχοι και το χιόνι. Ξαφνικά αντικρίσαμε μέσα στην αναταραχή την σκυφτή μορφή του ερημίτη που ερχόταν προς το μέρος μας από το ερημητήριο του όσο πιο γρήγορα μπορούσε. Όμως όχι, ένας τεράστιος όγκος βράχων κύλησε εκείνη τη στιγμή στην βουνοπλαγιά και παρέσυρε στον δρόμο του το ερημητήριο και την σκυφτή μορφή, και την προεξοχή ακόμη του βράχου όπου ήταν κτισμένο. Αυτός ο βράχος είχε κάπου εξήντα μέτρα μήκος, κι όμως αφέθηκε στο ρεύμα της κατολίσθησης όπως τα φύλλα αφήνονται στο φθινοπωρινό αεράκι. 9

Ο οδηγός μου, ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, με κρατούσε σφιχτά από

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

τους ώμους. Γύρω μας ήταν σκοτάδι, χωρίς ούτε μια σπίθα αστράφωτος, χωρίς ούτε μια αναλαμπή φλόγας από τα σπίτια της Λάσα. Τα πάντα ήταν σκοτεινά. Ξαφνικά άρχισε καινούργια βροχή τεράστιων βράχων, άμμου, χιονιού και πάγου. Ή εσοχή στην οποία επιπόλαια στεκόμαστε φάνηκε να γλίστρα κι αυτή με τους βράχους. Νιώσαμε να γλιστρούμε, να γλιστρούμε ασταμάτητα. Νομίζω πως σε κάποια στιγμή θα πρέπει να λιποθύμησα, γιατί όταν ξαναβρήκα τις αισθήσεις μου βρέθηκα να σκέφτομαι τις συνθήκες που μας είχαν κάνει να ξεκινήσουμε αυτό το ταξίδι προς τούτο το απόμακρο ερημητήριο. Βρισκόμασταν στην Ποτάλα παίζοντας με το τηλεσκόπιο που κάποιος Άγγλος κύριος είχε δωρήσει στον Δαλάι Λάμα σε ένδειξη καλής θέλησης. Ξαφνικά αντίκρισα σημαίες προσευχής να κυματίζουν ψηλά στο βουνό. Μου φάνηκαν να κυματίζουν με κάποιο είδος κωδικό. Γρήγορα έδωσα το τηλεσκόπιο στον οδηγό μου, και τέντωσα το χέρι προς την κατεύθυνση των σημαιών. Εκείνος στάθηκε ακίνητος, στηρίζοντας το τηλεσκόπιο στο τείχος τού πιο ψηλού σημείου της Ποτάλα. Μετά από λίγο γύρισε προς το μέρος μου και είπε. Ο ερημίτης έχει ανάγκη από βοήθεια, είναι άρρωστος. Ας πληροφορήσουμε για αυτό τον ηγούμενο κι ας ετοιμαστούμε να φύγουμε. Απότομα έκλεισε το τηλεσκόπιο και μου το έδωσε για να το τοποθετήσω πίσω στη αποθήκη με τα δώρα προς τον Δαλάι Λάμα. Έτρεξα να κάνω ο,τι μου είπε, προσέχοντας ιδιαίτερα να μην σκοντάψω και πάθει τίποτα το τηλεσκόπιο, το πρώτο που είχα ποτέ μου δει. Στη συνέχεια πήγα και γέμισα με κριθάρι το σακούλι μου, φρόντισα να εφοδιαστώ με αρκετή ποσότητα ίσκας για τη φωτιά κι υστέρτα περίμενα τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Σε λίγο εμφανίστηκε με δυο σάκους, έναν μεγάλο και βαρύ που είχε περασμένο στους ώμους του, κι έναν άλλο ελαφρότερο που έβαλε στους δικούς μου.10

Θα πάμε με άλογα ως τους πρόποδες του βουνού, κι υστέρτα θα πρέπει να στείλουμε τα άλογα πίσω και να σκαρφαλώσουμε με τα πόδια να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

σκαρφαλώσουμε. Θα είναι δύσκολη ανάβαση, το έχω κάνει και παλαιότερα και ξέρω. Ανεβήκαμε στα άλογά μας και κατεβήκαμε τα σκαλοπάτια του μοναστηριού ως το σημείο που αρχίζει ο εξωτερικός δακτύλιος των δρόμων που περιζώνουν την Λάσα. Σε λίγο φτάναμε στην στροφή και, όπως πάντοτε έκανα, γύρισα το κεφάλι μου προς τα αριστερά, για να αντικρίσω για μια φορά ακόμη το σπίτι όπου γεννήθηκα. Δεν έμενε χρόνος ωστόσο για να περάσω σε νοσταλγικές σκέψεις. Βρισκόμαστε σε αποστολή. Τα άλογα άρχισα να καλπάζουν, να βαριανασαίνουν και να χλιμιντρίζουν. Η ανηφοριά τους ήταν δύσκολη, καθώς μάλιστα τα πόδια τους γλιστρούσαν στις πέτρες. Στο τέλος, με ένα αναστεναγμό, ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ είπε, λοιπόν, Λόμπσανγκ, τα άλογα τελειώνουν εδώ. Από τώρα και στο εξής θα πρέπει να βασιστούμε στα πόδια μας. Ξεπεζέψαμε κι ο Λάμα τα χάιδεψε και τους είπε να γυρίσουν πίσω. Εκείνα έκαναν μεταβολή και κάλπασαν στο μονοπάτι προς τη Λάσα με καινούργια ορμή, στη σκέψη πως γύριζαν και δεν συνέχιζαν την κοπιαστική ανάβαση. Στερεώσαμε καλά τους σάκους μας κι ελέγξαμε τα χοντρά ραβδιά μας. Οποιοδήποτε σχίσσιμο, οποιοσδήποτε ρόζος στα ραβδιά θα μπορούσε να αποδειχθεί θανάσιμος στην ανάβαση, κι έτσι κάναμε αυτή τη δουλειά με πολλή προσοχή. Είχαμε φλασκιά με νερό, είχαμε ίσκα για τη φωτιά, και είχαμε γεμάτα τα σακούλια μας με κριθάρι. Χωρίς λοιπόν να ρίξουμε άλλο το βλέμμα μας πίσω ξεκινήσαμε την ανάβαση στην απότομη, βραχώδη πλαγιά. Ο βράχος έλεγε πως ήταν καμωμένος από γυαλί, τόσο γλιστερός ήταν. 11

Βάζοντας χέρια και πόδια σ' όποια μικρή λακούβα βρίσκαμε καταφέραμε, γδέρνοντας κνήμες και μπράτσα, να σκαρφαλώσουμε ως μια μικρή εσοχή. Εκεί σταματήσαμε για λίγο, να πάρουμε μια ανάσα.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Από μια σχισμή των βράχων έτρεχε λίγο νερό. Έτσι ήπιαμε, και φτιάξαμε λίγη τσάμπα. Δεν ήταν πολύ γευστική, καθώς υποχρεωθήκαμε να την φτιάξουμε με το παγωμένο εκείνο νερό. Δεν υπήρχε χώρος σ' εκείνη την εσοχή για φωτιά. Ήταν αρκετή πάντως για να μας τονώσει. Αρχίσαμε να συζητούμε με τι τρόπο να συνεχίσουμε την ανάβαση. Ή επιφάνεια ήταν ομαλή, δεν έβλεπες πολλές εσοχές που θα μπορούσαν να βοηθήσουν στην αναρρίχηση. Παρόλα αυτά ξεκινήσαμε την προσπάθεια, όπως είχαν κάνει και άλλοι πριν από μας. Σκαρφαλώναμε πόντο με πόντο προς τα πάνω, ώσπου αρχίσαμε να διακρίνουμε πιο καθαρά την μικρή κουκκίδα το ερημητήριου. Σε λίγο αρχίσαμε να διακρίνουμε και τους βράχους απ' τους όποιους ήταν χτισμένο. Το ερημητήριο φώλιαζε στην άκρη ενός κομματιού βράχου που εξείχε απ' την βουνοπλαγιά. Φτάσαμε ως κάτω απ' αυτό τον βράχο, κι εκεί καθίσαμε αρκετή ώρα, προσπαθώντας να βρούμε την αναπνοή μας. Βρισκόμαστε πολύ ψηλά, πάνω από την πεδιάδα της Λάσα, και ο αέρας ήταν αραιός και παγωμένος. Όταν νιώσαμε ικανοί να σταθούμε και πάλι στα πόδια μας, συνεχίσαμε το ανέβασμα, πιο εύκολα αυτή τη φορά, ώσπου φτάσαμε στην είσοδο τού ερημητήριου. Ο γέρος ερημίτης φάνηκε στο άνοιγμα της πόρτας. Έριξα μια ματιά στο εσωτερικό τού ερημητήριου και τάχασα. Ήταν τόσο μικρό που κυριολεκτικά δεν χωρούσε τρεις ανθρώπους μαζί. Έτσι πρότεινα να μείνω απέξω. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόναπ έδωσε τη συγκατάθεσή του, κι έτσι απομακρύνθηκα προς την εσοχή τού βράχου καθώς ή πόρτα έκλεινε πίσω του. Πρέπει να μην ξέχνα κανείς ποτέ τη φύση, γιατί μερικές φορές ή φύση γίνεται πολύ πιεστική, σε αναγκάζει να τριγυρνάς ανάμεσα στα βράχια ψάχνοντας για τουαλέτα.¹²

Και, πράγματι, στα δεξιά του μεγάλου βράχου ανακάλυψα μια επίπεδη προεξοχή που έβγαине αρκετά έξω, απ' το κενό. Είχε μια πολύ βολική τρύπα αυτή ή προεξοχή, που όπως έβλεπα είχε κατασκευασθεί ή

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

μεγεθυνθεί από ανθρώπινο χέρι. Κοιτώντας απ' αυτή την τρύπα μπόρεσα να λύσω και μια απορία που με βασάνιζε. Καθώς ανεβαίναμε είχα προσέξει έναν πολύ περίεργο σωρό κιτρινωπού πάγου ακριβώς κάτω από την τρύπα. Τώρα καταλάβαινα πως αυτός ο τόσο παράξενος σωρός ήταν δείγμα της πολύχρονης παρουσίας ανθρώπων στο ερημητήριο. Με ανακούφιση πρόσθεσα και τη δική μου εισφορά. Μετά από αυτό άρχισα να κάνω βόλτες γύρω από το ερημητήριο. Ανακάλυψα έτσι ένα βράχο που μου φάνηκε υπερβολικά λείος. Συνέχισα όμως σε αυτό το μονοπάτι και σταμάτησα μπροστά σε μια πέτρινη προεξοχή που μου φάνηκε κινητή. Είχε την μορφή σφήνας, και με έκανε να αναρωτιέμαι με πραγματικό ενδιαφέρον τι γύρευε μια πέτρινη σφήνα σε εκείνη τη θέση. Καθώς μάλιστα την εξέτασα προσεκτικότερα, το ενδιαφέρον μου μεγάλωσε, γιατί κατάλαβα πέρα από αμφιβολία πως ήταν καμωμένη από ανθρώπινο χέρι. Και πάλι όμως, πως μπορούσε να ήταν. Βρισκόταν σε τόσο παράξενη θέση. Έτσι έδωσα μια κλωτσιά στον βράχο, ξεχνώντας πως ήμουν ξυπόλυτος, κι αφού πέρασα κάμποση ώρα τρίβοντας τα πονεμένα μου δάχτυλα απομακρύνθηκα από την σφήνα για να εξετάσω και την αντικρινή της πλευρά, την πλευρά από όπου είχαμε ανέβει. Ήταν εκπληκτικό και σχεδόν απίστευτο το πως είχαμε ανέβει εκείνο τον βράχο. Καθώς τον κοίταζα από ψηλά έμοιαζε με καλογουλισμένο μέταλλο. Ένιωθα να ζαλίζομαι και με τη σκέψη μόνο πως θα το κατεβαίναμε. Ασυναίσθητα άπλωσα το χέρι προς το σακουλάκι με την ίσκα και την τσακμακόπετρα, και τινάχτηκα, ξαναγυρνώντας πίσω στην πραγματικότητα. Βρισκόμουν κάπου μέσα στο βουνό χωρίς ίχνος ρούχου πάνω μου, χωρίς τα απαραίτητα για την ίδια τη ζωή μου υλικά. 13

Θα πρέπει να άφησα κάποιο άπρεπο για Βουδιστή επιφώνημα γιατί άκουσα ένα ψίθυρο, Λόμπσανγκ, Λόμπσανγκ, είσαι εντάξει. Ά. Ο οδηγός μου, ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, ήταν μαζί μου. Αμέσως ένιωσα ασφαλής, κι αποκρίθηκα, ναι, εδώ είμαι, νομίζω πως

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

λιποθύμησα καθώς πέφταμε, κι έχω χάσει τον χιτώνα μου κι όλα μου τα πράγματα. Δεν έχω την παραμικρή ιδέα που βρισκόμαστε ή πως θα βγούμε έξω. Χρειαζόμαστε κάποιο φως. Ξέρω πολύ καλά το πέρασμα, μου αποκρίθηκε εκείνος. Ο γέρος ερημίτης ήταν φύλακας των μεγάλων μυστικών του παρελθόντος και του μέλλοντος. Εδώ βρίσκεται ή ιστορία του κόσμου από τον καιρό της γέννησής του ως τον καιρό του τέλους. Πήρε μια αναπνοή και συνέχισε. Αν ψηλαφίσεις τον τοίχο στο αριστερά σου, θα βρεις μια προεξοχή. Τώρα, αν την πιέσεις δυνατά, θα υποχωρήσει και θα ανοίξει ένα πέρασμα σε κάποιο μεγάλο χώρο όπου υπάρχουν χιτώνες και άφθονη τροφή. Το πρώτο πράγμα που θα κάνεις όμως είναι να ανοίξεις ένα πορτάκι και να βρεις τσακμακόπετρα και κεριά. Θα τα βρεις στο τρίτο ράφι από κάτω. 'Αν έχουμε φως θα ξέρουμε πως μπορούμε να βοηθηθούμε. Προσεκτικά πήγα στα αριστερά του Λάμα κι υστέρα άρχισα να αγγίζω τον τοίχο του περάσματος. Μου φάνηκε μάταιη ή ερευνά, ο τοίχος ήταν σαν γυαλί, σαν να ήταν καμωμένος από ανθρώπινα χέρια. Μα τη στιγμή ακριβώς που ετοιμαζόμουν να τα παρατήσω ένιωσα ένα κοφτερό κομμάτι βράχου. Μάλιστα μ' έγδαρε λιγάκι στα δάχτυλα, καθώς τα κινούσα με γρηγοράδα, όμως ξεχνώντας τον πόνο άρχισα να σπρώχνω σ' αυτό το σημείο, όλο και δυνατότερα. Μου φαινόταν ότι δεν θα άνοιγε ποτέ. Με μια τελευταία απελπισμένη προσπάθεια όμως κατάφερα να κάνω τον βράχο να γλιστρήσει προς τα πλάγια, με ένα τρομερό τρίξιμο. Ναι, υπήρχαν τα ράφια που μου είχε πει ο Λάμα. 14

Πρώτα φρόντισα να βρω το τρίτο ράφι από τα κάτω. Εκεί πράγματι ανακάλυψα λίγα λυχνάκια με λίπος, ίσκα και τσακμακόπετρα. 'Η ίσκα ήταν κατάξερη και πήρε αμέσως φωτιά. Άναψα το φιτίλι ενός λυχναριού πολύ γρήγορα, πριν κάψει τα χέρια μου ή φλόγα της σκας. Δυό

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

λυχνάρια, Λόμπσανγκ, ένα για σένα κι ένα για μένα. Υπάρχουν άφθονες προμήθειες εδώ, αρκετές, αν είναι ανάγκη, να μας κρατήσουν για μια βδομάδα. Ο Λάμα ξαναγύρισε στη σιωπή του, κι εγώ στο ψάξιμο των ραφιών. Ανακάλυψα εκεί ένα λοστό μεταλλικό, καμωμένο από σίδηρο, μου φάνηκε, και τόσο βαρύ που δεν μπορούσα να τον σηκώσω εύκολα. Σκέφτηκα όμως πως ήταν το καταλληλότερο εργαλείο για να ανασηκώσω τον βράχο που είχε πλακώσει τα πόδια του Λάμα. Έτσι πήρα στα χέρια μου τον λοστό, πλησίασα τον Λάμα και του είπα τι θα έκανα. Μου φαινόταν ότι ήταν το μοναδικό μέσο για να απελευθερώσω τον φίλο και οδηγό μου από εκείνο τον ογκόλιθο. Αφήνοντας το ραβδί κάτω, έπεσα στα γόνατα και άρχισα να ψάχνω γύρω από τον βράχο για κάποια πέτρα που θα μπορούσα να χρησιμοποιήσω για να στηρίξω τον μοχλό μου. Υπήρχαν αρκετά βράχια ολόγυρα, είναι αλήθεια, όμως αμφέβαλα για τη δύναμή μου, έβλεπα πως με δυσκολία σήκωνα το ίδιο το ραβδί, μα τελικά κατέστρωσα ένα σχέδιο. Αν έδινα στον Λάμα κάποιο ραβδί, ίσως να μπορούσε, καθώς εγώ θα ανασήκωνα λίγο τον βράχο, να σπρώξει κάποια πέτρα κάτω από το άνοιγμα ώστε να συκρατηθεί στη νέα θέση. Συμφώνησε μαζί μου πως θα ήταν δυνατό κάτι τέτοιο, λέγοντας. Είναι το μοναδικό πράγμα που μας μένει να κάνουμε, Λόμπσανγκ, γιατί αν δεν απελευθερώσω τα πόδια μου από αυτό το βράχο θα αφήσω εδώ τα κόκαλά μου. Ας αρχίσουμε λοιπόν. Βρήκα μια σχετικά τετράγωνη πέτρα, κάπου τέσσερις παλάμες σε πάχος. Την έβαλα δίπλα στον ογκόλιθο κι υστέρτα έδωσα ένα ξύλινο ραβδί στον Λάμα. 15

Αποφασίσαμε πως, πράγματι, αν μπορούσα να ανασηκώσω με το σιδερένιο ραβδί τον βράχο, θα μπορούσε εκείνος να σπρώξει τη τετράγωνη πέτρα στο άνοιγμα, αφήνοντας έτσι χώρο να ξεγλιστρήσουν τα πόδια μου. Και πάλι επιθεώρησα τον βράχο, να βρω κάποιο άνοιγμα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

όπου θα μπορούσα να βάλω την άκρη του ραβδίου. Βρήκα ένα τέτοιο άνοιγμα, κι έχωσα εκεί την μια άκρη του ραβδίου όσο πιο μέσα μπορούσα. Μετά ήταν απλό να βάλω μια άλλη πέτρα εκεί κοντά, σαν υποστήριγμα του μοχλού. Έτοιμος, φώναξα, με τόση δύναμη μάλιστα που ή δυνατή ηχώ με τρόμαξε. Έπεσα μ' όλη μου τη δύναμη, μ' όλο μου το βάρος στην άλλη άκρη του σίδερου. Όχι, δεν κουνήθηκε, δεν ήμουν αρκετά δυνατός, κι έτσι σταμάτησα να πάρω μια ανάσα. Κοίταξα ολόγυρα για τον βαρύτερο βράχο που μπορούσα να σηκώσω. Βρήκα ένα, τον σήκωσα και τον έφερα ως την άκρη του σίδερου. Εκεί τον ισορρόπησα, ρίχνοντας και το δικό μου βάρος πάνω του, με μεγάλη χαρά είδα πως, μετά από μια στιγμή δισταγμού, ένα μικρό τίναγμα, το ραβδί άρχισε να κινείται προς τα κάτω σταθερά, ώσπου έφτασε στο έδαφος. Ο Λάμα Μινγκκυάρ Ντόνταπ μου φώναξε, εντάξει, Λόμπσανγκ, πέρασα την πέτρα κάτω απ' το άνοιγμα, και μπορείς ν αφήσεις το ραβδί τώρα, μπορούμε να τραβήξουμε τα πόδια μου. Πλημμυρισμένος χαρά άφησα το ραβδί και πήγα άη την άλλη μεριά του βράχου. Πράγματι, τα πόδια του Λάμα είχαν απελευθερωθεί κι αιμορραγούσαν, φοβήθηκα μην ήταν σπασμένα. Πολύ πολύ προσεκτικά δοκιμάσαμε να μετακινήσουμε τα πόδια του. Βλέποντας ότι μπορούσε να τα κινήσει, έπεσα στα τέσσερα και χώθηκα κάτω από τον βράχο. Του πρότεινα να ανασηκώσει το σώμα με τους αγκώνες και να το τραβήξει προς τα έξω, ενώ εγώ ταυτόχρονα θα έσπρωχνα τα πόδια μου. Προσεκτικά, πολύ προσεκτικά, έσπρωξα τα πόδια του. Ήταν φανερό πως, παρά το ότι το δέρμα και ή σάρκα ήταν άσχημα πληγωμένα, δεν υπήρχαν σπασμένα κόκαλα. 16

Ο Λάμα συνέχιζε τις προσπάθειες να τραβηχτεί από τον βράχο. Ήταν πολύ δύσκολο, κι έπρεπε να σπρώχνω με όλη μου τη δύναμη και να στρίβω τα πόδια του ώστε να αποφύγουν μια πέτρινη προεξοχή του εδάφους. Λύτη ή προεξοχή στο έδαφος, παρέλειψα να αναφέρω, ήταν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

εκείνη που γλίτωσε τα πόδια του Λάμα από απόλυτη συντριβή. 'ωστόσο τώρα μας δυσκόλευε. Στο τέλος, με κάτι παραπάνω από ανακούφιση, καταφέραμε να τα βγάλουμε ολότελα απ' εκείνη την παγίδα. Σηκώθηκα και τον βοήθησα να καθίσει σ' ένα βράχο. Τα δυο μικρά λυχνάρια δεν είχαν πολύ ζωή ακόμη, κι έτσι πήγα πίσω στα ράφια και πήρα μισή ντουζίνα ακόμα μαζί μ' ένα είδος καλαθιού για να τα μεταφέρω. Ανάψαμε όλα τα λυχνάρια και εξετάσαμε πολύ προσεκτικά τα πόδια του. Ήταν κυριολεκτικά κουρελιασμένα. Από τους μηρούς ως τα γόνατα είχαν άσχημα γδαρθεί, κι από τα γόνατα ως το πέλμα ή σάρκα κυριολεκτικά κρεμόταν, κομμένη λωρίδες ο Λάμα μου είπε να γυρίσω στο ράφι και να πάρω κάμποσα κουρέλια που φυλάγονταν σε ένα κουτί, και επίσης μια κανάτα μ' ένα είδος κρέμας μέσα της. Μου περιέγραψε με ακρίβεια τι έπρεπε να φέρω, κι έτσι πήγα στα ράφια και πήρα τα κουρέλια, την κανάτα κι ορισμένα άλλα πράγματα. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ έδειξε να άναθαρρεύει πολύ όταν είδε πως μαζί με τ' άλλα του έφερα και φάρμακο ειδικό για την αποφυγή μολύνσεων. Έπλυνα τα πόδια του απ' τους μηρούς ως κάτω, κι υστέρτα, ακολουθώντας τις οδηγίες του, έσπρωξα τα κομμάτια της σάρκας που είχαν σχιστεί πίσω στις θέσεις τους, πάνω στο κόκαλο γιατί από τις πληγές διακρινόταν πολύ πολύ καθαρά το κόκαλο της κνήμης κι υστέρτα κόλλησα τη σάρκα στη θέση της με εκείνη την αλοιφή που πήρα από την κανάτα. Μετά από μισή ώρα περίπου αυτή ή αλοιφή είχε ξεραθεί εντελώς, και τα πόδια του έδειχναν σαν να ήταν σε γύψο.¹⁷

Έσκισα κάμποσα κουρέλια και τα τύλιξα γύρω από τα πόδια του για να συγκρατήσουν τον γύψο στη θέση του. Ύστερα γύρισα όλα τα φάρμακα πίσω στη πέτρινη αποθηκούλα, κρατώντας μόνο τα λυχνάρια, οχτώ συνολικά. Σβήσαμε τα έξι και τα κρύψαμε στους χιτώνες μας. Σήκωσα δυο ξύλινα ραβδιά από κάτω και έδωσα το ένα στον Λάμα, που το πήρε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

με ευγνωμοσύνη. Ύστερα είπα, θα πάω ως την άλλη πλευρά του βράχου, να δω πως θα τα καταφέρουμε να βγούμε έξω. Ο Λάμα χαμογέλασε και είπε. Ξέρω τα πάντα για αυτό το μέρος, Λόμπσανγκ, βρίσκεται εδώ ένα εκατομμύριο χρόνια τώρα, κι έχει φτιαχτεί από τη φυλή που κατοικούσε παλαιότερα τη χώρα μας. Αν δεν έχουν κλείσει τα περάσματα με βράχια, θα είμαστε ασφαλείς εδώ για μία δύο βδομάδες. Κούνησε το κεφάλι προς την κατεύθυνση του έξω κόσμου και πρόσθεσε, νομίζω είναι απίθανο να μπορέσουμε να βγούμε έξω από αυτόν τον δρόμο, κι αν δεν μπορέσουμε να βγούμε από κανένα από τα ηφαιστειακά περάσματα ίσως κάποιιο νέοι εξερευνητές, μετά από χίλια χρόνια, να βρουν να ασχοληθούν με δυο ενδιαφέροντες σκελετούς. Κουνήθηκα προς τα εμπρός, εκεί που ο ογκόλιθος έφραζε το τούνελ, αφήνοντας μόλις ένα στενό πέρασμα. Μα ήταν τόσο στενό που αναρωτήθηκα πως θα τα κατάφερνε να περάσει ο Λάμα. Κι όμως, σκέφτηκα, όπου υπάρχει θέληση υπάρχει και τρόπος. Σκέφτηκα πως, αν έπεφτα στα τέσσερα ακριβώς στο σημείο του στενέματος, ο Λάμα θα μπορούσε να πατήσει στην πλάτη μου έτσι που να βρεθούν μόνο τα πόδια του στο σημείο όπου στένευε υπερβολικά το πέρασμα. Όταν του το πρότεινα φάνηκε πολύ-πολύ διστακτικός να δεχτεί λέγοντας πως ήταν υπερβολικά βαρύς για μένα. Μετά από λίγες οδυνηρές προσπάθειες όμως είδε πως δεν υπήρχε άλλος τρόπος. Μάζεψα λοιπόν λίγες μικρές πέτρες κάτω από τον ογκόλιθο, για να είναι όσο το δυνατόν πιο λείο το έδαφος, και έπεσα στα τέσσερα. 18

Είπα στον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ πως ήμουν έτοιμος. Εκείνος πολύ γρήγορα, βάζοντας το ένα πόδι στον δεξί μου μηρό και το άλλο στον αριστερό μου ώμο, πέρασε από το στένωμα στον ελεύθερο χώρο της άλλης πλευράς. Σηκώθηκα και τον είδα να έχει ιδρώσει και χλωμιάσει φοβερά από τον πόνο και τον φόβο μήπως μου κάνει κακό. Καθίσαμε για λίγες στιγμές να πάρουμε μια ανάσα και να αναλάβουμε τις δυνάμεις μας. Δεν μπορούσαμε να φτιάξουμε τσάμπα γιατί είχαμε χάσει τις

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

γαβάθες μας. Θυμήθηκα ωστόσο πως είχα δει γαβάθες στην πέτρινη αποθηκούλα. Για μια φορά ακόμη πήγα ως εκεί και διάλεξα την καλύτερη για τον Λάμα και την επόμενη καλύτερη για μένα. Ύστερα καθάρισα και τις δύο πολύ καλά με την ψιλή άμμο που τόσο αφθονούσε στο τούνελ. Απόθεσα τις δυο γαβάθες σ' ένα ράφι, δίπλα δίπλα, κι υστέρη τις γέμισα με κριθάρι άπ' αυτό που φυλαγόταν στην αποθηκούλα. Στην συνέχεια δεν είχα παρά να ανάψω μια μικρή φωτιά υπήρχαν όλα τα απαραίτητα στα ράφια και να ζεστάνω νερό. Ύστερα, προσθέτοντας κι ένα κομμάτι βούτυρο, παρμένο κι αυτό από τα ράφια, φτιάξαμε αυτή την κολλώδη μάζα που λέμε τσάμπα. Χωρίς λέξη, καθίσαμε και φάγαμε το λιτό φαγητό μας. Μετά από λίγη ώρα νιώσαμε κι οι δυο αρκετά καλύτερα και ικανοί να συνεχίσουμε. Έλεγα τις προμήθειες μας, που είχαν ανανεωθεί άπ' την αποθηκούλα. Είχαμε από μια γαβάθα ο καθένας, και ίσκα και τσακμακόπετρα, και ένα σακούλι κριθάρι ο καθένας. Αυτά και τα δυο γερά ξύλινα ραβδιά ήταν ο,τι είχαμε και δεν είχαμε στον κόσμο. Για να φορά ακόμη ξεκινήσαμε, τραυματισμένοι και μωλωπισμένοι, για να φτάσουμε μετά από πορεία που κράτησε αιώνα, όπως μου φάνηκε, μπρος σε μια πέτρα που έφραζε εντελώς το τούνελ, σημαδεύοντας το τέλος του, όπως νόμισα. Ο Λάμα όμως είπε. Όχι, όχι, δεν είναι το τέρμα εδώ, πίεσε την βάση αυτής της μεγάλης πλάκας και θα γείρει στο κέντρο της, αρκετά για να περάσουμε.19

Έσπρωξα στην βάση όπως μου είπε, και, με ένα τρομερό τρίξιμο, ή πλάκα έγειρε σε οριζόντια θέση, μένοντας εκεί. Την κράτησα για ασφάλεια στη θέση αυτή ενώ ο Λάμα περνούσε οδυνηρά από κάτω, κι υστέρη την έσπρωξε στην πρώτη θέση της. Σκοτάδι, οδυνηρό σκοτάδι που φάνταζε ακόμη πιο πηχτό από το φως των δυο μικρών λυχναριών. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ μου είπε, σβήσε το κερί σου, Λόμπσανγκ, θα σβήσω και το δικό μου, και τότε θα δούμε το φως της μέρας. Το φως

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

της μέρας. Πίστεψα πως οι περιπέτειες του και ο πόνος που θα πρέπει να τον βασανίζει του προκαλούσαν παραισθήσεις, ωστόσο έσβησα το κερί μου κι έμεινα για κάμποσο στο σκοτάδι μυρίζοντας τον καπνό απ' το φιλίλι το ποτισμένο λίπος. Ο Λάμα, που είχε κάνει κι αυτός το ίδιο, πρόσθεσε. Τώρα ας περιμένουμε λίγες στιγμές και θα έχουμε όλο το φως που θέλουμε. Έμεινα λοιπόν στην θέση μου, νιώθοντας σαν ο τελευταίος ανόητος, μέσα σε απόλυτο σκοτάδι, χωρίς να φαίνεται από πουθενά ούτε ή παραμικρή αναλαμπή φωτός. Θα μπορούσα να πω ότι ήταν ένα σκοτάδι που συνοδευόταν από ήχους καθώς φαινόταν να ακούγεται από κάπου ένας βαρύς ρυθμικός θόρυβος κι ένα τρίξιμο, μα δεν έμεινε για πολλή ώρα αυτή ή ιδέα στο μυαλό μου γιατί ξαφνικά αντίκρισα κάτι σαν ανατολή ήλιου. Πέρα, στην μια πλευρά ενός χώρου που θύμιζε αίθουσα, έκανε την εμφάνισή της μια φωτοβόλα σφαίρα.. Ήταν κόκκινη, και θύμιζε πυρωμένο μέταλλο. Γρήγορα το κόκκινο έδωσε τη θέση του στο κίτρινο κι υστέρα στο λευκό, το γαλαζωπό-λευκό της μέρας. Σε λίγο τα πάντα λούστηκαν στο φως. Έμεινα μαρμαρωμένος στη θέση μου, θαυμάζοντας με ανοιχτό στόμα το θέαμα. Ή αίθουσα, ή ο,τι άλλο ήταν αυτός ο χώρος, απλωνόταν σε μεγαλύτερη έκταση από το ίδιο το μοναστήρι της Ποτάλα, που ολόκληρο θα μπορούσε να χωρέσει εδώ. 20

Το φως ήταν εκθαμβωτικό, και ένιωσα σχεδόν υπνωτισμένος απ τις διακοσμήσεις και τα παράξενα αντικείμενα που γέμιζαν το δάπεδο, αφήνοντας όμως μεταξύ τους σαφείς διαδρόμους. Καταπληκτικός τόπος, Ε, Λόμπσανγκ. Κατασκευάστηκε τόσο παλιά όσο δεν χωρά ο νους του ανθρώπου. Ήταν τότε το αρχηγείο μιας ξεχωριστής φυλής όντων που ήταν σε θέση να πραγματοποιούν διαστημικά ταξίδια κι δ,τι άλλο βάλει ο νους σου. Ύστερα από εκατομμύρια χρόνια λειτουργεί ακόμη, τα πάντα έχουν μείνει ανέπαφα. Ορισμένοι από εμάς τους Λάμα έχουμε τον τίτλο του φρουρού του εσώτερου ναού. Αυτός είναι ο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

εσώτερος ναός. Πλησίασα τον κοντινότερο τοίχο, κι είδα πως ήταν καλυμμένος μ' ένα είδος γραφής που από ένστικτο ήξερα πως δεν ανήκε σε καμιά γήινη φυλή. Ο Λάμα έπιασε τηλεπαθητικά τις σκέψεις μου και αποκρίθηκε, ναι, είναι κατασκευασμένο από την φυλή των σπορέων, που έφεραν τους ανθρώπους και τα ζώα σ' αυτό τον κόσμο. Σταμάτησε να μιλά κι έδειξε ένα κουτί στερεωμένο σ' ένα τοίχο σε μικρή απόσταση από μας. Πηγαίνεις σ' εκείνη την ντουλάπα να μου φέρεις δυο κομμάτια ξύλο μ* ένα οριζόντιο ραβδί στην μια τους άκρη. Μου είπε. Υπάκουα πλησίασα το κουτί που είχε δείξει. Ή πόρτα του άνοιξε εύκολα. Θαμπώθηκα από το περιεχόμενό του. Φάνηκε να είναι γεμάτο πράγματα για ιατρική χρήση. Στη μια γωνιά του είδα ένα αριθμό από τέτοια ραβδιά, με τα οριζόντια ξύλα στην μια άκρη. Πήρα δύο, και κατάλαβα πως ήταν αρκετά γερά για να συγκρατήσουν το βάρος ενός ανθρώπου. Δεν ήξερα τότε τη λέξη δεκανίκια, όμως όταν τα πήγα στον Λάμα, εκείνος έβαλε αμέσως τα οριζόντια ραβδάκια κάτω άπ' τις μασχάλες του κι άρπαξε με τα χέρια ένα άλλο ραβδάκι που ήταν επίσης οριζόντια στερεωμένο κάπου στο μέσο της κατασκευής. Βλέπεις, Λόμπσανγκ, αυτά τα ραβδιά βοηθούν τους τραυματισμένους περπατούν. 21

Θα πάω τώρα μόνος μου ως την θήκη εκείνη και θα βάλω κανονικό νάρθηκα στα ποδιά μου. Θα μπορέσω έτσι να κυκλοφορώ πιο άνετα, όσο να κλείσουν οι πληγές. Καθώς ήμουν από φυσικού μου περιέργος, τον ακολούθησα ως το ντουλάπι εκείνο. Φέρε μαζί τα ραβδιά μας να τα βάλουμε εδώ στη γωνιά σε περίπτωση που θα τα ξαναχρειαστούμε, μου είπε. Γύρισε προς την ντουλάπα κι άρχισε να ψάχνει το εσωτερικό της. Στράφηκα κι εγώ προς το μέρος των ραβδιών, τα πήρα και τα τοποθέτησα σε μια γωνιά της ντουλάπας. Λόμπσανγκ, Λόμπσανγκ, θα μπορούσες να σύρεις ως εδώ τους σάκους μας κι εκείνο το μεταλλικό

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ραβδί. Δεν είναι σιδερένιο, όπως νομίζεις, αλλά κάτι πολύ σκληρότερο και δυνατότερο που λέγεται ατσάλι. Για μια ακόμη φορά γύρισα στον χώρο που έφραζε ο ογκόλιθος. Χρειάστηκε βέβαια πρώτα να σπρώξω την πλάκα ώστε να έρθει σε οριζόντια θέση. Δεν μου ήταν πρόβλημα μετά να γλιστρήσω από το άνοιγμα. Το φως της αίθουσας ήταν πραγματική ευλογία γιατί απλωνόταν σε όλη την έκταση του τούνελ και μου επέτρεπε να βλέπω καθαρά πλέον τον δρόμο ως το στενό πέρασμα δίπλα από τον ογκόλιθο που τόση φασαρία μας είχε προκαλέσει. Οι σάκοι με όλα τα υπάρχοντά μας βρίσκονταν από πίσω του, κι έτσι πέρασα με δυσκολία το στενό άνοιγμα κι έψαξα να τους βρω. Μου φάνηκαν εξαιρετικά βαρείς, πράγμα που απέδωσα στο ότι είχαμε εξασθενήσει γιατί μας έλειπε φαγητό. Στην αρχή μετέφερα τους δυο σάκους, τους άφησα στο άνοιγμα της οριζόντιας πόρτας κι υστέρτα ξαναγύρισα για το ατσάλινο ραβδί. Δεν μπορούσα πλέον να το σηκώσω ολόκληρο, με έκανε να λαχανιάζω σαν γέρος, κι έτσι άφησα τη μια άκρη να σέρνεται στο έδαφος. Είδα πως, κρατώντας με τα δυο χέρια την άλλη άκρη και περπατώντας προς τα πίσω, κατάφερνα να το μετακινώ. Μου πήρε αρκετό χρόνο να το περάσω από το στενό άνοιγμα στον ογκόλιθο, στη συνέχεια όμως ήταν αρκετά εύκολη η μετακίνησή του. Μου έμενε πλέον να σπρώξω τους δύο σάκους κάτω από το άνοιγμα της πλάκας και να τους αποθέσω σ' εκείνη την τεράστια αίθουσα. 22

Έπειτα γύρισα για το ατσάλινο ραβδί. Μόλις πήγα να το σηκώσω κατάλαβα πως ποτέ στη ζωή μου δεν είχα συναντήσει τέτοιο βάρος. Το έσυρα κι αυτό κάτω από το άνοιγμα κι έσπρωξα την πλάκα να κλείσει. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ δεν είχε χάσει καιρό. Τα πόδια του ήταν πλέον σε θήκες γυαλιστερού μετάλλου κι έδειχνε να είναι καλά όπως πρώτα. Ας ετοιμάσουμε φαγητό, Λόμπσανγκ, πριν αρχίσουμε να τριγυρνουμε στην αίθουσα, γιατί θα βρισκόμαστε εδώ για μια βδομάδα. Όσο έλειπες για αυτά τα πράγματα, πρόσθεσε, δείχνοντας τους σάκους και το ραβδί, επικοινωνήσα τηλεπαθητικά με ένα φίλο μου στην Ποτάλα, και μου λέει πως φυσούν τρομεροί άνεμοι. Με συμβούλεψε να μείνουμε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

εδώ ώσπου να κοπάσουν οι άνεμοι. Οι προφήτες τού καιρού λένε πως ή καταιγίδα θα μαίνεται επί μια βδομάδα. Δεν μου φάνηκε καθόλου καλή αυτή ή προοπτική γιατί με είχε κουράσει τόσο αυτό το τούνελ που ούτε ακόμη κι ή αίθουσα δεν φαινόταν ικανή να ξυπνήσει το ενδιαφέρον μου. Παρά το μέγεθος της μου προκαλούσε κλειστοφοβία. Ξέρω πως φαίνεται απίθανο κάτι τέτοιο, ήταν όμως αληθινό. Ένωθα σαν ζώο σε κλουβί. Οι πόνοι της πείνας πάντως ήταν δυνατότεροι από κάθε φόβο, και με μεγάλη ευχαρίστηση έβλεπα τον Λάμα να ετοιμάζει το γεύμα μας. Το έκανε καλύτερα από κάθε άλλον, σκέφτηκα, κι ήταν τόσο όμορφο να έχει κανείς ζεστό φαγητό. Πήρα μια μπουκιά από το άγευστο υλικό, που πραγματικά είναι το λιγότερο που μπορεί κανείς να πει για το τσάμπα, κι έμενα έκπληκτος πόσο όμορφο μου φάνηκε. Αυτή τη φορά είχε μια πολύ ευχάριστη γεύση, κι ένιωσα στη στιγμή να ξανάρχεται ή δύναμή μου και να εξαφανίζεται ή θλίψη μου. Αφού τέλειωσα όλο όσο χώραγε ή γαβάθα μου, με ρωτά ο Λάμα. Είχες αρκετό, Λόμπσανγκ. Μπορείς να πάρεις κι άλλο αν θέλεις, υπάρχει άφθονη τροφή εδώ, αρκετή μάλιστα για να θρέψει ένα μικρό μοναστήρι. Θα σου μιλήσω για αυτό κάποτε. Προς το παρόν, θα ήθελες λίγο ακόμα. 23

Ω, ευχαριστώ. Αποκρίθηκα. Βέβαια και θα ήθελα λίγο ακόμη. Έχει τόση ευχάριστη γεύση. Ποτέ μου δεν γεύτηκα τίποτα παρόμοιο. Ο Λάμα σιγογέλασε καθώς πήρε στα χέρια του την γαβάθα μου και, καθώς τη γέμιζε με φαγητό, δεν μπόρεσε να κρατηθεί και ξέσπασε σε γέλια. Κοίτα, Λόμπσανγκ, είπε, κοίτα αυτό το μπουκάλι. Είναι καλό μπράντι, που φυλάγεται για ιατρικούς σκοπούς. Νομίζω πως ή φυλάκισή μας εδώ είναι αρκετός λόγος για να φροντίσουμε να δώσουμε λίγη γεύση στο τσάμπα με αυτό το μπράντι. Πήρα τη γαβάθα απ' τα χέρια του και μύρισα το φαγητό ευχάριστα, αλλά και διστακτικά, γιατί πάντα μου δίδασκαν πως αυτά τα τοξικά ποτά ήταν έργο του σατανά. Να όμως που τώρα με ενθάρρυναν να το δοκιμάσω. Δεν πειράζει, σκέφτηκα,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

όπως και να είναι σου κάνει καλό όταν δεν αισθάνεσαι και πολύ εντάξει. Ρίχτηκα στο φαγητό και σε λίγο είχα γίνει χάλια. Βλέπετε, στο φαγητό χρησιμοποιούσαμε τα χέρια μας, δεν είχαμε ούτε κουτάλια, ούτε πιρούνια, ούτε καν ξυλαράκια. Μόνο τα χέρια. Μετά το φαγητό καθαρίζαμε τα χέρια μας με ψιλή άμμο, που είναι ο,τι πρέπει για να βγάζει το τσάμπα από τα χέρια, παρασέρνοντας μαζί και λίγο δέρμα αν δεν πρόσεχε κανείς και έτριβε δυνατά. Άρχισα να καταβροχθίζω το τσάμπα αυτό όχι μόνο με τα χέρια μου αλλά με την παλάμη του δεξιού μου χεριού όταν ξαφνικά και χωρίς καμιά προειδοποίηση έπεσα προς τα πίσω. Μου αρέσει να λέω ότι αποκοιμήθηκα απ' την υπερβολική κούραση, ο Λάμα όμως διηγόταν γελώντας αργότερα στον Ηγούμενο πως είχα πέσει μεθυσμένος. Μεθυσμένος ή όχι, κοιμόμουν και κοιμόμουν, και ακόμη, αφού ξύπνησα, εκείνο το υπέροχο χρυσό φως πλημμύριζε την αίθουσα. Έριξα το βλέμμα προς τα πάνω, όπου υποθέτω θα ήταν το ταβάνι, όμως θα πρέπει να ήταν σε τέτοιο ύψος που στάθηκε αδύνατον να το διακρίνω. Ήταν πραγματικά μια τεράστια αίθουσα, που σου έδινε την εντύπωση πως ολόκληρο εκείνο το βουνό ήταν κούφιο. 24

Ηλιόφως, Λόμπσανγκ, ηλιόφως, και μένει αναμμένο εικοσιτέσσερις ώρες το εικοσιτετράωρο. Το φως που δίνει είναι χωρίς καθόλου θερμότητα, έχει ακριβώς την ίδια θερμοκρασία με την ατμόσφαιρα γύρω μας. Δεν νομίζεις πως είναι καλύτερο να έχουμε τέτοιο φως από εκείνα τα λυχνάρια που καπνίζουν και μυρίζουν. Κοίταξα και πάλι τριγύρω μου, και πάλι δεν μπορούσα να καταλάβω πως γινόταν να έχουμε ηλιόφως τη στιγμή που ήμασταν παγιδευμένοι στην καρδιά μιας πέτρινης αίθουσας, κι είπα δυνατά τις σκέψεις μου. Ναι, είναι θαύμα θαυμάτων αυτό μου αποκρίθηκε ο Λάμα, το γνώριζα όλη μου τη ζωή, όμως κανείς δεν ξέρει πως λειτουργεί. Το ψυχρό φως είναι μια θαυμαστή εφεύρεση, που έγινε εδώ κι ένα εκατομμύριο χρόνια. Ανέπτυξαν μια

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

μέθοδο παγίδευσης του ηλιακού φωτός, που μπορούσε έτσι να χρησιμοποιηθεί ακόμη και τις σκοτεινότερες ώρες της νύχτας. Δεν υπάρχει κανένα τέτοιο φως ούτε στην πόλη ούτε στον ναό γιατί απλούστατα δεν ξέρουμε πως να το κάνουμε. Αυτό είναι το μοναδικό μέρος που ξέρω με αυτό τον τύπο φωτισμού. Ένα εκατομμύριο χρόνια. Ξεπερνάει τη φαντασία μου. Νομίζω είναι ένα νούμερο σαν ένα ένα ή ένα δύο ή ένα τρία και με ένα αριθμό μηδενικών στο τέλος, έξι νομίζω, με αυτό δεν σημαίνει τίποτα. Όπως και να είναι, το νούμερο είναι τόσο τεράστιο που δεν μπορώ να το φανταστώ. Δέκα χρόνια, είκοσι χρόνια, ναι, μπορώ να φανταστώ το διάστημα, όμως περισσότερα όχι. Πως φτιάχτηκε αυτή η αίθουσα. Είπα καθώς περνούσα αδιάφορα τα δάχτυλά μου πάνω στα σύμβολα μιας επιγραφής των τοίχων. Ξαφνικά αναπήδησα τρομαγμένος καθώς με ένα απρόσμενο κλικ ολόκληρο το τμήμα εκείνου του τοίχου γλίστρησε προς τα πίσω. Λόμπσανγκ. Λόμπσανγκ. Έκανες μια ανακάλυψη. Κανείς από εμάς που έχουμε ξαναβρεθεί σε αυτή την αίθουσα δεν ήξερε για την παρουσία αυτής της δεύτερης αίθουσας. 25

Κοιτάξαμε προσεκτικά από το άνοιγμα της πόρτας. Μόλις τα κεφάλια μας πέρασαν στο νέο άνοιγμα, πρόσεξα να ανάβει το φως σε εκείνο τον χώρο, ενώ καθώς αφήναμε την μεγάλη αίθουσα πρόσεξα πως το φως έσβησε με την απουσία μας σταθήκαμε και κοιτάζαμε φοβισμένοι σχεδόν τον καινούργιο χώρο καθώς δεν ξέραμε τι κίνδυνοι ή τι παγίδες μας περίμεναν. Τελικά, μαζεύοντας όλο το κουράγιο μας, προχωρήσαμε προς κάποιο πράγμα που δέσποζε στο κέντρο του χώρου αυτού. Ήταν μια τρομακτική κατασκευή. Κάποτε θα πρέπει να έλαμπε, τώρα όμως είχε ένα θαμπό γκριζό χρώμα, είχε ύψος τεσσάρων πέντε ανθρώπων, κι έμοιαζε κάπως με δυο πιάτα βαλμένα το ένα πάνω στο άλλο, ανάποδα. Κάναμε τον γύρο της και σε ένα σημείο προσέξαμε μια γκριζα μεταλλική

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

σκάλα να κατεβαίνει από ένα άνοιγμα στα πλευρά της κατασκευής προς το έδαφος. Έτρεξα προς τα εκεί ξεχνώντας πως σαν νεαρός μοναχός έπρεπε να δείξω περισσότερη αυτοσυγκράτηση, κι ανέβηκα βιαστικά τη σκάλα χωρίς καν να φροντίσω να βεβαιωθώ αν ήταν στέρεη. Αποδείχτηκε ευτυχώς ότι ήταν. Για μια φορά ακόμη, μόλις πέρασα από το άνοιγμα, άναψαν φώτα στο εσωτερικό της μηχανής. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, περίεργος κι αυτός, σκαρφάλωσε πίσω και είπε, ά, Λόμπσανγκ, είναι ένα από τα άρματα των θεών. Τα έχεις δει να τριγυρνούν στους ουρανούς, έτσι δεν είναι. Ώ, ναι, κύριε, αποκρίθηκα. Πίστευα πως ήταν θεοί που διέσχιζαν τη χώρα μας για να βεβαιωθούν πως όλα ήταν καλά, όμως, φυσικά, ποτέ δεν είδα ένα τόσο κοντά όσο τώρα.²⁶

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

κοιτώντας γύρω μας είδαμε πως βρισκόμαστε σ' ένα είδος διαδρόμου. Δεξιά κι αριστερά σε αυτόν τον διάδρομο φαίνονταν να υπάρχουν μια σειρά από συρτάρια ή ντουλάπια ή κάτι παρόμοιο. Όπως και νάταν, τράβηξα περίεργος το χερούλι ενός τέτοιου μεγάλου συρταριού, και το

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

είδα να γλίστρα από την εσοχή του τόσο απαλά που έλεγε πως είχε φτιαχτεί μόλις τώρα. Αντίκρισα εκεί κάθε είδους παράξενες συσκευές. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, που κοιτούσε πάνω από τον ώμο μου, πήρε στα χέρια του ένα από τα κομμάτια και είπε, Α. Αυτά θα είναι εξαρτήματα της μηχανής. Χωρίς αμφιβολία, αυτά τα συρτάρια θα περιέχουν αρκετά εξαρτήματα για να ξαναδουλέψει και πάλι αυτή η μηχανή. Κλείσαμε το συρτάρι και προχωρήσαμε. Τα φώτα έσβηναν πίσω μας κι άναβαν εμπρός μας καθώς προχωρούσαμε. Δεν αργήσαμε να φτάσουμε σε μια μεγάλη αίθουσα. Μόλις μπήκαμε φωτίστηκε ζωηρά, προσφέροντας ένα θέαμα που μας έκοψε την ανάσα. Φανερά βρισκόμασταν στην αίθουσα ελέγχου αυτής της μηχανής. Εκείνο όμως που μας έκοψε την ανάσα ήταν το γεγονός πως υπήρχαν άνθρωποι ολόγυρα. Κάποιος καθόταν σε ένα κάθισμα και έδειχνε να προσέχει έναν μετρητή στον πίνακα μπροστά του, που ήταν γεμάτος όργανα.²⁷

Πίστεψα για μια στιγμή πως ήμασταν έτοιμοι για απογείωση. Μα πως γίνεται να είναι όλα αυτά εκατομμύρια χρόνια παλιά. Αυτοί οι άνθρωποι δείχνουν ζωντανοί μα βαθιά κοιμισμένοι, ψιθύρισα. Κάποιος άλλος άνθρωπος καθόταν σ' ένα τραπέζι, έχοντας μπροστά του κάμποσους μεγάλους χάρτες. Κρατούσε το κεφάλι ανάμεσα στα χέρια του, κι ακουμπούσε τους αγκώνες στο τραπέζι. Μιλούσαμε ψιθυριστά. Τα πάντα γύρω ήταν επιβλητικά. Νιώθαμε πως οι γνώσεις μας δεν ήταν τίποτα μπροστά σ' αυτά. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ έπιασε ένα από τα όντα από τον ώμο και είπε. Νομίζω πως αυτοί οι άνθρωποι βρίσκονται σε κάποιο είδος νάρκης. Πιστεύω πως θα μπορούσαν να γυρίσουν στη ζωή, όμως δεν ξέρω το πως, δεν ξέρω τι θα συνέβαινε κι

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

αν ακόμη ήξερα το πως. Όπως γνωρίζεις, Λόμπσανγκ, υπάρχουν κι άλλα σπηλαια στα βουνά. Άλλωστε έχουμε επισκεφτεί μαζί ένα με παράξενες συσκευές μέσα του, όπως σκάλες που λειτουργούν μηχανικά. Όμως αυτό εδώ ξεπερνά κάθε άλλο. Σαν ένας από τους ανώτερους Λάμα τους υπεύθυνους για την συντήρηση αυτών των σπηλαίων μπορώ να σου πω ότι τούτο είναι το πιο θαυμαστό από όλα. Αναρωτιέμαι αν υπάρχουν κι άλλα κουμπιά που να ανοίγουν καινούργιες αίθουσες. Μα ας εξετάσουμε πρώτα καλά αυτό εδώ. Έχουμε κάπου μια βδομάδα στη διάθεσή μας, γιατί νομίζω θα χρειαστώ τουλάχιστον μια βδομάδα πριν μπορέσω να κατέβω την βουνοπλαγιά. Πλησιάσαμε και τις άλλες μορφές, επτά συνολικά, και όλες έδιναν την εντύπωση πως ετοιμάζονταν για απογείωση όταν κάτι τρομακτικό συνέβη. Θα φανταζόταν κανείς πως κάποιος ισχυρός σεισμός είχε καταπλακώσει με βράχους την κινητή οροφή αυτού του σπηλαίου. Ο Λάμα σταμάτησε μια στιγμή και πλησίασε ένα άλλο ον που φαινόταν να κρατά ένα βιβλίο ένα σημειωματάριο μπροστά του. 28

Ήταν φανερό πως κατέγραφε το τι συνέβαινε, όμως ήμασταν ανίκανοι να διαβάσουμε το κείμενό του, μιας και δεν είχαμε τίποτα που να μας βεβαιώνει πως αυτά τα σύμβολα ήταν γράμματα, ιδεογράμματα ή απλά τεχνικά σύμβολα. Σε όλες μας τις έρευνες, είπε ο Λάμα, δεν στάθηκε δυνατό να ανακαλύψουμε κάτι που θα μας επέτρεπε να μεταφράσουμε μια στιγμή, στάθηκε απότομα και πρόσθεσε με κάποια ασυνήθιστη έξαψη στη φωνή, αυτό εκεί το πράγμα, αναρωτιέμαι αν είναι μηχανήμα καταγραφής της φωνής. Φυσικά, δεν θα πρέπει να περιμένουμε να δουλεύει μετά από τόσα χρόνια. Ας δοκιμάσουμε πάντως. Πλησιάσαμε μαζί το όργανο που είχε αναφέρει. Είχε τη μορφή ενός κουτιού, με μια γραμμή να διατρέχει το μέσο του. Δοκιμαστικά, πιέσαμε την επιφάνεια πάνω από την γραμμή κι είδαμε με χαρά να υποχωρεί αποκαλύπτοντας

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

ένα συγκρότημα τροχών που φαινόταν να μεταφέρει μια μεταλλική ταινία. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ άρχισε να εξετάζει τα κουμπιά που βρίσκονταν μπροστά από τους τροχούς. Ξαφνικά αναπηδήσαμε με τρόπο. Λίγο έλειψε να το βάλουμε στα πόδια, καθώς μια απόκοσμη φωνή αντήχησε από την κορυφή του κουτιού, μια φωνή παράξενη, εντελώς διαφορετική από τις δικές μας. Ήταν σαν να μιλά κάποιος ολότελα ξένος για τον κόσμο μας, και δεν είχαμε ιδέα για τι πράγμα μιλούσε. Κι υστέρη δευτέρα έκπληξη άρχισαν να ακούγονται διάφοροι θόρυβοι από το κουτί, μουσική ίσως, μόνο που στα δικά μας αυτιά δεν ήταν παρά φριχτές παραφωνίες. Έτσι ο 'οδηγός μου πίεσε ένα άλλο κουμπί και οι θόρυβοι σταμάτησαν. Ήμασταν και οι δυο αρκετά εξαντλημένοι από όλες αυτές τις ανακαλύψεις, από όλη την έξαψη που δοκιμάσαμε, κι έτσι καθίσαμε σε κάτι κατασκευές που θύμιζαν καρέκλες. Νέος πανικός όμως, γιατί μου φάνηκε μόλις κάθισα πως βούλιαξα μέσα στο υλικό σαν να είχα καθίσει σε αέρα. Αφού ξεπεράσαμε κι αυτό το σοκ, ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ είπε. Ίσως να πρέπει να φάμε λίγο τσάμπα να μας φτιάξει ή διάθεση γιατί νομίζω είμαστε και οι δυο εξαντλημένοι. 29

Κοίταξε ολόγυρα ψάχνοντας για μέρος κατάλληλο να ανάψουμε την φωτιά για το φαγητό μας, και σύντομα ανταμείφθηκε με την ανακάλυψη ενός μικρού χώρου στην άλλη άκρη της αίθουσας ελέγχου. Καθώς μπήκαμε εκεί άναψαν και πάλι τα φώτα. Νομίζω πως εδώ θα πρέπει να ετοιμάζαν κι εκείνοι την τροφή τους, είπε ο Λάμα. Όλα αυτά τα κουμπιά δεν βρίσκονται εδώ για διακόσμηση, αλλά για κάποιο σκοπό. Μου έδειξε ένα κουμπί που είχε την εικόνα ενός χεριού που έκανε το σήμα στοπ. Ένα άλλο κουμπί είχε την εικόνα μιας φλόγας, έτσι πίεσε αυτό το κουμπί. Στον χώρο πάνω από αυτά τα κουμπιά υπήρχαν διάφορα μεταλλικά σκεύη. Κατεβάσαμε ένα. Σε λίγες στιγμές αρχίσαμε να νιώθουμε ζέστη. Ο Λάμα έψαξε με το χέρι να ανακαλύψει από ποιο σημείο προερχόταν. Να, Λόμπσανγκ, είπε τελικά, δεξ εδώ, ή φλόγα για

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

το μαγείρεμα μας. Έβαλα το χέρι μου στο σημείο που μου έδειξε, κάπως πιο κοντά όμως, κι αναπήδησα από τον πόνο. Ο οδηγός μου περιορίστηκε να γελάσει κι έβαλε το σχεδόν παγωμένο τσάμπα στο μεταλλικό δοχείο μαζί με λίγο νερό. Ύστερα το τοποθέτησε πάνω από τη φλόγα. Σε λίγο είδαμε ατμό να ανεβαίνει από το δοχείο. Ο οδηγός μου πίεσε το κουμπί με την εικόνα του χεριού και αμέσως χάθηκε ή κόκκινη λάμψη κάτω από το νέφος. Σήκωσα το μεταλλικό δοχείο από τη θέση του και με μια επίσης μεταλλική κουτάλα γέμισα τις γαβάθες μας τσάμπα. Στη συνέχεια δεν ακουγόταν άλλο τίποτα από τον θόρυβο που κάναμε τρώγοντας. Μετά το φαγητό μου είπα, θάθελα να είχα λίγο νερό, διψώ πολύ. Δίπλα στη συσκευή που έδινε θερμότητα είδαμε πως υπήρχε μια μικρή λεκάνη, και από πάνω της δυο μεταλλικά χερούλια. Δοκίμασα να γυρίσω ένα από αυτά και μόλις κατάφερα να το στρίψω λίγο τινάχτηκε άφθονο νερό, κρύο νερό, στη λεκάνη. Βιαστικά γύρισα το χερούλι πίσω στη θέση του και δοκίμασα το άλλο, που είχε κοκκινωπό χρώμα. 30

Μόλις το έστριψα πετάχτηκε νερό τόσο ζεστό που έκαψα τα χέρια μου, όχι σοβαρά βέβαια, αρκετά όμως για να με κάνει να αναπηδήσω και να γυρίσω πανικόβλητος το χερούλι στη θέση του. Κύριε, ρώτησα αν είναι νερό αυτό το υγρό, θα πρέπει να βρίσκετε εδώ επί ένα από εκείνα τα εκατομμύρια χρόνια που αναφέρατε. Πως είναι δυνατό να μπορούμε να το πιούμε, δεν θα έπρεπε να είχε εξατμιστεί, δεν θα έπρεπε να είχε χαλάσει. Μα, Λόμπσανγκ, αποκρίθηκε εκείνος, το νερό μένει αναλλοίωτο επί αιώνες, δεν βλέπεις τις λίμνες και τα ποτάμια. Είχαν νερό πριν ακόμη κι από την γέννηση του ανθρώπου, κι έχουν νερό μέχρι σήμερα. Άλλωστε, υποθέτω πως αυτό το νερό προέρχεται από κάποιο κατάκλειστο δοχείο, πράγμα που σημαίνει ότι έχει προφυλαχθεί από κάθε μόλυνση. Υποθέτω αυτό το πλοίο θα ήρθε εδώ μόνο για προμήθειες

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

και κάποιες επισκευές. Από την πίεση άλλωστε που είχε το νερό φαντάζομαι πως ή δεξαμενή του θα είναι γεμάτη. Θα πρέπει να υπάρχει αρκετό να μας κρατήσει ένα μήνα. Μα, είπα, αν έχει διατηρηθεί έτσι το νερό, ίσως να υπάρχουν και τροφές διατηρημένες κάπου σε αυτό το χώρο. Έκανα να σηκωθώ από την καρέκλα μου αλλά συνάντησα αντίσταση, λες και το υλικό είχε κολλήσει πάνω μου. Βάζοντας τυχαία όμως τα χέρια μου στα πλευρά της καρέκλας, πάνω στα μπράτσα της, ένιωσα τέτοιο τίναγμα που όχι μόνο με σήκωσε αλλά και με εκσφενδόνισε όρθιο. Αφού συνήλθα κι από αυτό το θαύμα και σοκ, βάλθηκα να ψηλαφώ τους τοίχους αυτής της μικρής κουζίνας. Πρόσεξα ένα σωρό μικρές εσοχές, που φαίνονταν εντελώς άσκοπες εκεί. Έβαλα το δάχτυλό μου σε μία και τράβηξα, όμως δεν έγινε τίποτα. Προσπάθησα να το τραβήξω προς τα πλάγια, και πάλι όμως φάνηκε να μην υποχωρεί. Πήγα σε μια άλλη εσοχή και έβαλα πάλι το δάχτυλό μου. Αυτή τη φορά ένα επίπεδο κομμάτι του τοίχου γλίστρησε πλάγια, φανερώνοντας ένα ντουλαπάκι γεμάτο κανάτες μονοκόμματες, χωρίς κανένα άνοιγμα ή άρθρωση από πουθενά. 31

Το υλικό από το οποίο ήταν φτιαγμένες ήταν διαφανές, και μπορούσες να διακρίνεις το περιεχόμενό τους. Φανερά ήταν τροφές, όμως πως μπορούσε να διατηρηθεί κάτι επί ένα εκατομμύριο χρόνια. Σκεφτόμουν και ξανασκεφτόμουν το πρόβλημα. Έβλεπα εικόνες τροφών που ούτε είχα ξαναδει ούτε και είχα ξανακούσει ποτέ μου. Έπειτα, δεν έβλεπα να υπάρχει τρόπος να ανοίξει κανείς αυτά τα διαφανή δοχεία. Άρχισα να ερευνώ ένα-ένα αυτά τα ντουλαπάκια, και κάθε φορά δοκίμαζα και καινούργια έκπληξη. Ήξερα πως ήταν τα φύλλα του τσαγιού, και σε ένα από τα ντουλαπάκια βρήκα δοχεία που περιείχαν φύλλα τσαγιού. Με περίμεναν κι άλλες εκπλήξεις όμως, γιατί ορισμένα από αυτά τα διαφανή δοχεία είδα να περιέχουν κομμάτια κρέατος. Ποτέ μου δεν είχα δοκιμάσει κρέας και θα ήθελα πολύ να δοκιμάσω. Γρήγορα κουράστηκα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

να τριγυρίζω έτσι στην κουζίνα και άρχισα να αναζητώ τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Τον βρήκα να κρατά ένα βιβλίο στα χέρια του, με ύφος που έδειχνε πως ήταν ολότελα απορροφημένος σε αυτό. Ω, κύριε, είπα, ανακάλυψα το που κρατούν τις τροφές τους, είναι όμως κλεισμένες σε διαφανή δοχεία και δεν ξέρω πως να τα ανοίξω. Σήκωσε το βλέμμα από το βιβλίο και με κοίταξε αφηρημένος για μια στιγμή. Ύστερα ξέσπασε σε γέλια. Ω, ναι, ναι, είπε, ο τρόπος που διατηρούμε τις τροφές μας σήμερα δεν είναι τίποτα μπροστά στον τρόπο και τα υλικά που χρησιμοποιούσαν πριν ένα εκατομμύριο χρόνια... Έχω δοκιμάσει κρέας δεινοσαύρου και μου φάνηκε τόσο φρέσκο σαν να προερχόταν από φρεσκοσκοτωμένο ζώο. Θα έρθω μαζί σου σε λίγο και θα δούμε τι μπορούμε να κάνουμε. Άρχισα να περπατώ γύρω στην αίθουσα ελέγχου. Σε λίγο βρήκα ένα κάθισμα και κάθισα να σκεφτώ την κατάσταση. Αν ανήκαν σε μια τόσο παλιά εποχή αυτοί οι άνθρωποι, γιατί δεν είχαν σωριαστεί σε σκόνη. Μου φαινόταν καθαρά γελοίο να λέμε πως αυτοί οι άνθρωποι ήταν ένα εκατομμύριο χρόνια παλιοί τη στιγμή που φαίνονταν απόλυτα εντάξει, σαν να κοιμούνταν και να περίμεναν μόλις τη στιγμή του ξυπνήματος τους. 32

Πρόσεξα τότε πως στον ώμο του καθενός από τα όντα ήταν στερεωμένο ένα είδος μικρού σακιδίου. Πήγα λοιπόν κοντά σε ένα από αυτά τα κοιμώμενα σώματα και πήρα στα χέρια μου το σακουλάκι. Το άνοιξα. Αντίκρυσα μέσα ένα σωρό σύρματα τυλιγμένα σε σπείρες, και αρκετά άλλα κομμάτια φτιαγμένα από γυαλί. Ολόκληρη ή κατασκευή δεν μου έλεγε τίποτα. Πρόσεξα όμως πως υπήρχε ένα επίπεδο κομμάτι στο σακίδιο γεμάτο κουμπιά. Χωρίς να σκεφτώ πίεσα το πρώτο που είδα. Δεν μπόρεσα να συγκρατήσω ένα ουρλιαχτό φρίκης. Γιατί το σώμα από το οποίο είχα πάρει το σακουλάκι τινάχτηκε ξαφνικά και, μπρος στα μάτια μου σωριάστηκε σε ένα σωρό λεπτής, πολύ λεπτής σκόνης, σκόνης ενός εκατομμυρίου ετών. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ ήρθε κοντά μου. Με βρήκε να στέκομαι πετρωμένος από τη φρίκη. Κοίταξε το σακίδιο, κοίταξε τον σωρό της σκόνης, κι υστέρα είπε. Υπάρχουν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

αρκετά τέτοια σπήλαια, έχω ο ίδιος επισκεφθεί αρκετά από αυτά, έχουμε όμως όλοι μάθει να μην πειράζουμε κανένα κουμπί πριν μάθουμε τι ακριβώς κάνει. Αυτοί οι άνθρωποι γνώριζαν πως θάβονταν ζωντανοί μέσα στο βουνό από κάποιο τρομερό σεισμό, κι έτσι ο γιατρός του πλοίου τους ετοίμασε για κάθε άνθρωπο του πληρώματος ένα σακίδιο επιβίωσης. Μπορούσαν έτσι να πέσουν σε νάρκη, έτσι που να μην καταλαβαίνουν πια τι συνέβαινε γύρω τους, έτσι ώστε να είναι όσο πιο κοντά μπορεί να φτάσει κανείς στον θάνατο χωρίς να περάσει το κατώφλι του. Έπαιρναν αρκετές θρεπτικές ουσίες ώστε να συντηρούνται σε μικροσκοπική κλίμακα οι λειτουργίες του σώματος. Όταν όμως άγγιξες αυτό το κουμπί, που τώρα βλέπω πως είναι σημειωμένο με κόκκινο χρώμα, έκοψες την παροχή ζωικής δύναμης στο σώμα. Χωρίς αυτή τη δύναμη το σώμα παραδόθηκε στον χρόνο, ή ηλικία του εξελίχθηκε στιγμιαία, και το μετέτρεψε σε σκόνη 33

Εξετάσαμε τα άλλα σώματα, κι αποφασίσαμε πως δεν μπορούσαμε να κάνουμε τίποτα για να τους βοηθήσουμε. Άλλωστε, ήμασταν κλεισμένοι σ' ένα βουνό, το πλοίο τους ήταν κλεισμένο στο βουνό, κι αν συνέβαινε να ξυπνήσουν αυτά τα όντα, μήπως θα κινδύνευε ο κόσμος. Μήπως θα κινδύνευαν τα μοναστήρια. Αυτοί οι άνθρωποι, φυσικά, κατείχαν γνώσεις που θα τους έκαναν να φαίνονται σαν Θεοί μπροστά μας, και φοβόμασταν μην γίνουμε και πάλι σκλάβοι, γιατί είχαμε μια ζωηρή φυλετική μνήμη πως κάποτε στο παρελθόν ήμασταν σκλάβοι. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ κι εγώ καθίσαμε στο πάτωμα και μείναμε έτσι αμίλητοι για κάμποσο, βυθισμένοι στις σκέψεις μας. Τι θα συνέβαινε αν πιέζαμε εκείνο το κουμπί, και τι θα συνέβαινε αν πιέζαμε το άλλο κουμπί, τι είδους ενέργεια ήταν αυτή που μπορούσε να συντηρεί τη ζωή αυτών των όντων επί ένα εκατομμύριο χρόνια. Αθέλητα ανατριχιάσαμε κι οι

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

δυο την ίδια στιγμή. Κοιταχτήκαμε και ο Λάμα είπε. Είσαι νεαρός ακόμη, Λόμπσανγκ, κι εγώ είμαι γέρος. Έχω δει πολλά, κι όμως δεν ξέρω τι να κάνω τώρα. Αυτοί οι άνθρωποι είναι ζωντανοί, δεν υπάρχει αμφιβολία γι' αυτό, μα αν τους φέρουμε πίσω στη ζωή τι θα συμβεί αν αποδειχθούν ότι είναι άγριοι, αν μας σκοτώσουν επειδή αφήσαμε κάποιον άπ' αυτούς να πεθάνει. Πρέπει να σκεφτούμε πολύ σοβαρά το ζήτημα, δεν μπορούμε να διαβάσουμε τις επιγραφές, σταμάτησε σ' αυτό το σημείο γιατί με είδε να τινάζομαι επάνω γεμάτος έξαψη. Κύριε, κύριε, φώναξα, είδα ένα βιβλίο που φαίνεται να είναι ένα είδος λεξικού σε διάφορες γλώσσες, αναρωτιέμαι αν θα μπορούσε να μας βοηθήσει. Χωρίς να περιμένω απάντηση, πήδηξα όρθιος και έτρεξα σ' ένα δωμάτιο κοντά στην κουζίνα, όπου βρισκόταν το βιβλίο που έλεγα. Το άρπαξα και με τα δυο μου χέρια, γιατί ήταν βαρύ, και το έφερα τρέχοντας στον Λάμα, τον οδηγό μου. Ο Λάμα πήρε το βιβλίο και με μια έξαψη που δύσκολα έκρυβε άνοιξε τις σελίδες του. Για κάμποση ώρα έμεινε στη θέση του απόλυτα αποροφημένος στο κείμενο. 34

Κάποια στιγμή μόνο αντιλήφτηκε πως εγώ χοροπηδούσα ανυπόμονος γύρω του, καθώς δεν ήξερα τι ήταν και τι έβλεπε εκεί. Λόμπσανγκ, Λόμπσανγκ, με συγχωρείς, σου ζητώ συγνώμη, είπε ο Λάμα, άλλα αυτό το βιβλίο είναι το κλειδί για όλα. Και τι εκπληκτική ιστορία μας μαθαίνει. Μπορώ να τη διαβάσω, είναι γραμμένη στην δική μας ιερή γλώσσα. Ο μέσος θιβετιανός, φυσικά, δεν μπορεί να διαβάσει την ιερή Θιβετιανή γλώσσα, όμως εγώ μπορώ και σου λέω πως αυτό το πλοίο είναι περίπου δύο εκατομμυρίων ετών. Δουλεύει με ενέργεια που παίρνει από το φως από οποιοδήποτε φως, το φως των αστεριών, το φως του ήλιου, και μαζεύει ενέργεια από εκείνες τις πηγές που έχουν ήδη χρησιμοποιήσει αυτή την ενέργεια και απλώς την αναμεταδίδουν. Αυτοί οι άνθρωποι, πρόσθεσε κοιτάζοντας πάλι το βιβλίο, ήταν μια κακή ομάδα, ήταν υπηρέτες των σπορέων του κόσμου. Είναι όμως ή παλιά ιστορία, άντρες και γυναίκες, οι άντρες ποθούν τις γυναίκες όπως και οι γυναίκες

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ποθούν τους άντρες, το πλοίο αυτό όμως είναι επανδρωμένο με ανθρώπους που είχαν εγκαταλείψει το μητρικό τους πλοίο. Αυτό που βλέπουμε εδώ είναι κάτι σαν σωσίβιος λέμβος. Ή τροφή έχει διατηρηθεί καλά, και αυτοί οι άντρες θα μπορούσαν να ξαναγυρίσουν στη ζωή. Αδιάφορο όμως πόσο καιρό έχουν μείνει εδώ, παραμένουν ακόμα αποστάτες γιατί προσπάθησαν να βρουν γυναίκες που θα ήταν πολύ μικρές για αυτούς και οι σχέσεις τους με αυτές θα ήταν πραγματικό βασανιστήριο. Δεν ξέρουν αν θα λειτουργήσουν τα σακίδια συντήρησής τους ή αν θα τα κλείσει αυτόματα το πλοίο στο οποίο αναφέρονται σαν μητρικό πλοίο. Νομίζω πως θα πρέπει να πειραματιστούμε λίγο και να διαβάσουμε περισσότερα γιατί αν ξανάρχονταν στη ζωή αυτοί οι άνθρωποι, με τις γνώσεις που θα διέθεταν, θα ήταν σε θέση να μας κάνουν μεγάλο κακό, τέτοιο κακό που δεν θα μπορούσαμε ποτέ να ξεπεράσουμε 35

Γιατί αυτοί οι άνθρωποι μας βλέπουν σαν ζώα, σαν πειραματόζωα για τα γενετικά τους πειράματα. Ήδη μας έχουν κάνει κακό με τα σεξουαλικά τους πειράματα με τις γυναίκες μας, μα είσαι πολύ μικρός ακόμη για να μάθεις περισσότερα για αυτό. Αρχισα να περπατώ ολόγυρα. Ο Λάμα ξάπλωσε στο πάτωμα για να ξεκουράσει τα πόδια του που είχαν αρχίσει να τον πονούν. Περιπλανήθηκα λίγο, και κάποτε έφτασα α ένα δωμάτιο βαμμένο ολόκληρο πράσινο. Στο κέντρο του υπήρχε ένα πολύ παράξενο τραπέζι, μ' ένα μεγάλο φως πάνω του. Ολόγυρα υπήρχαν μεγάλα γυάλινα κουτιά. Χμμμ, σκέφτηκα, εδώ θα πρέπει να φροντίζουν τους αρρώστους τους, καλύτερα να το πω αυτό στο αφεντικό. Έτσι λοιπόν, έτρεξα πίσω και μίλησα για την καινούργια μου ανακάλυψη στον Λάμα. Αργά εκείνος σηκώθηκε όρθιος και με την βοήθεια δύο ραβδιών με ακολούθησε ως το δωμάτιο που είχα βρει. Μόλις μπήκαμε και πάλι άναψαν τα φώτα, φώτα που είχαν ακριβώς το

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

χρώμα του φωτός του ήλιου, και ο Λάμα Μινγκκυάρ Ντόνταπ στάθηκε στο άνοιγμα της πόρτας δείχνοντας αφάνταστα ικανοποιημένος. Πολύ καλά Λόμπσανγκ, πολύ καλά, είπε, ή δεύτερη σημαντική ανακάλυψη που κάνεις σήμερα. Είμαι σίγουρος πως αυτό θα ευχαριστήσει πολύ την Αγιότητα του, τον Δαλάι Λάμα. Προχώρησε στο δωμάτιο κι άρχισε να περιεργάζεται διάφορα πράγματα, πιάνοντας στα χέρια του διάφορα αντικείμενα και κοιτάζοντας το περιεχόμενο των διαφόρων γυάλινων κύβων που έκρυβαν πράγματα πέρα από την κατανόησή μου. Στο τέλος κάθισε σε μια καρέκλα και βυθίστηκε σε ένα βιβλίο που πήρε από κάποιο ράφι. Πως συμβαίνει, ρώτησα, να μπορείτε να καταλαβαίνετε μια γλώσσα που είναι τουλάχιστον ένα εκατομμύριο χρόνια παλιά. Με προσπάθεια παραμέρισε για μια στιγμή το βιβλίο και φάνηκε να σκέφτεται την ερώτησή μου. Στο τέλος είπε. Είναι μια μεγάλη ιστορία, Λόμπσανγκ. 36

Μας γυρίζει πίσω ως τα πρώτα βήματα της ιστορίας, μας φέρνει σε μονοπάτια που και μερικοί από τους Λάμα ακόμη δεν μπορούν να ακολουθήσουν. Διαγραμματικά όμως είναι ή έξης. Αυτός ο πλανήτης ήταν έτοιμος να αποικηθεί κι έτσι οι κύριοί μας πρέπει να τους ονομάζω κύριους γιατί ήταν οι επικεφαλής των σπορέων της Γης και άλλων κόσμων διέταξαν την ανάπτυξη ενός ορισμένου είδους ζωής στη Γη. Αυτό το είδος ήμασταν εμείς. Σε κάποιο μακρινό πλανήτη, στην άλλη άκρη του σύμπαντος, άρχισαν να γίνονται προετοιμασίες και ένα ειδικό πλοίο ετοιμάστηκε που μπορούσε να ταξιδέψει με μια απίστευτη ταχύτητα. Εμείς, σαν ανθρώπινα έμβρυα, φορτωθήκαμε σ' εκείνο το πλοίο. Με αυτό το πλοίο οι σπορείς, όπως ονομάζονται, έφεραν τα ανθρώπινα έμβρυα στον πλανήτη αυτόν. Το πόσος χρόνος πέρασε ανάμεσα στην άφιξή τους και την εμφάνιση των πρώτων ανθρώπων στη Γη δεν το ξέρουμε. Στη διάρκεια όμως της απουσίας των σπορέων από

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

το μητρικό τους πλανήτη, συνέβησαν πολλά. Ο παλιός κύριος, ή Θεός, είχε γεράσει, και υπήρχαν ορισμένοι που είχαν κακές προθέσεις και ήθελαν να αρπάξουν αυτοί τη δύναμή του. Κατάφεραν λοιπόν να εκθρονίσουν εκείνον τον Θεό και να βάλουν κάποιον άλλο κάποιον που οι ίδιοι έλεγχαν στη θέση του. Ή κυριαρχία του, φυσικά, γινόταν σύμφωνα με όσα υπαγόρευαν αυτοί οι συνωμότες. Το πλοίο που γύρισε από τη Γη βρήκε τα πράγματα εντελώς διαφορετικά. Οι σπορείς ανακάλυψαν πως ο καινούργιος κυρίαρχος ήθελε να τους εξοντώσει. Προτίμησαν λοιπόν να ξαναγυρίσουν στη Γη, αφού πρώτα άρπαξαν λίγες γυναίκες της φυλής τους. Με αυτές λοιπόν ξαναγύρισαν στο γήινο σύμπαν γιατί υπάρχουν πολλά, πολλά διαφορετικά σύμπαντα, ξέρεις, Λόμπσανγκ αφού έφτασαν λοιπόν στον κόσμο όπου είχαν αποθέσει τα ανθρώπινα έμβρυα, εγκατέστησαν την κυριαρχία τους και κατασκεύασαν κτίρια και πυραμίδες, τις όποιες 37

Χρησιμοποιούσαν σαν ραδιοπαρατηρητήρια για να βλέπουν αμέσως οτιδήποτε ερχόταν προς την κατεύθυνση της Γης. Χρησιμοποιούσαν τους ανθρώπους που είχαν φέρει οι ίδιοι σαν σκλάβους. Εκείνοι, οι σπορείς, ζούσαν χωρίς να κάνουν τίποτα, μέσα στην πολυτέλεια, και οι άνθρωποι σκλάβοι τους υπηρετούσαν. Οι άντρες και οι γυναίκες αυτοί, ή μάλλον θα πρέπει να τους αναφέρω σαν υπεράντρες και υπεργυναίκες, κουράστηκαν από τους συντρόφους τους και άρχισαν να γίνονται πολλές απιστίες που κατέληγαν πάντα σε κάθε είδους φιλονικίες. Τότε όμως, από το απώτερο διάστημα, και χωρίς να ανακαλυφθεί από τα παρατηρητήρια των πυραμίδων, εμφανίστηκε ένα διαστημόπλοιο. Ήταν ένα τεράστιο πλοίο, και κατέβηκε στον πλανήτη και έμεινε εκεί. Το πλήρωμά του άρχισε να κτίζει κατοικίες. Οι σπορείς, που είχαν έρθει πρώτοι στη Γη, δεν τους δέχτηκαν κι έτσι, από τις λογομαχίες έφτασαν στον πραγματικό πόλεμο. Αυτός ο πόλεμος

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

κράτησε αρκετό χρόνο, διάστημα στο οποίο έγιναν κι οι πιο διαβολικές εφευρέσεις. Στο τέλος οι άνθρωποι του μεγάλου διαστημόπλοιου δεν μπορούσαν ν' αντέξουν άλλο στον πόλεμο κι έτσι έστειλαν έναν αριθμό διαστημοπλοίων, που προφανώς φύλαγαν για μια τέτοια περίπτωση, και έριξαν τρομερές βόμβες σε κάθε σημείο της Γης όπου ζούσαν οι ανταγωνιστές τους. Οι βόμβες αυτές ήταν μια προχωρημένη μορφή ατομικής βόμβας, κι ερήμωναν κι έσβηναν κάθε ζωή σε μεγάλη ακτίνα γύρω από το σημείο της έκρηξης τους. Μια κόκκινη φλόγα απλώθηκε στον κόσμο, και οι διαστημάνθρωποι που το είχαν προκαλέσει αυτό γύρισαν στο γιγάντιο πλοίο τους και άφησαν το ηλιακό σύστημα. Επί εκατό ή περισσότερα χρόνια στις βομβαρδισμένες περιοχές, δεν υπήρχε κανένα σημείο ζωής. Όταν όμως οι ακτινοβολίες υποχώρησαν, αυτοί οι άνθρωποι βγήκαν απ' τα κρησφύγετα τους, τρέμοντας μπροστά στη φρίκη που αντίκριζαν. 38

Εγκαταστάθηκαν σε διάφορα μέρη και άρχισαν να καλλιεργούν τη Γη με ξύλινα εργαλεία και άλλα παρόμοια πρωτόγονα μέσα. Όμως, κύριε, είπα, λέτε πως ο κόσμος είναι περισσότερο από πενήντα εκατομμύρια χρόνια παλιός. Καλά, όμως υπάρχουν τόσα πράγματα που δεν καταλαβαίνω καθόλου. Όπως, για παράδειγμα, αυτοί οι άνθρωποι σωστά, δεν ξέρουμε ακριβώς πόσο παλιοί είναι, δεν ξέρουμε πόσες μέρες, βδομάδες, ή αιώνες βρίσκονται εδώ, δεν ξέρουμε πως μπορεί να διατηρηθεί μια τροφή τόσο διάστημα. Γιατί δεν έγιναν σκόνη αυτοί οι άνθρωποι. Ο Λάμα γέλασε. Είμαστε ένας αμόρφωτος λαός, Λόμπσανγκ. Υπήρχαν πάνω στη Γη λαοί πολύ περισσότερο έξυπνοι από εμάς, υπήρχαν πάρα πολλοί ανώτεροι πολιτισμοί, ξέρεις. Για παράδειγμα, πρόσθεσε, δείχνοντάς μου ένα βιβλίο στο ράφι, αυτό το βιβλίο μιλά για χειρουργικές και ιατρικές μεθόδους που εμείς στο Θιβέτ αγνοούμε τελείως, μολονότι ήμασταν από τους πρώτους λαούς που

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

τοποθετήθηκαν στη Γη. Τότε γιατί είμαστε τόσο ψηλά, γιατί είναι τόσο δύσκολη ή ζωή μας. Εκείνα τα βιβλία με τις εικόνες που φέρατε από το Κατμαντου έδειχναν τόσο όμορφα πράγματα, πράγματα, που εμείς αγνοούμε, όπως τα αμάξια με τις ρόδες. Όχι, υπάρχει μια παλιά, πολύ παλιά προφητεία που λέει πως όταν το Θιβέτ δεχτεί τροχούς στο έδαφος του θα κατακτηθεί από μια πολύ εχθρική φυλή. Οι προφητείες τους γίνονταν σαν να μπορούσαν να βλέπουν το μέλλον, και σου λέω, νεαρέ μου, ότι μπορούσαν να βλέπουν το μέλλον και ότι έχουν όργανα εδώ που θα σου δείξουν τι συνέβη στο παρελθόν, τι συμβαίνει τώρα, και τι θα συμβεί στο μέλλον, είπε ο οδηγός μου. Όμως, πως μπορούν και διατηρούνται τόσο πολύ αυτά τα πράγματα. Όταν αφεθούν τα πράγματα, όταν παραμεληθούν, καταρρέουν, γίνονται κομμάτια, αχρηστεύονται, όπως εκείνος ο τροχός της προσευχής που μου δείξατε σ' εκείνο το παλιό μοναστήρι, που ήταν πραγματικό κομψοτέχνημα, άχρηστο όμως από την πολυκαιρία. 39

Πως κατόρθωσαν αυτοί οι άνθρωποι να σταματούν την παρακμή των πραγμάτων. Κοιτάξτε το πως ανάβουν τα φώτα καθώς μπαίνουμε στις αίθουσες. Εμείς δεν έχουμε τίποτα παρόμοιο, χρησιμοποιούμε λυχνάρια με λίπος που μυρίζει ή φωτιές, κι εδώ έχουμε φως το ίδιο καλό με το φως της μέρας, και που δεν φαίνεται να δημιουργείται πουθενά, γιατί στο βιβλίο που μου δείξατε υπήρχαν εκείνες οι εικόνες με τις μηχανές που δούλευαν σε μαγνητικό πεδίο και δημιουργούσαν αυτό που τώρα ονομάζουμε ηλεκτρισμό. Εμείς δεν έχουμε τέτοιες μηχανές. Γιατί είμαστε τόσο απομονωμένοι. Ήμουν γεμάτος απορίες. Ο Λάμα έμεινε για μια στιγμή σιωπηλός κι υστέρα είπε. Ναι, θα πρέπει να μάθεις τις απαντήσεις σ' όλα αυτά, θα γίνεις ο πιο μορφωμένος Λάμα που υπήρξε ποτέ στο Θιβέτ, θα μάθεις να χρησιμοποιείς το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον. Σ' αυτή την οροσειρά υπήρχαν αρκετά μεγάλα σπήλαια, που κάποτε ήταν όλα ενωμένα με μια σειρά από τούνελ. Ήταν δυνατόν να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

μετακινείται κανείς από το ένα σπήλαιο στο άλλο και να έχει φως και φρέσκο αέρα όπου κι αν πήγαινε. Όμως ή Γη του Θιβέτ ήταν κάποτε κάτω από τη θάλασσα, ο κόσμος ζούσε σε πεδιάδες με πολύ χαμηλούς λόφους. Εκείνοι οι άνθρωποι της πρώτης εποχής είχαν πηγές δύναμης άγνωστες σε μας. Όμως υπήρξε μια τρομακτική καταστροφή γιατί πάνω από τη Γη μας επιστήμονες μιας χώρας που ονομαζόταν Ατλαντίδα άφησαν ένα τρομακτικό εκρηκτικό που κατέστρεψε αυτό τον κόσμο. Κατέστρεψε τον κόσμο. Είπα. Μα ή Γη μας είναι εντάξει, πως την κατέστρεψε, πως καταστράφηκε ο κόσμος. Ο Λάμα σηκώθηκε και πήρε ένα βιβλίο. Υπήρχαν τόσα βιβλία εδώ. Σε αυτό το βιβλίο που διάλεξε βρήκε ορισμένες εικόνες. Μου έδειξε μία και είπε. Κοίτα, αυτός ο κόσμος ήταν κάποτε καλυμμένος με σύννεφα. Δεν βλέπαμε ποτέ τον ήλιο, ούτε τ άστρα. Τις μέρες εκείνες 40

Ωστόσο οι άνθρωποι ζούσαν εκατοντάδες χρόνια, όχι όπως τώρα που πεθαίνουν πριν προλάβουν να καταλάβουν τίποτα. Οι άνθρωποι πεθαίνουν τώρα εξαιτίας των κακών ακτινοβολιών του ήλιου, επειδή χάθηκε το προστατευτικό κάλυμμα των σύννεφων. Όταν πρωτοχάθηκε αυτό το στρώμα των σύννεφων, διαπέρασαν την ατμόσφαιρα οι επικίνδυνες ακτίνες του ήλιου και έφεραν στον κόσμο κάθε είδους ασθένειες, κάθε είδους πνευματικές ανωμαλίες. Ο κόσμος ρίχτηκε σε μια δίνη, ο κόσμος τραντάχτηκε κάτω από αυτή την έκρηξη. Η Ατλαντίδα, που βρισκόταν στην αντίθετη άκρη της Γης από εμάς, αυτή ή Ατλαντίδα βούλιαξε κάτω από τον ωκεανό, όμως εμείς στο Θιβέτ ή Γη μας ανυψώθηκε δυο χιλιάδες μέτρα πάνω από τη θάλασσα. Πάρα πολλοί απ τον λαό μας έχασαν την υγεία τους, πάρα πολλοί πέθαναν γιατί δεν υπήρχε αρκετό οξυγόνο σ' αυτά τα ύψη και γιατί, καθώς ήμασταν πλέον πλησιέστερα προς τους ουρανούς, δεχόμασταν ισχυρότερες

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

ακτινοβολίες. Σταμάτησε για μια στιγμή κι έτριψε τα πόδια του, που τον πονούσαν υπερβολικά, κι έπειτα συνέχισε. Ένα μόνο απόμακρο κομμάτι της Γης μας έμεινε στο επίπεδο της θάλασσας και οι άνθρωποι εκεί άρχισαν να γίνονται ολοένα και πιο διαφορετικοί από εμάς, άρχισαν να γίνονται όλο και πιο απλοί στην σκέψη τους, δεν έχτιζαν ναούς, δεν λάτρευαν τους θεούς, κι ακόμη και σήμερα τριγυρνούν με κανό από δέρμα ζώων και κυνηγούν φώκιες και ψάρια κι άλλες μορφές ζωής. Υπάρχουν κάτι πελώρια ζώα με μεγάλα κέρατα στα κεφάλια τους, κι αυτοί οι άνθρωποι σκοτώνουν πολλά από αυτά και τρώνε τις σάρκες τους. Όταν ήρθαν στην περιοχή κι άλλοι λαοί, ονόμασαν αυτό τον βόρειο λαό Εσκιμώους. Το κομμάτι του Θιβέτ που φιλοξενούσε τους καλύτερους της φυλής, ιερείς, σοφούς και γιατρούς περίφημους, ανυψώθηκε πολύ πάνω από τη θάλασσα, ενώ το τμήμα που αποκολλήθηκε και έπεσε προς την θάλασσα, ή μάλλον που έμεινε στο επίπεδο της θάλασσας, είχε τις κατώτερες διάνοιες, τους συνηθισμένους εργάτες, τούς 41

συνηθισμένους ανθρώπους, τους κουβαλητές νερού και τους ξυλοκόπους. Έμειναν στην ίδια σχεδόν κατάσταση για περισσότερο από ένα εκατομμύριο χρόνια. Σιγά-σιγά απλώθηκαν κι εγκαταστάθηκαν σε πολλά σημεία της Γης. Έφτιαξαν μικρές φόρμες και μέσα σ' εκατό περίπου χρόνια όλα φαίνονταν κανονικά όπως πρώτα. Πριν προχωρήσουμε κι άλλο στη συζήτησή μας θα σου ζητήσω να κοιτάξεις τα πόδια μου, με πονούν πολύ και έχω ένα βιβλίο εδώ που δείχνει πληγές που μοιάζουν με τις δικές μου. Είμαι σε θέση να διαβάσω αρκετά απ' αυτό το βιβλίο για να καταλάβω πως έχω πάθει μόλυνση. Έμεινα να τον κοιτάζω μη ξέροντας τι θα μπορούσα να κάνω εγώ, ένας συνηθισμένος Τσέλα, για έναν τόσο μεγάλο διδάσκαλο. Έσκυψα όμως κι άρχισα να ξετυλίγω τα κουρέλια απ' τα πόδια του. Όταν τέλειωσα αναπήδησα μπροστά στο θέαμα. Τα πόδια είχαν καλυφθεί από πύον, και ή σάρκα έδειχνε πραγματικά πολύ φλογισμένη. Εκτός απ' αυτό, τα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

πόδια κάτω από τα γόνατα ήταν πολύ πρησμένα. Τώρα θα πρέπει να κάνεις ακριβώς ο,τι σου πω, είπε ο Λάμα. Πρώτα απ' όλα θα πρέπει να βρούμε κάτι που θα απολυμάνει τα πόδια. Ευτυχώς τα πάντα εδώ γύρω είναι σε καλή κατάσταση, και πάνω σ' εκείνο το ράφι, έδειξε προς τα κάπου, θα βρεις μια κανάτα που έχει μια επιγραφή πάνω της. Νομίζω είναι το τρίτο δοχείο από τα αριστερά στο δεύτερο ράφι από τα κάτω. Φερτό εδώ και θα δω αν είναι το σωστό. Υπάκουα πήγα ως τα ράφια και τράβηξα στο πλάι την πορτούλα τους, που φαινόταν καμωμένη από γυαλί. Λέω φαινόταν γιατί δεν ήξερα πολλά από γυαλί τότε, καθώς στο Θιβέτ υπήρχε ελάχιστο γυαλί. Τα παράθυρά μας ήταν είτε ακάλυπτα είτε καλυμμένα με λαδωμένο χαρτί (για να γίνονται περισσότερο διάφανα), γιατί οι περισσότεροι δεν μπορούσαν να πληρώσουν για την μεταφορά γυαλιού από τα βουνά, γυαλιού που μόνο στις Ινδίες μπορούσε να αγορασθεί. Γλίστρησα στο πλάι το πορτάκι μπροστά στα ράφια,42

έψαξα εκεί και γρήγορα βρήκα το μπουκάλι που μου είχε πει. Το πήγα κοντά του, εκείνος διάβασε κάποιες οδηγίες και μου είπε. Καλύτερα φέρε μου εκείνο το μεγάλο δοχείο που βλέπεις αναποδογυρισμένο εκεί κάτω. Πλύνε το καλά πρώτα. Θυμήσου πως υπάρχει άφθονο νερό, και πλύνε το καλά. Ύστερα βάλε τρεις γαβάθες νερό μέσα. Έτσι κι έκανα. Έπλυνα καλά το δοχείο κι υστέρτα έβαλα περίπου τρεις γαβάθες νερό μέσα. Μόλις το πήγα κοντά του, εκείνος πήρε το πρώτο μπουκάλι και προς μεγάλη μου έκπληξη κατάφερε με μια μόνο κίνηση να βγάλει το πάνω μέρος του μπουκαλιού από τη θέση του. Φώναξα μάλιστα, ώ. Το σπάσατε, θα προσπαθήσω να βρω ένα άλλο. Λόμπσανγκ, Λόμπσανγκ, είπε εκείνος, με κάνεις πάντα να γελάω. Αν υπάρχει κάτι σ' αυτή την κανάτα, πρέπει να υπάρχει κι ένα μέσο για να το βγάζεις. Αυτό που είδες δεν είναι παρά ένα βούλωμα, που όταν το χρησιμοποιήσω ανάποδα γίνεται μεζούρα. Το βλέπεις. Κοίταξα το πώμα που κρατούσε ανάποδα και πράγματι, κατάλαβα πως ήταν ένα είδος μεζούρας γιατί υπήρχαν σημάδια

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

διάφορα στην πλευρά του. Θα πρέπει να έχουμε στη διάθεσή μας λίγο ύφασμα, συνέχισε ο Λάμα. Σε εκείνο το ντουλάπι θα πρέπει να βρεις πολλούς επιδέσμους. Άνοιξε το για να δω. Αυτή ή πόρτα δεν ήταν φτιαγμένη από γυαλί, και δεν ήταν φτιαγμένη από ξύλο, αλλά από ένα υλικό κάτι μεταξύ αυτών των δύο. Την τράβηξα να ανοίξει κι είδα στο εσωτερικό ένα μεγάλο αριθμό επιδέσμων τοποθετημένων σε μια όμορφη σειρά. Φέρε μου αυτόν τον γαλάζιο, είπε ο Λάμα και τον λευκό που βρίσκεται στα δεξιά του. Ύστερα έριξε μια ματιά στα χέρια μου και πρόσθεσε, και πήγαινε στη βρύση να πλύνεις τα χέρια σου. Δίπλα στη βρύση θα βρεις ένα κομμάτι άσπρο υλικό. Βρέξε τα χέρια σου, βρέξε κι αυτό το κομμάτι και τρίψε με αυτό τα χέρια σου, προσέχοντας ιδιαίτερα να καθαρίσεις τα νύχια σου.⁴³

Έκανα ο,τι μου είπε, και με ενδιαφέρον πρόσεξα πόσο πιο ανάλαφρο ένιωσα το δέρμα μου μετά. Ήταν σαν να έβλεπες κάποιον νέγρο, κι υστέρη να προσεχές τα χέρια του πως ήταν ροζ. Έτσι και τα δικά μου χέρια είχαν πάρει ένα ροζ χρώμα, και ήμουν έτοιμος να τα σκουπίσω πάνω στον χιτώνα μου όταν ο Λάμα φώναξε, σταμάτα. Μου έδειξε κάτι που είχε βγάλει από το λευκό πακέτο. Σκούπισε τα χέρια σου σ' αυτό και μή τολμήσεις να ξαναγγίξεις τον χιτώνα σου αφού τα σκουπίσεις. Πρέπει να έχεις πεντακάθαρα χέρια για να κάνεις αυτή τη δουλειά. Ήταν πραγματικά ενδιαφέρον γιατί είχε απλώσει ένα καθαρό πανί στο πάτωμα και πάνω του είχε αποθέσει μια λεκάνη, ένα πράγμα σαν σπόγγο και κάποιο άλλο αντικείμενο που δεν καταλάβαινα καθόλου. Είναι τόσο δύσκολο να το περιγράψω γιατί ποτέ άλλοτε δεν είχα δει κάτι παρόμοιο, έμοιαζε πάντως με ένα γυάλινο σωλήνα με σημάδια πάνω του, στο ένα άκρο του οποίου φαινόταν μια βελόνα και στο άλλο κάτι σαν κουμπί. Στον σωλήνα διέκρινα κάποιο χρωματιστό υγρό που

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

σπιθοβολούσε κι ανάβραζε. Τώρα άκουσέ με προσεκτικά, είπε ο Λάμα. Θα πρέπει να μου καθαρίσεις τη σάρκα ως το κόκαλο. Εδώ διαθέτουμε τους καρπούς της πιο υπέροχης, της πιο προχωρημένης επιστήμης, και θα επωφεληθούμε όσο μπορούμε άπ' αυτό. Πάρε αυτή τη σύριγγα και τράβηξε το άκρο του σωλήνα περίμενε, θα το κάνω εγώ κι υστέρα σπρώξε την βελόνα στο πόδι μου ακριβώς σ' αυτό το σημείο, είπε δείχνοντας ένα σημείο στο πόδι του. Αυτό θα μουδιάσει το πόδι μου, αλλιώς ίσως να λιποθυμήσω από τον φοβερό πόνο που θα προκαλέσει ο καθαρισμός. Εμπρός λοιπόν, κάντο. Πήρα το αντικείμενο που είχε ονομάσει σύριγγα, κοίταξα τον Λάμα και τραύλισα, όχι, όχι, δεν μπορώ να το κάνω, φοβάμαι ότι θα σας πονέσω. Λόμπσανγκ, θα γίνεις μια μέρα Λάμα γιατρός, και θα χρειαστεί κάποτε να πονέσεις κάποιον άρρωστο για να τον κάνεις καλά.44

Κάνε λοιπόν τώρα ο,τι σου λέω και βάλε την βελόνα στο σημείο που σου έδειξα. Θα σου πω αν πονέσω πολύ. Πήρα και πάλι στα χέρια μου τη σύριγγα και μ έσφιξε πάλι ο φόβος. Ωστόσο, οι διαταγές ήταν διαταγές. Έσφιξα το παράξενο αντικείμενο στο σημείο που ή βελόνα ενωνόταν με τον σωλήνα και, κλείνοντας τα μάτια, το πίεσα γρήγορα στο σημείο που μου είχε δείξει. Δεν ακούστηκε το παραμικρό από τον Λάμα, κι όταν άνοιξα τα μάτια μου τον είδα να μου χαμογελάει. Μπράβο, Λόμπσανγκ, έκανες πολύ καλή δουλειά, δεν ένιωσα τίποτα. Θα πετύχεις σαν Λάμα-γιατρός. Τον κοίταξα φιλύποπτος, νομίζοντας πως με κοροϊδεύει όμως είδα πως ήταν απόλυτα ειλικρινής στα λόγια του. Λοιπόν, συνέχισε, τώρα αυτό το πόδι έχει μουδιάσει εντελώς και δεν θα με πονέσει καθόλου. Θέλω τώρα να πάρεις ένα απ' αυτά τα εργαλεία, που λέγονται λαβίδες, να πιάσεις με αυτές λίγο μπαμπάκι και, αφού το βρέξεις με εκείνο εκεί το υγρό, να σκουπίσεις προσεκτικά το πόδι από πάνω προς τα κάτω προς τα κάτω, όχι προς τα πάνω. Μπορείς να πιέσεις αρκετά, και θα δεις πως το πύον πέφτει σε σωρούς. Λοιπόν, αφού καθαρίσεις

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

από το πύον έτσι ένα μέρος, θα με βοηθήσεις να μετακινηθώ έτσι που να μπορέσεις να καθαρίσεις ένα άλλο μέρος. Πήρα στα χέρια μου το αντικείμενο που είχε ονομάσει λαβίδα κι ανακάλυψα πως εύκολα μπορούσα να κρατήσω στην άκρη του ένα μεγάλο κομμάτι από εκείνο το άσπρο υλικό. Προσεκτικά το βύθισα μέσα στο υγρό που μου είχε υποδείξει και άρχισα να σκουπίζω το πόδι. Ήταν απίστευτο, πραγματικά απίστευτο, με τι ευκολία έτρεχε, το πύον και το αίμα μακριά από τις πληγές, που έμεναν καθαρές. Αφού καθάρισα ολοκληρωτικά το πόδι, από το κόκαλο ως το δέρμα, μου είπε ο Λάμα. Πάρε αυτή τη σκόνη. Θέλω να την τινάξεις πάνω στις πληγές έτσι που να φτάσει βαθιά ως το κόκαλο. Θα απολυμάνει τα πόδια και δεν θα αφήσει να σχηματιστεί άλλο πύον.⁴⁵

Αφού τελειώσεις και με αυτό θα πρέπει να δέσεις τα πόδια μου με ένα επίδεσμο που θα πάρεις από το γαλάζιο πακέτο. Έτσι συνέχιζα να καθαρίζω, να καθαρίζω, να βάζω από την άσπρη σκόνη, κι υστέρτα να τυλίγω το πόδι, όχι πολύ σφιχτά, αλλά αρκετά για να στέκεται στη θέση του ο επίδεσμος. Όταν κάποτε τέλειωσα ήμουν καταϊδρωμένος, ο Λάμα όμως ένιωθε καλύτερα. Αφού τέλειωσα με το ένα πόδι έκανα το άλλο, και μου είπε ο Λάμα. Καλύτερα να μου δώσεις ένα τονωτικό, Λόμπσανγκ. Θα το βρεις στο πάνω ράφι. Είναι μέσα σε μια αμπούλα, δηλαδή ένα πολύ μικρό γυάλινο δοχείο με μυτερό άκρο. Θα σπάσεις αυτό το άκρο και θα χύσεις το περιεχόμενο πάνω στο πόδι μου, οπουδήποτε. Έκανα ο,τι μου είπε, καθάρισα όλα όσα είχαν πέσει με τον καθαρισμό στο πάτωμα κι άποκοιμήθηκα στη στιγμή.⁴⁶

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Θεέ μου. Ο ήλιος παραήταν ζεστός. Θα πρέπει να βρω κάποια σκιά, μουρμούρισα. Κι υστέρα ανακάθισα κι άνοιξα τα μάτια μου και κοίταξα ολόγυρα έκπληκτος. Που βρισκόμουν. Τι είχε συμβεί. Μα την άλλη στιγμή, καθώς αντίκρισα τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, τα θυμήθηκα όλα, όλα εκείνα που νόμιζα ψεύτικο όνειρο. Δεν υπήρχε ήλιος, ο χώρος φωτιζόταν από κάτι που έμοιαζε με ηλιόφως και που ερχόταν από τους γυάλινους τοίχους. Μοιάζεις να τα έχεις χαμένα, Λόμπσανγκ, είπε ο Λάμα. Ελπίζω να ξεκουράστηκες καλά. Ναι, κύριε, αποκρίθηκα, όμως πραγματικά νιώθω γεμάτος απορίες, που όλο και μεγαλώνουν καθώς νέα πράγματα μου εξηγούνται. Για παράδειγμα, αυτό το φως που έρχεται από κάπου, δεν μπορεί να έχει αποθηκευθεί επί ένα εκατομμύριο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

χρόνια και να λάμπει σαν τον ήλιο τον ίδιο. Είναι πολλά πράγματα που πρέπει να μάθεις, Λόμπσανγκ, είσαι κάπως μικρός τώρα, αλλά καθώς έτυχε και φτάσαμε σ' αυτό το μέρος θα προσπαθήσω να σου εξηγήσω μερικά πράγματα. Οι σπορείς της Γης ήθελαν να έχουν μυστικά μέρη, ώστε να έρχονται χωρίς να γίνονται αντιληπτοί από τους γήινους. Έτσι, καθώς αυτό το κομμάτι του πλανήτη δεν ήταν τότε παρά μια πεδιάδα με χαμηλούς λόφους, πολύ κοντά στη θάλασσα, το διάλεξαν σαν κρυψώνα και έσκαψαν μέσα στα ίδια τα βράχια χρησιμοποιώντας κάτι εργαλεία που θα γίνουν αργότερα γνωστά σαν ατομικοί δαυλοί.⁴⁷

Αυτοί οι δαυλοί έλιωσαν το πέτρωμα και του έδωσαν αυτή την γκρίζα όψη. Αφού φτιάχτηκε μ' αυτό τον τρόπο το σπήλαιο, αφέθηκε να κρυώσει, και το πέτρωμα κρυνώντας πήρε αυτή την απόλυτα λεία όψη που θυμίζει γυαλί. Αφού αποτελείωσαν την κατασκευή αυτού του κοιλωμάτος, που είναι αρκετά μεγάλο για να χωρέσει την Ποτάλα ολόκληρη, προχώρησαν σε εδαφικές έρευνες και κατασκεύασαν μεγάλα υπόγεια τούνελ κατά μήκος αυτής της σειράς των βράχων που εκείνες τις μέρες σχεδόν καλύπτονταν από χώμα. Τότε ήταν δυνατό να ταξιδέψει κανείς 400 χιλιόμετρα κατά μήκος αυτών των τούνελ, από σπήλαιο σε σπήλαιο. Τότε έγινε αυτή η τρομερή έκρηξη που κλόνησε τη Γη από τον άξονα περιστροφής της και που άλλους τόπους βύθισε στη θάλασσα κι άλλους ανέσυρε. Ήμασταν τυχεροί που αυτοί οι χαμηλοί λόφοι υψώθηκαν κι έγιναν ή σημερινή οροσειρά. Έχω δει εικόνες της και θα σου τις δείξω κι εσένα, όμως, όπως είναι φυσικό, εξαιτίας αυτών των γήινων αναταραχών ορισμένα από τα τούνελ καταστράφηκαν κι έτσι δεν μπορεί κανείς σήμερα να διασχίσει ολόκληρο το μήκος τους. Θα μπορούσαμε όμως να επισκεφτούμε δύο ή τρία ακόμη σπήλαια μέσω

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

αυτών των τούνελ κι υστέρα να βγούμε στην επιφάνεια και να συνεχίσουμε την εξερεύνηση μας. Ο χρόνος, όπως ξέρεις, δεν έχει καμιά σημασία για μας, κι εγώ είμαι ένας από εκείνους που έχουν επισκεφτεί κάπου εκατό τέτοια σπήλαια, κι έχω αντικρίσει με τα ίδια μου τα μάτια πολλά πολλά διαφορετικά πράγματα. Όμως, κύριε, είπα, πως μπορούν να παραμένουν άθικτα αυτά τα πράγματα μετά από ένα εκατομμύριο χρόνια. Αδιάφορο τι φτιάχνουμε εμείς σήμερα, ακόμη κι 48

Αν είναι τροχός προσευχής, το βλέπουμε να καταστρέφεται από τον χρόνο και την χρήση, κι όμως να που βρισκόμαστε εμείς σε ένα χώρο πλημμυρισμένο φως ίσως και ζωηρότερο από το φως στην επιφάνεια. Δεν το καταλαβαίνω καθόλου. Ο Λάμα αναστέναξε, και είπε, ας φάμε κάτι πρώτα, Λόμπσανγκ, θα μείνουμε εδώ αρκετές μέρες και θα μπορούσαμε έτσι να αλλάξουμε λίγο τη δίαιτά μας. Πήγαινε σε εκείνο το μικρό δωμάτιο, έδειξε προς την κατεύθυνση της κουζίνας, και φέρε μερικά από εκείνα τα δοχεία που έχουν εικόνες πάνω τους, να δούμε κι εμείς πως ζούσαν αυτοί οι πανάρχαιοι λαοί. Σηκώθηκα όρθιος και μονολόγησα, θεέ μου, ξέρω τι πρέπει να κάνω πρώτα, αξιότιμε Λάμα, είπα, μπορώ να σας βοηθήσω να φροντίσετε το σώμα σας. Εκείνος μου χαμογέλασε κι αποκρίθηκε, πολλά ευχαριστώ, Λόμπσανγκ, μα ήδη το φρόντισα. Υπάρχει ένας μικρός χώρος εκεί πέρα στη γωνία, κι αν πας εκεί θα βρεις μια πολύ κατάλληλη τρύπα στο πάτωμα. Κάθισε κι άφησε τη φύση να κάνει τη δουλειά της. Πήγα στην θέση που μου έδειξε, βρήκα την τρύπα και τη χρησιμοποίησα. Οι τοίχοι εκείνου του χώρου ήταν γυαλιστεροί σαν γυαλί, το πάτωμα ωστόσο είχε μια άγρια επιφάνεια, και δεν είχε κανείς έτσι κανένα φόβο μη γλιστρήσει. Λοιπόν, μετά κι από

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

αυτό το μυαλό μου πήγε και πάλι στο φαγητό. Περπάτησα ως το άλλο δωμάτιο και εκεί έπλυνα προσεκτικά τα χέρια μου γιατί έβρισκα μεγάλη πολυτέλεια να μπορώ να γυρίζω ένα κομμάτι μέταλλο και να ξεπηδά νερό στη στιγμή. Έπλυνα λοιπόν καλά τα χέρια μου και ξαναγύρισα το μέταλλο στη θέση του. Εκείνη τη στιγμή ένιωσα ένα θερμό ρεύμα αέρα να βγαίνει από ένα τετραγωνικό άνοιγμα στον τοίχο. Σκέφτηκα πως αν έβαζα τα χέρια μου εκεί θα στέγνωναν πολύ γρήγορα. Έτσι κι έκανα. Νομίζω πως καλύτερο πλύσιμο δεν είχα ξανακάνει. Το νερό ήταν πολύ ευχάριστο, και άφησα τα χέρια μου στο ζεστό ρεύμα ώσπου αυτό κάποια στιγμή σταμάτησε απότομα. 49

Υποθέτω οι σχεδιαστές αυτής της θαυμαστής συσκευής είχαν υπολογίσει ένα ορισμένο χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο θα έπρεπε να στεγνώσει κανείς τα χέρια του. Στη συνέχεια πέρασα στα ντουλάπια, άνοιξα τις πόρτες τους και στάθηκα να κοιτάζω σαστισμένος τα διάφορα δοχεία. Υπήρχαν κάθε είδους δοχεία με εικόνες πάνω τους, εικόνες όμως τόσο παράξενες που δεν σήμαιναν τίποτα για μένα. Για παράδειγμα, σε μία ήταν ένα κόκκινο πράγμα με δαγκάνες, που έμοιαζε με άγριο τέρας, και σε μια άλλη κάτι αράχνες που φαινόταν ντυμένες με κόκκινη πανοπλία. Τα άφησα αυτά τα δοχεία και προτίμησα στη θέση τους κάτι άλλα που ήταν φανερό ότι περιείχαν κάποια είδη φρούτων άλλα κόκκινα, άλλα πράσινα, και άλλα κίτρινα, όλα όμως πολύ ελκυστικά στην όψη. Κατέβασα από τα ράφια όσα περισσότερα δοχεία μπορούσα, κι υστέρα πρόσεξα σε μια άκρη ένα τραπεζάκι με ρόδες. Έβαλα όλα τα δοχεία πάνω του και έσπρωξα το τραπεζάκι προς τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Γέλασε με την καρδιά του όταν με είδε τι ωραία που τα κατάφερα και παρατήρησε, λοιπόν, πως σου φαίνονται τα χέρια σου πλυμένα. Σου άρεσε ο τρόπος να τα στεγνώνεις. Για σκέψου, όλα αυτά βρίσκονταν εδώ για ένα εκατομμύριο χρόνια, κι όμως

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ακόμη δουλεύουν γιατί ο πυρήνας που τα τροφοδοτεί με ενέργεια δεν φθείρεται με τίποτα. Όταν φύγουμε, τα πάντα θα σταματήσουν να λειτουργούν το ίδιο ομαλά όπως άρχισαν, και η ενέργεια θα μείνει να περιμένει τους επόμενους επισκέπτες. Και πάλι τότε θα ανάψουν τα φώτα φώτα που δεν μπορείς να καταλάβεις τη λειτουργία τους, γιατί λειτουργούν με βάση τις ιδιότητες μιας χημικής ουσίας που βρίσκεται πίσω από τη γυάλινη επιφάνειά τους, και που μπορεί να φωτοβολεί. Μας δούμε τι έφερε. Του έδωσα ένα-ένα τα δοχεία, εκείνος διάλεξε τέσσερα και είπε, νομίζω αυτά θα μας φτάσουν για τώρα. Θα χρειαστούμε όμως και κάτι να πιούμε. Στο ντουλάπι πάνω από τις βρύσες θα βρεις μερικά δοχεία κατάλληλα για να κρατήσουν νερό. Γέμισε τα. 50

Στο κάτω ράφι θα βρεις ένα δοχείο με πολλά σφαιρίδια μέσα. Φέρε ένα απ' αυτά τα σφαιρίδια και θα έχουμε νερό με καινούργια γεύση. Γύρισα πίσω στην ασ πούμε κουζίνα, και βρήκα τα δοχεία που μου είχε πει. Τα γέμισα νερό και τα πήγα κοντά του. Ύστερα ξαναπήγα και πήρα ένα σωλήνα γεμάτο παράξενα μικρά σφαιρίδια, πορτοκαλιού χρώματος. Ο Λάμα πήρε αυτόν τον σωλήνα, έκανε κάτι στην κορυφή του και στη στιγμή πετάχτηκε ένα από τα σφαιρίδια στο δοχείο με το νερό. Ύστερα επανέλαβε την ίδια κίνηση κι ένα ακόμη σφαιρίδιο έπεσε στο δεύτερο δοχείο με το νερό. Ύστερα σήκωσε το ένα από τα δοχεία ως τα χείλη του και άρχισε να πίνει. Ακολούθησα διστακτικά το παράδειγμά του, κι έκπληκτος ανακάλυψα πως το νερό είχε μια καινούργια, πολύ ευχάριστη γεύση. Ας φάμε όμως κάτι, είπε ο Λάμα. Πήρε στα χέρια του ένα από τα δοχεία με τις τροφές και τράβηξε ένα μικρό δαχτυλίδι. Ακούστηκε κάποιο φύσημα αέρα. Μόλις σταμάτησε αυτό το φύσημα, τράβηξε δυνατότερα το δαχτυλίδι, κι ολόκληρο το πάνω μέρος του δοχείου έφυγε απ' τη θέση του. Μέσα υπήρχαν φρούτα. Τα μύρισε προσεκτικά, κι ύστερα πήρε ένα και το έφερε στο στόμα του. Ναι, ναι, έχουν διατηρηθεί τέλεια, έχουν διατηρηθεί απόλυτα φρέσκα. Θα σου ανοίξω ένα, διάλεξε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ποιό προτιμάς και δώστο μου. Κοίταξα τις διάφορες εικόνες, και μου τράβηξε την προσοχή μία που έδειχνε κάτι μαύρα φρούτα με μικρά εξογκώματα τριγύρω τους. Έτσι διάλεξα αυτό το δοχείο. Ο Λάμα το άνοιξε όπως και το πρώτο, όμως παρουσιάστηκε ένα πρόβλημα, αυτά τα φρούτα ήταν πολύ μικρά και κολυμπούσαν σε κάποιο υγρό. Θα πρέπει να φανούμε περισσότερο πολιτισμένοι, παρατήρησε ο οδηγός μου. Πήγαινε πάλι πίσω και βρες ένα από εκείνα τα μεταλλικά εργαλεία που έχουν κοίλο το ένα τους άκρο. Φέρε δύο, ένα για σένα, ένα για μένα. Πρόσεξε, είναι μεταλλικά κι έχουν ασημένιο χρώμα.51

Σε λίγο ξαναγυρνούσα κοντά του με αυτά τα γυαλιστερά εργαλεία. Υπάρχουν κι άλλα διαφορετικά εκεί μέσα, κύριε, μεταλλικά εργαλεία που μοιάζουν με χτένες στο ένα τους άκρο, και άλλα που έχουν κοφτερή όψη σαν μαχαίρια. Μα ναι, πιρούνια, και μαχαίρια, θα τα δοκιμάσουμε αργότερα. Μάθε προς το παρόν πως αυτά που έφερες λέγονται κουτάλια. Με την φαρδιά τους άκρη μπορείς εύκολα να βγάζεις φρούτα και χυμό χωρίς να λερώνεσαι. Μου έδειξε πως να το κάνω παίρνοντας ο ίδιος κομμάτια φρούτων από το δοχείο του. Τον μιμήθηκα, και πήρα μια μικρή ποσότητα. Ήθελα μόνο να το δοκιμάσω στην αρχή, γιατί μου ήταν εντελώς άγνωστο είδος. Ά. Γλίστρησε στο λαρύγγι μου μ απίθανη γλυκύτητα. Εκείνη τη στιγμή κατάλαβα πόσο πεινούσα. Σε λίγη ώρα είχα αδειάσει όλο το δοχείο μου. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ όμως με είχε προλάβει. Καλύτερα όμως να μην βιάζεσαι, Λόμπσανγκ, γιατί είμαστε χωρίς τροφή αρκετό καιρό τώρα, είπε. Δεν νομίζω πως είμαι ικανός να περπατήσω ακόμη, Λόμπσανγκ, γι' αυτό θα ήταν καλύτερα να αρχίσεις τις εξερευνήσεις μόνος σου, κοιτώντας στις διάφορες αίθουσες. Θέλουμε να μάθουμε όσα περισσότερα γίνεται άλλωστε. Κάπως διατακτικά άφησα πίσω μου τη μεγάλη αίθουσα, ανακαλύπτοντας πως υπήρχαν διάφοροι άλλοι μικρότεροι χώροι παντού τριγύρω μου. Μπήκα σε ένα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

από αυτούς, και τα φώτα πάλι άναψαν αυτόματα. Ο χώρος αυτός ήταν γεμάτος μηχανήματα, που λαμποκοπούσαν λες και είχαν εγκατασταθεί μόλις την ίδια μέρα. Περιπλανήθηκα γύρω τους, προσέχοντας να μην αγγίζω τίποτα. Εντελώς τυχαία όμως βρέθηκα εμπρός σε μια μηχανή που ήδη έδειχνε κινούμενες εικόνες. Έδειχνε να πιέζονται διάφορα κουμπιά, κι ένα είδος καρέκλας, με ένα παράξενο πλάσμα που βοηθούσε ένα ακόμη πιο παράξενο πλάσμα να καθίσει στην καρέκλα. Στη συνέχεια έπιασε δύο μοχλούς. Το είδα να γυρνά τον δεξιό μοχλό, κάνοντας 52

Έτσι την καρέκλα να υψωθεί αρκετά εκατοστά από το έδαφος. Ύστερα ή εικόνα άλλαξε, κι άρχισε να δείχνει την καρέκλα να σπρώχνεται προς διάφορες μηχανές, και να κάνει διάφορα πράγματα σε αυτές. Τα έκανε για μένα. Γύρισα να φύγω τρομαγμένος και σκόνταψα πάνω στην καρέκλα με τους τροχούς, κι έπεσα κάτω με το πρόσωπο. Αισθάνθηκα τη μύτη μου βαριά χτυπημένη, και ξαφνικά υγρή. Είχα λοιπόν καταφέρει να ματώσω τη μύτη μου. Έσπρωξα την καρέκλα που μου έφραζε τον δρόμο και έτρεξα πίσω στον Λάμα. Ω, κύριε, σκόνταψα σ' αυτή την άκατανόμαστη καρέκλα και τώρα χρειάζομαι κάτι να σκουπίσω το αίμα της μύτης μου. Πήγα σε ένα από τα κουτιά και ξετύλιξα έναν από τους γαλάζιους ρολούς. Ναι, πρόσεξα πως στο εσωτερικό τους ήταν εκείνο το άσπρο μαλακό υλικό σαν μπαμπάκι που απορροφούσε εύκολα το αίμα. Αφού περιποιήθηκα με αυτό τη μύτη μου για αρκετά λεπτά κατάφερα να σταματήσω την αιμορραγία, κι υστέρτα πέταξα το λερωμένο υλικό σε ένα δοχείο που πρόσεξα να βρίσκεται άδειο εκεί κοντά. Κάτι με έκανε να κοιτάξω στο δοχείο καθώς πετούσα εκεί το υλικό, και κατάπληκτος είδα να εξαφανίζεται τελείως στο βάθος του. Και όχι να εξαφανίζεται επειδή δεν φωτιζόταν ή κάτι τέτοιο, αλλά κυριολεκτικά να εξαφανίζεται. Πήγα στη γωνιά όπου είχα μαζέψει όλα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

τα σκουπίδια από τότε που περιποιήθηκα τα πόδια του Λάμα και, χρησιμοποιώντας ένα μεταλλικό εργαλείο με ιδιαίτερα πλατύ άκρο, τα πήρα και τα έφερα σε αυτό το δοχείο όπου κι εκείνα εξαφανίστηκαν. Στη συνέχεια πήγα σε εκείνο τον μικρό χώρο που είχαμε χρησιμοποιήσει για τις φυσικές μας ανάγκες, μάζεψα με τον ίδιο τρόπο ο,τι βρισκόταν εκεί και το έριξα στο δοχείο. Και αυτά εξαφανίστηκαν, αφήνοντας το δοχείο να λάμπει και να γυαλίζει όπως πριν. Λομπσανγκ, νομίζω πως αυτό το δοχείο θα πρέπει να χωρά στην τρύπα που χρησιμοποιούμε, κοίταξε αν είναι έτσι σε παρακαλώ.53

κουβάλησα το δοχείο ως εκεί και πράγματι, ταίριαζε τέλεια σε εκείνη την τρύπα. Το άφησα εκεί, έτοιμο για άμεση χρήση. Κύριε, κύριε, είπα μ'έξαψη, αν καθίσετε σ' αυτή την καρέκλα θα μπορέσω να σάς σπρώχνω όπου θέλετε. Ο Λάμα σηκώθηκε προσεκτικά όρθιος κι εγώ γλίστρησα την καρέκλα από κάτω του. Ύστερα γύρισα τον δεξιό μοχλό, όπως είχα δει να γίνεται στην κινούμενη εικόνα της μηχανής, και ή καρέκλα αμέσως υψώθηκε κάπου τριάντα εκατοστά στον αέρα, ακριβώς στο ύψος που μου ήταν πιο άνετο για να την σπρώχνω. Έτσι, με τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ σε αυτή την αναπηρική καρέκλα, ας πούμε, που δεν στηριζόταν όμως καθόλου σε τροχούς αλλά αιωρούνταν στον αέρα, αρχίσαμε να τριγυρνουμε στο δωμάτιο με τα μηχανήματα. Νομίζω πως βρισκόμαστε στην αίθουσα αναψυχής τους, Λόμπσανγκ, είπε ο Λάμα. Όλες αυτές οι μηχανές είναι για διάφορα παιχνίδια. Ας ρίξουμε μια ματιά σε εκείνο το κουτί κοντά στην είσοδο του δωματίου. Έκανα μεταβολή κι έσπρωξα την καρέκλα προς την είσοδο, σταματώντας ακριβώς μπροστά στη μηχανή όπου και προηγούμενα είχα δει να προβάλλονται οι κινούμενες εικόνες. Για μια φορά ακόμη πίεσα ένα κουμπί και είδα μια κινούμενη εικόνα. Ήταν απίστευτο, όμως έδειχνε τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ να κάθεται στην καρέκλα κι εμένα να τον

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

σπρώχνω στο δωμάτιο. Μας έδειξε ακόμα που είχαμε κάπως προχωρήσει στο βάθος του, και τον Λάμα να μου λέει κάτι και να ξαναγυρίζουμε στην είσοδο. Είδαμε όλα όσα είχαν μόλις συμβεί. Στη συνέχεια ή εικόνα άλλαξε κι άρχισε να μας δείχνει διάφορες μηχανές, δίνοντας με εικόνες οδηγίες για την λειτουργία τους. Ήταν μια μηχανή κοντά στο κέντρο του δωματίου που, αν πίεζε κανείς ένα κουμπί πάνω της, διάφορα μικρά χρωματιστά αντικείμενα έβγαιναν από μια σχισμή και γλιστρούσαν σε ένα δίσκο. Πήγαμε εκεί, ο Λάμα πίεσε το κατάλληλο κουμπί και, με ένα μεταλλικό θόρυβο διάφορα μικρά στρογγυλά αντικείμενα γλίστρησαν σε ένα μικρό δίσκο. 54

Μείναμε να κοιτάζουμε αυτά τα πραγματάκια. Δοκιμάσαμε να τα σπάσουμε, και τότε προσέξαμε στην άκρη της μηχανής έναν άλλο μικρό δίσκο και μια καμπυλωτή λεπίδα από πάνω της. Έβαλα μερικά από τα στρογγυλά αντικείμενα σ' εκείνο τον δίσκο και τράβηξα ένα μοχλό τρέμοντας βέβαια από τον φόβο μου για να δω τι θα συνέβαινε. Τα πραγματάκια κόπηκαν στη μέση. Μέσα τους φάνηκε να υπάρχει μια κολλώδης ουσία. Εγώ, που πάντα είχα το νου μου στο φαγητό, άγγιξα με το δάχτυλό μου αυτή την ουσία κι υστέρτα το έφερα στο στόμα μου. Έκσταση. Ή πιο υπέροχη γεύση που είχα δοκιμάσει ποτέ στη ζωή μου. Κύριε, είπα, είναι κάτι που πρέπει να δοκιμάσετε. Τον έφερα κοντά στο κουμπί κι εκείνος το πίεσε και πάλι, κάνοντας να βγουν ακόμη περισσότερα από εκείνα τα χρωματιστά στρογγυλά αντικείμενα. Πήρα ένα και το έβαλα στο στόμα μου, μα το ένιωσα σαν πέτρα. Μετά από λίγες στιγμές, ωστόσο, το εξωτερικό περίβλημα μαλάκωσε, και καθώς πίεζα με τα δόντια μου έσπαζε, απελευθερώνοντας στο στόμα μου μια ολόγλυκια παράξενη γεύση. Φαινόταν να υπάρχουν πολλές διαφορετικές γεύσεις. Το κάθε χρώμα είχε και μια διαφορετική γεύση. Δεν είχα την παραμικρή ιδέα για το τι ήταν, και ο Λάμα πρόσεξε την απορημένη μου έκφραση. Έχω ταξιδέψει πολύ, ξέρεις, Λόμπσανγκ, και

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

σε μια δυτική πόλη έχω δει μια μηχανή σαν κι αυτή, είχε γλυκά μέσα που έβγαιναν με τον ίδιο τρόπο. Όμως σε εκείνη την δυτική πόλη έπρεπε να βάλει κανείς χρήματα για να λειτουργήσει το μηχάνημα. Έβαζες ένα νόμισμα στη σχισμή και κυλούσαν έξω αρκετά κομμάτια γλυκού. Υπήρχαν κι άλλες παρόμοιες μηχανές, που έδιναν άλλα πράγματα. Υπήρχε μια μηχανή που μου άρεσε ιδιαίτερα, γιατί έδινε ένα είδος γλυκού που λεγόταν σοκολάτα. Όμως, δεν μπορώ να την γράψω αυτή τη λέξη. Αχά. Είπε ξαφνικά, να, βλέπω πως είναι γραμμένη εδώ, σε μια στήλη με έξι άλλες λέξεις. 55

Υποθέτω θα είναι σε διαφορετικές γλώσσες. Μα ας δούμε αν δουλεύει. Πίεσε σταθερά το κουμπί, ή μηχανή έβηξε για λίγο και κάποιο πορτάκι άνοιξε. Εκεί είδαμε ένα σωρό διαφορετικά είδη σοκολάτας ή γλυκών. Βαλθήκαμε να τρώμε μέχρι που φουσκώσαμε. Φουσκώσαμε τόσο μάλιστα που εγώ ειλικρινά νόμιζα πως θα πεθάνω. Αναγκάστηκα να πάω σ' εκείνο το δοχείο της εξαφάνισης και να βγάλω όσα είχα φάει. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, εγκαταλειμμένος στην καρέκλα του, με φώναξε να τον βοηθήσω γρήγορα, κι έτσι θα ήταν καλύτερα να ξεχάσουμε το υπόλοιπο αυτής της εμπειρίας. Αφού συνήλθαμε κάπως, συζητήσαμε το θέμα και καταλήξαμε στο συμπέρασμα πως ή βουλιμία μας ήταν που μας είχε κάνει να φάμε τόσες ποσότητες από αυτή την παράξενη τροφή, και ότι για αυτό τιμωρηθήκαμε. Προχωρήσαμε σε ένα άλλο δωμάτιο, που θα πρέπει να προοριζόταν για επισκευές. Υπήρχαν κάθε είδους παράξενες μηχανές, και μόνο μία αναγνώρισα. Ήταν ένας τόννος. Ο Δαλάι Λάμα είχε ένα παρόμοιο στις αποθήκες του, κάποιο φιλικό κράτος του το είχε στείλει σε ένδειξη φιλίας. Κανείς δεν ήξερε πως να τον χρησιμοποιήσει, φυσικά, όμως εγώ συνήθιζα να τρυπώνω στην αποθήκη και να εξερευνώ τα διάφορα αντικείμενα. Έτσι ανακάλυψα πως ήταν ένας ποδοκίνητος τόννος. Καθόσουν σε ένα ξύλινο κάθισμα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

και χρησιμοποιούσες και τα δύο πόδια μαζί για να κινήσεις πάνω κάτω δύο πετάλ. Αυτή ή κίνηση ανάγκαζε έναν τροχό να περιστρέφεται. Έτσι, αν έβαζες ένα κομμάτι ξύλο ανάμεσα σε αυτό τον τροχό και σε ένα ειδικό αντικρινό σημείο μπορούσες να το περιστρέφεις και να το σκαλίζεις ταυτόχρονα, κάνοντας έτσι απόλυτα ίσια ραβδιά. Δεν μπορούσα να καταλάβω σε τι θα μπορούσαν να χρησιμεύουν τα ίσια ραβδιά, όμως έπαιρνα διάφορα μπαστούνια και τα περιποιόμουν στον τόρνο αυτόν. Ένιωθα πολύ περήφανος για αυτά τα επαγγελματικά καμωμένα μπαστούνια μου.⁵⁶

προχωρήσαμε λίγο και προσέξαμε μια μηχανή που έδινε την εντύπωση καμινιού. Είχε μεγάλους σωλήνες προσαρμοσμένους γύρω του και κάθε είδους εργαλεία για τον χειρισμό λιωμένου μετάλλου. Σε λίγο αρχίσαμε να πειραματιζόμαστε με τη μηχανή. Ανακαλύψαμε πως μπορούσαμε να ενώνουμε διάφορα μέταλλα λιώνοντας το ένα κομμάτι πάνω στο άλλο, και περάσαμε αρκετή ώρα δοκιμάζοντας διάφορα πράγματα και καλύτερεύοντας την τεχνική μας. Κάποτε όμως παρατήρησε ο Λάμα κουρασμένος. Θα πρέπει να προχωρήσουμε και σε άλλους χώρους, Λόμπσανγκ, υπάρχουν τόσα υπέροχα πράγματα δω, έτσι δεν είναι. Έτσι γύρισα και πάλι τον μοχλό της καρέκλας του, κι εκείνη υψώθηκε από το έδαφος. Έσπρωξα τον Λάμα έξω απ' εκείνο το δωμάτιο και συνέχισα διασχίζοντας ένα μεγάλο κενό χώρο. Αυτός ο χώρος οδηγούσε σ' ένα δωμάτιο καινούργιο, πραγματικά μυστηριώδες. Μέσα του υπήρχαν κάμποσα τραπέζια, μεταλλικά τραπέζια, με τεράστιους δίσκους από πάνω τους. Δεν καταλαβαίναμε καθόλου τη χρήση τους, ωστόσο σ' ένα γειτονικό δωμάτιο ανακαλύψαμε ένα κοίλωμα στο δάπεδο, πάνω από το οποίο υπήρχαν διάφορα σύμβολα μιας παράξενης γλωσσάς. Ευτυχώς τα συνόδευαν εικόνες που έδειχναν καθαρά ότι αυτό το κοίλωμα ήταν κάποιο είδος θεραπευτικής συσκευής.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Καθίσαμε λοιπόν στην άκρη της άδειας πισίνας και έβγαλα τους επιδέσμους από τα πόδια του Λάμα. Στη συνέχεια τον βοήθησα να σταθεί όρθιος. Μόλις πήγε και στάθηκε στο κέντρο αυτού του κοιλώματος άρχισε να γεμίζει με ένα υγρό που άτμιζε. Λόμπσανγκ, αυτό θα θεραπεύσει τα πόδια μου. Μπορώ και διαβάζω ορισμένες λέξεις από τις επιγραφές, κι αν δεν μπορώ να καταλάβω το κείμενο σε μία γλώσσα, μπορώ στην άλλη. Βρισκόμαστε σ' ένα είδος θεραπευτηρίου, που αναζωογονεί τη σάρκα και το δέρμα. Μα κύριε, είπα, πως είναι δυνατόν αυτό το πράγμα να θεραπεύσει τα πόδια σας, και πως γίνεται να ξέρετε τόσα πολλά για αυτές τις γλώσσες.57

Μα είναι απλό, είπε εκείνος. Μελετώ αυτά τα πράγματα ολόκληρη τη ζωή μου. Έχω ταξιδέψει πολύ σε ολόκληρο τον κόσμο, κι έχω μάθει ένα σωρό διάφορες γλώσσες. Θα πρέπει να έχεις προσέξει πως έχω πάντα μαζί μου βιβλία, και πως περνάω το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου μου διαβάζοντάς τα. Τώρα, αυτή η γλώσσα, πρόσθεσε, δείχνοντας σε μια από τις επιγραφές, είναι ή λεγόμενη Σουμερική, ενώ εκείνη εκεί είναι μία από τις κυριότερες γλώσσες που μιλιόταν σε μία από τις Ατλαντίδες. Ατλαντίδες. Σκέφτηκα. Μα εκείνος ο τόπος λεγόταν Ατλαντίδα. Είπα δυνατά τη σκέψη μου, και ο Λάμα γέλασε. Όχι, όχι, Λόμπσανγκ, δεν υπάρχει ένας τόπος Ατλαντίδα. Αυτό το όνομα χρησιμοποιείται συλλογικά για να δηλώσει τους πολλούς τόπους που βυθίστηκαν κάτω από τον ωκεανό. Ή, έκανα. Πίστευα πως υπήρχε ή Ατλαντίδα, και πως ήταν ένας τόπος με τόσο προχωρημένο πολιτισμό που εμείς θα φαινόμαστε σαν βάρβαροι μπροστά του, όμως τώρα μου λέτε πως δεν υπήρχε μια συγκεκριμένη Ατλαντίδα. Υπάρχει τέτοια σύγχυση σε αυτό το θέμα, με διέκοψε εκείνος, και οι επιστήμονες του κόσμου δεν πιστεύουν την αλήθεια. Ή αλήθεια είναι αυτή. Κάποτε αυτός ο πλανήτης είχε μόνο μια συμπαγή μάζα στερεής Γης. Όλος ο υπόλοιπος πλανήτης καλυπτόταν από νερό. Σιγά σιγά όμως, και εξαιτίας αυτών των ισχυρών

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

δονήσεων της Γης που λέγονται σεισμοί, αυτό το κομμάτι στέρεης Γης διασπάστηκε σε άλλα μικρότερα νησιά, τα μεγαλύτερα από τα όποια ονομάστηκαν ήπειροι. Αυτά όλα τα νησιά βαθμιαία απομακρύνθηκαν μεταξύ τους έτσι που οι διάφοροι λαοί που ζούσαν σε αυτά ξέχασαν την μία κοινή αρχαία γλώσσα τους κι άρχισαν να χρησιμοποιούν αποκλειστικά τις τοπικές τους διαλέκτους. 58

Πριν από πολλούς αιώνες δεν υπήρχε προφορικός λόγος, οι άνθρωποι επικοινωνούσαν μεταξύ τους με την τηλεπάθεια, ορισμένοι όμως διεστραμμένοι άρχισαν να επωφελούνται από το γεγονός ότι μπορούσαν να καταλαβαίνουν οποιοδήποτε μήνυμα, αδιάφορο προς τα που απευθυνόταν, αναγκάζοντας έτσι τους ηγέτες των διαφόρων κοινοτήτων να εφεύρουν γλώσσες που μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν για μηνύματα που ήθελαν να κρατήσουν κρυφά. Με τον καιρό αυτές οι γλώσσες άρχισαν να χρησιμοποιούνται όλο και περισσότερο, και ή τέχνη της τηλεπάθειας χάθηκε. Την διατήρησαν ελάχιστοι μόνο, όπως μερικοί από εμάς στο Θιβέτ. Είμαστε σε θέση να επικοινωνήσουμε με τη σκέψη μας. Εγώ, για παράδειγμα, έχω επικοινωνήσει μ ένα φίλο μου στο Σακπόρι και του έχω περιγράψει την ακριβή μου κατάσταση. Από εκείνον έμαθα πως ήταν περισσότερο ασφαλές για μας να μείνουμε κρυμμένοι σε αυτά τα σπήλαια για κάμποσο χρόνο, εξαιτίας των τρομερών καταιγίδων που μαινόνται απέξω. Όπως μου είπε άλλωστε, δεν έχει σημασία ακριβώς το που βρισκόμαστε όσο μαθαίνουμε κάτι, και νομίζω πως εδώ μαθαίνουμε πολλά. Πάντως, Λόμπσανγκ, αυτό το υγρό φαίνεται να κάνει θαύματα στα πόδια μου. Κοίταξέ τα και θα διακρίνεις με τα ίδια σου τα μάτια τις αλλαγές που παθαίνουν. Κοίταξα πράγματι, κι έμεινα άφωνος από θαυμασμό. Ή σάρκα είχε τόσο άσχημα κοπεί από

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

εκείνο τον ογκόλιθο που είχα πλέον πιστέψει πως δεν μας έμενε άλλο να κάνουμε μετά την επιστροφή μας στο Σακπόρι από του να προχωρήσουμε σε ακρωτηριασμό, ωστόσο αυτό το θαυμαστό κυκλικό μπάνιο θεράπευε την σάρκα. Καθώς κοιτάζα, κυριολεκτικά μπροστά στα μάτια μου, ή σάρκα φαινόταν να αναπτύσσεται, και να ενώνεται στα σημεία των πληγών. Ξαφνικά είπε ο Λάμα. Νομίζω θα βγω από αυτό το λουτρό για λίγο, γιατί τα πόδια μου με τρώνε τόσο πολύ που νομίζω σε λίγο θα αρχίσω να χοροπηδώ και θα σε κάνω να γελάς. Βγαίνω λοιπόν, και δεν χρειάζεται να με κρατήσεις 59

Προχώρησε με σιγουριά και βγήκε από το λουτρό. Μόλις βρέθηκε έξω, όλο το υγρό εξαφανίστηκε. Δεν έφυγε από κάποια τρύπα, ή από κάποιον σωλήνα, αλλά απλώς εξαφανίστηκε μέσα στα τοιχώματα του κοιλώματος. Κοίτα, Λόμπσανγκ, υπάρχουν εδώ αρκετά βιβλία με θαυμάσιες εικόνες, που δείχνουν με κάθε λεπτομέρεια πως μπορούν να γίνουν ορισμένες εγχειρήσεις, δείχνουν πως μπορεί να λειτουργήσει κανείς εκείνες τις μηχανές στο άλλο δωμάτιο. Πρέπει να προσπαθήσουμε να τα καταλάβουμε αυτά, γιατί έτσι ίσως μπορέσουμε να ωφελησουμε τον κόσμο μ' αυτές τις αρχαίες, τις πανάρχαιες γνώσεις. Έριξα μια ματιά σ' ένα από τα βιβλία, αλλά οι εικόνες δεν μου άρεσαν καθόλου. Ήταν εικόνες που έδειχναν τα ανθρώπινα σπλάχνα, κι ανθρώπους με τις πιο φρικτές πληγές που μπορούσε να φανταστεί κανείς, πληγές τόσο φρικτές που ούτε να τις φανταστώ δεν θα μπορούσα. Παρ' όλα αυτά αποφάσισα να επιμείνω, και να μάθω όσα μπορούσα για το ανθρώπινο σώμα. Πρώτα όμως συνειδητοποίησα πως μας χρειαζόταν τροφή, και είπα δυνατά τη σκέψη μου. Ο Λάμα γέλασε και είπε. Ακριβώς αυτό σκεφτόμουν κι εγώ τώρα. Αυτό το λουτρό με έκανε να πεινώ αφάνταστα. Ας πάμε λοιπόν σ' εκείνη την κουζίνα να δούμε τι υπάρχει. Θα πρέπει είτε να συνεχίσουμε να τρώμε φρούτα είτε να παραβούμε ένα από τους κανόνες μας και να φάμε κρέας. Ανατρίχιασα στη σκέψη, κι ένιωσα να αρρωσταίνω. Μα, κύριε, είπα,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

πως είναι δυνατό να φάμε τη σάρκα ενός ζώου. Για τον θεό, Λόμπσανγκ, αυτά τα ζώα έχουν πεθάνει εδώ και εκατομμύρια χρόνια. Δεν ξέρουμε ακριβώς πόσο παλιό είναι αυτό το μέρος, εκείνο που ξέρουμε είναι πως θα μείνουμε αρκετό καιρό εδώ. Είναι καλύτερο να φάμε κρέας και να ζήσουμε παρά να μείνουμε πιστοί στις λεπτομέρειες και να πεθάνουμε. Κύριε, πως είναι δυνατόν να μένουν όλα σε τέτοια Άριστη κατάσταση αν είναι ένα εκατομμύριο χρόνια παλιά. 60

Δεν μου φαίνεται δυνατό. Τα πάντα φθείρονται, κι ωστόσο αυτός ο τόπος δείχνει να έχει εγκαταλειφθεί μόλις χτες. Δεν μπορώ να το καταλάβω. Και δεν μπορώ να καταλάβω και για την Ατλαντίδα. Τότε διέθεταν έναν τρόπο να ναρκώνεται κάθε ζωντανός οργανισμός και να μένει σε άριστη κατάσταση για πάρα πολύ μεγάλο διάστημα. Μάλιστα αυτή ή φυλή, οι σπορείς της Γης, πάθαιναν αρρώστιες ακριβώς όπως εμείς, όμως δεν μπορούσαν να θεραπευθούν με τα ακατέργαστα υλικά της Γης. Έτσι, όταν κάποιος αρρώσταινε πραγματικά σοβαρά, τον νάρκωναν και έτσι έφτανε σε ένα σημείο να ζει μεν, αλλά ή ζωή του να μοιάζει πολύ με θάνατο. Δεν υπήρχε σφυγμός, και βέβαια ούτε αναπνοή. Σε αυτή την κατάσταση μπορούσαν να διατηρηθούν επί πέντε χρόνια. Ένα πλοίο ερχόταν κάθε χρόνο και μετέφερε αυτούς τους ασθενείς για θεραπεία στον πλανήτη των Θεών. Μετά την θεραπεία τους γίνονταν πάλι όπως πρώτα. Κύριε, τι είναι εκείνα τα άλλα σώματα, άντρες και γυναίκες, που βρίσκονται σε αυτά τα πέτρινα φέρετρα. Είμαι βέβαιος πως είναι νεκροί, όμως μοιάζουν πολύ ζωντανοί και υγιείς. Τι γυρεύουν λοιπόν σε αυτή τη θέση. Για ποιό λόγο είναι εδώ. Οι σπορείς της Γης ήταν μια πολυάσχολη φυλή. Οι επιτηρητές τους ήταν ακόμη πιο πολυάσχολοι κι αν ήθελαν να μάθουν για τις πραγματικές συνθήκες ζωής πάνω στη Γη, ανάμεσα στους γήινους, κατελάμβαναν απλώς ένα από αυτά τα σώματα, που δεν είναι στην πραγματικότητα παρά ένα μέσο εκδήλωσης

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

της ψυχής, και τα ενεργοποιούσαν. Κι έτσι μπορούσε κανείς να έρθει σε αυτό τον κόσμο σαν άντρας τριάντα ετών, χωρίς να περάσει από όλες εκείνες τις περιπέτειες της γέννησης, και χωρίς να είναι αναγκασμένος να βρει δουλειά ή να πάρει γυναίκα. Αυτά θα μπορούσαν να φέρουν πολλές επιπλοκές. Για αυτό τον λόγο διατηρούνται σε καλή κατάσταση αυτά τα σώματα, πάντα έτοιμα να δεχτούν μια ψυχή που θα τα ενεργοποιούσε για ένα χρονικό διάστημα, και θα τα έκανε να ανταποκρίνονται σε όλα τα ερεθίσματα του φυσικού κόσμου.⁶¹

Τα σώματα τότε θα μπορούσαν να κινούνται κάτω από τον απόλυτο έλεγχο της θέλησης τού προσωρινού κατόχου τους. Υπάρχει ένας αρκετά μεγάλος αριθμός τέτοιων επισκεπτριών ψυχών γύρω μας. Βρίσκονται εδώ για να ελέγχουν τους ανθρώπους, και να προσπαθούν να δαμάσουν τις βίαιες τάσεις αυτών των ανθρώπων. Το βρίσκω εκπληκτικό και σχεδόν απίστευτο αυτό. Και εκείνα τα σώματα που βρίσκονται στην κορυφή της Ποτάλα, τα σώματα που είναι τυλιγμένα με χρυσό, και αυτά είναι για να χρησιμοποιηθούν για αυτό τον σκοπό. Όχι, προς θεού, είπε ο Λάμα. Αυτά τα σώματα ανήκαν σε ανθρώπους ανώτερου τύπου, κι όταν τα σώματα πέθαναν, τα εγώ μετακινήθηκαν σε ανώτερα επίπεδα. Ορισμένα πηγαίνουν στον αστρικό κόσμο, όπου και περιμένουν μελετώντας. Αλλά θα πρέπει να σου μιλήσω ειδικά για αυτό το επίπεδο, όπως και για το επίπεδο της Πάτρα. Από ο,τι ξέρω μόνο εμείς οι Θιβητιανοί Λάμα γνωρίζουμε για το επίπεδο Πάτρα, είναι όμως μεγάλο θέμα για να το καλύψουμε βιαστικά. Προτείνω να συνεχίσουμε ακόμη τις εξερευνήσεις μας, γιατί έχουμε να κάνουμε με μεγάλο συγκρότημα σπηλαίων. Ο Λάμα με άφησε για λίγο, τοποθετώντας τα βιβλία στα ράφια τους, και στη συνέχεια είπα. Δεν είναι κρίμα να μένουν τόσο πολύτιμα βιβλία σε τέτοιους έρημους χώρους, δεν θα ήταν καλύτερα να τα πάρουμε στην Ποτάλα. Ο Λάμα Μινγκκυάρ Ντόνταπ μου έριξε ένα περιεργο βλέμμα, κι υστέρη πρόσθεσε. Κατάπληκτος διαπιστώνω πως ξέρεις πάρα πολλά για την ηλικία σου,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

και ο ίδιος ο Δαλάι Λάμα μου έχει δώσει την άδεια να σου διδάσκω οτιδήποτε νομίζω πως θα πρέπει να ξέρεις. Ένωσα αρκετά κολακευμένος με αυτό, ο Λάμα ωστόσο συνέχισε. 62

Ήσουν παρών στην υποδοχή εκείνων των Άγγλων στρατιωτικών, που ο ένας τους λεγόταν Μπέλ, και ο Δαλάι Λάμα ευχαριστήθηκε παρά πολύ με τη στάση σου, που δεν είπες τίποτα για αυτή την συνάντηση ούτε ακόμη και σε μένα. Εγώ επίτηδες σε πίεζα, για να δω πόσο καλός είσαι στο να κρατάς μυστικά, και μπορώ να πω ότι έμεινα πολύ ευχαριστημένος με τον τρόπο που αντέδρασες. Σε λίγα χρόνια το Θιβέτ θα κατακτηθεί από τους Κινέζους, κι αυτοί θα απογυμνώσουν την Ποτάλα από όλα εκείνα που την έκαναν την Ποτάλα που ξέρουμε. Θα πάρουν στην χώρα τους τις χρυσές μορφές και θα λιώσουν τα σώματα για το χρυσάφι. Τα ιερά βιβλία και τα βιβλία της σοφίας θα μεταφερθούν στο Πεκίνο και εκεί θα μελετηθούν γιατί οι Κινέζοι ξέρουν πως μπορούν να μάθουν παρά πολλά από μας. Έτσι φροντίζουμε από τώρα να έχουμε καλούς κρυψώνες για τα πιο πολύτιμα πράγματα. Χωρίς την βοήθεια της τύχης δεν θα είχαμε ποτέ ανακαλύψει αυτό το σπήλαιο, και θα ριζούμε βράχια σε εκείνη την πλευρά του βουνού ώστε κι αυτή η εύνοια της τύχης να μην επαναληφθεί. Βλέπεις, υπάρχουν τούνελ που αλληλοσυνδέονται σχεδόν επί τετρακόσια χιλιόμετρα, και οι Κινέζοι δεν θα μπορούσαν ποτέ να ταξιδέψουν σε αυτά με τα τετράτροχα αμάξια τους, όπως και είναι σίγουρο πως δεν θα μπορούσαν να ταξιδέψουν με τα πόδια, ενώ για μας δεν είναι παρά ένα ταξίδι δύο ημερών. Σε λίγα χρόνια το Θιβέτ θα δεχτεί εχθρική εισβολή, αλλά δεν θα κατακτηθεί. Οι σοφότεροι άντρες μας θα ανέβουν στα υψίπεδα του Θιβέτ και εκεί θα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ζήσουν στα σπήλαια, με τον ίδιο τρόπο που και ή φυλή των ανθρώπων που γλίτωσε την αρχαία καταστροφή ζει στο κούφιο μέρος αυτού του κόσμου. Τώρα, άκουσε με προσοχή τι θα σου πω. Ο Δαλάι Λάμα λέει πως δεν είναι ανάγκη να βιαστούμε να γυρίσουμε. Πρέπει να σου διδάξω όσα περισσότερα μπορώ για όσο γίνεται πιο πολλά πράγματα, και θα βασιστούμε πάρα πολύ πάνω σε αυτά τα βιβλία. 63

Το να τα πάρουμε πίσω στην Ποτάλα θα ισοδυναμούσε με το να τα παραδίναμε στα χέρια των Κινέζων, κι αυτό θα ήταν πραγματικά κακή κατάληξη γι' αυτά. Λοιπόν, νομίζω είναι καιρός να κάνουμε μια συστηματική έρευνα αυτού του σπηλαιίου. Θα πρέπει μάλιστα να κάνουμε κι ένα χάρτη του. Δεν χρειάζεται, κύριε, αποκρίθηκα. Να ένας χάρτης με κάθε λεπτομέρεια που μπορεί να μας χρειαστεί.64

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Ο Λάμα Μινγκκυάρ Ντόνταπ έδειξε ιδιαίτερα ευχαριστημένος με τον χάρτη. Αλλά ευχαριστήθηκε ακόμη περισσότερο όταν του έδειξα και χάρτες πολλών άλλων σπηλαίων. Είχα κάνει προσεκτικές έρευνες σε κάποιο από τα ράφια, θαυμάζοντας που δεν υπήρχε ούτε κόκκος σκόνης πουθενά, όταν βρήκα αυτό το χαρτί το ονομάζω χαρτί, μα στην πραγματικότητα ήταν μια ουσία πολύ πιο λεπτή από το χαρτί που ξέραμε. Το δικό μας χαρτί γινόταν στο χέρι από παπύρους. Καθώς σήκωσα αυτό τον σωρό από χαρτιά, είδα πως ήταν χάρτες και διαγράμματα. Στην αρχή ήταν ένας χάρτης υπό μεγάλη κλίμακα, που έδειχνε μια περιοχή κάπου πεντακοσίων χιλιομέτρων. Σ' αυτό τον χάρτη ήταν σημειωμένη ή θέση του τούνελ, με ορισμένα σπασίματα στις γραμμές που σημείωναν τις θέσεις όπου είχε κλειστεί το πέρασμα και όπου έπρεπε να βγει κανείς στην επιφάνεια για να αναζητήσει την είσοδο του υπόλοιπου τούνελ. Όλα ήταν με λεπτομέρειες στον χάρτη, βέβαια, όμως δεν ξέραμε πόσοι ακόμα σεισμοί είχαν μεσολαβήσει από τότε, και πόσο πολύ είχαν αλλάξει αυτή την διεύθυνση. Ο επόμενος χάρτης ωστόσο ήταν διάγραμμα του σπηλαίου στο οποίο βρισκόμασταν. 65

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Έδειχνε όλες τις αίθουσες, και τους μικρότερους χώρους και τις αποθήκες, και όλα είχαν από μια επιγραφή την οποία δεν μπορούσα να διαβάσω. Ο οδηγός μου ωστόσο μπορούσε. Απλώσαμε τον χάρτη στο πάτωμα και γονατίσαμε να τον κοιτάξουμε. Λόμπσανγκ, είπε ο Λάμα, σε αυτό το ταξίδι έχεις κάνει ένα σωρό σημαντικές ανακαλύψεις, κι αυτό θα μετρήσει πολύ υπέρ σου. Είχα φέρει κάποτε έναν άλλο νεαρό Τσέλα εδώ, και φοβόταν ακόμη και να μπει στο σπήλαιο. Βλέπεις, ο γέρος ερημίτης που σκοτώθηκε από την κατολίσθηση ήταν ο φρουρός της εισόδου. Τώρα θα πρέπει να κατασκευάσουμε ένα καινούργιο ερημητήριο για να φρουρήσουμε την είσοδο. Νομίζω πως δεν χρειαζόμαστε πια φύλακα, κύριε, είπα, γιατί ολόκληρη ή σήραγγα από την οποία μπήκαμε έχει φραχτεί από τον σεισμό, που έριξε ολόκληρο εκείνο το κομμάτι του βράχου στην είσοδο. Αν δεν ήταν αυτοί οι χάρτες θα μπορούσαμε να μείνουμε για πάντα παγιδευμένοι εδώ. Ο Λάμα συγκατάνευσε σοβαρά, σηκώθηκε όρθιος και άρχισε να περπατά μπροστά στα ράφια, κοιτώντας τα βιβλία, εξετάζοντας τους τίτλους τους. Κάποια στιγμή, με ένα επιφώνημα χαράς, τινάχτηκε προς ένα βιβλίο, ένα μεγάλο, χοντρό βιβλίο που έδειχνε κατακαίνουργιο ένα λεξικό, Λόμπσανγκ, των τεσσάρων γλωσσών που χρησιμοποιούνται εδώ. Τώρα είμαστε σε καλό δρόμο. Σήκωσε το βιβλίο από τη θέση του και το έφερε στο πάτωμα. Χρειαζόμαστε το πάτωμα για να απλώσουμε όλους εκείνους τους χάρτες και το βιβλίο, τα τραπέζια ήταν πολύ μικρά για αυτή τη δουλειά. Ο Λάμα όμως είχε ήδη αρχίσει να ξεφυλλίζει το λεξικό και να κρατά σημειώσεις πάνω στον χάρτη του σπηλαίου στο όποιο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

βρισκόμασταν. Σε λίγο στράφηκε προς το μέρος μου και είπε. 66

Αιώνες και αιώνες πριν την εποχή μας υπήρξε ένας μεγάλος Πολιτισμός, πολύ μεγαλύτερος απ' οτιδήποτε παρόμοιο έχει γνωρίσει ο κόσμος από τότε. Δυστυχώς όμως γίνονταν τότε πολύ περισσότεροι σεισμοί απ' ότι σήμερα, με αποτέλεσμα να βυθιστούν κάτω απ τα νερά μεγάλα κομμάτια Γης. Σύμφωνα με αυτό το λεξικό, ή Ατλαντίδα δεν ήταν μία και μόνη ήπειρος. Υπήρχε ένα κομμάτι Γης στη θάλασσα που ονομάζουν ατλαντικό, και υπήρχε ένα άλλο κομμάτι νοτιότερα, στην ίδια θάλασσα. Σ' αυτό το νότιο κομμάτι υπήρχαν πολλά ψηλά βουνά. Οι κορυφές αυτών των βουνών προεξέχουν ακόμη πάνω απ τις θάλασσες, και τώρα θεωρούνται νησιά. Μπορώ να σου δείξω στον χάρτη που ακριβώς βρίσκονται. Ανακάτεψε λίγο τα χαρτιά που είχε εμπρός του και ξεχώρισε ένα μεγάλο χρωματιστό φύλλο. Πάνω σ' αυτό μου έδειξε τις θάλασσες και τους τόπους όπου κάποτε υπήρξε ή Ατλαντίδα. Ή Ατλαντίδα, συνέχισε, δεν είναι απλό όνομα όπως Θιβέτ ή Ινδία. Είναι μια λέξη που σημαίνει στην αρχαία γλώσσα χαμένη Γη, Γη που χάθηκε χωρίς να αφήσει ίχνη. Σιωπηλοί κοιτάξαμε για μια φορά ακόμη τους χάρτες. Εγώ, γιατί ήθελα να μάθω πως θα βγαίναμε στο φως του ήλιου. Και ο διδάσκαλος μου γιατί ήθελε να ανακαλύψει ορισμένους νέους χώρους. Στο τέλος ανασηκώθηκε και είπε. Εκεί, Λόμπσανγκ, εκεί. Σ' εκείνη την αίθουσα υπάρχουν θαυμάσιες μηχανές που δείχνουν το παρελθόν, ολόκληρο το παρελθόν μέχρι σήμερα. Υπάρχει ακόμη και μια μηχανή που δείχνει το πιθανό μέλλον. Βλέπεις, με την αστρολογία, για παράδειγμα, μπορείς να προβλέψεις τι θα συμβεί σε μια χώρα, όταν όμως πρόκειται να προβλέψεις τι θα συμβεί σε ένα συγκεκριμένο άτομο, τότε χρειάζεσαι ένα αστρολόγο πραγματική ιδιοφυΐα. Ένας τέτοιος αστρολόγος πρόβλεψε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

και το δικό σου μέλλον, που διαγράφεται πραγματικά σκληρό. Ας εξερευνήσουμε ορισμένες από τις άλλες αίθουσες πρώτα, γιατί θα περάσουμε το μεγαλύτερο μέρος του χρόνου μας στην αίθουσα με τις μηχανές που μπορούν να β7

Μας μάθουν τι συνέβη από τον ερχομό των πρώτων ανθρώπων στον κόσμο μέχρι σήμερα. Στα μελλοντικά ταξίδια σου θα ακούσεις ένα σωρό διαφορετικές απόψεις, όμως εμείς κατέχουμε την αλήθεια, γιατί είμαστε σε θέση να αντλούμε γνώσεις από το Ακασικό αρχείο και το Ακασικό αρχείο των πιθανοτήτων για μέλλον. Με αυτό τον τρόπο μπορούμε και προλέγουμε το τι θα συμβεί στο Θιβέτ, την Κίνα ή την Ινδία. Μόνο που το αρχείο των πιθανοτήτων δεν μπορεί να κάνει προβλέψεις για μεμονωμένα άτομα. Σε αυτές τις περιπτώσεις δεν μπορούμε να το παίρνουμε στα σοβαρά. Κύριε, είπα, βρίσκομαι ακόμη σε απόλυτη σύγχυση γιατί όλα όσα έχω διδαχθεί μέχρι τώρα τονίζουν την φθορά των πραγμάτων. Το χαρτί γίνεται σκόνη, τα σώματα γίνονται σκόνη, και ή τροφή, μετά από ένα εκατομμύριο χρόνια, κι αυτή θα έπρεπε να είχε γίνει σκόνη. Δεν μπορώ να καταλάβω πως γίνεται να έχει ηλικία εκατομμυρίων ετών αυτός ο χώρος. Τα πάντα φαίνονται καινούργια, φρέσκα. Δεν το καταλαβαίνω. Ο Λάμα μου χαμογέλασε και είπε. Όμως ένα εκατομμύριο χρόνια πριν, υπήρχε ένας πολύ ανώτερος πολιτισμός από κάθε τι ανάλογο που ξέρουμε σήμερα. Ο πολιτισμός αυτός ήταν σε θέση να σταματήσει ακόμη και τον ίδιο τον χρόνο. Γιατί ο χρόνος δεν είναι παρά κάτι το καθαρά υποκειμενικό. Αν περιμένεις για κάτι πολύ καλό, ο χρόνος που μεσολαβεί σου φαίνεται μια αιωνιότητα, ενώ αν είναι, ας πούμε, να παρουσιαστείς μπροστά σε ένα ανώτερο Λάμα για να ακούσεις τις αυστηρές παρατηρήσεις του τότε φαίνεται να περνά σαν αστραπή ο χρόνος. Ο χρόνος λοιπόν είναι κάτι το υποκειμενικό, το τεχνητό, που χρειάζεται για να μπορούν οι άνθρωποι να απασχολούνται με τα καθημερινά τους ζητήματα. Αυτά τα σπήλαια όμως είναι απομονωμένα από τον κόσμο, διαθέτουν κάτι σαν ασπίδα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

γύρω τους, μια ασπίδα που τα ξεχωρίζει από τον υπόλοιπο κόσμο και τα τοποθετεί σε μια άλλη διάσταση, σε μια τέταρτη διάσταση όπου ο χρόνος παύει να κυλάει.68

Μα είναι καλύτερα να φάμε πρώτα κάτι πριν ξεκινήσουμε για νέες εξερευνήσεις. Θα γευθούμε λοιπόν το κρέας εκείνου του δεινοσαύρου που κάποιος κυνηγοί πριν δύο ή τρία εκατομμύρια χρόνια σκότωσαν. Θα δεις ότι έχει πολύ καλή γεύση. Όμως, κύριε, νόμιζα πως ήταν απαγορευμένο να τρώμε κρέας. Ναι, είναι. Απαγορεύεται να τρώει κανείς κρέας, και θεωρείται ότι το τσάμπα του είναι αρκετό, γιατί αν παραγεμίζει κανείς το στομάχι του με σάρκες ζώων σκοτώνει τη σκέψη του. Εμείς θα φάμε τώρα κρέας γιατί έχουμε ανάγκη την παραπάνω δύναμη που μόνο το κρέας μπορεί να δώσει. Πάντως, θα φάμε πολύ λίγο, το μεγαλύτερο μέρος του φαγητού μας θα είναι λαχανικά και φρούτα. Πάντως να είσαι σίγουρος πως το να φας λίγο κρέας δεν θα βλάψει την αθάνατη ψυχή σου. Έτσι λέγοντας, σηκώθηκε και πήγε στα ντουλάπια της κουζίνας. Σε λίγο επέστρεψε κρατώντας ένα αρκετά μεγάλο δοχείο με μια αρκετά φριχτή εικόνα πάνω του. Έδειχνε ένα πλάσμα που φανταζόμουν θα ήταν δεινόσαυρος, και με κόκκινο χρώμα το περίγραμμα εκείνου του τμήματος του ζώου που ήταν στο δοχείο. Ο Λάμα έκανε κάτι στο δοχείο κι αυτό άνοιξε. Το κρέας μέσα φαινόταν να είναι απόλυτα φρέσκο, σαν το κυνήγι να είχε γίνει μόλις χτες. Θα το μαγειρέψουμε αυτό, γιατί το μαγειρεμένο κρέας είναι πολύ καλύτερο από το ωμό. Πρόσεξε λοιπόν τι θα κάνω. Άδειασε το περιεχόμενο του δοχείου σε ένα άλλο και το τοποθέτησε σε ένα χώρο που θύμιζε μεταλλικό ντουλάπι. Ύστερα έκλεισε την πόρτα και γύρισε κάτι κουμπιά ώσπου άναψαν μικρά φωτάκια. Τώρα, σε δέκα λεπτά, είπε, θα είναι τελείως μαγειρεμένο, γιατί δεν μαγειρεύεται πάνω σε φλόγα αλλά θερμαίνεται από το εσωτερικό προς το εξωτερικό του. Είναι κάποιο σύστημα με ακτίνες που δεν μπορώ να πω ότι το καταλαβαίνω. Μα θα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ήταν καλύτερα τώρα να φροντίσουμε να βρούμε κατάλληλα λαχανικά για να συμπληρώσουμε το φαγητό μας.69

μα πως τα ξέρετε όλα αυτά, κύριε. Ρώτησα. Λόμπσανγκ, τα ταξίδια μου στον κόσμο είναι πολυάριθμα. Από τον δυτικό κόσμο, ιδιαίτερα, έμαθα τον τρόπο που φτιάχνουν ένα γιορταστικό φαγητό την έβδομη μέρα της εβδομάδας. Πρέπει να ομολογήσω πως έχει άριστη γεύση, χρειάζεται όμως λαχανικά, και νομίζω πως θα βρούμε εδώ ο,τι χρειαζόμαστε. Άνοιξε και πάλι μια ντουλάπα κι έβγαλε από το βάθος της ένα μακρύ δοχείο. Μελέτησε προσεκτικά την επιγραφή πάνω του και παρατήρησε. Ναι, εδώ έχουμε τα λαχανικά. Θα πρέπει να μαγειρευτούν με τον ίδιο τρόπο επί πέντε λεπτά. Εκείνη τη στιγμή ένα από τα φώτα έσβησε. Ά, έκανε ο Λάμα, αυτό είναι ένα σήμα, θα πρέπει να βάλουμε τα λαχανικά τώρα. Πήγε σε εκείνο το μεταλλικό ντουλάπι, άνοιξε την πόρτα κι έσπρωξε μέσα ολόκληρο το δοχείο των λαχανικών. Αφού ξανάκλεισε την πόρτα, ρύθμισε ορισμένα κουμπιά από πάνω, κι άναψαν διαφορετικά φώτα. Όταν σβήσουν όλα αυτά τα φώτα, Λόμπσανγκ, το φαγητό μας θα είναι απόλυτα έτοιμο. Έτσι τώρα μας μένει να φέρουμε πιάτα κι εκείνα τα φοβερά μεταλλικά εργαλεία που πρόσεξες προηγουμένως, κοφτερά μαχαίρια και εκείνα τα άλλα με τις τέσσερις ή πέντε αιχμές στην άκρη, τα πιρούνια. Νομίζω πως θα το απολαύσεις πραγματικά αυτό. Δεν είχε προλάβει να τελειώσει τον λόγο του και τα μικρά φώτα τρεμόπαιζαν για μια στιγμή κι υστέρα έσβησαν. Είμαστε έτοιμοι, Λόμπσανγκ. Μπορούμε να αρχίσουμε να τρώμε. Πήγε προς το θερμό ντουλάπι που ονόμαζε φούρνο και άνοιξε την πόρτα του. Ή μυρωδιά που απλώθηκε ήταν πολύ όμορφη. Κοιτούσα ανυπόμονος καθώς εκείνος έπαιρνε κάτι μεταλλικά πιάτα από τα ράφια. Αφού έβαλε μια αρκετά μεγάλη ποσότητα από το κάθε τι για μένα, σερβιρίστηκε και ο ίδιος μικρότερες ποσότητες. Εμπρός λοιπόν, Λόμπσανγκ. Πρέπει να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

κρατήσεις τη δύναμή σου, ξέρεις.70

Είχαμε μπροστά μας διάφορα πιάτα, γεμάτα χρωματιστά λαχανικά, που όλα τους μου ήταν άγνωστα, και ένα μεγαλύτερο πιάτο με το ψημένο κρέας του δεινοσαύρου. Προσπάθησα να κόψω ένα κομμάτι με τα χέρια, ο Λάμα όμως μου έδωσε ένα πιρούνι και μου έδειξε πως να το χρησιμοποιώ. Λοιπόν, έκοψα ένα κομμάτι απ' το κρέας, το κοίταξα, το μύρισα, και το έβαλα στο στόμα μου. Την άλλη στιγμή βρισκόμουν στον νεροχύτη και έφτυνα. Ο Λάμα ξέσπασε σε τρανταχτά γέλια. Δεν έχεις δίκιο, Λόμπσανγκ. Νομίζεις πως σε κοροϊδεύω για το κρέας. Όχι, όμως, πρέπει να ξέρεις πως σε ορισμένα μέρη της Σιβηρίας οι κάτοικοι συμβαίνει να ξεθάψουν καμιά φορά από τους αιώνιους πάγους κάποιο δεινόσαυρο, που είχε παγιδευτεί εκεί και που είναι τόσο παγωμένος που μπορεί να κάνει τρεις και τέσσερις μέρες να ξεπαγώσει. Αυτοί οι άνθρωποι τρώνε πολύ ευχάριστα τις σάρκες τέτοιων ζώων. Τότε λοιπόν θα μπορούσαν να φάνε και τη δική μου μερίδα, κι αυτό θα ευχαριστούσε ακόμη περισσότερο εμένα. Πίστεψα πως δηλητηριάστηκα. Τι φριχτό πράγμα. Θα προτιμούσα να φάω τη γιαγιά μου παρά αυτό το δηλητήριο. Προσεκτικά καθάρισα απ' το πιάτο μου όλα τα κομμάτια του κρέατος και υστέρα, κοιτάζοντας δύσπιστα τα λαχανικά, αποφάσισα να τα δοκιμάσω. Προς μεγάλη μου έκπληξη αποδείχτηκαν να έχουν πολύ όμορφη γεύση. Ποτέ πριν δεν είχα δοκιμάσει λαχανικά, το μόνο που τρώγαμε ήταν τσάμπα και νερό. Φρόντισα λοιπόν να εκμεταλλευτώ την ευκαιρία και δοκίμασα από τα πάντα ώσπου με σταμάτησε ο οδηγός μου. Θα ήταν καλύτερα να σταματήσεις, Λόμπσανγκ, μου είπε. Έχεις φάει πραγματικά μεγάλες ποσότητες, ξέρεις, και το στομάχι σου δεν είναι συνηθισμένο σε αυτά τα λαχανικά. Αυτή την πρώτη φορά ίσως σε πειράξουν, ίσως ενεργήσουν σαν καθαρτικό, μα θα σου δώσω δύο χάπια που θα ηρεμήσουν το στομάχι σου. Κατάπια με δυσκολία αυτά

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

τα χάπια, που μου φάνηκαν μεγάλα σαν βότσαλα. Αφού τα κατάφερα να τα πάω κάτω ο Λάμα παρατήρησε. 71

Τα κατάπιες έτσι, έ. Θα 'πρεπε να πάρεις λίγο νερό, θα σε βοηθούσε αυτό. Δεν πειράζει όμως, μπορείς να πεις και τώρα, γέμισε τη γαβάθα σου νερό, κι αυτό θα ξεπλύνει τη γεύση των χαπιών. Για μια φορά ακόμη λοιπόν σηκώθηκα όρθιος και τράβηξα για την κουζίνα αν και θα έπρεπε να πω παραπάτησα για την κουζίνα, καθώς τα λαχανικά και τα φρούτα αυτά που πρώτη φορά στη ζωή μου δοκίμαζα είχαν πειράξει άσχημα το στομάχι και την κοιλιά μου, κι ένιωθα βίαιες αναστατώσεις μέσα μου, τόσο βίαιες μάλιστα που αναγκάστηκα να τα παρατήσω όλα όπως ήταν και να τρέξω ως εκείνο το μικρό δωμάτιο με την τρύπα στο πάτωμα. Λίγο μεγαλύτερη αν ήταν ή απόσταση θα έφταναν πολύ αργά. Ευτυχώς όμως τα κατάφερα. Όταν ξαναβρέθηκα κοντά στον οδηγό μου, ρώτησα. Υπάρχουν πολλά πράγματα που με κάνουν και απορώ, διδάσκαλε, και που βρίσκω δυσκολία ακόμη και να εκφράσω. Για παράδειγμα, πως είναι δυνατόν αυτά τα λαχανικά και τα φρούτα να είναι τόσο νόστιμα και ταυτόχρονα να πειράζουν τόσο. Πρόσεξε, Λόμπσανγκ, αποκρίθηκε ο Λάμα, πρέπει να θυμάσαι πως αυτός ο κόσμος μας έχει ηλικία πολλών εκατομμυρίων ετών, και πως στη διάρκεια όλων αυτών των χρόνων αναπτύχθηκαν πολλοί διαφορετικοί τύποι ανθρώπων. Για παράδειγμα, κάπου πριν δύο εκατομμύρια χρόνια, υπήρχε ένα είδος πλασμάτων στην Γη που κατάφεραν να περάσουν στην δική μας εποχή εφευρίσκοντας τα πρώτα εργαλεία εκείνου του κύκλου εξέλιξης. Βλέπεις, το δικό μας είδος αποτελεί εξέλιξη εκείνου του πρώτου είδους, του πρώτου είδους που ανακάλυψε την χρήση εργαλείων στον δικό μας κύκλο εξέλιξης. Θα προσπαθήσω να σου ξεκαθαρίσω τι εννοώ με κάποιο παράδειγμα. Φαντάσου πως αυτός ο κόσμος μας είναι ένας κήπος, και πως όλα τα κτίρια πάνω του είναι τα φυτά του κήπου. Λοιπόν, την κατάλληλη εποχή έρχεται ο κηπουρός και οργώνει τον κήπο του. 72

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Αυτό σημαίνει πώς ανασκάβει το έδαφος, κι ανασκάβοντας το αναστατώνει όλα τα φυτά και τις ρίζες τους. Τα εκθέτει στον αέρα για λίγα λεπτά, κι υστέρτα, καθώς έρχεται και πάλι το άροτρο, θάβονται και πάλι στο έδαφος, τόσο βαθιά όμως που μετά κανείς δεν μπορεί να καταλάβει πως κάποτε υπήρξε εκεί το συγκεκριμένο φυτό. Το ίδιο συμβαίνει και με τους ανθρώπους. Φαντάσου μας στη θέση των φυτών. Οι σπορείς δοκιμάζουν διάφορα είδη ανθρώπων, που αν δεν φανούν αντάξιοι των προσδοκιών των σπορέων, τότε αφανίζονται από καταστροφές και θεομηνίες. Γίνονται ισχυρές εκρήξεις και σεισμοί, και κάθε ίχνος ανθρώπινης παρουσίας χάνεται, θάβεται βαθιά στο έδαφος, κι υστέρτα εμφανίζεται μια καινούρια φυλή ανθρώπων. Κι έτσι συνεχίζεται ο κύκλος, ακριβώς όπως ο αγρότης σκάβει τον κήπο του, έτσι και οι σπορείς του κόσμου προκαλούν τέτοιες καταστροφές που χάνεται κάθε ίχνος παλιάς φυλής. Συμβαίνει καμιά φορά, κι ενώ κάποιος αγρότης σκαλίζει το χωράφι του, να ξεθάβει κάποιο παράξενο γυαλιστερό αντικείμενο. Κι εκείνος, σκύβει, το μαζεύει, κι ίσως το κρατά στις τσέπες του για να το δείξει υστέρτα στη γυναίκα και τους γείτονές του. Κι αυτό που ξέθαψε ίσως να είναι κάτι παλιό ένα εκατομμύριο χρόνια, που ανέβηκε στην επιφάνεια εξαιτίας των σεισμών που ταραάζουν την γήινη επιφάνεια. Κάποιες άλλες φορές μπορεί ν' ανακαλύψει κανείς σκάβοντας κάποιο περίεργο κόκαλο, κι ίσως περάσει κάμποσα λεπτά προσπαθώντας να προσδιορίσει από ποιά ζώο προέρχεται. Γιατί πάνω στον πλανήτη μας έχουν υπάρξει πολλά περίεργα πλάσματα, χαμένα από καιρό τώρα. Έχουν υπάρξει γυναίκες, για παράδειγμα, με πορφυρό δέρμα και οχτώ στήθη από κάθε πλευρό. Υποθέτω θα ήταν αρκετά χρήσιμα τα δεκάξι στήθη, δεν βοήθησαν όμως την φυλή αυτή να επιζήσει. Κι έπειτα εμφανίστηκε μια άλλη φυλή στην όποια οι άντρες δεν είχαν ύψος πάνω από το ένα κι είκοσι. Ήταν όμως

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

γεννημένοι για να καβαλούν άλογα, όχι σαν εσένα που δεν μπορείς να σταθείς στη ράχη ενός πόνυ. 73

Τα πόδια τους ήταν εξαιρετικά στραβά και δεν χρειάζονταν ούτε σέλες ούτε σπιρούνια. Ή φυσική τους ανατομία φαινόταν σχεδιασμένη για να χρησιμοποιούν άλογα. Δυστυχώς όμως τα άλογα δεν είχαν εφευρεθεί ακόμη. Ένα άλλο πράγμα που δεν καταλαβαίνω, κύριε, είπα, είναι το ότι βρισκόμαστε στο εσωτερικό ενός βουνού κι όμως έχουμε ζωηρό φως κι άφθονη ζέστη. Με φέρνει σε αδιέξοδο αυτό το ερώτημα, δεν μπορώ να σκεφτώ καμιά απάντηση. Ο Λάμα χαμογέλασε, όπως συχνά χαμογελά με μερικές από τις απορίες μου, και είπε. Αυτοί οι βράχοι που ονομάζουμε βουνά έχουν ιδιαίτερες ιδιότητες, μπορούν και απορροφούν το ηλιακό φως, και το απορροφούν συνεχώς. Έτσι, αν ξέρει κανείς τον τρόπο, μπορεί να απελευθερώσει το αιχμαλωτισμένο φως και μάλιστα με όποιο βαθμό λαμπρότητας θέλει. Καθώς ο ήλιος λάμπει σχεδόν ανεμπόδιστος στην κορυφή των μεγάλων βουνών, το φως του συσσωρεύεται και παραμένει ακόμα κι όταν αυτός συνεχίσει το ταξίδι του και χαθεί απ' τον ουρανό μας. Δεν είναι τίποτα το μαγικό, είναι μια απόλυτα φυσιολογική διεργασία, όπως τα κύματα της θάλασσας ώ, Ξέχασα, δεν έχεις δει ποτέ σου τη θάλασσα, φαντάσου όμως ένα τεράστιο σώμα νερού, νερού που δεν μπορούμε να το πιούμε γιατί είναι αλμυρό κι έχει κάθε είδους ακατάλληλες ουσίες μέσα του, και θα πάρεις μια εικόνα. Ένα μέρος από αυτό το φως που αποθηκεύεται στους βράχους πρέπει να χρησιμοποιηθεί κατά κάποιο τρόπο. Κι αυτό γίνεται από την ίδια τη φύση, που δημιουργεί ψυχρά ρεύματα αέρα και τα κατευθύνει πάνω στα βουνά. Έτσι το φως εκδηλώνεται σαν θερμότητα από την πλευρά τού βράχου και σαν ψύχος απ' την πλευρά τού αέρα. Το αποτέλεσμα είναι να δημιουργούνται σταγόνες νερού, γεννημένες από τη θερμότητα τού φωτός και την ψυχρότητα της Γης. Κι αυτές οι σταγόνες, που είναι καθαρό νερό, μας δίνουν τη βροχή. 74

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Και πάλι, κύριε, δεν μπορεί να χωρέσει το μυαλό μου πως γίνεται να έχουμε πράγματα ένα και δύο εκατομμύρια χρόνια παλιά. Το νερό, για παράδειγμα, γυρίσαμε ένα μεταλλικό μοχλό και πήραμε νερό που, φανερά, ήταν αποθηκευμένο σε μια δεξαμενή επί ένα και περισσότερο εκατομμύρια χρόνια. Μα, πως γίνεται και δεν είχε εξατμιστεί. Πως μπορεί να είναι πόσιμο μετά από τόσα χρόνια. Μου είναι αδύνατο να το καταλάβω. Ξέρω πως στην Ποτάλα, ή δεξαμενή του νερού ξεραίνεται αν αφηθεί χωρίς να ανανεώνεται με καινούργιες ποσότητες, κι έτσι πως γίνεται να έχουμε εδώ νερό τόσο παλιό. Λόμπσανγκ. Λόμπσανγκ. Έχεις την εντύπωση πως διαθέτουμε πολλές και σωστές γνώσεις σήμερα, πως ξέρουμε πολλά για την ιατρική και για τις επιστήμες, όμως ακόμη και για τον έξω κόσμο δεν είμαστε παρά μια ομάδα αμαθών. Καταλαβαίνουμε, είναι αλήθεια, πράγματα που ο εξωτερικός κόσμος είναι ανίκανος να συλλάβει, γιατί ο υπόλοιπος κόσμος είναι υλιστικά και μόνο υλιστικά προσανατολισμένος. Όμως οι γνώσεις μας στον επιστημονικό τομέα είναι μηδαμινές. Το νερό αυτό μπορεί να είναι ένα ή δύο ή και τρία εκατομμύρια χρόνια παλιό, όμως πριν να έρθουμε εμείς που θέσαμε τα πάντα σε λειτουργία, το πέρασμα του χρόνου δεν σήμαινε τίποτα γι' αυτό. Βλέπεις όμως, ακόμη πιο θαυμαστή από την διατήρηση τέτοιων ουσιών όπως του νερού, είναι ή διατήρηση των πλασμάτων εκείνων που συναντήσαμε στη μεγάλη αίθουσα. Γιατί είναι αλήθεια πως ένας ζωντανός οργανισμός μπορεί να πέσει σε νάρκη. Έχουμε ακούσει πολλά από άλλες χώρες για ανθρώπους που έχουν πέσει σε καταληπτική κατάσταση και έχουν παραμείνει έτσι επί μήνες. Υπάρχει μάλιστα ή περίπτωση μιας γυναίκας που έχει περάσει τον ενάμιση χρόνο σε τέτοια κατάσταση. Δεν δείχνει μεγαλύτερη στα χρόνια, όμως έχει μια ελάχιστη φλόγα ζωής. Δεν μπορούμε να νιώσουμε τον σφυγμό της, δεν μπορούμε να καταλάβουμε την αναπνοή της, κι ωστόσο κάτι την κράτα σε νάρκη και δεν της κάνει κακό. Υπάρχουν τόσα πράγματα που πρέπει ή

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ανθρωπότητα να ανακαλύψει από την αρχή, 75

πράγματα που δεν ήταν παρά κοινοτοπίες την εποχή που ήρθαν οι σπορείς στη Γη. Έτσι σαν παράδειγμα, θα σου δείξω τώρα την αίθουσα πάνω στον χάρτη σε αυτό το σημείο όπου διατηρούνται σώματα σε κατάσταση νάρκης. Μια φορά το χρόνο δύο Λάμα πηγαίνουν σε εκείνη την αίθουσα και ένα ένα βγάζουν τα σώματα από τις πέτρινες θήκες τους και τα εξετάζουν προσεκτικά. Αν όλα είναι καλά και δεν παρουσιάζουν κάποια πάθηση, τα κάνουν να περπατήσουν λιγάκι για να δουλέψουν οι μυς. Ύστερα, αφού δοθούν θρεπτικές ουσίες στα σώματα, ακολουθεί το έργο της τοποθέτησης του αστρικού σώματος κάποιου σπορέα σε ένα από τα σώματα τα παρμένα από τις πέτρινες θήκες. Είναι μια πολύ παράξενη εμπειρία. Τι ακριβώς είναι. Είναι κάτι το πραγματικά δύσκολο. Βλέπεις, Λόμπσανγκ, από την μια μεριά μου λες ότι δεν πιστεύεις τίποτα, κι από την άλλη προσπαθείς να μάθεις όσα περισσότερα μπορείς. Ναι, λοιπόν, είναι μια τρομακτική εμπειρία. Στον αστρικό κόσμο είσαι ελεύθερος να διαλέξεις το σχήμα και το μέγεθος σου όπως εσύ νομίζεις, είσαι ελεύθερος να γίνεις πολύ μικρός, για κάποιο λόγο, ή να γίνεις πολύ μεγάλος και πλατύς για κάποιον άλλο λόγο. Τώρα, για να περάσεις στον φυσικό κόσμο και να κατοικήσεις κάποιο φυσικό σώμα, διαλέγεις εκείνο που σου ταιριάζει και υστέρα έρχεσαι με το αστρικό σου σώμα και ακινητοποιείσαι δίπλα του. Οι Λάμα δίνουν μια ορισμένη ουσία σε εκείνο το φαινομενικά νεκρό σώμα και απαλά μετακινούν το αστρικό σου σώμα και το τοποθετούν μπρούμυτα πάνω στο φυσικό σώμα. Βαθμιαία, σε μια περίοδο πέντε λεπτών περίπου εξαφανίζεσαι, γίνεσαι ολοένα και πιο αραιός, το αστρικό σου σώμα απορροφάται, και ξαφνικά το φυσικό σώμα τινάζεται στην πέτρινη θήκη του και ανακάθεται στην αρχή εντελώς σασιτισμένο, όλο επιφωνήματα και ερωτήσεις όπως που βρίσκομαι. Πως έφτασα εδώ. Βλέπεις, αρχικά το σώμα διατηρεί τη μνήμη του τελευταίου κατόχου του, μέσα σε δώδεκα ώρες όμως χάνεται κάθε δυσκολία και το σώμα που έχεις διαλέξει είναι ικανό να κάνει τα πάντα που θα έκανε και

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

το δικό σου σώμα στη Γη. 76

Το κάνουμε αυτό γιατί μερικές φορές δεν μπορούμε να διακινδυνεύσουμε την καταστροφή του πραγματικού σώματος. Έτσι χρησιμοποιούμε αυτά τα άψυχα σώματα που, αν τους συμβεί τίποτα, απλώς τα επαναφέρουμε στο πέτρινο φέρετρο και αφήνουμε τη ζωική δύναμη να τα εγκαταλείψει προς κάποιο άλλο επίπεδο ύπαρξης. Πρέπει να ξέρεις πως οι πρώτοι κάτοχοι αυτών των σωμάτων ποτέ δεν αναγκάστηκαν να παραχωρήσουν το σώμα τους, αλλά πάντα γινόταν με την πλήρη τους συγκατάθεση και συμφωνία. Αργότερα θα περάσεις κι εσύ με την αστρική σου μορφή σε ένα από αυτά τα σώματα, και θα το χρησιμοποιήσεις για ένα χρόνο πλην μια μέρα. Κι αυτό γιατί τα σώματα αυτά διατηρούνται μόλις τριακόσιες εξήντα πέντε μέρες. Μετά πρέπει να τους γίνουν ορισμένες πολύ λεπτές περιποιήσεις. Έτσι είναι καλύτερα να διαρκεί ή κατοχή τους ένα χρόνο μείον μια μέρα. Εκείνη τη μέρα το σώμα που έχεις σήμερα και που θα έχεις εγκαταλείψει θα μπαίνει στο πέτρινο φέρετρο, ανατριχιάζοντας στο παγωμένο άγγιγμα της πέτρας, και βαθμιαία ή αστρική σου μορφή θα αφήνει το υποκατάστατο σώμα και θα ξαναμπει στο δικό σου, αναλαμβάνοντας και πάλι όλες του τις λειτουργίες, όλες του τις σκέψεις κι όλες τις γνώσεις του. Σε αυτές τις τελευταίες μάλιστα θα προστεθούν και όλες εκείνες οι εμπειρίες και γνώσεις που απέκτησες με το υποκατάστατο σώμα, εκείνες τις 365 μέρες που έμεινες μαζί του. Στην Ατλαντίδα αυτό το σύστημα χρησιμοποιόταν παρά πολύ. Φύλαγαν έναν μεγάλο αριθμό σωμάτων για αυτό τον σκοπό, που ήταν συνεχώς διαθέσιμα για οποιοδήποτε υπερόν ήθελε να πλουτίσει με μια συγκεκριμένη εμπειρία. Όμως, διδάσκαλε, όλη αυτή η διαδικασία με γεμίζει απορίες γιατί αν κάποιος σπορέας του κόσμου διαθέτει όλες αυτές τις δυνάμεις τότε γιατί να μην γυρίζει ο ίδιος τον κόσμο πλουτίζοντας με εμπειρίες. Γιατί να γίνονται όλες αυτές οι φασαρίες με τα υποκατάστατα σώματα.⁷⁷

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Λόμπσανγκ, δείχνεις να μην καταλαβαίνεις. Δεν είναι δυνατό να αφήσουμε το πραγματικό πρόσωπο να πάθει κάτι, δεν είναι δυνατό να αφήσουμε το σώμα του να πάθει κάποια βλάβη, και αυτός είναι ο λόγος που μας χρειάζεται ένα υποκατάστατο σώμα. Αν συμβεί και αυτό το σώμα χάσει ένα χέρι ή ένα πόδι, έ, είναι πολύ κακό μεν, αλλά στην πραγματικότητα δεν βλέπτει την υψηλή οντότητα που κατοικεί προσωρινά σε αυτό. Θα σου το εξηγήσω και αλλιώς. Κάθε σώμα διαθέτει κι έναν εγκέφαλο. Τώρα, αυτός ο εγκέφαλος είναι τυφλός, κουφός και βουβός. Μόνο με τις καθαρά ζωικές διεργασίες μπορεί να ασχοληθεί, και δεν έχει καμιά γνώση για το τι του συμβαίνει. Για παράδειγμα, ας πούμε ότι μια πολύ υψηλή οντότητα θέλει να αποκτήσει την εμπειρία του εγκαύματος. Λοιπόν, στο δικό της ανώτερο σώμα δεν μπορεί να αισθανθεί τις βαριές, αργές δονήσεις που είναι απαραίτητες για να πάρει την εμπειρία του εγκαύματος, όμως στο φυσικό σώμα, στο περίβλημα μιας κατώτερης οντότητας, αυτές οι εμπειρίες είναι δυνατές. Έτσι ή ανώτερη οντότητα μπαίνει στο υποκατάστατο σώμα και υστέρα εμφανίζονται οι κατάλληλες συνθήκες χάρη στις όποιες ή ανώτερη οντότητα γνωρίζει αυτό που θέλει μέσω του υποκατάστατου σώματος. Το σώμα μπορεί να δει, ο εγκέφαλος όχι. Το σώμα μπορεί να ακούσει, ο εγκέφαλος όχι. Το σώμα μπορεί να έχει την εμπειρία του έρωτα, του μίσους και κάθε είδους αισθήματος, όμως ή ανώτερη οντότητα δεν είναι σε αυτή τη θέση, είναι υποχρεωμένη να χρησιμοποιήσει ένα κατώτερο σώμα για να έρθει σε επαφή με αυτά τα πράγματα. Τότε όλα αυτά τα σώματα είναι ζωντανά κι έτοιμα να χρησιμοποιηθούν από οποιονδήποτε το θελήσει. Ρώτησα. Ω, όχι, όχι, δεν συμβαίνει τίποτα τέτοιο. Δεν μπορείς να ζητήσεις να σου δοθεί κάποιο σώμα αν αυτό δεν γίνεται για κάποιο ανώτερο σκοπό. Η ανώτερη οντότητα πρέπει να έχει ένα απόλυτα αυθεντικό λόγο για να ζητήσει να καταλάβει το σώμα, είναι μια διαδικασία που δεν μπορεί να γίνει για χάρη σεξουαλικής ή χρηματικής ιδιοτέλειας.78

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

μπορεί να γίνει για χάρη μόνο του κοσμικού καλού, για την εξέλιξη του κάθε ανθρώπου πάνω στον κόσμο. Συμβαίνει συνήθως να υπάρχει κάποιο δύσκολο έργο που πρέπει να γίνει στον υλικό κόσμο από τους σπορείς του κόσμου, κι έτσι κανονίζουν να κατέβουν στη Γη με το περιβλήμα των γήινων. Πάντα λέω πως το μεγαλύτερο πρόβλημα σε όλα αυτά είναι ή φριχτή μυρωδιά των υποκατάστατων σωμάτων. Βρωμούν σαν ζεστή, σάπια σάρκα, και μπορεί να χρειαστεί κανείς και μισή μέρα πριν ξεπεράσει την ναυτία που του προκαλεί αυτή ή μυρωδιά. Έτσι δεν υπάρχει κανείς τρόπος να πάθει κακό μια ανώτερη οντότητα. Είναι σε θέση να παρακολουθεί τις πράξεις των άλλων, όμως τίποτα δεν μπορούν να κάνουν οι άλλοι για να την βλάψουν. Πρέπει να ομολογήσω πως φέρνουν ο αδιέξοδο την σκέψη μου όλα αυτά, γιατί αν πρέπει να περιμένει μια ανώτερη οντότητα να γίνει το σώμα που θέλει να κατοικήσει ας πούμε τριάντα χρονών, τότε τι συμβαίνει με την Αργυρή Χορδή. Είναι φανερό πως ή Αργυρή Χορδή δεν μπορεί να κόβεται έτσι απλά, γιατί κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε καταστροφή του υποκατάστατου σώματος. Όχι, όχι Λόμπσανγκ, αποκρίθηκε ο Λάμα. Αυτά τα σώματα διαθέτουν μια μορφή αργυρής χορδής που τα συνδέει με μια πηγή ενέργειας που τα συντηρεί και ταυτόχρονα επιτρέπει την κατάληψή τους από αστρικές μορφές. Αυτό είναι γνωστό στις περισσότερες θρησκείες του κόσμου. Ή Αργυρή Χορδή συνδέεται με μεταφυσικό τρόπο σε μια κεντρική πηγή, και οι άνθρωποι που φροντίζουν για την φυσική κατάσταση αυτών των σωμάτων μπορούν να εκτιμήσουν την κατάστασή τους μέσω της αργυρής χορδής, και να προσθέσουν ή να αφαιρέσουν θρεπτικές ουσίες, ανάλογα με το αν οι λειτουργίες στο σώμα εξελίσσονται ομαλά ή όχι. Κούνησα το κεφάλι μου σαστισμένος και είπα. Γιατί συμβαίνει σε άλλους ανθρώπους να φαίνεται ή Αργυρή Χορδή να βγαίνει από την κορυφή του κεφαλιού τους, ενώ σε άλλους να βγαίνει από την κοιλιά τους. 79

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Σημαίνει μήπως αυτό πως ο ένας είναι καλύτερος από τον άλλο. Μήπως εκείνοι που δεν βρίσκονται ψηλά στο σκαλοπάτι της εξέλιξης έχουν την ρίζα της αργυρής χορδής τους στην κοιλιά. Όχι, όχι, δεν έχει καμιά απολύτως σημασία από ποιο σημείο του σώματος εμφανίζεται ή Αργυρή Χορδή. Θα μπορούσε να υπάρξει ένας τύπος ανθρώπου όπου ή Αργυρή Χορδή θα εμφανιζόταν από το μεγάλο δάχτυλο του ποδιού, ας πούμε. Από τη στιγμή που γίνεται ή επαφή με τον ψυχικό κόσμο, τίποτα άλλο δεν έχει σημασία. Και όσο διατηρείται αυτή ή επαφή σε καλή κατάσταση το σώμα ζει με τις λειτουργίες του σε στάση. Αυτό σημαίνει πως τα πάντα αδρανούν τα όργανα του σώματος λειτουργούν με τον πιο αργό ρυθμό τους, και μπορεί έναν ολόκληρο χρόνο το σώμα να συντηρηθεί με λιγότερο από μια φούχτα τσάμπα. Βλέπεις, είναι ευτύχημα που συμβαίνει αυτό γιατί αλλιώς θα 'πρεπε να ζούσαμε συνέχεια σ' αυτά τα ορεινά τούνελ φροντίζοντας τα σώματα, πράγμα που θα μπορούσε ίσως να τους έκανε και κακό. Θα μπορούσε να ζησει κανείς σ' αυτή την κατάσταση επί αρκετά εκατομμύρια χρόνια, αν βέβαια έχει την απαραίτητη φροντίδα. Κι αυτή ή απαραίτητη φροντίδα μπορεί να δοθεί, και πράγματι δίνεται, από την Αργυρή Χορδή. Τότε μπορεί μια ανώτερη οντότητα να έρθει στον κόσμο αρχικά για να κοιτάξει το σώμα που πρόκειται να καταλάβει. Όχι, είπε ο Λάμα. Αν ή ανώτερη οντότητα που πρόκειται να καταλάβει το σώμα έβλεπε το άψυχο σώμα, δεν θα δεχόταν ποτέ να χρησιμοποιήσει ένα τέτοιο πανάθλιο πράγμα. Κοίτα έλα μαζί μου, και θα επισκεφτούμε την αίθουσα των σωμάτων. Έτσι λέγοντας μάζεψε τα βιβλία, και τα πράγματά του, και σηκώθηκε όρθιος τρέμοντας από αδυναμία. Νομίζω πως θα έπρεπε πρώτα να κοιτάξουμε τα πόδια σας, γιατί φαίνεται να σας πονούν πολύ.80

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Όχι, Λόμπσανγκ, ας επισκεφθούμε πρώτα την αίθουσα με τα άψυχα σώματα, κι υστέρα σου υπόσχομαι να κοιτάξουμε τα πόδια μου. Για αρκετή ώρα περπατούσαμε μαζί, με τον Λάμα να συμβουλευέται συχνά τον χάρτη του. Κάποτε σταμάτησε λέγοντας. Ά. Στο επόμενο τούνελ θα στρίψουμε αριστερά, κι υστέρα πάλι αριστερά και πρέπει να βγούμε στην πόρτα που οδηγεί στον χώρο που θέλουμε. Κάναμε όπως είπε, και σε λίγο στεκόμασταν μπροστά σε μια μεγάλη πύλη, που έμοιαζε να είναι φτιαγμένη από σφυρηλατημένο χρυσό. Καθώς πλησιάσαμε ένα φως έξω από την πόρτα τρεμόπαιξε για μια στιγμή κι υστέρα άρχισε να λάμπει σταθερά. Ταυτόχρονα ή πύλη άνοιξε μόνη της. Περάσαμε στο άνοιγμά της, κι εγώ σταμάτησα συνεπαρμένος μπροστά στο κάπως ανατριχιαστικό θέαμα. Ήταν μια αίθουσα σε απόλυτη τάξη, με ένα σωρό υποστηρίγματα. Αυτά υπάρχουν για να στηρίζεται ένα σώμα που έχει πρόσφατα ξυπνήσει, Λόμπσανγκ, είπε ο Λάμα. Τις περισσότερες φορές είναι αρκετά δύσκαμπτα όταν ξυπνούν, και είναι εύκολο τέτοιες στιγμές να πέσουν και να σπάσουν κάτι. Αυτό τα κάνει άχρηστα για ένα διάστημα. Αναστατώνονται όλα τα σχέδια με ένα τέτοιο ατύχημα, κι αυτό σημαίνει για μας πολύ πρόσθετη εργασία. Κι αυτό κανείς μας δεν το θέλει. Έλα όμως εδώ και κοίταξε αυτό το σώμα. Διστακτικά πήγα ως το σημείο που μου έδειξε ο Λάμα. Διστακτικά γιατί πάντα με αναστάτωνε ή θέα νεκρών σωμάτων, με έκανε να αναρωτιέμαι γιατί να έχουν τόσο σύντομη ζωή οι άνθρωποι, πραγματικά σύντομη αν σκεφτεί κανείς πως υπάρχει δέντρο που φτάνει τα τέσσερις χιλιάδες χρόνια ζωής. Κοίταξα την πέτρινη θήκη και είδα το γυμνό σώμα ενός άντρα. Πάνω στο σώμα του είχε έναν αριθμό από λεπτές βελόνες, ενωμένες με σύρματα. Καθώς κοιτούσα, πρόσεξα πως το σώμα από καιρό σε καιρό τινάζόταν απότομα ή συστρεφόταν. Ήταν ένα πραγματικά ανατριχιαστικό θέαμα. 81

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Μάλιστα για μια στιγμή είδα ν ανοίγουν τα μάτια του, αντίκρισα το κενό βλέμμα του για λίγα δευτερόλεπτα πριν ξανακλείσουν. Πρέπει να αφήσουμε την αίθουσα τώρα, είπε ο Λάμα Μινγκκυάρ Ντόνταπ, γιατί αυτό το σώμα θα καταληφθεί από κάποια αστρική μορφή πολύ πολύ σύντομα, και δεν είναι καλό για κανένα να υπάρχουν παρείσακτοι στον ίδιο χώρο. Γύρισε και πέρασε την πύλη. Έριξα μια τελευταία ματιά τριγύρω και τον ακολούθησα αρκετά διστακτικά γιατί πρόσεξα πως υπήρχαν κι αντρικά και γυναικεία σώματα στις πέτρινες θήκες, κι αναρωτιόμουν τι μπορούσε να κάνει κανείς με το σώμα μιας γυναίκας. Πιάνω τις σκέψεις σου, Λόμπσανγκ, είπε ο Λάμα, μα γιατί νομίζεις πως το σώμα μιας γυναίκας είναι άχρηστο. Θα πρέπει να ξέρεις πως υπάρχουν μέρη όπου ένας άντρας δεν μπορεί να μπει, όπως ακριβώς υπάρχουν μέρη όπου δεν μπορεί να μπει μια γυναίκα. Μα ας κινηθούμε πιο γρήγορα, δεν θα πρέπει να καθυστερούμε την ανώτερη οντότητα που περιμένει. Κινηθήκαμε λίγο πιο γρήγορα, και είπε ο Λάμα. Φαίνεται να έχεις πολλές ερωτήσεις. Ρώτησέ με λοιπόν ο,τι θέλεις. Το πεπρωμένο σου διαγράφεται τόσο δύσκολο που θα πρέπει να διδαχθείς πάρα πολλά, να διδαχθείς πράγματα που δεν διδάσκονται παρά σ' έναν στο εκατομμύριο από τους Λάμα. Όταν ή ανώτερη οντότητα, ρώτησα, μπει στο υποκατάστατο σώμα, τι γίνεται στη συνέχεια. Τρέχει να βρει τροφή. Γιατί είμαι σίγουρος πως εγώ αυτό θα έκανα. Ο Λάμα γέλασε κι αποκρίθηκε. Όχι, δεν χρειάζεται να τρέξει για τροφή, δεν νιώθει καθόλου πείνα γιατί τα σώματα διατηρούνται καλά και τροφοδοτούνται κανονικά, έτσι που να είναι έτοιμα για άμεση χρήση. Και πάλι, κύριε, δεν βλέπω τον λόγο για τον οποίο γίνεται κάτι τέτοιο. Εννοώ πως θα περίμενε κανείς από μια ανώτερη οντότητα να καταλάβει κάποιο σώμα τη στιγμή της γέννησής του, αντί να χρειάζεται να συντηρούνται με τεχνητά μέσα νεκρά στην ουσία σώματα.⁸²

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Λόμπσανγκ, σκέψου μόνο τον εαυτό σου. Σαν παιδί πέρασες πάρα πολλά χρόνια στα χέρια των γονιών σου, χωρίς να μαθαίνεις τίποτα χρήσιμο για την αποστολή σου στον κόσμο. Ήταν δηλαδή από αυτή την άποψη χαμένα χρόνια. Και μ αυτό τον τρόπο μπορεί να χαθούν τριάντα ή και σαράντα χρόνια. Ενώ όταν ένα σώμα έχει φτάσει σε αυτό το σημείο και μετά δοθεί για αυτό τον σκοπό της μετάβασης στον κόσμο μας ανώτερων οντοτήτων, τότε πραγματικά αξίζει πολύ περισσότερο από το σώμα ενός παιδιού. Κι αυτό γιατί γνωρίζει πλέον όλες τις συνθήκες που τον περιμένουν στον κόσμο, και δεν χρειάζεται να ξοδέψει χρόνια ολόκληρα περιμένοντας και μαθαίνοντας. Έχω ήδη ζήσει αρκετές ψυχικές εμπειρίες, είπα σ' αυτό το σημείο, όμως όλα όσα μου έχουν συμβεί ακόμη δεν μου φαίνονται να έχουν κάποιο νόημα. Ίσως να φωτιστώ ο αυτό το σημείο πριν αφήσουμε αυτά τα σπήλαια. Μα υπάρχει κι ένα ακόμη ερώτημα που με βασανίζει. Γιατί είναι τόσο τρομακτικά σύντομη ή ανθρώπινη ζωή. Διαβάζουμε για κάποιους από τους σοφούς, τους πραγματικά πνευματικούς ανθρώπους, και μαθαίνουμε πως έζησαν εκατό, διακόσια και τριακόσια χρόνια, χωρίς κανένα σημάδι γηρατειών πάνω τους. Βλέπω είναι καιρός, Λόμπσανγκ, να μάθεις και τούτο. Εγώ, ο οδηγός σου, έχω ηλικία τετρακοσίων ετών, και είμαι σε θέση να σου πω ακριβώς γιατί οι άνθρωποι έχουν τόσο σύντομη ζωή. Πριν από αρκετά εκατομμύρια χρόνια, τότε που αυτή η σφαίρα ήταν ακόμη στα πρώτα στάδια της δημιουργίας της, κάποιος πλανήτης την πλησίασε και παραλίγο να συγκρουστεί μαζί της. Είχε ξεφύγει από την τροχιά του αυτός ο πλανήτης μάλιστα εξαιτίας άντιμαγνητικών ωθήσεων από τον άλλο κόσμο. Ή σύγκρουση με την δική μας σφαίρα τελικά δεν έγινε, υπήρξε όμως μια άλλη σύγκρουση με κάποιον άλλο μικρότερο πλανήτη, που σκορπίστηκε σε κομμάτια που συνθέτουν σήμερα τη ζώνη των αστεροειδών. Θα μας απασχολήσει σε μεγαλύτερη έκταση αυτό το θέμα αργότερα. 83

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

Προς το παρόν θα περιοριστώ να σου πω ότι εξαιτίας αυτής της προσέγγισης, αλλά και της μικρής ηλικίας του πλανήτη μας τότε, δημιουργήθηκαν παντού ηφαιστεια, που εκτόξευαν τεράστιους όγκους λάβας και καπνού. Οι καπνοί αυτοί υψώνονταν στην ατμόσφαιρα και σχημάτιζαν βαριά σύννεφα γύρω από τη Γη. Αυτός ο κόσμος δεν περιοριζόταν να λούζεται από τον ήλιο. Βλέπεις, το φως του ήλιου περιέχει θανατηφόρες ακτίνες που μπορούν να βλάψουν κάθε μορφή της ζωής. Ευτυχώς, αυτό το κάλυμμα του καπνού έκανε τον κόσμο σαν θερμοκήπιο, απέκλειε όλες τις βλαβερές ακτίνες και επέτρεπε να φτάνουν ως την επιφάνεια μόνο οι καλές. Με αυτό τον τρόπο τα ανθρώπινα όντα μπορούσαν και ζούσαν εκατοντάδες χρόνια. Όταν όμως ο πλανήτης που είχε ξεφύγει από την τροχιά του ξαναπλησίασε τον δικό μας, παρέσυρε μαζί του όλα τα σύννεφα που προστάτευαν τη Γη και άφησε τις μορφές ζωής του πλανήτη απροστάτευτες. Μέσα σε δύο γενεές οι άνθρωποι έπαψαν να ζουν τόσα χρόνια, και ο μέσος όρος ζωής τους έγιναν τα εβδομήντα μόλις χρόνια. Ο άλλος πλανήτης, όταν συγκρούστηκε και κατέστρεψε τον μικρότερο κόσμο που σχηματίζει σήμερα με τα συντρίμμια του την ζώνη των αστεροειδών, έχασε όλες τις θάλασσές του, που παρασύρθηκαν πάνω στον δικό μας κόσμο. Τώρα, αυτές οι θάλασσες του άλλου κόσμου ήταν πολύ διαφορετικές από τις δικές μας, δεν ήταν θάλασσες νερού αλλά θάλασσες πετρελαίου. Αν δεν γινόταν εκείνη ή σύγκρουση ο κόσμος μας σήμερα δεν θα διέθετε αποθέματα πετρελαίου, κι αυτό θα ήταν πολύ καλό, γιατί θα έλειπαν τόσα και τόσα κακά από τον σύγχρονο κόσμο. Ωστόσο ή καταστροφή έχει πλέον συντελεστεί, και δεν μας μένει παρά να μάθουμε να ζούμε με αυτή. Εκείνη την πρώτη εποχή της καταστροφής ολόκληρη ή επιφάνεια του πλανήτη μας είχε μολυνθεί με το πετρέλαιο, ωστόσο σταδιακά αυτό βυθίστηκε, άπορροφούμενο από τα πετρώματα, ώσπου συγκεντρώθηκε σε ορισμένες λεκάνες κάτω από το έδαφος, λεκάνες που είχαν δημιουργηθεί εξαιτίας της ηφαιστειακής δραστηριότητας στον βυθό των θαλασσών. 84

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Με τον καιρό το πετρέλαιο θα εξαντληθεί, κι αυτό είναι καλό γιατί το είδος του πετρελαίου που υπάρχει σήμερα κάνει κακό στον άνθρωπο. Ή καύση του αναδίνει δηλητηριώδη αέρια που προκαλούν πολλούς θανάτους αλλά και παραμορφώσεις των εμβρύων. Δηλαδή, πολλές γυναίκες γεννούν άρρωστα ή παραμορφωμένα παιδιά εξαιτίας αυτών των δηλητηριωδών αερίων. Θα δούμε αρκετές άη αυτές τις σκηνές που σου περιέγραψα σε λίγο, γιατί θα επισκεφθούμε και άλλα σπήλαια. Θα ανυπομονείς να μάθεις πως ήταν δυνατόν να παρθουν φωτογραφίες εκείνης της μακρινής εποχής, πριν δισεκατομμύρια χρόνια. Ή απάντηση κρύβεται στο γεγονός ότι υπάρχουν στο σύμπαν πολιτισμοί κατά πολύ ανώτεροι από τον δικό μας. Εκείνες τις μέρες οι πολιτισμοί αυτοί διέθεταν φωτογραφικές συσκευές ικανές να διαπεράσουν και το πιο βαθύ σκοτάδι, και το πιο παχύ στρώμα νεφών. Έτσι κατέγραψαν εικόνες από όλα εκείνα τα σημαντικά γεγονότα της ιστορίας του πλανήτη. Στη συνέχεια, μετά από αρκετό καιρό, αυτοί οι υπερπολιτισμένοι λαοί επισκέφτηκαν τη Γη, και είδαν τους κατοίκους της να πεθαίνουν σαν τις μύγες, θα μπορούσε να πει κανείς, γιατί ένα διάστημα εβδομήντα χρόνων είναι πραγματικά πάρα πολύ μικρό, μέσα σε αυτά τα χρόνια δεν δίνεται ή ευκαιρία στον άνθρωπο να μάθει τόσα όσα θα έπρεπε να μαθαίνει στη ζωή του. Άκουγα τα λόγια του οδηγού μου συνεπαρμένος. Ήταν όλα πραγματικά θαυμαστά όσα μου έλεγε, και πίστευα πως ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ ήταν ο σοφότερος Λάμα στο Θιβέτ. Ο Λάμα είπε. Εμείς που κατοικούμε στην επιφάνεια της Γης δεν γνωρίζουμε παρά τον μισό κόσμο, γιατί αυτός ο κόσμος είναι κούφιος, όπως κούφιοι είναι πολλοί άλλοι κόσμοι, όπως είναι το φεγγάρι, και υπάρχουν φυλές που ζουν στις εσωτερικές κοιλότητες. 85

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Πολλοί αρνούνται το ότι 'Η Γη είναι κούφια, όμως αυτό το ξέρω από προσωπική εμπειρία, γιατί έχω προσωπικά επισκεφθεί αυτά τα κοιλώματα. Μια από τις μεγαλύτερες δυσκολίες είναι το ότι οι επιστήμονες σε αυτόν τον σύγχρονο κόσμο μας αρνούνται οτιδήποτε αυτοί οι ίδιοι δεν ανακάλυψαν. Λένε πως δεν είναι δυνατό να ζουν άνθρωποι στο εσωτερικό της Γης, λένε πως δεν 'είναι δυνατό να ζει ο άνθρωπος αρκετές εκατοντάδες χρόνια, και λένε πως δεν είναι δυνατόν, το κάλυμμα των καπνών, όταν απομακρύνθηκε από τον κόσμο μας, να προκάλεσε μείωση του χρόνου ζωής των ζωικών μορφών του πλανήτη. Όμως όλα αυτά είναι πραγματικότητες. Οι επιστήμονες, βλέπεις, προσαρμόζουν τη σκέψη τους σύμφωνα με αυτά που διαβάζουν στα βιβλία τους, και περιορίζονται σε πληροφορίες συχνά αναχρονιστικές. Ενώ μέρη σαν κι αυτό το σπήλαιο στο οποίο βρισκόμαστε τώρα κατασκευάστηκαν από τις σοφότερες φυλές του σύμπαντος. Οι σπορείς της Γης άρρώσταιναν το ίδιο όπως και οι ιθαγενείς άνθρωποι από τις βλαβερές ακτινοβολίες, και μερικές φορές ήταν απαραίτητη κάποια εγχείρηση για την οποία δεν υπήρχαν τα μέσα πάνω στη Γη. Τότε ήταν ανάγκη να ναρκώσουν τις ζωικές λειτουργίες του ασθενούς και να καλέσουν, στέλνοντας αιθερικά μηνύματα από τα σπήλαια, ειδικά διαστημόπλοια για την μεταφορά των ασθενών στον δικό τους κόσμο. Βλέπεις, είναι εύκολο να ταξιδεύει κανείς με ταχύτητες κατά πολύ μεγαλύτερες από την ταχύτητα του φωτός. Κάποτε έλεγαν ορισμένοι, Ω, αν ο άνθρωπος ταξιδέψει με σαράντα χιλιόμετρα, ή πίεση του αέρα θα ξεσκίσει τα πνευμόνια του και θα τον σκοτώσει. Κι υστέρα, όταν αποδείχτηκε λαθεμένη αυτή η άποψη, βρέθηκαν άλλοι που έλεγαν. 'Ω, ο άνθρωπος δεν θα ταξιδέψει ποτέ με εκατό χιλιόμετρα, θα τον σκοτώσει ή ταχύτητα. Κι έπειτα ακολούθησε η άποψη πως ο άνθρωπος δεν θα ταξίδευε ποτέ γρηγορότερα από τον ήχο, για να φτάσουμε στο σήμερα, όπου επικρατεί η άποψη πως ο άνθρωπος δεν θα ταξιδέψει ποτέ γρηγορότερα από το φως. Το φως έχει μια ταχύτητα,86

Ξέρεις, Λόμπσανγκ. Αποτελείται από δονήσεις που, καθώς διαδίδονται

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

από κάποιο φωτεινό αντικείμενο, χτυπούν το ανθρώπινο μάτι κι εκείνο μπορεί μ αυτό τον τρόπο και διακρίνει το αντικείμενο. Όμως να είσαι βέβαιος, ότι σε μερικά χρόνια οι άνθρωποι θα μπορούν να ταξιδεύουν κατά πολλές φορές γρηγορότερα από το φως, ακριβώς όπως κάνουν οι επισκέπτες μας στα ειδικά τους διαστημόπλοια. Σαν εκείνο το πλοίο που είδαμε στην μεγάλη αίθουσα, και που ετοιμαζόταν να απογειωθεί όταν ο σεισμός έριξε το βουνό και το εγκλώβισε μέσα στα βράχια. Και, φυσικά, όλος ο αέρας στο κοίλωμα που δημιουργήθηκε εξαντλήθηκε και το πλήρωμα τού σκάφους έπεσε σε νάρκη. Τώρα έχουν περάσει τόσο μεγάλο διάστημα σε νάρκη που ίσως αν τους ξυπνούσαμε να έβγαιναν τρελοί. Κι αυτό γιατί υπάρχουν ορισμένα πολύ ευαίσθητα κέντρα στον εγκέφαλο που καταστρέφονται με την έλλειψη οξυγόνου. Όταν πάθει τέτοιες βλάβες ο εγκέφαλος, ο άνθρωπος παύει να είναι πλέον άνθρωπος, και δεν έχει νόημα να συντηρείται στη ζωή. Όμως μιλώ πολλή ώρα, Λόμπσανγκ. Θα ήταν καλύτερα να επισκεφθούμε τα άλλα δωμάτια. Κύριε, θα ήθελα να δω το πόδι σας πρώτα, γιατί διαθέτουμε εδώ τα μέσα να το θεραπεύσουμε γρήγορα και δεν μου φαίνεται σωστό να υποφέρετε τη στιγμή που, χάρη σε αυτή την υπέρέπιστήμη, μπορείτε να θεραπευτείτε πολύ πολύ γρήγορα. Εντάξει, λοιπόν, Λόμπσανγκ, γιατρέ μου. Ας γυρίσουμε στην αίθουσα της πισίνας, να δούμε τι μπορούμε να κάνουμε για το πόδι μου.⁸⁷

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Αφού περάσαμε τον διάδρομο που χώριζε τα διάφορα δωμάτια έξω από την κεντρική αίθουσα, βρεθήκαμε και πάλι στο ιατρικό δωμάτιο. Τα φώτα άναψαν αμέσως με την είσοδό μας, όπως και πριν. Ο χώρος έδειχνε σαν να δεχόταν για πρώτη φορά ανθρώπους. Δεν υπήρχε κανένα σημάδι από την προηγούμενη παρουσία μας. Το πάτωμα, πάνω στο οποίο είχαμε βαδίσει με τα σκονισμένα πόδια μας, έδειχνε σαν να ήταν μόλις τώρα γυαλισμένο, και τα μεταλλικά χερούλια γύρω από την κεντρική πισίνα έδειχναν ν' αστράφτουν σαν καινούργια. Το προσέξαμε αυτό κάπως φευγαλέα, όμως γέννησε στο μυαλό μου καινούργιες ερωτήσεις. Τις παραμέρισα όμως για να φροντίσω τον οδηγό μου. Διδάσκαλε, βάζετε τα πόδια σας στην πισίνα, να σας βγάλω τους επιδέσμους. Ο Λάμα κάθισε στην άκρη της πισίνας και κρέμασε στο κοίλωμα τα πόδια του. Εγώ μπήκα μέσα κι άρχισα να ξετυλίγω τους επιδέσμους. Μόλις πλησίασα στην σάρκα κυριολεκτικά ένιωσα ν' αρρωσταίνω. Οι επίδεσμοι εκεί ήταν κατακίτρινοι, οι σάρκες έδειχναν να είναι σε άσχημη κατάσταση. Τι συμβαίνει λοιπόν Λόμπσανγκ. Ρώτησε ο οδηγός μου. Μοιάζεις σαν να έφαγες και πάλι από εκείνες τις παράξενες τροφές.88

Ω, κύριε, τα πόδια σας είναι σ' άσχημη κατάσταση, νομίζω θα έπρεπε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

να δοκιμάσουμε να ειδοποιήσουμε μοναχούς να έρθουν να σάς μεταφέρουν ως το Σακπόρι, είπα. Λόμπσανγκ, τα πράγματα δεν είναι πάντα όπως φαίνονται. Προχώρησε και βγάλε όλους τους επιδέσμους, προχώρησε με τα μάτια κλειστά, αν θέλεις. Μήπως πρέπει να το κάνω μόνος μου. Προχώρησα όπως μου είπε, και όταν έφτασα στο τέλος του επιδέσμου είδα πως ήταν αδύνατο να τον αφαιρέσω γιατί είχε κολλήσει σε μια μάζα αίματος και πύου. Τότε ο Λάμα έσκυψε εμπρός, πήρε τον επίδεσμο στα χέρια του και μ' ένα αποφασιστικό τράβηγμα τον ξεκόλλησε και τον πέταξε στο δάπεδο λέγοντας. Εντάξει λοιπόν, τώρα είναι καιρός να πιέσω αυτή την βαλβίδα και να γεμίσει το κοίλωμα θεραπευτικό νερό. Δεν το έκανα προηγουμένως, φυσικά, γιατί δεν ήθελα να βγάζεις τους επιδέσμους βουτηγμένος ως τον λαιμό στο νερό. Τώρα βγες από την πισίνα και θα ανοίξω το νερό να τρέξει γρήγορα. Βγήκα βιαστικά από το κοίλωμα και έριξα μια ματιά στα πόδια του. Φαίνονταν σε τέτοια άθλια κατάσταση που αν βρισκόμασταν στο Σακπόρι ή κάπου άλλου θα έπρεπε να του γίνει ακρωτηριασμός. Κι αυτό θα ήταν μεγάλο δυστύχημα για έναν άνθρωπο σαν τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, που πάντα ταξίδευε κάνοντας καλό σ' όσους είχαν ανάγκη. Καθώς κοιτούσα όμως είδα κομμάτια ολόκληρα κιτρινοπράσινου υγρού και ξεραμένες πλάκες αίματος να φεύγουν απ' τα πόδια του και να επιπλέουν στο νερό που γέμιζε σιγά σιγά την πισίνα. Ο Λάμα άνασηκώθηκε λίγο ψηλότερα και άνοιξε περισσότερο το νερό, έτσι που να καλύψει τα πόδια του. Το κιτρινοπράσινο υλικό έφευγε από πάνω του και κυλούσε έξω από την πισίνα, μέσα από κάποιο άνοιγμα υπερχειλίσης. Ο Λάμα συμβουλευτήκε και πάλι το βιβλίο, κι υστέρα έκανε ορισμένες ρυθμίσεις στις βαλβίδες γιατί υπήρχαν πάρα πολλές βαλβίδες, με διαφορετικό χρώμα ή κάθε μια. 89

Εκείνη τη στιγμή το νερό άλλαξε χρώμα, ενώ απλώθηκε μια

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

χαρακτηριστική μυρωδιά στον αέρα. Κοίταξα και πάλι τα πόδια του, και πρόσεξα πως αυτή την φορά φαίνονταν ροζ, σαν την επιδερμίδα νεογέννητου. Εκείνος σήκωσε τον χιτώνα του λίγο ψηλότερα και προχώρησε μέσα στην πισίνα πιο βαθιά, έτσι ώστε το νερό να φτάνει ως τη μέση των μηρών του. Εκεί στάθηκε. Υπήρχαν στιγμές που περπατούσε λίγο μέσα στο νερό, όπως υπήρχαν και στιγμές που στεκόταν ακίνητος. Συνέχεια όμως ή σάρκα θεραπευόταν. Το χρώμα των ποδιών του βαθμιαία μεταβαλλόταν, περνούσε από το κόκκινο ροζ στο απαλό ροζ, ή φλόγωση χανόταν, και τελικά δεν έμενε ίχνος από το κίτρινο πύον ή το αίμα. Εκείνη τη στιγμή θυμήθηκα τους επιδέσμους που είχε πετάξει ο Λάμα στο δάπεδο. Κοίταξα προς τα εκεί και ξαφνικά ανατρίχιασα. Δεν υπήρχε ίχνος από επιδέσμους, είχαν εξαφανιστεί. Δεν φαίνονταν πουθενά. Δοκίμασα τέτοιο σοκ κι έκπληξη που αθέλητα κάθισα κάτω, ξεχνώντας πως με αυτή μου την κίνηση έμπαινα μέσα στο νερό της πισίνας, το ιαματικό μάλιστα νερό. Όταν κάθεται κανείς στη στάση του λωτού, και μάλιστα μέσα στο νερό, είναι καλύτερα να κρατά κλειστό το στόμα του, γιατί ή γεύση ήταν φριχτή. Και πάλι, από μια άποψη, πολύ ευχάριστη. Ανακάλυψα με έκπληξη πως ένα από τα δόντια μου που με πονούσε από τότε που έπεσα στην αίθουσα με την κυλιόμενη καρέκλα έπαψε να με ενοχλεί. Το ένιωσα ξαφνικά στο στόμα μου, σαν να είχε βγει από τη θέση του. Πήγα γρήγορα ως την άκρη της πισίνας και έφτυσα. Πράγματι, το δόντι είχε βγει. Μισοσπασμένο από το πέσιμο το έβλεπα μπροστά μου, ανίκανο πια να με πονέσει. Να. Καταραμένο, τώρα πόνα όσο θες. Μονολόγησα. Κάτι πραγματικά απίστευτο έγινε όμως καθώς το κοιτούσα. Άρχισε να κινείται, να κινείται αργά προς το κοντινότερο τοίχωμα, και μόλις το άγγιξε εξαφανίστηκε. Έμεινα αποσβολωμένος στη θέση μου, να στάζω από την κορυφή ως τα νύχια, προσπαθώντας να διακρίνω κάτι που πια δεν ήταν στη θέση του. 90

Στράφηκα να ρωτήσω τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ αν είχε δει αυτό το θαύμα, και πρόσεξα πως στεκόταν ακίνητος μπροστά σε ένα ιδιαίτερο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

εξόγκωμα τού δαπέδου, όπου το επίστρωμα είχε και διαφορετικό χρώμα. Πηγαίνοντας κοντά είδα πως ερχόταν ζεστός, θεραπευτικός αέρας από το πάτωμα, αέρας που γρήγορα τον είχε στεγνώσει. Σειρά σου, Λόμπσανγκ, μου είπε ο Λάμα. Μοιάζεις με μισοπνιγμένο ψάρι, είναι καλύτερα λοιπόν να σταθείς σε αυτό το σημείο και να στεγνώσεις. Πραγματικά, ένιωθα σαν μισοπνιγμένο ψάρι. Όμως, πως γινόταν να είναι μισοπνιγμένο ένα ψάρι, τη στιγμή που ζει στο νερό. Ρώτησα τον Λάμα για αυτό κι εκείνος μου είπε ναι, συμβαίνει πραγματικά να πνίγεται το ψάρι. Αν το πάρεις από το νερό, τα βράγχια του αρχίζουν να ξεραίνονται πολύ γρήγορα. Αν το ξαναβάλεις στο νερό, επειδή τα βράγχια θα είναι ξερά, θα πνιγεί. Το πως ακριβώς γίνεται δεν το ξέρουμε, είναι όμως γεγονός. Δείχνεις όμως πολύ καλύτερα τώρα που μπήκες και σύ στην θεραπευτική πισίνα, προηγούμενως έδειχνες εξαντλημένος, και τώρα φαίνεσαι έτοιμος να τρέξεις εκατό χιλιόμετρα. Πήγα κοντά του και κοίταξα τα πόδια του. Τη στιγμή που τα κοιτούσα ακόμη κι εκείνο το ροζ χρώμα άρχισε να εξαφανίζεται, και το δέρμα έβρισκε και πάλι το συνηθισμένο φυσικό του χρώμα. Ήταν εκπληκτικό, αλλά δεν υπήρχε ούτε ίχνος ούλης στο ίδιο σημείο που μόλις πριν λίγη ώρα ή σάρκα ήταν σχισμένη ως το κόκαλο. Είχε ξαναβρεί τα πόδια του, τα πόδια που εγώ φοβόμουν πως θα τα έκοβαν. Κύριε, είπα, έχω τόσο πολλές ερωτήσεις που σχεδόν ντρέπομαι να τις κάνω. Ωστόσο δεν μπορώ να καταλάβω πως είναι δυνατόν να έχουν συντηρηθεί σε τέτοια άριστη κατάσταση όλα αυτά τα τρόφιμα και το νερό, επί τόσα ατέλειωτα χρόνια. Ακόμη και στα ψυγεία μας με τον πάγο το κρέας σιγά-σιγά χαλάει. Εδώ πως μπορεί και είναι φρέσκο σαν χτεσινό. 91

Ζούμε σε μια περίεργη εποχή, Λόμπσανγκ, μια εποχή που κανείς δεν εμπιστεύεται κανένα. Κάποτε, σε μια χώρα που κατοικούσαν μόνο λευκοί, κανείς δεν ήθελε να πιστέψει πως υπήρχαν άλλες χώρες με

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

ανθρώπους μαύρους ή κίτρινους. Τους φαίνονταν πολύ φανταστικές αυτές οι ιστορίες. Έπειτα, όταν έτυχε κάποτε να αντικρίσουν ανθρώπους πάνω σε άλογα, μη ξέροντας πως υπάρχουν τέτοια ζώα, τράπηκαν σε φυγή και γυρνώντας στα σπίτια τους άρχισαν να διηγούνται ιστορίες για ανθρώπους άλογα, τους Κενταύρους. Αλλά ακόμη κι αφού έγινε γνωστή ή ύπαρξη του αλόγου, ενός ζώου που μπορούσε να χρησιμοποιήσει ο άνθρωπος, υπήρξαν πολλοί που αντιμετώπισαν με δυσπιστία αυτό το γεγονός κι εξακολούθησαν να πιστεύουν πως το άλογο ήταν κάποιο είδος ανθρώπου με μορφή ζώου. Υπάρχουν πολλές παρόμοιες ιστορίες. Οι άνθρωποι δεν πιστεύουν εύκολα σε κάτι καινούργιο, θέλουν να το αγγίξουν, να το δουν και να το εξετάσουν οι ίδιοι. Να λοιπόν που κι εμείς βρισκόμαστε σε ένα τέτοιο απίστευτο μέρος. Εδώ απολαμβάνουμε τους καρπούς ενός πραγματικά μεγάλου πολιτισμού, που δεν ανήκει μάλιστα στους πολιτισμούς των Ατλαντίδων. Γιατί, όπως σου είπα, η λέξη Ατλαντίδα δεν σημαίνει παρά τόποι που χάθηκαν. Όχι, αυτά τα σπήλαια ανήκουν σε ένα πολιτισμό ακόμη παλαιότερο και από εκείνο των Ατλαντίδων, είναι χώροι που διαθέτουν τα μέσα να σταματούν αυτόματα το πέρασμα του χρόνου, να ακινητοποιούν τα πάντα ώσπου να τα πλησιάσει κάποιος άνθρωπος. Αν δεν ερχόταν κανείς εδώ, αυτός ο χώρος θα έμενε ακριβώς όπως είναι τώρα, άφθαρτος, χωρίς ούτε ένα σημάδι από το πέρασμα του χρόνου πάνω του. Όμως, αν έρχονται εδώ διάφοροι επισκέπτες και χρησιμοποιούν τον χώρο, τότε σιγά-σιγά θα φθαρεί, θα καταρρεύσει. Ευτυχώς βρισκόμαστε σε ένα σπήλαιο που έχει δεχτεί ελάχιστους επισκέπτες. Μάλιστα, είμαστε μόλις οι δεύτεροι επισκέπτες του από τότε που κατασκευάστηκε.⁹²

Μα, διδάσκαλε, πως είναι δυνατόν να ξέρετε πόσοι ήταν οι επισκέπτες του όλα αυτά τα χρόνια. Ο Λάμα μου έδειξε κάτι που έλαμπε στην οροφή. Εκεί, είπε, όταν μπει κάποιος σ' αυτόν τον χώρο, ή μηχανή τον

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

μέτρα και δείχνει σε νούμερα πόσοι ήταν οι επισκέπτες όλα αυτά τα χρόνια. Το νούμερο που δείχνει τώρα είναι το τρία. Οι δύο τελευταίοι είμαστε εμείς. Όταν φύγουμε, δηλαδή σε τρεις τέσσερις μέρες, ο χρόνος της παραμονής μας θα καταγραφεί κι αυτός, και έτσι ή επίσκεψή μας θα αποθανατιστεί, και κάθε καινούργιος επισκέπτης θα προσπαθεί να φανταστεί ποιός άλλος ήταν εδώ πριν απ' αυτόν. Εκείνο πάντως που προσπαθώ να σε κάνω να συνειδητοποιήσεις, Λόμπσανγκ, είναι το ότι ο βαθμός του πολιτισμού την εποχή της κατασκευής των σπηλαίων ήταν ο μέγιστος που γνώρισε ποτέ αυτός ο κόσμος. Βλέπεις, πρώτα απ' όλα ήταν οι φρουροί του κόσμου, οι σπορείς. Ο πολιτισμός τους ήταν τέτοιος που μπορούσαν να λιώσουν οποιοδήποτε είδος πετρώματος ακόμη και το σκληρότερο υλικό και να αφήσουν την επιφάνειά του λεία σαν γυαλί. Αυτή ή τήξη που πετύχαιναν, μάλιστα, ήταν ψυχρή, δηλαδή δεν προκαλούσε θερμότητα. Αυτό σήμαινε πως το κοίλωμα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί αμέσως. Όμως πραγματικά δεν καταλαβαίνω γιατί αυτή ή φυλή με έναν τέτοιο πολιτισμό να διαλέξει να ζήσει μέσα στην καρδιά των βουνών. Μου είπατε ότι αυτή ή οροσειρά εκτείνεται σε όλο το μήκος του κόσμου. Γιατί όμως να θέλουν να κρυφτούν κάτω από την επιφάνεια. Ρώτησα. Το καλύτερο που έχουμε να κάνουμε είναι να επισκεφθούμε την αίθουσα του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος. Εκεί βρίσκεται το αρχείο της κοσμικής ιστορίας. Ή ιστορία που έμαθες στις τάξεις σαν μαθητής δεν είναι πάντοτε αληθινή, καθώς συχνά συνέβαινε να αλλαχθούν στοιχεία της ιστορίας κατά την κρίση του τότε βασιλιά ή δικτάτορα, που ήθελε να φανεί ή εποχή του σαν χρυσούς αιώνας. Έτσι μόνο αν έχεις πρόσβαση στα πραγματικά ιστορικά αρχεία τα Ακασικά αρχεία τότε μόνο θα είσαι σε θέση να αποκτήσεις αντικειμενική γνώση. 93

Είπατε το Ακασικό αρχείο. Μα νόμιζα πως δεν μπορούσαμε να δούμε το Ακασικό αρχείο παρά μόνο όταν βρισκόμασταν στο αστρικό επίπεδο. Δεν πίστευα πως θα μπορούσαμε να έρθουμε στα βουνά και να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

δούμε όλα όσα έχουν συμβεί, είπα. Ω, ξεχνάς πως μπορεί κανείς να αντιγράψει ένα ντοκουμέντο. Έχουμε φτάσει ένα ορισμένο στάδιο πολιτισμού, νομίζουμε τους εαυτούς μας εκπληκτικά έξυπνους και δεν πιστεύουμε πως θα υπάρξουν ποτέ άλλοι έξυπνότεροι μας. Έλα όμως τώρα μαζί μου και θα σου δείξω την πραγματική αλήθεια. Έχουμε κάμποση απόσταση να περπατήσουμε, όμως ή άσκηση θα σου κάνει καλό. Κύριε, δεν υπάρχει τρόπος να αποφύγετε το περπάτημα. Δεν μπορούμε να βρούμε κάτι σαν φορείο. Θα μπορούσα να σας τραβώ αν καθόσασταν σε ένα γερό κομμάτι υφάσματος. Όχι, όχι, σε ευχαριστώ, Λόμπσανγκ, είμαι σε θέση να περπατήσω αυτή την απόσταση. Η άσκηση μάλιστα θα μου κάνει καλό. Ας ξεκινήσουμε. Έτσι κι έγινε. Καθώς περπατούσαμε είδα γεμάτος περιέργεια να προσπερνούμε ένα σωρό πόρτες, με μια επιγραφή διαφορετική κάθε φορά ή καθεμιά τους. Όλες αυτές οι αίθουσες, Λόμπσανγκ, είναι αφιερωμένες σε διαφορετικές επιστήμες, επιστήμες που δεν έχει καν ακούσει ο κόσμος σήμερα. Γιατί ο σημερινός άνθρωπος είναι σαν τυφλός που προσπαθεί να βρει τον δρόμο του σε ένα σπίτι με πολλούς διαδρόμους. Εγώ όμως βρίσκομαι κοντά σου και διαθέτω μάτια, γιατί είμαι σε θέση να διαβάζω τις επιγραφές, γιατί, όπως σου είπα, έχω και άλλες φορές επισκεφτεί παρόμοια σπήλαια. Στο τέλος σταματήσαμε μπροστά σε ένα φαινομενικά άδειο τοίχο. Υπήρχε μια πόρτα στα αριστερά και μια στα δεξιά, ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ όμως στάθηκε στο μέσον και πρόφερε μια πολύ παράξενη λέξη σε τόνο διστακτικό.⁹⁴

Αμέσως, και χωρίς να ακουστεί κανείς ήχος, ο κενός τοίχος φάνηκε να χωρίζεται στη μέση και τα δυο μισά να απομακρύνονται δεξιά κι αριστερά. Ο χώρος που αντικρίσαμε στο άνοιγμα φωτιζόταν από ένα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

αμυδρό φως, που τρεμόπαιζε σαν το φως των αστεριών. Περάσαμε από το άνοιγμα και ο χώρος μου φάνηκε μεγάλος σαν τον κόσμο τον ίδιο. Με ένα ελαφρό φύσημα τα δυο μισά της πόρτας γλίστρησαν πίσω μας, απομονώνοντάς μας από τον διάδρομο. Το φως δυνάμωσε κάπως, αρκετά ώστε να μπορούμε να διακρίνουμε μια μεγάλη σφαίρα που στεκόταν μετέωρη στον αέρα. Ήταν διογκωμένη στη μέση, και διακρίνονταν αστραπές από τα δυο της άκρα. Αυτές οι αστραπές είναι τα μαγνητικά πεδία του κόσμου. Θα μάθεις για αυτά αργότερα. Στεκόμουν με το στόμα ανοιχτό, μου φαίνονταν να υπάρχουν κινητά φωτεινά παραπετάσματα πάνω από τους πόλους, που άλλαζαν και έρεαν το ένα στο άλλο, εξασθενώντας κατά πολύ κοντά στον ισημερινό. Ο Λάμα πρόφερε πάλι κάποιες λέξεις, σε μια γλώσσα άγνωστή μου. Αμέσως έγινε φως, το φως της αυγής, της στιγμής της γέννησης μιας καινούργιας μέρας, κι ένιωσα σαν να είχε μόλις σηκωθεί από κάποιο παράξενο όνειρο. Όμως δεν ήταν όνειρο, όπως σύντομα ανακάλυψα. Ο οδηγός μου είπε, θα καθίσουμε σε εκείνο εκεί το σημείο, από όπου θα μπορούμε να ελέγχουμε και να μεταβάλλουμε τις χρονολογίες της ιστορίας που θέλουμε να δούμε. Να θυμάσαι, δεν βρίσκεσαι πλέον στην τρίτη διάσταση, αλλά στην τέταρτη, σε έναν χώρο που λίγοι άνθρωποι μπορούν να αντέξουν. Έτσι λοιπόν, αν νιώσεις κάποια δυσφορία, κάποια αναστάτωση, μην παραλείψεις να μου το πεις, για να σε κάνω καλά. Δεν μπορούσα να διακρίνω καθαρά το χέρι του Λάμα που απλωνόταν, έτοιμο να πατήσει ένα κουμπί. Στράφηκε για μια φορά ακόμη προς το μέρος μου και είπε. 95

Είσαι σίγουρος πως νιώθεις καλά, Λόμπσανγκ. Μήπως νιώθεις καθόλου ναυτία, μήπως νιώθεις αδιάθετος. Όχι, κύριε. Νιώθω πολύ όμορφα και είμαι θαμπωμένος από όλα αυτά. Αναρωτιέμαι τι θα δούμε πρώτα.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

Λοιπόν, πρώτα από όλα θα δούμε τον σχηματισμό του κόσμου, κι ύστερα την άφιξη των σπορέων του κόσμου. Θα έρθουν στην αρχή για να επιθεωρήσουν τον κόσμο, σαν ανιχνευτές, και ύστερα θα επιστρέψουν στον δικό τους κόσμο για να κάνουν τα σχέδιά τους. Στην συνέχεια θα τους δούμε να φτάνουν με ένα τεράστιο διαστημόπλοιο, ένα πραγματικά τεράστιο διαστημόπλοιο. Γιατί το φεγγάρι μας δεν είναι άλλο από το διαστημόπλοιο τους. Ξαφνικά τα πάντα σκοτεινίασαν, κι έγινε το πιο μαύρο σκοτάδι που είχα γνωρίσει ποτέ μου. Γιατί ακόμη και σε μια αφέγγαρη νύχτα υπάρχει το φως των αστεριών, κι ακόμη και σε ένα κλειστό δωμάτιο χωρίς παράθυρα έχεις την εντύπωση κάποιου φωτός. Εδώ όμως δεν υπήρχε τίποτα, το σκοτάδι ήταν κάτι απόλυτο. Την άλλη στιγμή όμως αναπήδησα από το κάθισμά μου. Δοκίμασα τέτοιο φόβο που λίγο έλειψε να βγω από τον χιτώνα μου. Με απίστευτη ταχύτητα, μπροστά στα μάτια μου, δυο μικρές κουκκίδες φωτός πλησίαζαν να συγκρουστούν, και που πράγματι συγκρούστηκαν, γεμίζοντας τον χώρο φως. Διέκρινα στροβιλιζόμενες μάζες αερίων όλων των χρωμάτων, κι ύστερα ή οθόνη ολόκληρη γέμισε από την εικόνα μιας σφαίρας. Ή ατμόσφαιρα ήταν σχεδόν καυτή. Αμυδρά μόνο αντιλαμβανόμουν πως δεν βρισκόμουν στο μέσο όλων αυτών των τρομερών σκηνών, αλλά ασφαλής δίπλα στον οδηγό μου. Έτσι συνέχιζα να παρατηρώ το θέαμα του κόσμου που συρρικνωνόταν κάπως καθώς κρύωνε, και καθώς τα ηφαίστεια όλο και λιγόστευαν. Οι θάλασσες ωστόσο ακόμη κάπνιζαν, θερμές από τις πυρωμένες μάζες υλικού που είχαν δεχτεί στα έγκατα τους. Δεν υπήρχε τίποτα άλλο εκτός από πέτρες και νερό. Δεν υπήρχε παρά ένα μόνο κομμάτι Γης, και μάλιστα όχι πολύ μεγάλο, αλλά πάντως ένας στέρεος όγκος Γης, που έδινε στην σφαίρα ένα περίεργο είδος κίνησης.⁹⁶

Δεν φαινόταν να ακολουθεί μια κυκλική πορεία αλλά μια τροχιά που έμοιαζε σχεδιασμένη μάλλον από κάποιο παιδάκι. Σιγά σιγά, μπροστά στα μάτια μου, ο κόσμος κρύωνε και μίκραινε. Και πάλι δεν υπήρχε τίποτα άλλο εκτός από νερό και πέτρες, ενώ τρομακτικές θύελλες

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

μαίνονταν στην επιφάνεια. Οι άνεμοι κατέστρεφαν τις κορυφές των βουνών, κι αυτές σωριάζονταν και γίνονταν σκόνη. Χιλιετίες πέρασαν και στην διάρκειά τους ή ύλη που έπαιρναν οι άνεμοι από τα βουνά συσσωρευόταν και σχημάτιζε μεγάλα κομμάτια Γης. Ή Γη αυτή αναταραζόταν συχνά κι από ορισμένα μέρη της ξεπηδούσαν πίδακες ατμού και καπνού. Μπροστά στα μάτια μου ένα κομμάτι Γης ξαφνικά τραντάχτηκε και αποσπάστηκε από την κύρια ήπειρο, μένοντας κάπως μετέωρο κοντά της, με μια μάταιη ελπίδα να ξαναενωθεί με αυτή. Έβλεπα ζώα να γλιστρούν στις απότομες πλαγιές και να χάνονται στα νερά που άχνιζαν. Και μετά από λίγο το κομμάτι αποσπάστηκε τελείως και εξαφανίστηκε κάτω από τα κύματα. Κατά κάποιο τρόπο μπορούσα να διακρίνω ταυτόχρονα και τις δυο πλευρές της σφαίρας μας. Έτσι αντίκρισα έκπληκτος από την άλλη μεριά να αναδύεται ένα κομμάτι Γης από τη θάλασσα. Υψώθηκε σαν γιγάντιο χέρι, τραντάχτηκε κι υστέρτα ισορρόπησε σε κάποια θέση. Αυτό το καινούργιο κομμάτι, φυσικά, δεν ήταν παρά βράχος, δεν υπήρχε ούτε ένα φυτό, ούτε ένα χορταράκι πάνω του. Κι υστέρτα, είδα εκεί κοντά να φτύνει φλόγες ένα βουνό, ζωηρές φλόγες, κόκκινες, κίτρινες και γαλάζιες, κι υστέρτα να ξεχύνεται σαν ποταμός ή λάβα στα πλευρά του. Μόλις όμως έφτανε στο νερό κρύωνε και γινόταν στερεή. Σε λίγο ή επιφάνεια του γυμνού βράχου είχε καλυφθεί από μια κίτρινο μπλε μάζα που κρύωνε γρήγορα. Σήκωσα το βλέμμα μου γεμάτος θαυμασμό κι αναρωτήθηκα που βρισκόταν ο οδηγός μου. Τον είδα να στέκεται από πίσω μου. 97

Πολύ ενδιαφέρον, Λόμπσανγκ, πολύ ενδιαφέρον, έτσι δεν είναι. Έχουμε πολλά να δούμε ακόμη, κι είναι νομίζω σωστότερο να παραλείψουμε αυτή την περίοδο που ή Γη κρυώνει. Όταν ξαναγυρίσουμε θα δούμε τα πρώτα είδη της βλάστησης. Κάθισα πίσω στην καρέκλα μου, κατάπληκτος. Ήταν αλήθεια όλα αυτά. Ένωθα σαν θεός που κοίτα την

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

γέννηση ενός κόσμου. Ένωθα παράξενα γιατί ο κόσμος που είχα μπροστά μου ήταν μεγαλύτερος από τον κόσμο που ήδη ήξερα και μου φαινόταν πως διέθετα αξιοθαύμαστες δυνάμεις δράσης. Μπορούσα να διακρίνω τις φλόγες που κατέτρωγαν το εσωτερικό του κόσμου, ενώ ταυτόχρονα έβλεπα να πέφτουν πάνω στην επιφάνεια του κόσμου από το διάστημα μετεωρίτες, κοσμική σκόνη και άλλα πολύ παράξενα πράγματα. Μπροστά στα μάτια μου, σε απόσταση αναπνοής όπως πίστευα, είδα να πέφτει μια μηχανή. Δεν μπορούσα να πιστέψω στα μάτια μου. Την άλλη στιγμή όμως αυτή ή μηχανή διαρράγηκε, και είδα να πέφτουν στο κενό τα σώματα των επιβατών της και διάφορα μηχανήματα. Σε κάποια μελλοντική εποχή, σκέφτηκα, θα ανακαλύψει κανείς το ναυάγιο και θα αναρωτιέται τι είναι. Ο οδηγός μου μίλησε. Ναι, Λόμπσανγκ, αυτό μάλιστα έχει ήδη γίνει. Στην σημερινή εποχή, ανθρακωρύχοι έχουν συναντήσει στα βάθη της Γης μερικά πραγματικά θαυμαστά πράγματα. Καλλιτεχνήματα και άλλα αν κείμενα εντελώς άγνωστα πάνω στη Γη, καθώς και μερικά πολύ παράξενα όργανα έχουν βρεθεί μέσα σε κάρβουνα. Υπάρχει και ή περίπτωση της ανακάλυψης ενός πολύ μεγάλου σκελετού, που ανήκε σε έναν υπερβολικά μεγαλόσωμο άντρα. Εσύ κι εγώ, Λόμπσανγκ, είμαστε οι μοναδικοί που βλέπουμε αυτές τις εικόνες, γιατί πριν ακόμη από τελειωθεί το μηχανήμα προκλήθηκαν αναταραχές άμεσα στους θεούς που είναι γνωστοί και σαν σπορείς του κόσμου κι έτσι δεν μπορούμε να δούμε παρά μόνο αυτό το στάδιο του σχηματισμού αυτοί του κόσμου, τη Γης. 98

Αν είχε αποτελειωθεί ή μηχανή θα μπορούσαμε να δούμε κι άλλους κόσμους. Δεν θα ήταν θαυμάσιο. Οι μετεωρίτες έπεφταν βροχή, εκτίναζαν τεράστιους πίδακες νερού καθώς κτυπούσαν την θάλασσα, και προκαλούσαν ισχυρές δονήσεις καθώς κτυπούσαν τα ιζηματογενή εδάφη που εκείνη την εποχή κάλυπταν τη Γη. Ο Λάμα πίεσε κάποιο άλλο κουμπί διακόπτες νομίζω είναι σωστότερος όρος και οι εικόνες άρχισαν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

να διαδέχονται ή μία την άλλη τόσο γρήγορα που δεν μπορούσα να διακρίνω τι γινόταν. Όταν κάποτε μειώθηκε ή ταχύτητά τους αντίκρισα έναν κόσμο σκεπασμένο με τεράστιες φτέρες, φυτά ψηλότερα κι άπ' τα σημερινά δέντρα, που υψώνονταν τόσο που έλεγες πως άγγιζαν τον ουρανό, έναν ουρανό καλυμμένο από κατακόκκινα σύννεφα, που σκορπούσαν παντού μια κόκκινη απόχρωση. Ήταν καταπληκτικό να βλέπει κανείς ένα πλάσμα να εισπνέει κι υστέρα να εκπνέει ένα αέριο που έμοιαζε με κόκκινο καπνό. Δεν πέρασε πολύς χρόνος πάντως και κουράστηκα μ αυτό το θέαμα, ή μάλλον το συνήθισα, και θέλησα να προχωρήσουμε. Υπήρχαν φοβερά τέρατα, πλάσματα απίστευτα, που με τρανταχτά βήματα άνοιγαν δρόμο ανάμεσα από έλη και τέλματα. Φαίνονταν σαν να μην μπορούσε τίποτα να τα σταματήσει. Ένα τέτοιο τεράστιο πλάσμα δεν έχω την παραμικρή ιδέα για το όνομα του βρήκε στον δρόμο του μια ολόκληρη ομάδα από ελαφρά μικρότερα πλάσματα. Φάνηκαν να θέλουν να μην το αφήσουν να περάσει, κι έτσι το τεράστιο ζώο, χαμηλώνοντας το κεφάλι και προτείνοντας ένα θανατερό κέρατο που εξείχε από τη μύτη του, όρμησε κατεπάνω τους κι άρχισε να ξεσχίζει. Το υγρό χρώμα σπάρθηκε μ αίματα, έντερα κι άλλα παρόμοια. Και καθώς έπεφταν τέτοια κομμάτια ολόγυρα, φάνηκαν από το νερό ζώα με έξι πόδια και σαγόνια σαν φτυάρια. Αυτά άρχισαν να καταβροχθίζουν κάθε κομμάτι που έβρισκαν, κι όταν αυτά τέλειωσαν, άρχισαν να κοιτούν ολόγυρα για νέα τροφή. Κάποιο άπ' αυτά είχε πέσει πάνω σε ένα κούτσουρο, ή κάτι τέτοιο, και είχε σπάσει ένα πόδι. 99

Τα άλλα του ρίχτηκαν και το έφαγαν ζωντανό, αφήνοντας μόνο τα κόκαλα σαν μαρτυρία για ο,τι συνέβη. Σύντομα όμως και τα κόκαλα καλύφτηκαν από τα φυλλάματα των κοντινών φυτών, που μεγάλωναν, αναπτύσσονταν κι υστέρα μαραίνονταν. Μετά από εκατομμύρια χρόνια, ο τόπος θα γινόταν κάποιο ορυχείο κάρβουνου, και τα κόκαλα του ζώου θα ξεθάβονταν και θα επιδεικνύονταν σε κάποιο μουσείο. Ο κόσμος συνέχιζε το δρόμο του, πιο γρήγορα τώρα, καθώς όλα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

εξελίσσονταν με γρηγορότερο ρυθμό. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ τέντωσε το χέρι του προς ένα άλλο διακόπτη και με σκούνηξε στο πλευρό. Λόμπσανγκ, Λόμπσανγκ, είσαι σίγουρος πως δεν κοιμάσαι. Πρέπει να το δεις αυτό. Μείνε ξύπνιος και κοίτα. Μόλις πίεσε το κουμπί που ήθελε, εμφανίστηκε κάτι σαν εικόνα, όμως όχι όπως οι άλλες. Ήταν κάτι το τρισδιάστατο, νόμιζες πως μπορούσες να περάσεις πίσω του χωρίς πολύ προσπάθεια. Ο Λάμα με σκούνηξε και πάλι και μου έδειξε τον κόκκινο ουρανό. Πρόσεξα ψηλά στα σύννεφα μιαν ασημένια λάμψη. Ήταν κάτι σαν μακρύς ασημένιος σωλήνας, κλειστός κι από τα δύο άκρα, που κατέβαινε αργά. Μετά από κάποιες στιγμές διαγράφηκε καθαρά κάτω από τα κόκκινα σύννεφα και υστέρη ήρθε και στάθηκε μετέωρο λίγα μέτρα πάνω από το έδαφος. Έπειτα, λες και το αποφάσισε ξαφνικά, αφέθηκε να χαμηλώσει απαλά στην επιφάνεια του κόσμου. Για λίγες στιγμές έμεινε στην καινούργια θέση του, ακίνητο εντελώς. Είχε κανείς την εντύπωση πως ήταν κάποιο κουρασμένο ζώο, που δίσταζε να αφήσει την ασφάλεια της φωλιάς του. Στο τέλος το πλάσμα φάνηκε να μένει ικανοποιημένο, κι ένα μεγάλο τμήμα απ' τα τοιχώματά του έπεσε προς τα έξω και ακούμπησε στο έδαφος. Ένας ρυθμός παράξενων όντων έκαναν την εμφάνισή τους στο άνοιγμα και άρχισαν να κοιτούν ολόγυρα. Είχαν ύψος διπλάσιο από εκείνο ενός ψηλού ανθρώπου, και στήθος επίσης διπλάσιο, όμως φαίνονταν να είναι καλυμμένα με κάποιο είδος στολής, που έπιανε από τα πόδια ως το κεφάλι τους.100

Το τμήμα του κεφαλιού ήταν διάφανο, και μπορούσαμε να διακρίνουμε τα αυστηρά, αυταρχικά πρόσωπα των όντων αυτών. Έδειχναν να προσέχουν κάποιο χάρτη και να κάνουν σημειώσεις πάνω του. Στο τέλος, αφού φαίνεται αποφάσισαν πως τα πάντα ήταν εντάξει, άρχισαν ένας ένας να κατεβαίνουν προς το μεταλλικό κομμάτι του σκάφους τους που ακουμπούσε στο έδαφος. Όλοι τους φορούσαν προστατευτικές στολές. Ένας από αυτούς τους άντρες μάντεψα πως ήταν άντρες

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

παρόλο που ήταν δύσκολο να πει κανείς με όλο εκείνο τον καπνό και τα κράνη τους κατέβηκε από το κομμάτι του μετάλλου αλλά τη στιγμή που πατούσε στο έδαφος έχασε την ισορροπία του και σωριάστηκε μπρούμυτα στη λάσπη. Δεν είχε προλάβει καν να αγγίξει το χώμα όταν ένα σωρό αιμοβόρα ζώα πετάχτηκαν από την πυκνή βλάστηση κι έπεσαν πάνω του. Οι σύντροφοί του δεν έχασαν καιρό και έβγαλαν από τις ζώνες τους κάποιο είδος όπλου. Γρήγορα τράβηξαν τον σύντροφό τους πίσω στο κομμάτι του μετάλλου όπου στέκονταν, κι εκεί διαπίστωσαν πως ή στολή του είχε σχιστεί και πως έτρεχε αίμα. Δύο από αυτούς μετέφεραν τον τραυματία μέσα στο πλοίο, ή οτιδήποτε άλλο ήταν αυτή ή ασημένια κατασκευή, και μετά από αρκετή ώρα βγήκαν από το εσωτερικό του σκάφους κρατώντας κάτι στα χέρια τους. Στάθηκαν πάνω στην μεταλλική πλατφόρμα και πίεσαν και οι δύο ένα κουμπί στο όργανο που κουβαλούσαν. Αυτό έκανε να πεταχτούν φλόγες από ένα μυτερό στόμιο του οργάνου. Όλα τα έντομα και τα άλλα παράσιτα, που είχαν αναμεταξύ καθίσει πάνω στο μέταλλο, έγιναν κάρβουνο και ξεκόλλησαν από το μέταλλο, το οποίο στη συνέχεια έκλεισε, γυρνώντας πίσω στην αρχική του θέση. Οι άντρες με το φλογόβολο άρχισαν να μετακινούνται προσεκτικά ολόγυρα, σκοπεύοντας τότε το μέταλλο του σκάφους και τότε τη Γη. Έτσι έκαψαν ένα αρκετά μεγάλο κομμάτι εδάφους από την μια πλευρά του πλοίου. 101

Ύστερα έκλεισαν τη συσκευή και έτρεξαν πίσω από τους υπόλοιπους, που είχαν αναμεταξύ μπει σε ένα δάσος από φτέρες. Οι φτέρες αυτές ήταν μεγάλες όσο τα μεγάλα σημερινά δέντρα, όμως ήταν εύκολο να παρακολουθήσω το πέρασμά τους από κει γιατί διέθεταν ένα είδος κοπτικής συσκευής που έκοβε τις φτέρες με μεγάλη δύναμη σχεδόν στο ύψος του εδάφους. Αποφάσισα να προσπαθήσω να δω τι έκαναν. Άφησα το κάθισμά μου και μετακινήθηκα λίγο αριστερότερα. Από την καινούργια μου θέση έβλεπα πολύ καλύτερα. Τώρα πλέον ή εξωγήινη

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ομάδα φαινόταν να βαδίζει προς το μέρος μου. Μπροστά από όλους πήγαιναν δυο άντρες που χειρίζονταν την μηχανή που έκοβε τις φτέρες και απελευθέρωνε τον δρόμο. Διέθετε, από δ,τι μπορούσα να διακρίνω, μια περιστροφική λεπίδα που έκοβε με τέτοια ταχύτητα ώστε να προχωρούν με γρήγορο βήμα. Δεν πέρασε πολλή ώρα και βγήκαν σε ένα ξέφωτο. Σε αυτό το σημείο βρήκαν συγκεντρωμένα πολλά ζώα. Στάθηκαν. Κάποιος από αυτούς σκέφτηκε να δοκιμάσει την επιθετικότητα των ζώων, έτσι σημάδεψε με ένα μεταλλικό σωλήνα κάποιο από αυτά και πίεσε ένα μοχλό. Ακούστηκε μια τρομακτική έκρηξη και το ζώο που είχε σημαδέψει διαλύθηκε σε κομμάτια, σε μικρά κομμάτια. Μου θύμισε κάποιον μοναχό που είχε πέσει από την κορυφή ενός βουνού, τόσο πολύ σκορπίστηκαν τα κομμάτια του. Από τα άλλα ζώα όμως δεν έμεινε τίποτα, γιατί όλα φρόντισαν να εξαφανιστούν γρήγορα. Είναι καλύτερα να προχωρήσουμε λίγο, Λόμπσανγκ, έχουμε πολλά να δούμε ακόμη. Θα προχωρήσουμε γρήγορα στα επόμενα χίλια χρόνια. Ο Λάμα μετακίνησε κάποιον από τους διακόπτες, και τα πάντα στην σφαίρα στροβιλίστηκαν για μια στιγμή σαν σε τυφώνα. Μετά από λίγο ή κίνηση ξαναγύρισε στον συνηθισμένο της ρυθμό. Βρισκόμαστε τώρα σε μια μεταγενέστερη εποχή, Λόμπσανγκ. Θα ήταν καλύτερα να προσέξεις πολύ αυτές τις εικόνες, γιατί θα δούμε πως κατασκευάστηκαν αυτά τα σπήλαια.102

Κοιτάξαμε πολύ προσεκτικά τις εικόνες μπροστά μας, και αντικρίσαμε μια σειρά από χαμηλούς λόφους. Καθώς μας πλησίασαν περισσότερο, είδαμε πως δεν ήταν παρά βράχια σκεπασμένα με ένα πράσινο στρώμα από βρύα, έκτος από την κορυφή τους, που φάνταζε εντελώς γυμνή στον ήλιο. Στην μια πλευρά αυτών των λόφων είδαμε κάμποσα παράξενα σπίτια, ημισφαιρικά. Αν κόψεις μια σφαίρα στη μέση και βάλεις το μισό πάνω στο έδαφος, παίρνεις μια ιδέα αυτών των κτιρίων. Προσέξαμε ανθρώπους να κινούνται ανάμεσα σ' αυτές τις κατασκευές.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Ήταν ντυμένοι μ' ένα υλικό που κολλούσε στα σώματά τους και δεν άφηνε αμφιβολία για το φύλο τους. Δεν φορούσαν πια τη διάφανη κάσκα τους, και μιλούσαν μεταξύ τους σε τόνο έντονο, που έδειχνε πως διαφωνούσαν για κάποιο ζήτημα. Ένας άπ' αυτούς, που φαινόταν να είναι ο αρχηγός, έδωσε απότομα κάποιες διαταγές και μια μηχανή έκανε την εμφάνισή της μέσα από κάποιο υπόστεγο και προχώρησε και κάθισε στο μεταλλικό κάθισμα της μηχανής. Αμέσως ή μηχανή άρχισε να κινείται προς τα εμπρός, εκπέμποντας κάτι από ορισμένους σωλήνες που είχε στο εμπρός της μέρος, στα πλευρά και από κάτω της. Καθώς συνέχιζε αργά την προς τα εμπρός κίνησή της είδα τα πετρώματα να λιώνουν με ισχυρό φως τα βράχια, κι έτσι μπορούσα να διακρίνω καθαρά πως τρυπούσε μια σήραγγα μέσα στον βράχο. Συνέχισε να κινείται έτσι σε ευθεία, σκάβοντας μ' αυτό τον τρόπο τη σήραγγα, και στη συνέχεια άρχισε να διαγράφει κύκλους, ανοίγοντας μέσα σε λίγες ώρες το σπήλαιο στο οποίο είχαμε βρεθεί κατά την είσοδό μας. Ήταν ένα τεράστιο σπήλαιο, και καταλαβαίναμε πως το προόριζαν σαν υπόστεγο ή χώρο επισκευής για μερικές από τις μηχανές που χρησιμοποιούσαν για να πετούν. Μας φαίνονταν όλα θαυμαστά και απόκοσμα. Ξεχάσαμε τον χρόνο, ξεχάσαμε την πείνα και την δίψα μας.103

Όταν τέλειωσε την κατασκευή του μεγάλου σπηλαίου, ή μηχανή ακολούθησε ένα δρόμο που είχε φαίνεται σχεδιαστεί από προηγούμενα, και άρχισε να κατασκευάζει διαδρόμους. Συνέχισε να εργάζεται έτσι για πολύ ακόμη, ώσπου χάθηκε από την εικόνα. Άλλες όμως μηχανές την ακολούθησαν, κι άρχισαν να κατασκευάζουν τις διάφορες αίθουσες που είδαμε, δεξιά κι αριστερά στους διαδρόμους. Όλες δούλευαν με τον ίδιο τρόπο, λιώνοντας τον βράχο. Το πέτρωμα φαινόταν να λιώνει και να υποχωρεί, αφήνοντας μια επιφάνεια λεία σαν γυαλί. Δεν υπήρχε ούτε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

σκόνη ούτε βρόμες, μόνο αυτή ή γυαλιστερή επιφάνεια. Καθώς εργαζόνταν οι μηχανές, άρχισαν να μπαίνουν στους μεγάλους χώρους ομάδες από άντρες και γυναίκες, φέρνοντας μαζί τους κιβώτια. Τα κιβώτια όμως φαίνονταν να μένουν μετέωρα στον αέρα, τα μετέφεραν χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια. Κάποιος επιτηρητής στεκόταν στο κέντρο της αίθουσας και έδειχνε στον καθένα σε ποιο σημείο να αφήσει το φορτίο του. Όταν γέμισε ο χώρος κιβώτια, οι εργάτες άρχισαν να ανοίγουν αρκετά από αυτά. Υπήρχαν παράξενες μηχανές και κάθε είδους περίεργα αντικείμενα. Ένα μόνο από αυτά αναγνώρισα. Ήταν ένα μικροσκόπιο. Είχα δει έναν πολύ πρωτόγονο τύπο μικροσκοπίου κάποτε, όταν κάποιος γερμανός είχε δωρίσει ένα τέτοιο όργανο στον Δαλάι Λάμα. Μου τράβηξε την προσοχή εκείνη τη στιγμή κάποια φασαρία που φάνηκε να ξεσπά ανάμεσα σε δυο ομάδες. Ακούγονταν δυνατές φωνές, γίνονταν απότομες χειρονομίες, και στο τέλος μια ομάδα από άντρες και γυναίκες μπήκαν σε μερικά από εκείνα τα οχήματα που ταξίδευαν στον αέρα, και, χωρίς κανένα σημάδι αποχαιρετισμού ή τίποτα παρόμοιο, έφυγαν. Λίγες μέρες αργότερα μέρες σύμφωνα με τον τότε ρυθμό περιστροφής της Γης ένας αριθμός από τα σκάφη αυτά ξαναγύρισαν, κι άρχισαν να αιωρούνται πάνω από τον καταυλισμό. Κάποια στιγμή είδαμε να ανοίγει μια καταπακτή στο κάτω μέρος των πλοίων και να πέφτουν από εκεί κάποια μεταλλικά αντικείμενα. 104

Κοιτάξαμε και είδαμε στον καταυλισμό να επικρατεί πανικός, να έχουν όλοι πεταχτεί έξω από τα υπόστεγα και να τρέχουν μακριά από τα σημεία όπου έπεφταν τα μεταλλικά αντικείμενα. Ύστερα ρίχτηκαν με το πρόσωπο στο έδαφος καθώς το πρώτο από τα αντικείμενα χτύπησε στο έδαφος και προκάλεσε μια δυνατή έκρηξη που συνοδεύτηκε από μια κατακόκκινη ζωηρή λάμψη. Ήταν μια λάμψη τόσο δυνατή που προς στιγμή μας τύφλωσε. Αμέσως μετά όμως είδαμε από το κοντινό δάσος με τις φτέρες να βγαίνουν λεπτές ακτίνες ζωηρού φωτός. Άρχισαν να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

ψάχνουν τον ουρανό δεξιά και αριστερά, και ή μια τους πέτυχε ένα από τα πλοία. Αμέσως εκείνο εξαφανίστηκε στις φλόγες. Βλέπεις, Λόμπσανγκ, ακόμη και οι σπορείς της Γης είχαν τα προβλήματά τους, προβλήματα που είχαν σχέση με το σεξ, γιατί στην φυλή τους υπήρχαν πάρα πολλοί άντρες και πολύ λίγες γυναίκες, κι **όταν οι άντρες μένουν καιρό χωρίς γυναίκες τυφλώνονται άπ' τον πόθο τους και καταφεύγουν στη βία.** Δεν έχει όμως σημασία για μας αυτό το επεισόδιο με την ανώφελη βία. Μετά από λίγο τα πλοία έφυγαν από τον καταυλισμό, επιστρέφοντας φαίνεται στο πλοίο βάση τους, που βρισκόταν σε τροχιά σε πολύ μεγάλο ύψος, στο διάστημα. Μετά από μερικές μέρες ένας αριθμός μεγαλύτερων πλοίων ήρθαν και προσεδάφιστηκαν, αποβιβάζοντας βαριά οπλισμένους άντρες, που άρχισαν να καταδιώκουν τους ανθρώπους του καταυλισμού στο δάσος. Όποιον έβλεπαν τον πυροβολούσαν, χτυπούσαν και σκότωναν χωρίς να κάνουν ερωτήσεις. Αυτό βέβαια αν είχαν να κάνουν με άντρα, γιατί τις γυναίκες τις έπιαναν και τις οδηγούσαν στα πλοία τους. Έπρεπε να σταματήσουμε. Οι πόνοι της πείνας και της δίψας δεν μας άφηναν να συγκεντρωθούμε. Έτσι φτιάξαμε το συνηθισμένο μας τσάμπα, ήπιαμε νερό και μετά από λίγο ξαναγυρίσαμε στην αίθουσα με την σφαίρα που εικόνιζε τον κόσμο μας. 105

Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ πίεσε ορισμένα κουμπιά, και ξαναείδαμε την εικόνα του κόσμου. Υπήρχαν νέα πλάσματα στην επιφάνειά του τώρα, ανθρώπινα όντα με ύψος γύρω στο ενάμιση μέτρο, με πολύ, πολύ ομαδικό τρόπο ζωής. Τα μόνα όπλα που διέθεταν ήταν κάτι ξύλινα ραβδιά που είχαν δεμένη στη άκρη τους μια κοφτερή πέτρα, μια πέτρα που ακόνιζαν και ακόνιζαν ώσπου να γίνει πραγματικά κοφτερή στην άκρη της. Μια ομάδα από αυτούς κατασκεύαζαν αυτόν τον τύπο όπλου, ενώ μια άλλη ομάδα έφτιαχναν ένα διαφορετικό είδος όπλου.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Έπαιρναν ένα κομμάτι δέρματος, και σε αυτό τοποθετούσαν μεγάλες πέτρες. Δύο απ' αυτούς τραβούσαν προς τα πίσω το δέρμα, που είχαν αναμεταξύ βρέξει με νερό για να είναι περισσότερο ελαστικό, κι υστέρα το άφηναν. Ή πέτρα έφευγε με ορμή μπροστά και κτυπούσε τον εχθρό. Αλλά εκείνο που μας ενδιέφερε περισσότερο ήταν να δούμε το πως άλλαζαν οι πολιτισμοί, κι έτσι ο Λάμα Μινγκκυάρ Ντόνταπ χειρίστηκε και πάλι τους μοχλούς και τα πάντα σκοτείνιασαν πάνω στην σφαίρα. Μου φάνηκε πως πέρασαν αρκετά λεπτά πριν αρχίσει να φαίνεται αργά αργά κάποιο αχνό φως στον ορίζοντα. Σε λίγο γινόταν και πάλι ημέρα, και μπροστά στα μάτια μας υψωνόταν μια πανίσχυρη πόλη με ψηλά κτίρια και μιναρέδες. Δεν μπορούσα να πιστέψω πως αυτές οι λεπτές κατασκευές ήταν σε θέση να συγκρατούν το βάρος της κυκλοφορίας, αλλά μετά από λίγο διαπίστωσα πως όλη ή κυκλοφορία γινόταν από τον αέρα, και πως στις ίδιες τις γέφυρες μόνο άνθρωποι περπατούσαν. Ξαφνικά όμως ακούσαμε ένα βροντερό θόρυβο. Για μια στιγμή πιστέψαμε πως δεν προερχόταν από την τρισδιάστατη σφαίρα, κοιτώντας όμως καλύτερα είδαμε κάτι μικρές κουκκίδες στον αέρα που πλησίαζαν την πόλη. Ακριβώς λίγο πριν φτάσουν στην πόλη οι μικρές αυτές κουκκίδες έκαναν ένα κύκλο κι έριξαν κάτι άπ τα πλευρά τους. Ή πανίσχυρη πόλη κλονίστηκε. 106

Οι πύργοι άρχισαν να σωριάζονται σαν από χαρτόνι, οι γέφυρες συρρικνώθηκαν, σαν κομμάτια σύρμα μπερδεμένα σε κουβάρι κι άχρηστα. Είδαμε ανθρώπινα σώματα να πέφτουν από τα ψηλότερα κτίρια. Μαντέψαμε πως θα πρέπει να ήταν ανώτεροι αξιωματούχοι της πόλης, γιατί φορούσαν ιδιαίτερα λαμπρά ρούχα. Κοιτάζαμε βουβοί. Είδαμε ένα σμήνος από μερικές μαύρες κουκκίδες να έρχονται από την αντίθετη κατεύθυνση, και να επιτίθεται στους εισβολείς με αγριότητα. Ήταν τέτοιος ο ζήλος τους που δεν φαίνονταν να λογαριάζουν τη δικιά

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

τους ζωή. Αν άποτύχαιναν να καταρρίψουν τα εχθρικά σκάφη με τις ριπές τους, έπεφταν οι ίδιοι πάνω τους και τα κατέστρεφαν. Σε λίγο έπεσε ή νύχτα στη σκηνή της καταστροφής. Μια νύχτα που φωτιζόταν από δυνατές φλόγες, φλόγες που κατέτρωγαν την πόλη. Βλέπαμε να ξεσπούν φωτιές παντού, ακόμη και από την άλλη πλευρά της σφαίρας βλέπαμε άλλες πόλεις να καίγονται επίσης. Κι όταν ήρθε ή επόμενη μέρα, κι ανέβηκε ο κόκκινος ήλιος στον ουρανό, δεν αντικρίσαμε παρά συντρίμια, σωρούς στάχτης και παραμορφωμένα κομμάτια μέταλλου. Ας προχωρήσουμε λίγο, είπε ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, δεν χρειάζεται να δούμε άλλο, Λόμπσανγκ, γιατί εσύ, φτωχέ μου φίλε, θα έχεις δυστυχώς την ευκαιρία να ζήσεις τέτοιες σκηνές στη ζωή σου αυτή. Η σφαίρα που εικόνιζε τον κόσμο μας άρχισε να περιστρέφεται γρηγορότερα. Φως διαδεχόταν το σκοτάδι, σκοτάδι διαδεχόταν το φως. Δεν μπόρεσα να δω πόσες φορές περιστράφηκε ή σφαίρα, ίσως και να μην μπορούσα να το κάνω, κάποτε όμως σε ένα χειρισμό του Λάμα, ξαναβρήκε τον κανονικό της ρυθμό. Κοιτάξαμε προσεκτικά τις καινούργιες εικόνες, κι είδαμε ανθρώπους να έχουν φτιάξει με κομμάτια ξύλου άροτρα και να χρησιμοποιούν άλογα για να σκάψουν το έδαφος, και είδαμε το ένα κτίριο μετά το άλλο να καταρρέει, να πέφτει και να χάνεται στο αυλάκι που χάραζε στη Γη το άροτρο.107

Επί μέρες ολόκληρες συνέχιζαν έτσι να οργώνουν, ώσπου δεν έμεινε ίχνος από τον παλιό πολιτισμό στην περιοχή. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ διέκοψε σ' αυτό το σημείο λέγοντας. Νομίζω πως είδαμε αρκετά για σήμερα, Λόμπσανγκ, τα μάτια μας θα είναι πολύ κουρασμένα για να κάνουν οτιδήποτε αύριο, κι εμείς πρέπει να συνεχίσουμε τις παρατηρήσεις μας, γιατί αυτό θα συμβεί πολλές φορές ακόμη, ώσπου, στο τέλος, άγριοι πολεμιστές θα αφανίσουν σχεδόν κάθε ίχνος ζωής από τον κόσμο. Ας πάρουμε λοιπόν λίγη τροφή και ας

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

άναπαυθούμε για τη νύχτα. Τον κοίταξα μ έκπληξη. Νύχτα, κύριε. Είπα. Μα πως ξέρουμε τι ώρα είναι. Ο Λάμα μου έδειξε ένα μικρό τετράγωνο που φαινόταν σε αρκετό ύψος από το δάπεδο, ίσως τόσο ψηλά όσο τρεις άντρες μαζί. Σε αυτό το τετράγωνο υπήρχε ένας δείκτης, και από πίσω του υπήρχαν διάφορες υποδιαίρέσεις με φως και σκοτάδι. Εκείνη τη στιγμή ο δείκτης βρισκόταν ανάμεσα στο πιο αχνό φως και στο πιο πυκνό σκοτάδι. Βλέπεις, Λόμπσανγκ, είπε ο Λάμα, μια καινούργια μέρα αρχίζει. Και πάλι, όμως, έχουμε αρκετό χρόνο στη διάθεσή μας για να άναπαυθουμε. Θα επισκεφθώ και πάλι την πηγή της νεότητας, γιατί τα πόδια μου πονούν αρκετά. Πιστεύω θα πρέπει να έχει τραυματιστεί και το κόκαλο πολύ άσχημα. Αφήστε με τότε να σας φροντίσω εγώ, είπα. Έτρεξα στην αίθουσα με την πισίνα και αφού σήκωσα τους χιτώνες μου μπήκα στο κοίλωμα. Εκεί τράβηξα έναν μοχλό που μου είχε δείξει ο Λάμα κι άρχισε να τρέχει νερό. Τον τοποθέτησα σε τέτοια θέση ώστε να εξακολουθεί να τρέχει νερό κι αφού βγήκα άπ' την πισίνα. Στη συνέχεια άνοιξα και ένα άλλο μοχλό ο όποιος, όπως μου είπε ο Λάμα, έριχνε θεραπευτικές ουσίες μέσα στο νερό, κι αυτές διαλύονταν εκεί.108

ο Λάμα κάθισε στην άκρη της πισίνας, κι υστέρα έβαλε τα πόδια του στο νερό. Ά. Είπε. Νιώθω ήδη καλύτερα. Με ανακουφίζει πολύ αυτό το νερό, Λόμπσανγκ, σε λίγο τα πόδια μου θα είναι και πάλι όπως πρώτα. Να κάτι που θα μπορούσες να το πεις πραγματικό θαύμα. Άρχισα να τρίβω δυνατά τα πόδια του, και καθώς το έκανα άρχισαν να διαλύονται στο νερό μικρά κομμάτια νεκρού ιστού, ώσπου στο τέλος το δέρμα είχε καθαρίσει τελείως και δεν έμενε κανένα σημάδι. Τώρα δείχνουν καλύτερα, κύριε, είπα. Θα σταματήσουμε τώρα. Ναι, νομίζω πως τα κράτησα αρκετή ώρα στο νερό. Δεν χρειάζεται να περάσουμε εδώ τη

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

μισή νύχτα, έτσι δεν είναι. Ας σταματήσουμε εδώ προς το παρόν κι ας αναζητήσουμε τροφή. Με αυτά τα λόγια βγήκε από την πισίνα και στράφηκε προς ένα καινούργιο μοχλό. Αυτός έκανε όλο το νερό να εξαφανιστεί κάπου. Έμεινα να κοιτάζω ώσπου άδειασε όλο το νερό. Στη συνέχεια άνοιξα και πάλι το νερό για να ξεπλυθούν τα τελευταία κομμάτια νεκρού ιστού, και μετά έτρεξα να βρω τον Λάμα. Κάναμε αρκετά πράγματα σήμερα, Λόμπσανγκ, είπε ο οδηγός μου. Είναι καλύτερα να φάμε τώρα λίγο τσάμπα κι υστέρα να πάμε για ύπνο. Θα φάμε καλύτερα το πρωί. Έτσι καθίσαμε στο δάπεδο, στην στάση του λωτού, και βαλθήκαμε να τρώμε. Νιώθαμε υπερπολιτισμένοι όμως, γιατί αυτή την φορά χρησιμοποιούσαμε για να φάμε ένα από εκείνα τα εργαλεία που από τις εικόνες στα βιβλία μάθαινα πως λεγόταν κουτάλι. Πριν όμως τελειώσω καλά καλά το δείπνο μου, έγειρα προς τα πίσω και έπεσα σε βαθύ ύπνο, νεκρός για τον κόσμο, που συνέχισε ακούραστος την περιστροφή του, την κοσμική τροχιά του.109

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ανακάθισα ξαφνικά στο σκοτάδι, μη ξέροντας που βρίσκομαι. Καθώς σηκώθηκα άρχισε να ανάβει το φως, όχι απότομα, όπως ανάβεις ένα κερί που την μια στιγμή βρίσκεσαι στο σκοτάδι και την άλλη στο φως, αλλά σταδιακά. Όπως γίνεται την αυγή, που ο ήλιος ανεβαίνει αργά στον ορίζοντα και δεν κουράζει τα μάτια. Άκουγα τον Λάμα Μινγκυάρ

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Ντόνταπ να κάνει θόρυβο στην κουζίνα. Σου ετοιμάζω πρόγευμα, μου φώναξε, γιατί θα πρέπει να συνηθίσεις να τρως τέτοια πράγματα πριν ξεκινήσεις για τις περιπέτειες σου στον δυτικό κόσμο, πρόσθεσε γελώντας με κρυφή χαρά. Σηκώθηκα και τράβηξα κατά την κουζίνα. Μα υστέρα σκέφτηκα, όχι, προηγείται ή φύση. Κι έτσι άλλαξα δρόμο για να μπορέσει πράγματι να προηγηθεί ή φύση. Μετά άπ' αυτή τη σύντομη λοξοδρόμηση ξαναγύρισα στην κουζίνα, όπου εκείνη τη στιγμή ο Λάμα έβαζε κάτι στο πιάτο. Ήταν ένα είδος καφέ-κοκκινωπής τροφής, κι επίσης δύο αυγά, τηγανισμένα, υποθέτω, γιατί μέχρι τότε δεν είχα ποτέ μου ξαναδοκιμάσει τηγανισμένη τροφή. Έτσι με έβαλε να καθίσω σ' ένα τραπέζι και στάθηκε πίσω μου. Λοιπόν, Λόμπσανγκ, αυτό το εργαλείο είναι ένα πιρούνι. 110

Παίρνεις το πιρούνι στα χέρια σου και κρατάς το κομμάτι της τροφής σου ενώ το κόβεις με το μαχαίρι που κρατάς στο δεξί σου χέρι. Ύστερα, αφού το κόψεις, το φέρνεις με το πιρούνι στο στόμα σου. Τι ηλίθια ιδέα, σκέφτηκα, αρπάζοντας την τροφή με τα χέρια. Ένα κτύπημα στους ώμους από τον Λάμα με σταμάτησε. Όχι, όχι Λόμπσανγκ. Θα ταξιδέψεις στη δύση με ειδική αποστολή, και θα πρέπει να μάθεις να ζεις με τον δικό τους τρόπο. Φέρε την τροφή στο στόμα σου με το πιρούνι, άφησε το κομμάτι στο στόμα και απομάκρυνε το πιρούνι. Δεν μπορώ, είπα. Δεν μπορείς. Και γιατί δεν μπορείς να κάνεις όπως λέω. Ρώτησε ο Λάμα. Να, κύριε, είχα το κομμάτι της τροφής στο στόμα όταν μου

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

δώσατε ένα σκούντημα στους ώμους και το κατάπια. Πάει αυτό το κομμάτι. Έχεις το άλλο στο πιάτο σου, κοίτα. Πάρε το με το πιρούνι και φέρε το στο στόμα σου. Βάλε το καλά κι έπειτα απομάκρυνε το πιρούνι. Αυτή την φορά το πέτυχα, μου φάνηκε όμως πολύ χαζή ιδέα. Γιατί να πρέπει να χρησιμοποιεί κανείς ένα κομμάτι λυγισμένο μέταλλο για να φέρνει τις τροφές στο στόμα. Ήταν το πιο παλαβό πράγμα που είχα ακούσει. Μα ακολούθησαν κι άλλα ακόμη χειρότερα. Τώρα φέρε το κοίλο κομμάτι του πιρουνιού κάτω από ένα από τα αυγά, και με το μαχαίρι κόψε το έτσι που να έχεις περίπου το ένα τέταρτο του αυγού στο πιρούνι σου. Φέρε το ύστερα στο στόμα σου και φάτο. Θέλετε να πείτε ότι στη δύση που θα πάω θα πρέπει να τρώω με αυτόν τον τρελό τρόπο. Ρώτησα τον Λάμα. Και βέβαια αυτό εννοώ, είναι λοιπόν καλύτερα να το συνηθίσεις τώρα. Τα χέρια και τα δάχτυλα μπορεί να είναι χρήσιμα για μια ορισμένη τάξη ανθρώπων, αλλά εσύ είσαι κάτι ανώτερο. Για ποιό λόγο νομίζεις πως σε φέρνω σε ένα τέτοιο μέρος. 111

Μα κύριε, είπα, από ατύχημα βρεθήκαμε σε αυτό το σπήλαιο. Δεν είναι έτσι, δεν είναι έτσι, αποκρίθηκε ο Λάμα. Πραγματικά, η είσοδός μας στο σπήλαιο έγινε από κάποιο τυχαίο γεγονός, αυτός όμως ήταν ο προορισμός μας. Βλέπεις, ο γερο ερημίτης ήταν ο φρουρός αυτού του μέρους. Ήταν ο φύλακας της εισόδου επί πενήντα χρόνια, και σε έφερνα σε αυτόν για να πλατύνω λίγο τις γνώσεις σου. Νομίζω όμως πως εκείνη ή κατολίσθηση παρέσυρε και το μυαλό σου. Αναρωτιέμαι πόσο παλιά είναι αυτά τα αυγά, είπε σκεπτικός ο Λάμα. Άφησε στο τραπέζι το μαχαίρι και το πιρούνι του, και πήγε προς το δοχείο από όπου είχε πάρει τα αυγά. Τον είδα πού διάβαζε τις επιγραφές εκεί. Λόμπσανγκ, αυτά τα αυτά έχουν ηλικία τριών εκατομμυρίων ετών, κι ωστόσο έχουν μια γεύση σαν να είναι φρεσκοτάτα. Έπαιξα λίγο με τα αυγά μου και το

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

πιρούνι. Δεν μπορούσα να το πιστέψω. Είχα δει πράγματα να φθείρονται ακόμη και μέσα στον πάγο, και τώρα μάθαινα πως τα αυγά είναι τόσο παλιά. Διδάσκαλε, έχω πολλές απορίες, και όσο περισσότερο σας ακούω να μιλάτε για αυτά τόσο περισσότερο απορώ. Λέτε πως αυτά τα αυγά είναι περίπου τριών εκατομμυρίων ετών σε ηλικία, κι όμως θα συμφωνήσω μαζί σας πως πραγματικά ή γεύση τους τα κάνει να μοιάζουν με αυγά που μόλις έγιναν χθες. Δεν έχουν το παραμικρό ίχνος φθοράς. Πως γίνεται λοιπόν να είναι τριών εκατομμυρίων ετών. Λόμπσανγκ, είπε ο Λάμα, θα χρειαζόταν να καταφύγω σε πολύ δυσνόητες επεξηγήσεις για να σε ικανοποιήσω πραγματικά σε αυτά σου τα ερωτήματα, μα ας αντιμετωπίσουμε προς το παρόν το θέμα με ένα τρόπο που δεν είναι αυστηρός και ακριβής αλλά που αρκεί για να σου δώσει μια ιδέα των πραγμάτων. Τώρα, ας υποθέσουμε πως διαθέτεις μια συλλογή από τούβλα. 112

Αυτά τα τούβλα, πού μπορούμε να τα ονομάσουμε και κύτταρα ή μόρια ή ο,τι άλλο θέλεις, μπορούν να συναρμολογηθούν με τέτοιο τρόπο ώστε να φτιάξουν διάφορα πράγματα. Αν έπαιζες μ αυτά σαν παιδί, μπορούσες να φτιάξεις ένα σπίτι, ας πούμε, κι υστέρτα να τα χαλάσεις για να φτιάξεις κάτι άλλο, ολότελα διαφορετικό. Λοιπόν, τα αυγά και όλες οι άλλες τροφές, αποτελούνται από τέτοια μικρά δομικά στοιχεία, μικρά κύτταρα με ατέλειωτη ζωή, γιατί ή ύλη δεν μπορεί να καταστραφεί. Αν γινόταν να καταστρέφεται ή ύλη, τότε το σύμπαν ολόκληρο θα κινδύνευε με αφανισμό. Έτσι ή φύση κανονίζει αυτά τα μικρά στοιχεία να αποκτούν ένα ορισμένο σχήμα που αντιπροσωπεύει το μπείκον, τα αυγά ή οποιαδήποτε άλλη ουσία θέλεις. Τώρα, ακόμη κι όταν φας αυτό το μπείκον, ή αυτά τα αυγά, δεν καταστρέφεις τίποτα. Γιατί τελικά, όλα αυτά περνούν από τον οργανισμό σου, παθαίνοντας

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

χημικές αλλαγές, και τελικά βγαίνουν από τον οργανισμό σου με μια άλλη μορφή και καταλήγουν στη Γη, στο χώμα, όπου θρέφουν κάποιο καινούργιο φυτό. Έπειτα, κάποιο γουρούνι ή κάποιο πρόβατο έρχεται και τρώει αυτό το φυτό και μεγαλώνει. Τα πάντα λοιπόν εξαρτώνται από εκείνα τα πρώτα δομικά στοιχεία, τα μικρά τούβλα της φύσης. Μπορείς να έχεις κύτταρα σε σχήμα οβάλ, που θα δεχτούμε ότι είναι το φυσιολογικό σχήμα των κυττάρων. Αυτά επιτρέπουν να φτιάχεται ένα σώμα όμορφο, με σωστές αναλογίες, κομψό και ίσως ψηλό. Αυτό συμβαίνει γιατί τα οβάλ κύτταρα μπορούν όλα και συνταιριάζουν προς μια κατεύθυνση. Αν όμως έχουμε κάποιον στον οποίο αρέσει το φαγητό, κάποιον που τρώει πολύ περισσότερο απ' ό,τι θα 'πρεπε γιατί πρέπει να τρώει κανείς τόσο μόνο όσο είναι αρκετό για να ικανοποιήσει τη άμεση πείνα του και ποτέ για να απολαύσει παραπανίσιες ποσότητες τροφής τότε βλέπουμε τα οβάλ κύτταρά του να γίνονται στρογγυλά γιατί ή υπερβολική τροφή συγκεντρώνεται μέσα του σαν λίπος. Βέβαια, όταν έχεις ένα οβάλ κύτταρο με ένα ορισμένο μήκος, και υστέρησε το 113

Κάνεις σφαιρικό χωρίς να αλλάξεις τον όγκο του, τότε μικραίνει ελαφρά σε μήκος, κι ο άνθρωπος μας αποκτά ύψος μικρότερο από εκείνο που θα είχε αν ήταν λεπτός. Τα έφερα όλα αυτά στο μυαλό μου και τα σκέφτηκα για λίγο. Μα τι το καλό υπάρχει σε όλα αυτά τα κύτταρα, είπα στο τέλος, αν δεν περιέχουν κάτι που να δίνει ζωή και να σου δίνει την δυνατότητα να κάνεις κάτι το διαφορετικό από άλλους ανθρώπους. Ο Λάμα γέλασε με τη σκέψη μου και αποκρίθηκε, σου έκανα ένα πρόχειρο διάγραμμα των πραγμάτων. Υπάρχουν πολλά διαφορετικά είδη κυττάρων. Αν έχεις ένα ορισμένο είδος κυττάρων, μπορεί να είσαι μια ιδιοφυΐα, αν όμως δεν το αντιμετωπίσεις καλά μπορείς να καταλήξεις τρελός. Αναρωπιέμαι μάλιστα προς τα που πηγαίνεις εσύ. Είχαμε αναμεταξύ τελειώσει το πρόγευμα μας, παρά το ότι δεν πρέπει κανείς να μιλά όταν τρώει. Στα μοναστήρια μας μάθαιναν ότι έπρεπε να μένει κανείς σιωπηλός σε όλη τη διάρκεια του φαγητού, για να δείχνει έτσι τον

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

σεβασμό του προς την τροφή. Υποθέτω όμως ο οδηγός μου να ήξερε τι έκανε, ίσως μάλιστα να είχε και ειδική άδεια για να παραβαίνει κάποιους από τους κανόνες του μοναχικού μας τάγματος. Ας συνεχίσουμε τις εξερευνήσεις μας. Υπάρχουν τόσα και τόσα παράξενα πράγματα που μένει ακόμη να δούμε. Και μην ξεχνάς πως πρέπει να μάθουμε και για την πτώση των πολιτισμών. Σε αυτή την αίθουσα μπορεί κανείς να σταθεί αντικειμενικός μάρτυρας, μπορεί να μάθει ακριβώς τι συνέβη. Δεν θα μας κάνει καλό να προσέχουμε συνέχεια το ίδιο πράγμα όμως. Χρειάζεται και μια αλλαγή, κάποια στιγμή αναψυχής. Και αναψυχή σημαίνει ανανέωση, σημαίνει πως τα κύτταρα που σου επιτρέπουν να βλέπεις έχουν κουραστεί από την παρακολούθηση τόσων και τόσων εικόνων, και πως υπάρχει ανάγκη να στρέψεις το βλέμμα σου προς κάτι το διαφορετικό. Χρειάζεται μια αλλαγή, κι αυτό ονομάζουμε αναψυχή.¹¹⁴

Ας μπούμε σε αυτή την αίθουσα. Σηκώθηκα διστακτικά και τον ακολούθησα, σέρνοντας τα πόδια μου και παίρνοντας μια πολύ κουρασμένη όψη. Ο οδηγός μου δεν έδωσε όμως σημασία στο θέατρό μου, ίσως και ο ίδιος να είχε κάνει τα ίδια κόλπα στον δικό του διδάσκαλο. Όταν έφτασα στο άνοιγμα της καινούργιας εκείνης πόρτας κατατρόμαξα. Βρέθηκα ξαφνικά μπροστά σ ένα σωρό ανθρώπους, άντρες και γυναίκες. Ορισμένοι ήταν γυμνοί. Μάλιστα, έτσι καθώς στάθηκα στο άνοιγμα, βρέθηκα μπροστά σε μια γυναίκα, την πρώτη γυμνή γυναίκα που έβλεπα στη ζωή μου και στράφηκα αμέσως να φύγω ζητώντας συγγνώμη από την κυρία που είχα μπει απρόσκλητος στα ιδιαίτερα διαμερίσματά της. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ όμως, έβαλε τα χέρια του στους ώμους μου και με συγκρότησε, γελώντας τόσο πολύ που για μια στιγμή δεν μπορούσε να μιλήσει. Λόμπσανγκ, Λόμπσανγκ. Το ύφος που πήρες άξιζε όλες τις δυσκολίες αυτής της περιπέτειας. Αυτοί οι άνθρωποι είναι διατηρημένοι τεχνητά, αντιπροσωπεύουν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

μορφές ζωής που ζούσαν κάποτε σε διάφορους πλανήτες. Είναι ακόμα ζωντανοί, ξέρεις. Όμως, κύριε, πως είναι δυνατόν να είναι ζωντανοί υστέρα από ένα ή δύο εκατομμύρια χρόνια. Γιατί δεν έχουν γίνει σκόνη. Έχουμε και πάλι μια περίπτωση νάρκης. Τα σώματα αυτά είναι τοποθετημένα σε μια αόρατη θήκη που εμποδίζει τα κύτταρά τους από το να εργαστούν. Όμως, ξέρεις, θα πρέπει να μπει τελικά στην αίθουσα και να τα εξετάσεις αυτά τα σώματα, αντρικά και γυναικεία, γιατί αργότερα στη ζωή σου θα ασχοληθείς πολύ με το ανθρώπινο σώμα. Θα σπουδάσεις ιατρική στην Τσονγκίνγκ, κι αργότερα θα έχεις πάρα πολλές γυναίκες σαν ασθενείς σου. Είναι καλύτερα λοιπόν να εξοικειωθείς με τα σώματα από τώρα. Εδώ, για παράδειγμα, βλέπεις μια γυναίκα έτοιμη να γεννήσει. Θα μπορούσαμε να την ξαναφέρουμε στη ζωή και να παρακολουθήσουμε τη γέννα για να διδαχθείς κάτι. 115

Κι αυτό μπορούμε να το κάνουμε γιατί αυτό το έργο που θα αναλάβεις στη ζωή σου έχει μεγάλη σημασία, και ή θυσία δύο ή τριών ανθρώπων αξίζει να γίνει αν αυτό θα σώσει τον κόσμο με τα εκατομμύρια των ψυχών που τον κατοικούν. Κοίταξα και πάλι τα γυμνά σώματα, κι ένιωσα να κοκκινίζω στη θέα των γυμνών γυναικών. Κύριε, υπάρχει μια γυναίκα στο βάθος της αίθουσας που είναι εντελώς μαύρη. Πως γίνεται αυτό. Θα πρέπει να πω Λόμπσανγκ πως μένω έκπληκτος που μου κάνεις αυτή την ερώτηση. Θα έπρεπε να ξέρεις πως υπάρχουν πολλές αποχρώσεις της επιδερμίδας, λευκοί, μελαψοί, ερυθρόδερμοι και μαύροι. Σε ορισμένους κόσμους μάλιστα υπάρχουν άνθρωποι μπλε ή πράσινοι. Όλα εξαρτώνται από το τι είδος τροφής συνήθιζαν να τρώνε αυτοί και οι παππούδες τους και οι προ-παππούδες τους. Όλα εξαρτώνται από μια έκκριση στο σώμα που ρυθμίζει το χρώμα της επιδερμίδας. Προχώρησε όμως να εξετάσεις τα σώματα. Ο λάμα έφυγε από κοντά μου και πέρασε σε μια δεύτερη αίθουσα, αφήνοντάς με μόνο με τα σώματα, με αυτά τα όντα που δεν ήταν νεκρά αλλά και ούτε και

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ζωντανά. Προσεκτικά άγγιξα το χέρι της ομορφότερης γυναίκας εκεί, και με έκπληξη είδα πως δεν ήταν παγωμένο αλλά λογικά θερμό. Θα μπορούσα να πω μάλιστα πως είχε σχεδόν την ίδια θερμοκρασία με το δικό μου δέρμα, παρόλο που τα τελευταία λεπτά ή θερμοκρασία μου είχε ανέβει σημαντικά. Μια σκέψη μου πέρασε από το μυαλό. Κύριε, κύριε, έχω μια επείγουσα ερώτηση. Ά, Λόμπσανγκ, βλέπω πως διάλεξες την πιο όμορφη γυναίκα της αίθουσας. Λοιπόν θαυμάζω το γούστο σου. Είναι μια πολύ όμορφη γυναίκα, κι αυτό είναι ευτύχημα γιατί σε ορισμένα ανθρωπολογικά μουσεία βλέπεις ολότελα αποκρουστικά όντα. Εκείνοι που σχημάτισαν αυτή τη συλλογή διάλεξαν τις καλύτερες. Μα ποιά είναι ή ερώτησή σου. Κάθισε σ' ένα χαμηλό σκαμνί, κι εγώ τον μιμήθηκα. 116

Πως αναπτύσσονται οι άνθρωποι, ρώτησα, πως αναπτύσσονται έτσι που να μοιάζουν με τους γονείς τους. Πως γίνεται και τα μωρά γεννιούνται με όλα τα χαρακτηριστικά της ανθρώπινης φυλής και όχι κάποιου άλλου ζωικού είδους. Τα ανθρώπινα όντα είναι και αυτά φτιαγμένα από κύτταρα. Τα κύτταρα εκείνα που στις πρώτες μέρες της δημιουργίας ενός νέου ανθρώπινου όντος ελέγχουν την ανάπτυξη του σώματος έχουν αποτυπωμένο πάνω τους τον χαρακτήρα και τη γενική εμφάνιση των γονέων. Έτσι εκείνα είναι σαν να διαθέτουν μια αλάνθαστη μνήμη για το πως πρέπει να σχηματιστούν και τι μορφή να πάρουν. Τα κύτταρα, όπως λέμε, κατασκευάζονται, σύμφωνα με αυτή την πρωταρχική μνήμη. Θα μπορούσες, για παράδειγμα, να πάρεις μια γυναίκα, σαν αυτή που παρατηρείς, και να παρατηρήσεις, όσο εκείνη εξακολουθεί να παραμένει σε χειμέρια νάρκη, τον τρόπο που τα διάφορα κύτταρά της ακολουθούν την κεντρική πρωταρχική μνήμη του κυττάρου που την σχημάτισε. Σου μιλάω γι' αυτά τα πράγματα με τον απλούστερο τρόπο που μπορώ. Θα μάθεις περισσότερα στο Σακπόρι

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

και αργότερα στην ιατρική σχολή της Τσονγκίνγκ. Κάθε κύτταρο στο σώμα, θα πρέπει να ξέρεις, έχει μια ορισμένη μνήμη με το πως θα πρέπει να είναι στην κανονική του κατάσταση, όταν ο οργανισμός είναι υγιής. Καθώς όμως το σώμα γέρνει, ή μνήμη της αρχικής κατάστασης χάνεται ή εξασθενίζει τόσο που τα κύτταρα δεν είναι πλέον ικανά να ακολουθήσουν τις ακριβείς οδηγίες που καθορίζουν την εξέλιξη και τη ζωή τους. Κάποια από αυτά λοιπόν αρχίζουν και παίρνουν μορφές που δεν βρίσκονται σε αρμονία με την αρχική εικόνα του σώματος. Και μετά την πρώτη αυτή παρέκκλιση από την αρχική μορφή γίνεται όλο και ευκολότερο να ξεχνούν περισσότερες πληροφορίες στη συνέχεια, πληροφορίες που τα καθοδηγούν να αναπαράγονται σωστά. Αυτή τη διεργασία γνωρίζουμε σαν γηρατειά. 117

Όταν πλέον τα κύτταρα δεν είναι σε θέση να ακολουθήσουν τον ακριβή τρόπο αναπαραγωγής τους, τότε λέμε πως έχει αρχίσει ή φυσική κατάρρευση του οργανισμού. Με το πέρασμα των χρόνων το σώμα σημαδεύεται όλο και περισσότερο από αυτή την απειθαρχία των κυττάρων και τελικά πεθαίνει. Και στη περίπτωση της εμφάνισης καρκίνου, τι συμβαίνει τότε με τα κύτταρα. Ρώτησα. Μιλούσαμε μέχρι τώρα για τα κύτταρα, αποκρίθηκε ο οδηγός μου, ξεχνώντας να προσέξουμε ποιές είναι ακριβώς οι πληροφορίες που πρέπει να ακολουθήσουν. Τα κύτταρα ξεχνούν αυτές τις πληροφορίες που θα πρέπει να έχουν παραμείνει κυρίαρχες σ' όλα τα στάδια ανάπτυξής τους. Όταν όμως έχει κανείς ένα τύπο καρκίνου, τότε λέμε ότι οι μνήμες των κυττάρων έχουν από κάποια αιτία παραμορφωθεί και προκαλούν καινούργια ανάπτυξη των κυττάρων σε στιγμές που δεν θα έπρεπε να συμβαίνει. Αποτέλεσμα αυτής της δυσλειτουργίας είναι ότι αναπτύσσεται στο ανθρώπινο σώμα μια μεγάλη μάζα που παρεμβαίνει στην λειτουργία των γειτονικών της οργάνων και σε μερικές περιπτώσεις τα καταστρέφει. Υπάρχουν όμως διάφοροι τύποι καρκίνου. Ένας τύπος

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

είναι όταν τα κύτταρα εκείνα που έπρεπε να φροντίζουν για την παραγωγή νέων κυττάρων ξεχνούν ολότελα τον προορισμό τους και οι φυσικές διεργασίες αντιστρέφονται. Ορισμένα όργανα του σώματος αρχίζουν και καταρρέουν. Τα κύτταρά του έχουν συμπληρώσει τον κύκλο ζωής τους, έχουν προσφέρει ο,τι μπορούσαν στο σώμα, και χρειάζονται αντικατάσταση για να συνεχίσουν οι απαραίτητες λειτουργίες. Όμως τα κύτταρα έχουν χάσει τη μνήμη τους, έχουν ξεχάσει τον τρόπο που πρέπει να αναπτύσσονται. Έχοντας ξεχάσει πλέον αυτή την πληροφορία, για να στο πω απλά, ακολουθούν ένα τυχαίο δρόμο και είτε αρχίζουν και αναπαράγονται νέα κύτταρα με ξέφρενο ρυθμό είτε παράγουν ειδικά κύτταρα που καταστρέφουν τα υγιή και αφήνουν στην θέση τους μια άχρηστη μάζα.118

τότε το σώμα πεθαίνει. Όμως, κύριε, είπα, πως γίνεται να ξέρει ένα σώμα αν πρόκειται να εξελιχθεί σε αντρικό ή σε γυναικείο. Γιατί, πριν σχηματιστεί το σώμα κάπως, τι είναι εκείνο που καθορίζει τη μορφή του. Λοιπόν, αυτό εξαρτάται από τους γονείς. Αν αυτή ή ανάπτυξη ξεκινήσει σε αλκαλικό περιβάλλον, τότε αναπτύσσεται αποκτώντας τα χαρακτηριστικά ενός ορισμένου φύλου, ενώ όταν το περιβάλλον είναι όξινο αναπτύσσεται αποκτώντας τα χαρακτηριστικά του αντίθετου φύλου. Υπάρχουν και περιπτώσεις όπου γεννιούνται τέρατα. Οι γονείς σε αυτές τις περιπτώσεις δεν ταίριαζαν πραγματικά, και συμβαίνει να δίνουν παιδιά που δεν είναι ούτε αρσενικά ούτε θηλυκά, που μπορεί να είναι και τα δύο μαζί, ή που μπορεί να έχουν δύο κεφάλια ή τρία χέρια. Μερικές φορές γεννιούνται και τέρατα με υποτυπώδη εγκέφαλο. Θα τα συνηθίσεις όλα αυτά όταν αρχίσεις τις σπουδές σου στην Τσονγκίνγκ. Προς το παρόν σου δίνω στοιχειώδεις εξηγήσεις, έτσι που να ξέρεις τι να περιμένεις. Λίγο αργότερα θα σε πάω σε μία άλλη αίθουσα και θα σου δείξω τέρατα που έχουν γεννηθεί από τέτοιες αταίριαστες ενώσεις, και επίσης θα σου δείξω ομαλά και ανώμαλα κύτταρα. Θα δεις τότε τι θαυμαστό όργανο είναι το ανθρώπινο σώμα. Μα, πρώτα, άπ' όλα, ας

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

εξετάσουμε όλους αυτούς τους ανθρώπους, και ιδιαίτερα τις γυναίκες. Εδώ έχω ένα βιβλίο που δείχνει την εξωτερική και την εσωτερική μορφή μιας γυναίκας. Αν κάποιο έμβρυο πρόκειται να εξελιχθεί σε ελκυστική γυναίκα, τότε θα πρέπει τα κύτταρα που κρύβουν την μήμη σύμφωνα με την οποία θα γίνει ή αναπαραγωγή των υπόλοιπων κυττάρων να βρίσκονται σε άριστη κατάσταση. Φυσικά, θα πρέπει και η μητέρα να τρέφεται κανονικά, να μην υποβάλλεται σε σοκ και πολλά άλλα. Είναι καλό επίσης να μην γίνεται συνουσία όταν η κύηση βρίσκεται στον όγδοο και παραπάνω μήνα, γιατί αυτό ταράζει την εμβρυακή ισορροπία.119

Τώρα, θα πρέπει να γράψω στο αρχείο αυτού του σπηλαίου το ποιο είμαστε, το τι ήρθαμε να κάνουμε, τον τρόπο που μπήκαμε και τον τρόπο (αν φυσικά τον βρούμε) που θα βγούμε. Όμως, κύριε, είπα με κάποια αγανάκτηση στη φωνή, ποιός ο λόγος να τα γράψουμε όλα αυτά όταν δεν πρόκειται να έρθει κανείς άλλος εδώ. Ω, μα έρχονται και άλλα όντα εδώ, Λόμπσανγκ. Όσοι δεν ξέρουν ονομάζουν τα σκάφη τους U.F.O. Έρχονται σε αυτά τα σπήλαια και μένουν σε αίθουσες πάνω από αυτή εδώ. Έρχονται για να πάρουν μηνύματα και να αναφέρουν τις ανακαλύψεις που έκαναν. Βλέπεις, αυτά τα όντα είναι οι σπορείς της Γης. Διαθέτουν απέραντες γνώσεις, όμως κατά κάποιο τρόπο μέσα στους αιώνες εκφυλίστηκαν. Στην αρχή όλοι τους ήταν όντα θεϊκά, και διέθεταν απεριόριστες δυνάμεις. Ήταν σε θέση να κάνουν οτιδήποτε βάλει ο νους σου. Κάποια εποχή όμως ο ηγέτης τους έστειλε μια ομάδα από αυτούς στη Γη, τον πλανήτη που μόλις είχε σχηματιστεί σου έχω μιλήσει για όλα αυτά και πριν και υστέρτα οι σπορείς ταξιδεύοντας με μια ταχύτητα πολύ μεγαλύτερη από του φωτός επέστρεψαν στη βάση τους, σε ένα άλλο σύμπαν. Όπως τόσο συχνά γίνεται και με τη Γη, αλλά και με τόσους άλλους κόσμους, όταν επέστρεψαν εκεί έγινε μια επανάσταση.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

Μια μερίδα από τους συμπολίτες τους δεν έδειξαν να αποδέχονται τη στάση αυτών των σοφών, των σπορέων της Γης, που έπαιρναν γυναίκες μαζί τους, ιδιαίτερα όταν αυτές οι γυναίκες ήταν σύζυγοι κάποιου άλλου. Μοιραία κατέληξαν σε καυγάδες, και οι σπορείς χωρίστηκαν σε δύο ομάδες, που θα ονομάσω αποστάτες και συντηρητικούς. Οι αποστάτες πίστευαν ότι, εξαιτίας των μακρινών ταξιδιών τους και των δύσκολων αποστολών τους, δικαιούνταν περισσότερη σεξουαλική ελευθερία. Μάλιστα, όταν δεν μπορούσαν να βρουν γυναίκες της φυλής τους έρχονταν στη Γη και διάλεγαν τις πιο μεγαλόσωμες γυναίκες που μπορούσαν να βρουν. 120

Αυτές οι συναντήσεις δεν ήταν καθόλου ευχάριστες για τις γυναίκες, γιατί οι εξωγήινοι άντρες ήταν σωματικά πολύ μεγάλοι γι' αυτές. Τελικά αυτή ή ομάδα των αποστατών που είχε έρθει στη Γη διασπάστηκε με τη σειρά της σε δύο ομάδες. Ή μία πήγε να ζήσει στην ανατολή, και ή άλλη στη δύση. Με τις γνώσεις που διέθεταν κατασκεύασαν πυρηνικά όπλα, που απελευθέρωναν τη δύναμη του πυρήνα της ύλης, και όπλα με λέιζερ. Στη συνέχεια άρχισαν να κάνουν επιδρομές στις περιοχές της αντίπαλης ομάδας, που είχαν σαν στόχο την απαγωγή γυναικών. Οι επιδρομές έφεραν αντεπιθέσεις, και τα μεγάλα πλοία τους διέσχισαν ασταμάτητα τους ουραμούς. Οι λεπτομέρειες είναι θέμα ιστορίας. Ή κατάληξη όλων αυτών ήταν, ή μικρότερη και πιο απελπισμένη από τις δύο ομάδες, να ρίξει μια πυρηνική βόμβα στην περιοχή της αντίπαλης ομάδας. Σήμερα οι άνθρωποι γνωρίζουν αυτή την περιοχή με το όνομα χώρα της βίβλου. Τα πάντα καταστράφηκαν. Ή έρημος, που βρίσκεται σήμερα εκεί, ήταν κάποτε μια καταγάλανη θάλασσα με όμορφα πλοία. Από την ισχυρή όμως έκρηξη ή Γη άνοιξε, και το νερό εκείνης της θάλασσας διοχετεύτηκε στη μεσόγειο και από εκεί στον ατλαντικό. Πολύ αργότερα, στην περιοχή δεν είχε απομείνει άλλο σημάδι νερού από τον Νείλο. Θα μπορούσαμε να τα δούμε να συμβαίνουν όλα αυτά Λόμπσανγκ, στην

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

αίθουσα με τις μηχανές που δείχνουν το παρελθόν. Σκηνές από το παρελθόν, κύριε. Σκηνές που έγιναν πριν από εκατομμύρια χρόνια. Μου φαίνεται αδύνατο. Λόμπσανγκ, τα πάντα είναι δονήσεις ή, αν προτιμάς, αν θέλεις να ακούγεσαι πιο επιστημονικός, μπορείς να πεις ότι τα πάντα έχουν τη δικιά τους συχνότητα. Έτσι, αν μπορείς να βρεις αυτή τη συχνότητα όπως πράγματι μπορούμε να την βρούμε τότε είσαι σε θέση να επισημάνεις αυτά τα γεγονότα, μπορείς να κάνεις όργανα που να δονούνται σε ανώτερη συχνότητα και έτσι να μπορούν να συλλάβουν δονήσεις που στάλθηκαν πριν από εκατομμύρια χρόνια. 121

Κι έτσι, αν ελαττώσουμε τη συχνότητα των μηχανών μας, αν την ταιριάζουμε με τη συχνότητα των αρχαίων σοφών, μπορούμε να δούμε ακριβώς το τι συνέβη. Είναι πολύ νωρίς να σου μιλήσω με περισσότερες λεπτομέρειες για όλα αυτά, όμως ταξιδεύουμε στην τέταρτη διάσταση κι έτσι μπορούμε και παρατηρούμε ένα τρισδιάστατο γεγονός στην χρονική του εξέλιξη, μπορούμε να καθίσουμε και να παρατηρούμε τα πάντα καθώς συμβαίνουν, μπορούμε να συγκρίνουμε αυτά που πράγματι συνέβησαν με εκείνα τα ιστορικά βιβλία, που φαντάζονται σαν μυθιστορήματα μπροστά στην πραγματικότητα. Κι αυτό γιατί παραμορφώνουν εκείνο που πραγματικά συνέβη, παραπλανούν τον αναγνώστη. Πράγματι, Λόμπσανγκ, όλα αυτά είναι πιθανά/ έχουμε μάλιστα την μηχανή στην διπλανή μόλις αίθουσα. Μπορούμε να δούμε, για παράδειγμα, αυτό που είναι γνωστό στους σημερινούς ανθρώπους σαν κατακλυσμός. Μπορούμε να δούμε αυτό που ονόμαζαν Ατλαντίδα. Να θυμάσαι, όμως, αυτή η λέξη δεν είναι παρά ένας όρος και σημαίνει Γη που βούλιαξε. Τέτοια κομμάτια Γης βούλιαξαν κοντά στην τουρκιά, όπως επίσης βούλιαξε και μια ήπειρος κοντά στην Ιαπωνία. Έλα μαζί μου, θα σου δείξω κάτι. Ο Λάμα σηκώθηκε όρθιος, κι εγώ τον ακολούθησα. Φυσικά, έχουμε καταγράψει πολλές απ' αυτές τις σκηνές γιατί είναι πολύ δύσκολο κάθε φορά να συντονίζεσαι στα γεγονότα όπως συνέβησαν. Αυτή η δουλειά έγινε μια φορά, και από εκείνη τη

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

στιγμή το γεγονός που θέλαμε να παρατηρήσουμε καταγράφηκε έτσι ώστε να παραμένει πάντα στη διάθεσή μας. Τώρα, πρόσθεσε, ψάχνοντας σε κάποιο ράφι με περίεργες θήκες και σταματώντας σε κάποια από αυτές, αυτό εδώ είναι ο,τι χρειαζόμαστε. Έβαλε την παράξενη θήκη σε μια μηχανή, και το μεγάλο μοντέλο της Γης μια σφαίρα που θα πρέπει να είχε διάμετρο 7 μέτρα φάνηκε να ξαναπαίρνει ζωή. Κατάπληκτος το είδα να αρχίζει να περιστρέφεται και να κινείται προς τα πλάγια 122

Αφού συνέχισε για λίγο αυτή την κίνηση, σταμάτησε σε μια ορισμένη θέση. Κοίταξα την περιοχή εκείνη του κόσμου, και ξαφνικά ένιωσα να μην κοιτώ πια. Ήταν σαν να βρίσκομαι στην πραγματικότητα εκεί. Τα πάντα μου έλεγαν πως κυριολεκτικά βρίσκoμαι εκεί. Ήταν ένα όμορφο κομμάτι Γης, το γρασίδι είχε το πιο πράσινο χρώμα που έχω δει ποτέ μου, κι εγώ βρέθηκα να στέκομαι στην άκρη μιας ακρογιαλιάς από χρυσή άμμο. Αρκετοί άνθρωποι βρίσκονταν ξαπλωμένοι ολόγυρα, άλλοι με μικροσκοπικά μαγιό κι άλλοι εντελώς γυμνοί. Μάλιστα, εκείνοι που δεν φορούσαν τίποτα έδειχναν πολύ πιο σεμνοί από εκείνους με τα ερεθιστικά μαγιό. Κοίταξα πέρα την θάλασσα που άστραφτε. Το νερό είχε το χρώμα του ουρανού, ήταν μια μέρα ηλιόλουστη και γαλήνια. Μικρά πλοία με πανιά συναγωνίζονταν σε ταχύτητα και δεξιοσύνη. Κι υστέρη υστέρη εντελώς ξαφνικά, μια τρομακτικά ισχυρή βροντή ακούστηκε, και ή Γη σχίστηκε στα δύο. Στο σημείο που στεκόμασταν ή Γη σχίστηκε, και ή θάλασσα φάνηκε να υποχωρεί, ώσπου σε λίγες στιγμές δεν έμενε μπροστά μας παρά μόνο ο βυθός της. Δεν είχαμε προλάβει να πάρουμε ανάσα όταν νιώσαμε κάτι πολύ παράξενο. Βρήκαμε πως υψωνόμασταν γρήγορα στον αέρα, και όχι μόνο εμείς αλλά και το έδαφος κάτω από τα πόδια μας. Αυτοί οι μικροί λόφοι, που μέχρι τότε δεν ήταν παρά μια σειρά βράχια, άρχισαν να υψώνονται, να υψώνονται και να υψώνονται ώσπου έγιναν τεράστια βουνά, μια

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

οροσειρά που εκτεινόταν ως εκεί που έφτανε το μάτι. Πρόσεξα πως στεκόμουν στην άκρη ενός μεγάλου βράχου, και καθώς, προσεκτικά και φοβισμένα, έριξα το βλέμμα μου προς τα κάτω, ένιωσα ναυτία. Βρισκόμασταν τόσο ψηλά που για μια στιγμή νόμισα ότι είχαμε φτάσει τα ουρανια πεδία. Ούτε ψυχή δεν φαινόταν ολόγυρα, βρισκόμουν εκεί μόνος, φοβισμένος, αναστατωμένος. 123

Το Θιβέτ είχε υψωθεί εννιά χιλιάδες μέτρα μέσα σε λίγα λεπτά. Ανακάλυψα πως ανέπνεα με δυσκολία. Ο αέρας εδώ ήταν αραιός, και κάθε αναπνοή γινόταν με προσπάθεια. Ξαφνικά, από ένα ρήγμα της οροσειράς, ξεπετάχτηκε ένας πίδακας νερού με υψηλή πίεση. Μετά το πρώτο αυτό ξέσπασμα, άρχισε να κυλά πιο ομαλά ανοίγοντας τον δρόμο του στις πλαγιές της οροσειράς και φτάνοντας ως τη νέα Γη, που ήταν κάποτε βυθός θάλασσας. Έτσι γεννήθηκε ο πανίσχυρος Βραχμαπούτρα, που χύνεται σήμερα στον κόλπο της Βεγγάλης. Δεν ήταν όμως καθαρό κι αγνό το νερό του όταν έφτασε στον κόλπο για πρώτη φορά, ήταν ένα νερό μολυσμένο από πτώματα ανθρώπων και ζώων, από κορμούς δέντρων και από τόσα άλλα συντρίμμια. Το νερό όμως δεν ήταν το μοναδικό θαύμα. Με φρίκη είδα πως η Γη εξακολουθούσε να τρέμει και να ανεβαίνει, τα βουνά γίνονταν ολοένα και ψηλότερα, και σε λίγο στεκόμουν σε μια γυμνή κοιλάδα, περιστοιχισμένος από πανύψηλα βουνά. Ήμασταν σε ύψος περίπου εννιά χιλιάδων μέτρων. Αυτή ή σφαίρα εμπρός μας, το ομοίωμα τού χρόνου, ήταν κάτι το φανταστικό. Γιατί όχι μόνο σε έκανε να βλέπεις τα γεγονότα, αλλά ουσιαστικά να τα ζεις. Την πρώτη φορά που έπεσε το βλέμμα μου στη σφαίρα δεν της έδωσα και μεγάλη σημασία, σκέφτηκα πως θα ήταν κάτι σαν εκείνα τα μαγικά μηχανήματα που φέρνουν μαζί τους οι ιεραπόστολοι. Όμως όταν κοίταξα καλά τις εικόνες που άρχισε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

να παρουσιάζει, μου φάνηκε να πέφτω από τον ουρανό, από τα σύννεφα, και να πλησιάζω το έδαφος ανάλαφρα σαν φύλλο. Κι υστέρη ζούσα αυθεντικά γεγονότα, όπως είχαν συμβεί πριν από εκατομμύρια χρόνια. Βρισκόμουν μπροστά σε ένα έργο πανίσχυρου πολιτισμού, που ξεπερνούσε κατά πολύ τις ικανότητες των σημερινών τεχνιτών ή επιστημόνων. Δεν βρίσκω πιο δυνατές φράσεις για να σας μεταδώσω το ότι πράγματι ζούσα εκείνα τα γεγονότα, και δεν τα έβλεπα απλά.124

Ανακάλυψα πως μπορούσα να μετακινηθώ, να περπατήσω στην εικόνα. Για παράδειγμα, πρόσεξα μια μεγάλη σκοτεινή σκιά που μου κίνησε το ενδιαφέρον, και άρχισα να περπατώ προς το μέρος της, κυριολεκτικά περπατούσα προς τα εκεί. Κι υστέρη, ίσως για πρώτη φορά, ανθρώπινα μάτια αντίκρισαν εκείνο το μικρό ύψωμα όπου, υστέρη από εκατοντάδες αιώνες, θα χιτιζόταν ή πανίσχυρη Ποτάλα. Πραγματικά, δεν καταλαβαίνω τίποτα από όλα αυτά, κύριε, είπα. Με δοκιμάζετε πέρα από τις δυνατότητες του νου μου. Ανοησίες, Λόμπσανγκ, ανοησίες. Εσύ κι εγώ ήμασταν μαζί σε πολλές πολλές ζωές. Ήμασταν φίλοι και σύντροφοι σε κάθε ζωή μας, και τώρα καλείσαι να συνεχίσεις το έργο μου. Έχω ζήσει τετρακόσια χρόνια ήδη σε αυτή τη ζωή, και είμαι ο μόνος, ο μοναδικός σ ολόκληρο το Θιβέτ, που καταλαβαίνει το πως εργάζονται αυτά τα πράγματα. Αυτό ήταν ένα από τα έργα μου. Και ένα άλλο έργο μου, πρόσθεσε κοιτάζοντάς με παράξενα, ήταν να σε εκπαιδεύσω, να σου μεταδώσω τις γνώσεις μου ώστε, όταν κάποια μέρα φύγω άπ αυτή τη ζωή μ ένα μαχαίρι καρφωμένο στην πλάτη μου, να μπορείς να θυμάσαι αυτό το μέρος, να μπορείς να θυμάσαι το πως θα έρθεις εδώ, το πως θα χρησιμοποιήσεις όλες αυτές τις συσκευές και το πως θα ξαναζήσεις και πάλι τα γεγονότα του παρελθόντος. Θα μπορέσεις να δεις το σημείο που ο κόσμος πήρε λάθος πορεία, πιστεύω όμως ότι θα είναι πολύ αργά για να μπορέσεις να κάνεις τίποτα σ αυτόν τον κύκλο ζωής σου. Δεν πειράζει όμως, ή

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ανθρωπότητα μαθαίνει με τον σκληρό τρόπο εκείνο που αρνήθηκε να μάθει με τον εύκολο. Δεν υπάρχει καμιά ανάγκη να υποφέρει τόσο ο κόσμος όσο υποφέρει σήμερα, Λόμπσανγκ. Δεν υπάρχει καμιά ανάγκη να βρίσκονται οι άνθρωποι συνέχεια σε πόλεμο, κι όμως πάντοτε πολεμούσαν μεταξύ τους, πιστεύοντας μάλιστα πως αυτό ήταν κάτι το φυσιολογικό. 125

Ο καλύτερος τρόπος όμως να πετυχαίνεις κάτι είναι με την πειθώ, όχι με τον πόλεμο, τους φόνους και τα βασανιστήρια. Αυτά όλα μπορεί να κάνουν το θύμα να υποφέρει, όμως εκείνος που ουσιαστικά πληγώνεται είναι ο θύτης, γιατί όλες αυτές οι πράξεις βαρύνουν τον Υπερνου. Εσύ κι εγώ, Λόμπσανγκ, έχουμε σχετικά καθαρό φάκελο. Ο ύπερνος μας είναι ευχαριστημένος μαζί μας. Είπατε υπερνους, κύριε. Αυτό σημαίνει πως εσείς κι εγώ έχουμε τον ίδιο Υπερνου. Ναι, πράγματι, αυτό σημαίνει, νεαρέ μου σοφέ. Ακριβώς αυτό. Σημαίνει ότι εσύ κι εγώ θα συναντιόμαστε στην κάθε ζωή μας, παντού και πάντα, όχι μόνο σ' αυτόν τον κόσμο, όχι μόνο σ' αυτό το σύμπαν, αλλά παντού, οπουδήποτε, οποτεδήποτε. Εσύ, φτωχέ μου φίλε, θα ζήσεις μια πολύ σκληρή ζωή αυτή τη φορά. Θα πέσεις θύμα καταστροφών, θα υποστείς κάθε είδους επιθέσεις. Κι ωστόσο, αν οι άνθρωποι σε άκουγαν το Θιβέτ θα μπορούσε να σωθεί. Όμως, στα χρόνια που έρχονται, το Θιβέτ θα πέσει στα χέρια των Κινέζων και θα καταστραφεί. Πήρε από εμένα το βλέμμα του, όχι όμως πριν προλάβω να διακρίνω τα δάκρυα στα μάτια του. Πήγα ως την κουζίνα και ήπια λίγο νερό κύριε, ρώτησα, θα ήθελα να μου εξηγήσετε πως γίνεται και δεν χαλούν αυτά τα πράγματα. Λοιπόν, κοίταξε το νερό που πίνεις τώρα. Πόσο παλιό είναι αυτό το νερό. Ίσως παλιό όσο κι ο κόσμος. Δεν χαλά όμως, έτσι. Τα πράγματα χαλούν μόνο όταν δεν αντιμετωπιστούν σωστά. Για παράδειγμα, ας πούμε ότι κόβεις ένα δάχτυλο κι αυτό αρχίζει και επουλώνεται, και υστέρα το

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

κόβεις και πάλι, κι αυτό ξαναρχίζει να επουλώνεται, αλλά μετά το κόβεις και πάλι, κι εκείνο για μια φορά ακόμη αρχίζει να επουλώνεται, όχι όμως σύμφωνα με το ίδιο σχέδιο που ήταν και πριν το κόψεις. Τα κύτταρα που αναπλάθονται παθαίνουν σύγχυση, γιατί ενώ αρχίζουν να αναπτύσσονται σύμφωνα με το σχέδιο που κλείνουν μέσα τους, κόβονται και πάλι. 126

Ξεκινούν για μια ακόμη φορά να συμπληρώσουν το κενό σύμφωνα με την αρχική εικόνα, και ο κύκλος επαναλαμβάνεται. Τελικά τα κύτταρα ξεχνούν το αρχικό σχέδιο της μορφής τους και αρχίζουν και μεγαλώνουν ανεξέλεγκτα, δίνοντας ίσως κάποιον καρκινικό όγκο. Ο καρκίνος είναι ή ανεξέλεγκτη ανάπτυξη των κυττάρων σε σημεία που δεν έπρεπε να αναπτύσσονται. Αν κανείς, υστέρα από κατάλληλη διδασκαλία, αποκτούσε πλήρη έλεγχο του σώματός του, τότε δεν θα υπήρχε καρκίνος. Αν καταλάβαινε πως κάπου τα κύτταρά του είχαν αρχίσει να ακολουθούν λάθος σχέδιο ανάπτυξης, τότε το σώμα του θα ήταν σε θέση να τα σταματήσει. Έχουμε πολλές φορές μιλήσει γι' αυτό, και έχουμε μιλήσει σε πολλές χώρες, όμως παντού μας αντιμετώπισαν με γέλια. Κανείς δεν έπαιρνε στα σοβαρά αυτούς τους ιθαγενείς που τολμούσαν να έρθουν να τους διδάξουν από μια άγνωστη χώρα πράγματα που οι ίδιοι αγνοούσαν. Μπούφους μας λένε, μπούφους, τα πιο άχρηστα πλάσματα στη Γη. Όμως, ξέρεις, ίσως να είμαστε μπούφοι, όμως θα έρθει κάποτε ο καιρός που αυτή η λέξη θα γίνει όρος τιμητικός, αντικείμενο σεβασμού. Γιατί αν μας άκουγαν, θα μπορούσαμε να θεραπεύσουμε τον καρκίνο, θα μπορούσαμε να θεραπεύσουμε την φυματίωση. Θυμάσαι, Λόμπσανγκ, είχες κι εσύ φυματίωση, και σε θεράπευσα με τη συνεργασία σου, χωρίς την οποία δεν θα μπορούσα να κάνω τίποτα. Μείναμε σιωπηλοί, καθώς μας διαπερνούσε ένα κύμα πνευματικής επικοινωνίας. Η σχέση μας ήταν μια σχέση καθαρά πνευματική, χωρίς ίχνος σαρκικής επιθυμίας. Φυσικά, υπήρχαν

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ορισμένοι Λάμα που χρησιμοποιούσαν τους Τσέλα τους για να ικανοποιήσουν τις επιθυμίες τους, Λάμα που δεν θα έπρεπε να είναι Λάμα μα οτιδήποτε άλλο. Ίσως εργάτες, ίσως έμποροι, γιατί είχαν ανάγκη από γυναίκες. Εμείς δεν χρειαζόμασταν γυναίκες, ούτε είχαμε καμιά ανάγκη για ομοφυλοφιλικές σχέσεις. Ή σχέση μας, όπως είπα, ήταν μια σχέση καθαρά πνευματική, σαν το σμίξιμο δύο ψυχών που ανανεώνει το αίσθημα της αγάπης και δίνει καινούργια γνώση. 127

Είναι τόσο διαδεδομένο σήμερα στον κόσμο πως το σεξ είναι το μόνο πράγμα που έχει σημασία, και μάλιστα το εγωιστικό σεξ, αυτό που γίνεται απλά και μόνο γιατί δίνει ευχαρίστηση. Το πραγματικό σεξ είναι εκείνο που ζούμε όταν αφήνουμε αυτό τον κόσμο, είναι ή επικοινωνία δύο ψυχών, είναι ή επιστροφή στον Υπερνόου, ή στιγμή που νιώθουμε τα πιο δυνατά αισθήματα, την πιο θεσπέσια αγαλλίαση. Εκείνη τη στιγμή μόνο συνειδητοποιούμε πως όλα τα βάσανα που υποφέραμε σε αυτή την άθλια Γη δεν είχαν άλλο σκοπό παρά να πετύχουν την κάθαρση μας, να πετάξουν από πάνω μας τις λαθεμένες σκέψεις. Κατά τη γνώμη μου, ο κόσμος είναι πολύ σκληρός, υπερβολικά σκληρός. Είναι τόσο σκληρός, και οι άνθρωποι έχουν τόσο πολύ εκφυλιστεί, που δεν μπορούν να επωφεληθούν απ' αυτή την σκληρότητα, αλλά που αντίθετα χειροτερεύουν όλο και περισσότερο. Γεμίζουν έτσι κακία, και τους βλέπουμε πολλές φορές να ξεσπούν αυτή την κακία στα ζώα. Κι αυτό είναι πραγματικό έγκλημα, γιατί οι γάτες, για παράδειγμα, είναι τα μάτια του Θεού. Οι γάτες μπορούν να εισχωρήσουν παντού, κανείς δεν τις προσέχει. Κανείς δεν δίνει σημασία σε κάποια γάτα που κάθεται με τα πόδια λυγισμένα και την ουρά όμορφα κουλουριασμένη και τα μάτια μισόκλειστα οι άνθρωποι νομίζουν πως ή γάτα ξεκουράζεται. Όμως όχι, ή γάτα εργάζεται, ή γάτα μεταδίνει όλα όσα συμβαίνουν. Ο εγκέφαλός σας δεν μπορεί να δει τίποτα χωρίς τα μάτια σας. Ο εγκέφαλος δεν μπορεί να βγάλει ούτε ένα ήχο χωρίς την φωνή σας, και με τον ίδιο τρόπο οι γάτες είναι μια προέκταση των αισθήσεων που επέτρεπαν στους σπορείς του κόσμου να αντιλαμβάνονται τι συνέβαινε παντού. Με τον

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

καιρό θα το συνειδητοποιήσουμε αυτό, θα καταλάβουμε πως οι γάτες μας έχουν συχνά σώσει από πολλά θανάσιμα λάθη. Και είναι κρίμα που δεν τους φερόμαστε με περισσότερη καλοσύνη.128

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ

Λόμπσανγκ. Λόμπσανγκ. Εύπνα, έχουμε πολλά να κάνουμε. Αναπήδησα από τον ύπνο μου με τέτοια βιασύνη που κλότσησα τα παπούτσια μου μακριά τα σαντάλια μου δηλαδή, γιατί δεν υπήρχαν παπούτσια στο Θιβέτ. Όλοι φορούσαν σαντάλια ή, αν ήταν να ταξιδέψουν με άλογα σε μεγάλο ταξίδι, μπότες που έφταναν ως τα γόνατα. Όπως και να 'ταν, βρέθηκα να κυνηγώ τα σαντάλια μου, που είχαν πεταχτεί ως την άλλη άκρη από την κλωτσιά μου. Όταν κάποτε κατάφερα να φτάσω κοντά στον Λάμα, εκείνος είπε. Τώρα θα πρέπει να κάνουμε λίγη ιστορία, αληθινή ιστορία, και όχι αυτές τις φαντασίες που γράφουν στα βιβλία, όπου θέλουν να αποφύγουν να δυσαρεστήσουν τους ισχυρούς. Με οδήγησε και πάλι στην αίθουσα που είχαμε πλέον ονομάσει αίθουσα του κόσμου, και καθίσαμε όπως και πριν στις θέσεις μας σε μια γωνιά της αίθουσας που λεγόταν κονσόλα. Συνέβαινε εκεί κάτι το πραγματικά θαυμαστό. Αυτή ή σφαίρα, το ομοίωμα του κόσμου, φαινόταν να είναι μεγαλύτερη από τον χώρο που την περιείχε, κάτι που ξέρουμε ότι είναι αδύνατον. Ο Λάμα έπιασε τη σκέψη και αποκρίθηκε.131

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Φυσικά, όταν μπαίνουμε σ' αυτή την αίθουσα, μπαίνουμε κάτω από την επίδραση της τέταρτης διάστασης, και στην τέταρτη διάσταση μπορεί να έχει κανείς ένα μοντέλο που να είναι μεγαλύτερο από το δωμάτιο που το περιέχει, αν αυτό το δωμάτιο ανήκει στον τρισδιάστατο κόσμο. Ας μην σε απασχολεί όμως αυτό. Πρόσεξε τούτο. Αυτό που βλέπουμε εδώ μπροστά μας είναι τα αυθεντικά γεγονότα, που συνέβησαν στον κόσμο μας πριν πολλά χρόνια. Είναι κάτι σαν ηχώ. Όπως όταν πηγαίνεις σε μια περιοχή με γυμνούς βράχους και κάνεις ένα δυνατό θόρυβο, κι υστέρτα αυτός ο θόρυβος επαναλαμβάνεται. Λοιπόν, αυτή είναι ή ιδέα που κρύβεται πίσω από την λειτουργία αυτού του μηχανήματος. Δεν είμαι φυσικά ακριβής, γιατί προσπαθώ να σου περιγράψω στις τρεις διαστάσεις κάτι που υπάρχει πραγματικά μόνο στην τέταρτη και την πέμπτη. Έτσι θα πρέπει να εμπιστεύεσαι τις αισθήσεις σου σ' αυτά που βλέπεις, γιατί αυτές οι εικόνες είναι αυθεντικές. Στράφηκε προς το χειριστήριο και είπε. Έχουμε δει τον σχηματισμό αυτού του κόσμου, έχουμε δει τα πρώτα πλάσματα τα ανθρωποειδή που τοποθετήθηκαν σ' αυτόν τον κόσμο, έτσι ας ξεκινήσουμε με το επόμενο στάδιο. Το δωμάτιο σκοτείνιασε κι ένιωσα να πέφτω. Από ένστικτο αρπάχτηκα από το χέρι του Λάμα, κι εκείνος έβαλε προστατευτικά το χέρι του στους ώμους μου. Μη φοβάσαι, Λόμπσανγκ, δεν πέφτεις στην πραγματικότητα, εκείνο που συμβαίνει είναι μια προσαρμογή του εγκεφάλου σου στις τέσσερις διαστάσεις. Πράγματι, σε λίγο ή αίσθηση της πτώσης σταμάτησε, και βρήκα πως στεκόμουν σ' ένα κόσμο τρομακτικό. Έβλεπα τεράστια ζώα, άσχημα όσο τίποτα άλλο είχα δει στη ζωή μου. Μεγάλα πλάσματα πετούσαν στον αέρα, κάνοντας

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

φριχτούς ήχους, που θύμιζαν το τρίξιμο παλιού αλάδωτου δέρματος. Φτερά που με δυσκολία στήριζαν το σώμα των πλασμάτων. 132

Πετούσαν ωστόσο ολόγυρα, και από καιρό σε καιρό κάποιο από αυτά βουτούσε στο έδαφος για να πιάσει κάποιο κομμάτι τροφής που είχε πέσει από κάποιο άλλο ιπτάμενο πλάσμα. Όταν όμως έφταναν στο έδαφος, έμεναν εκεί, γιατί τα φτερά τους δεν είχαν αρκετή δύναμη να τα σηκώσουν και πάλι. Έμεναν λοιπόν αβοήθητα στο χώμα. Απερίγραπτοι θόρυβοι ακούστηκαν ξαφνικά από το έλος που βρισκόταν στα αριστερά μου, θόρυβοι που έκαναν το αίμα μου να παγώσει. Και μετά από λίγο, πολύ κοντά μου, ξεπετάχτηκε από τον βούρκο ένα μικρό κεφάλι στην άκρη ενός θεόρατου λαιμού. Ο λαιμός θα πρέπει να είχε έξι μέτρα μήκος. Μετά από πολλές προσπάθειες, το πλάσμα κατάφερε να συρθεί έξω από τον βούρκο. Είχε ένα στρογγυλό σώμα, και μια ουρά που κτυπούσε δεξιά κι αριστερά για να ισορροπήσει τις κινήσεις του λαιμού. Καθώς όμως κοιτούσα αυτό το πλάσμα, φοβούμενος πως ίσως να με κοίτα κι αυτό, άκουσα πίσω μου θορύβους και τριξίματα, σαν κάποιο τεράστιο πράγμα να προχωρούσε μέσα στο δάσος σπάζοντας στο πέρασμά του κορμούς δέντρων με την ίδια ευκολία που εμείς θα σπάζαμε άχυρα. Γύρισα και είδα το μεγαλύτερο πλάσμα που γνώρισα ποτέ. Ο Λάμα είπε, ας προχωρήσουμε έναν ή δύο αιώνες, να δούμε την άφιξη των πρώτων ανθρώπων. Μου φάνηκε πάλι να ζαλιζομαι και να τα χάνω για μια στιγμή. Όταν κοίταξα και πάλι στην σφαίρα όχι, λάθος, δεν κοίταξα, ημουν στην σφαίρα, ήμουν πάνω και μέσα στην σφαίρα. Όταν, πάντως, άνοιξα και πάλι τα μάτια μου, είδα κάποια φριχτά πλάσματα να προχωρούν, έξι μαζί. Ήταν ανθρώπινα, είχαν όμως προτεταμένο μέτωπο και σχεδόν καθόλου λαιμό. Το καθένα τους κρατούσε από ένα μεγάλο κομμάτι δέντρου σαν όπλο, που στην μία του άκρη είχε ένα μεγάλο κόμπο ξύλου, που θα πρέπει να ήταν πιο σκληρό

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

από το υπόλοιπο. Ένα από αυτά τα πλάσματα, μια γυναίκα, θήλαζε ένα μωρό καθώς προχωρούσε. Παρόλο που προχωρούσαν σε μια Γη ελώδη, τα βήματά τους δεν έκαναν κανένα ήχο, ή ομάδα προχωρούσε σε απόλυτη σιωπή. 133

Και πάλι ένιωσα να ζαλιζομαι για λίγο. Όταν ξανάνοιξα τα μάτια μου αντίκρισα μια θαυμαστή πόλη. Ήταν ολόκληρη φτιαγμένη από λαμπερές πέτρες με διαφορετικά χρώματα, υπήρχαν γέφυρες στους δρόμους, και μηχανικά πουλιά που πετούσαν πάνω από τους δρόμους μεταφέροντας ανθρώπους αυτά τα πράγματα μπορούσαν να σταματήσουν και να αιωρούνται ακίνητα σ' ένα σημείο, παίρνοντας ή αφήνοντας επιβάτες. Τότε, εντελώς ξαφνικά, όλοι στράφηκαν και κοίταξαν τον μακρινό ορίζοντα απ' όπου, πίσω από την οροσειρά, ακούστηκε ένα ισχυρό βουητό. Σε λίγο ένα ολόκληρο σμήνος απ' αυτά τα μηχανικά πουλιά βρισκονταν πάνω από την πόλη. Ο κόσμος άρχισε να τρέχει πανικόβλητος προς όλες τις διευθύνσεις. Ορισμένοι έπεσαν στα γόνατα κι άρχισαν να προσεύχονται, οι ιερείς όμως, πρόσεξα, δεν σταμάτησαν να προσευχηθούν, αλλά έβαλαν όλη τους την ενέργεια στο τρέξιμο. Μετά από λίγα λεπτά πόρτες άνοιξαν στο κάτω μέρος των μηχανικών πουλιών, κι άρχισαν να πέφτουν μεταλλικά κουτιά. Ύστερα οι πόρτες έκλεισαν και τα μηχανικά πουλιά απομακρύνθηκαν με ταχύτητα. Είδα την πόλη ολόκληρη να τινάζεται στον αέρα και να πέφτει σ' ένα σύννεφο σκόνης, και μετά από λίγο καθώς ή δράση είναι πολύ πιο γρήγορη από την ακοή άκουσα τον τρομακτικό θόρυβο των εκρήξεων και της καταστροφής. Άκουσαμε τα ουρλιαχτά των ανθρώπων, των ανθρώπων των παγιδευμένων κάτω από δοκάρια, των θαμμένων στα χώματα. Εκείνη τη στιγμή ένιωσα και πάλι να ζαλιζομαι, μόνο έτσι μπορώ να το χαρακτηρίσω, ζάλη, γιατί δεν κατάλαβα να μεσολαβεί κάποιος χρόνος ανάμεσα σ' εκείνο που έβλεπα στην αρχή και σ' αυτό που έβλεπα τώρα. Βρισκόμασταν πιο μπροστά στο μέλλον, κι έβλεπα να χτίζεται μια καινούργια πόλη, μια πόλη εκπληκτικής ομορφιάς. Ήταν ένα πραγματικό κομψοτέχνημα. Πύργοι υψώνονταν σε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

τεράστια ύψη, και μεταλλικές γέφυρες ένωναν τα κτίρια μεταξύ τους. 134

Στις γέφυρες και τους δρόμους ή κίνηση ήταν ζωηρή, άνθρωποι πήγαιναν στις δουλειές τους, ψώνιζαν, πουλούσαν, στέκονταν και συζητούσαν. Ακούστηκε όμως και πάλι το φριχτό βουητό, κι ένα τεράστιο σμήνος από αυτά τα μηχανικά πουλιά πέρασε σε σχηματισμό πάνω από την πόλη. Όλος ο κόσμος άρχισε να ζητωκραυγάζει στο πέρασμά τους. Τα μηχανικά πουλιά τράβηξαν την πορεία τους ανενόχλητα. Πέρασαν πάνω από την οροσειρά, και σε λίγο ακούστηκαν τρομακτικοί θόρυβοι μάχης από την άλλη πλευρά. Δεν έμενε αμφιβολία πια πως οι δικοί μας ξεπλήρωναν τους εχθρούς για την καταστροφή της πρώτης πόλης. Όμως όμως, καινούργια μηχανικά πουλιά φάνηκαν από την οροσειρά, μηχανές που δεν ήταν δικές μας, αλλά διαφορετικές, με διαφορετικά σχήματα και διαφορετικά χρώματα, και ήρθαν πάνω από την πόλη κι έριξαν και πάλι τις βόμβες τους. Ή πόλη μας πνίγηκε σε μια θύελλα από φλόγες, φλόγες που απλώθηκαν με φοβερή δύναμη παντού, καίγοντας ως τα θεμέλιά της την πόλη. Οι λεπτές μεταλλικές γέφυρες έγιναν κόκκινες, κι ύστερα άσπρες, κι ύστερα έλιωσαν. Το ρευστό μέταλλο έπεφτε σαν βροχή. Σε λίγες στιγμές μέσα βρέθηκα να στέκομαι σε μια έρημο. Δεν υπήρχαν πια δέντρα, οι τεχνητές λίμνες είχαν χαθεί, είχαν εξατμιστεί, κι έμεινα να κοιτάζω αποσβολωμένος γύρω μου, μη μπορώντας να καταλάβω τι νόημα είχαν όλα αυτά, μη μπορώντας να καταλάβω γιατί οι σπορείς της Γης πολεμούσαν μεταξύ τους. Δεν μπορούσα να το καταλάβω. Εκείνη τη στιγμή ένιωσα τον κόσμο ολόκληρο να τραντάζεται και να σκοτεινιάζει. Βρέθηκα να κάθομαι σε μια καρέκλα δίπλα στον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Στο πρόσωπό του ήταν ζωγραφισμένη μια βαθιά θλίψη. Λόμπσανγκ, αυτά που είδες συνέβαιναν σ' αυτόν τον κόσμο επί εκατομμύρια χρόνια. Υπήρξαν φυλές με υψηλό πολιτισμό, όμως πάντα κατέληγαν να πολεμούν μεταξύ τους, πάντα ή μια πλευρά κατέστρεφε την άλλη, τόσο ολοκληρωτικά

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

μάλιστα που οι λίγοι εκείνοι που γλίτωναν κατέφευγαν σε σπήλαια, όπου έμεναν επί πολλά χρόνια 135

Και σε κάποια καινούργια εποχή, έβγαιναν για να ξεκινήσουν ένα νέο πολιτισμό. Κι αυτός ο πολιτισμός θα καταστρεφόταν με τη σειρά του, κι όλα τα απομεινάρια του θα θάβονταν βαθιά στο έδαφος από τους απελπισμένους εκείνους που θα προσπαθούσαν να καλλιεργήσουν τα πεδία των μαχών. Ο Λάμα έδειχνε εξαιρετικά λυπημένος, και καθόταν με το πρόσωπο στα χέρια του. Θα μπορούσα να σου δείξω την ιστορία ολόκληρου του κόσμου, είπε, όμως θα χρειαζόταν ολόκληρη ή ζωή σου για να την δεις. Έτσι θα περιοριστούμε σε λίγα μόνο επεισόδια, που άλλα θα τα δεις εδώ και άλλα θα στα διηγηθώ εγώ. Είναι λυπηρό, όμως έχουν δοκιμαστεί διάφοροι τύποι όντων σαν αποικιστές αυτού του κόσμου. Υπήρξε και μια φυλή αποκλειστικά μαύρη, που εμφανίστηκε μετά από μια μεγάλη κοσμική αναταραχή. Δύο λευκές φυλές πολεμούσαν μεταξύ τους για την κυριαρχία του κόσμου και, φυσικά, έφτασαν στην καταστροφή. Πάντα καταλήγουμε στην καταστροφή, πάντα κυριαρχούν στους ανθρώπους οι καταστροφικές σκέψεις. Αν μόνο ολόκληρη ή ανθρώπινη φυλή πίστευε σ' ένα θεό, τότε μόνο δεν θα υπήρχαν πόλεμοι. Αυτή ή φυλή των μαύρων έφτασε μετά από πολλές περιπέτειες σε μια υψηλή στάθμη πολιτισμού, πολύ ανώτερου από τον σημερινό. Όμως και πάλι, δύο διαφορετικές ομάδες αυτής της φυλής άρχισαν διαμάχες ζητώντας την κυριαρχία του κόσμου. Και οι δύο ομάδες αναζητούσαν φρενιασμένα καινούργια ισχυρά όπλα. Όταν κάποτε το κατάφεραν, και δόθηκε κι από τις δυο πλευρές το σήμα της επίθεσης, αυτές οι ρουκέτες τους προκάλεσαν τεράστια αναταραχή στον κόσμο. Μυριάδες ανθρώπινα πλάσματα χάθηκαν από τη μια στιγμή στην άλλη, σαρώθηκαν όπως θα σάρωνε κανείς μια μυρμηγκοφωλιά. Κάθε φορά υπήρχαν επιζώντες, από κάθε διαφορετική φυλή. Έτσι σήμερα έχουμε μια λευκή φυλή, μια μαύρη και μια κίτρινη. Κάποτε σ' αυτόν τον κόσμο ζούσε μια φυλή με πράσινο το χρώμα της

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

επιδερμίδας 136

Οι άνθρωποι αυτής της φυλής ζούσαν επί εκατοντάδες χρόνια, γιατί τα κύτταρά τους δεν ξεχνούσαν τις αρχικές πληροφορίες τους και μπορούσαν να αναπαράγουν με μεγάλη ακρίβεια τα διάφορα κύτταρα του οργανισμού που συνέβαινε να πεθάνουν. Μόνον όταν έχασαν τα ανθρώπινα κύτταρα αυτή την ικανότητα της ακριβούς αναπαραγωγής είναι που οι άνθρωποι πεθαίνουν τόσο πρόωρα. Σε έναν όμως από εκείνους τους συχνούς καταστροφικούς πολέμους οι εκρήξεις ήταν τόσο ισχυρές που διέλυσαν το κάλυμμα από σύννεφα που διέθετε ο πλανήτης, κι αυτό άφησε να περάσουν ως την επιφάνεια οι θανατηφόρες ηλιακές ακτίνες. Έτσι, αντί να ζουν οι άνθρωποι επτακόσια ή οχτακόσια χρόνια, έφτασαν να ζουν μόλις εβδομήντα. Ο ήλιος δεν είναι ένας αγαθός ζωοδότης και φωτοδότης οργανισμός. Εκπέμπει ακτίνες που προκαλούν κακό στον άνθρωπο. Μπορείς να δεις και μόνος σου πως άνθρωποι που εκτίθενται για πολλή ώρα στον ήλιο αρχίζουν και μαυρίζουν. Τώρα, αν ήταν καλό το ηλιακό φως και μπορούσε να το ανεχθεί ο οργανισμός, δεν θα χρειαζόταν ή φύση να κατασκευάζει μια τέτοια προστατευτική ασπίδα στο δέρμα. Αυτές οι ακτίνες λοιπόν, υπεριώδεις και άλλες, επηρέασαν την ανθρώπινη φυλή και χειροτέρεψαν την κατάστασή της. Έτσι οι δυο αντίπαλες ομάδες των σπορέων της Γης έγιναν ακόμη άγριότερες. Ή μια πλευρά ήταν καλή, και ήθελε να δει την ανθρώπινη φυλή να προσδεύει και να γίνεται καλύτερη. Αντίθετα άπ αυτές τις προσδοκίες όμως, οι άνθρωποι που εκθέτονταν σε υπερβολικό ηλιακό φως, πάθαιναν φυματίωση ή καρκίνο. Παντού στον κόσμο, οι άνθρωποι άρχισαν να υποφέρουν από αρρώστιες, δερματικές κυρίως παθήσεις που ήταν επίμονες και δύσκολες στην θεραπεία τους. Άλλωστε, αυτές οι ακτίνες μπορούσαν να διαπεράσουν και τα πέτρινα ακόμη τοιχώματα μεγάλου πάχους, και έτσι οι άνθρωποι δεν έβρισκαν προστασία ακόμη και στα σπίτια

σύμφωνα με ένα θρύλο, υπήρχαν γίγαντες στη Γη εκείνη την εποχή. Πράγματι, αυτό είναι αλήθεια. Οι γίγαντες αυτοί ήταν ένα είδος σπορέων. Είχαν δυο και τρεις φορές το ύψος του μέσου ανθρώπου, και κινούνταν αργά, κάπως ληθαργικά. Δεν τους άρεσε να δουλεύουν. Δοκίμασαν να επιστρέψουν στον μητρικό πλανήτη τους, βρήκαν όμως πως και εκεί τους περίμεναν κάθε είδους φασαρίες. Βρήκαν πως και εκεί υπήρχαν δύο στρατόπεδα, το ένα καλό και με καλό ηγέτη, και το άλλο γεμάτο κάθε είδους ατιμωτικές για τον άνθρωπο κακίες. Αυτοί δεν έδιναν καμιά προσοχή στις εκκλήσεις για ειρήνη. Οι καλοί αυτοί σπορείς είδαν πως ήταν άχρηστο κι επικίνδυνο να μείνουν στον μητρικό τους πλανήτη, κι έτσι, αφού ανανέωσαν τις προμήθειες και τα καύσιμα των πλοίων τους, έφυγαν και πάλι για τη Γη. Τα πλοία τους μπορούσαν να ταξιδέψουν πιο γρήγορα από το φως. Μπορούσαν να ταξιδέψουν τόσο γρήγορα που κανείς άνθρωπος δεν μπορούσε να τα ελέγξει. Έτσι όλοι οι χειρισμοί γίνονταν από ένα είδος κομπιούτερ που διέθετε ειδική θωράκιση για την αποφυγή των μετεωριτών ή άλλων εμποδίων. Χωρίς αυτές τις θωρακίσεις, τα πλοία τους θα μπορούσαν να καταστραφούν στην πορεία τους από μετεωρίτες ή κοσμική σκόνη, με συνέπεια τον θάνατο όλων των επιβατών τους. Όταν κάποτε επέστρεψαν στη Γη, βρήκαν πως είχε ξεκινήσει ένας καινούργιος πόλεμος. Ή μία πλευρά ή κακή μερίδα των σπορέων είχε αρχίσει να αναμιγνύεται πολύ ελεύθερα με τους γήινους, και να τους διδάσκει μυστικά που δεν έπρεπε να μαθαίνουν. Από εκείνες τις ημέρες ή κατάσταση του κόσμου χειροτέρευε ολοένα, και είχε αρχίσει να διαγράφεται ή προοπτική ενός νέου παγκόσμιου πολέμου που θα στοίχιζε πάρα πολλές ανθρώπινες ζωές. Πάρα πολλοί θα έτρεχαν να κρυφτούν στα σπήλαια, ή σε χαράδρες μεγάλων βουνών. Είχαν μάθει από τους μεγάλους σοφούς τους το πεπρωμένο, κι έτσι είχαν όλοι αρχίσει να πιστεύουν ότι δεν είχε καμιά

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

σημασία να προσπαθούν να φτιάξουν τη ζωή τους στον κόσμο όταν μέσα σε λίγα χρόνια ίσως και ή Γη ή ίδια να καταστρεφόταν¹³⁸

Σε μια παρόμοια κατάσταση πλησιάζουμε κι εμείς τώρα. Άκουγα τα λόγια του με μεγάλη προσοχή. Όταν τέλειωσε, ρώτησα. Σύμφωνα με τις προφητείες του μεγάλου αστρολόγου μας, ή ζωή μου θα είναι πραγματική φριχτή, γεμάτη πόνους και δοκιμασίες σκληρές. Τώρα, πως αυτό θα βοηθήσει τον κόσμο. Ναι, είναι αλήθεια πως θα συμβούν όλα όσα προέβλεψε ο μέγας αστρολόγος, αποκρίθηκε ο οδηγός μου, και θα περάσεις πολύ πολύ δύσκολες στιγμές να θυμάσαι όμως πάντα πως θα πετύχεις στο έργο σου, και πως όταν αφήσεις αυτόν τον κόσμο δεν θα παραμείνεις στο αστρικό επίπεδο, θα προχωρήσεις σε ένα πολύ ανώτερο πνευματικό κόσμο. Και, φυσικά, ποτέ δεν θα ξεναγυρίσεις στη Γη. Δεν είμαι σίγουρος αν είναι σωστό να σου μιλήσω για όλα όσα πρόκειται να συμβούν. Είναι καλύτερα να προχωρήσουμε στις παρατηρήσεις μας της ιστορίας. Πρώτα, όμως, νομίζω πως είναι καλύτερα να φάμε κάτι, γιατί οι εμπειρίες στην αίθουσα με τις τρισδιάστατες απεικονίσεις κουράζουν το μυαλό και ξεχνά κανείς το πέρασμα του χρόνου. Μείναμε πιστοί στο πατροπαράδοτο φαγητό μας, το τσάμπα, και το καθαρό νερό. Κάποια στιγμή όμως ο Λάμα είπε. Θα πρέπει Λόμπσανγκ να αρχίζεις να συνηθίζεις και σε διαφορετικές τροφές, γιατί σε άλλα μέρη του κόσμου δεν υπάρχει καθόλου τσάμπα. Στη δύση έχουν φαγητά μαγειρεμένα από πριν, και κλεισμένα σε μεταλλικά κουτιά, σφραγισμένα. Όσο τα κουτιά μένουν κλειστά, οι τροφές μένουν ανέπαφες, αδιάφορο πόσο χρόνο μένουν έτσι. Πρέπει όμως κανείς να κρατά αυτά τα μεταλλικά δοχεία σε χαμηλή θερμοκρασία, που σταματά κάθε διεργασία φθοράς. Σήμερα στη δύση χρησιμοποιούν κάτι συσκευές που. Ονομάζουν ψυγεία. Είναι μεγάλα κιβώτια γεμάτα πάγο, στα όποια αποθηκεύουν διάφορα δοχεία με τροφές ¹³⁹

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Προσέχουν τακτικά την στάθμη του πάγου, κι αν δουν ότι έχει λιώσει ένα μεγάλο μέρος του, το αντικαθιστούν με καινούργιο. Πάντα όμως μπορεί να διαπιστώσει κανείς αν τα σφραγισμένα δοχεία με τις τροφές είναι κατάλληλα για φάγωμα, γιατί στις χαλασμένες τροφές βλέπουμε το δοχείο να φουσκώνει. Αυτό συμβαίνει γιατί καθώς ή τροφή μέσα χαλά, δημιουργεί αέρια που πιέζουν το δοχείο προς τα έξω. Τότε πρέπει κανείς ή να πετάξει το δοχείο ή να αφήσει να δηλητηριαστεί. Είναι ώρα όμως να καθαρίσουμε τα πιάτα μας και να ξαναγυρίσουμε στην αίσουσα της παρατήρησης του κόσμου. Ο Λάμα σηκώθηκε όρθιος και σκούπισε τα υπολείμματα του τσάμπα από την γαβάθα του. Ύστερα πήγε σ' ένα μικρό δοχείο με λεπτή άμμο, πήρε λίγη και την καθάρισε προσεκτικά. Ακολούθησα το παράδειγμά του, σκεπτόμενος πως ήταν πολύ άσχημα που ήταν κανείς πάντα υποχρεωμένος μετά το φαγητό να επαναλαμβάνει την ίδια διαδικασία. Αναρωτήθηκα πως και δεν είχε εφεύρει κανείς κάτι για να βάζει κανείς το φαΐ του κι υστέρτα να το πετά αφού τελειώσει. Σκέφτηκα όλους εκείνους τους μοναχούς και τους Λάμα που βασανίζονται καθημερινά να καθαρίσουν τις γαβάθες τους με λεπτή άμμο. Πάντως, αυτό είναι πολύ πιο υγιεινό για ένα ξύλινο σκεύος από το πλύσιμο με νερό. Όταν βρέχεται το ξύλο, απορροφά και μικρές ποσότητες νερού. Ας υποθέσουμε πως κάποτε έμπαινε στην γαβάθα κάποιο όμορφο χυμώδες φρούτο. Αν μετά πλενόταν ή γαβάθα με νερό, αυτό θα παρέσυρε μέσα στο ξύλο και μέρος των χυμών. Έτσι, πριν εφευρεθεί κάποιο καλύτερο σύστημα, ή άμμος είναι πολύ προτιμότερη από το νερό. Πόσο καιρό νομίζετε πως έχει ζήσει αυτός ο κόσμος, κύριε. Ο Λάμα μου χαμογέλασε και είπε. Έχεις ήδη δει ένα μέρος της ιστορίας του, και πιστεύω πως θα έπρεπε να δούμε ακόμη κάτι από τις διάφορες εποχές του, τις περασμένες, τις τωρινές και τις μελλοντικές.140

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Τραβήξαμε προς την μεγάλη αίθουσα όπου βρισκόταν το ομοίωμα του κόσμου. Ξέρεις, Λόμπσανγκ, όλοι μας τείνουμε να νομίζουμε πως αυτός ο κόσμος θα είναι παντοτινός, κι όμως το ίδιο το σύμπαν έχει περάσει σε μια διεργασία καταστροφής τώρα. Έχει διαπιστωθεί πως οι κόσμοι απομακρύνονται μεταξύ τους με μεγάλη ταχύτητα. Πραγματικά, ο καλύτερος τρόπος για να στα εξηγήσω όλα αυτά είναι να σου επαναλάβω και πάλι πως ο χρόνος σε αυτό τον κόσμο είναι ολότελα υποκειμενικός. Ο αντικειμενικός χρόνος είναι. Ο χωρόχρονος. Θυμάσαι εκείνα τα ξυλάκια που σου είχα δείξει και που άναβαν όταν τα έτριβες σε μια σκληρή επιφάνεια. Λοιπόν, αν ήσουν κάποιος θεός στο διάστημα, ή γέννηση και ο θάνατος αυτού ή οποιουδήποτε άλλου κόσμου θα σου φαινόταν σαν το άναμμα αυτού του σπίρτου. Στην αρχή είναι η θερμότητα που γεννιέται από την τριβή στην σκληρή επιφάνεια, υστέρα ή άκρη πετά φλόγες, που σε λίγο πεθαίνουν και αφήνουν ένα πυρωμένο κάρβουνο, που σε λίγο κρυώνει και μένει μια άμορφη μαύρη μάζα. Έτσι είναι ή Γη, αλλά και όλοι οι πλανήτες. Για μας που ζούμε σε αυτή τη Γη, μας φαίνεται παντοτινή, μα αν υποθέσουμε πως είχες ένα μικροσκοπικό ανθρωπάκι, τόσο μικροσκοπικό που να μπορούσε να ζήσει στην άκρη του σπίρτου, τότε και για εκείνο το άναμμα και ή ζωή του σπίρτου θα ήταν σαν να διαρκούσε μια αιωνιότητα. Με καταλαβαίνεις. Ναι, κύριε. Κάποιος Λάμα που είχε μαθητεύσει σε κάποιο μεγάλο σχολείο της Γερμανίας, μου είχε πει κάποτε ότι ή παρομοίωση με το σπίρτο ήταν πολύ κατάλληλη για να περιγράψει τον κόσμο. Χρησιμοποίησε σχεδόν τις ίδιες λέξεις με εσάς, μόνο που πρόσθεσε ότι ύστερα από αρκετά εκατομμύρια χρόνια ή άκρη του σπίρτου, ή ο κόσμος, θα έφτανε σε θερμοκρασία πολλών εκατομμυρίων βαθμών, γιατί είναι απαραίτητη μια τόσο υψηλή θερμοκρασία για την μετατροπή του υδρογόνου σε κάρβουνο, οξυγόνο και τα διάφορα άλλα στοιχεία 141

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Όλα αυτά τα στοιχεία είναι απαραίτητα στον σχηματισμό του κόσμου. Μου είπε επίσης ότι, πριν το τέλος του κόσμου, ή κοσμική σφαίρα διογκώνεται. Ναι, αυτά είναι απολύτως αληθινά. Πρέπει να θυμάσαι πως στον δυτικό κόσμο δεν γνωρίζουν αυτά τα πράγματα γιατί δεν διαθέτουν τους θησαυρούς που έχουμε εδώ. Εδώ, σε αυτά τα σπήλαια, διαθέτουμε όργανα καμωμένα από υπέρ-επιστήμονες πανάρχαιων φυλών. Αυτά τα όργανα είχαν κατασκευαστεί για να κρατήσουν εκατομμύρια χρόνια, και πράγματι έμειναν ανέπαφα επί εκατομμύρια χρόνια, ανέπαφα και αδρανή, ώσπου να βρεθεί κάποιος να τα χρησιμοποιήσει. Κι εγώ ξέρω πως να τα χρησιμοποιήσω, Λόμπσανγκ. Θα σου μεταδώσω αυτές τις γνώσεις. Και σ' αυτές εσύ θα προσθέσεις κι άλλες, ζώντας μια σκληρή και βασανιστική ζωή. Όλες αυτές οι γνώσεις όμως που εσύ θα μεταφέρεις στον κόσμο Πάτρα θα βοηθήσουν το καλό σε πολλούς άλλους κόσμους. Όμως, κύριε, αναφέρατε τη λέξη Πάτρα, κι εγώ δεν ξέρω κανένα κόσμο με αυτό το όνομα, είπα. Το ξέρω αυτό, θα μάθεις όμως σύντομα για αυτόν τον κόσμο. Θα σου δείξω όσο είμαστε σε αυτόν τον κόσμο τον Πάτρα. Έχουμε όμως να κάνουμε πολλά άλλα πράγματα προηγουμένως. Και θα πρέπει να μάθεις να χειρίζεσαι ορισμένα μηχανήματα. Δεν μπορείς να κατηγορήσεις ποτέ ένα μηχάνημα αν δεν σου δίνει τίποτα, όταν δεν ξέρεις να το χειριστείς. Κανένα όργανο δεν πρέπει να χρησιμοποιείται αν ο χειριστής του δεν είναι σε θέση να γνωρίζει για ποιό ακριβώς σκοπό κατασκευάστηκε το συγκεκριμένο μηχάνημα. Πλησιάσαμε και πάλι στην αίθουσα με το ομοίωμα του κόσμου. Αμέσως μόλις μπήκαμε άρχισε να πλημμυρίζει τον μεγάλο εκείνο χώρο μια αμυδρή στην αρχή λάμψη, που γρήγορα άρχισε να δυναμώνει και να θυμίζει το φως του ήλιου. Ήταν ένα αρκετά διαφορετικό είδος ανατολής από εκεί να που έχουμε συνηθίσει στον σημερινό μας κόσμο, γιατί σήμερα όλα εκείνα τα χρώματα που βλέπουμε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

στον ουρανό κατά την ανατολή και τη δύση δεν είναι παρά αντανακλάσεις από την μόλυνση της ατμόσφαιρας. Εκείνες τις μέρες αυτό που θα λέγαμε σήμερα μόλυνση ήταν στην πραγματικότητα τροφή για τη Γη, τροφή γιατί ξεπηδούσαν από τα ηφαίστεια καινούργια ολικά για να καλύψουν με εύφορα εδάφη τους γυμνούς βράχους. Από αυτά τα ηφαίστεια γέμισαν και οι θάλασσες αλάτι. Χωρίς αλάτι δεν θα μπορούσε να υπάρξει ζωή. Καθίσαμε πάλι στο χειριστήριο και ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ είπε. Ας κοιτάξουμε κάπου τυχαία. Έχουμε στη διάθεσή μας όσο χρόνο χρειαζόμαστε, πίσω στο μοναστήρι ίσως να είναι κι ευχαριστημένοι που δεν μας έχουν στα πόδια τους, ιδιαίτερα εσένα, πειραχτήρι, που πετάς πράγματα στα ξυρισμένα κεφάλια των ανθρώπων. Εκείνες τις πρώτες μέρες, τα ζώα, οι πρώτες γήινες μορφές ζωής, ήταν πραγματικά παράξενα πλάσματα. Για παράδειγμα, ο Βραχυόσαυρος ήταν ίσως το πιο παράξενο πλάσμα που είχε ποτέ ζήσει. Στη Γη. Υπήρχαν κάθε είδους παράξενα όντα, όπως ο Ούλτρόσαυρος, ένα πολύ περίεργο ζώο. Είχε πολύ υψηλή πίεση αίματος γιατί το κεφάλι του βρισκόταν σε ύψος 18 μέτρων από το έδαφος. Επιπλέον, αυτό το ζώο ζύγιζε ογδόντα τόνους, και είχε δύο εγκεφάλους, ο ένας στο κεφάλι κινούσε τα σαγόνια και τα μπροστινά πόδια, και ο άλλος πίσω, ακριβώς από την λεκάνη, για να κινεί την ουρά και τα πίσω πόδια. Πάντα μου θύμιζε αυτό το ζώο μια ερώτηση που μου έκαναν κάποτε. Τι συμβαίνει αν χάσει τον βηματισμό της μια σαρανταποδαρούσα. Να μια ερώτηση που δεν μπορώ να απαντήσω. Θα μπορούσα μόνο να πω ότι ίσως το ζώο να έχει κάποιο ιδιαίτερο άλλο πλάσμα που να επιβλέπει τις κινήσεις του και να φροντίζει να είναι όλες καλορυθμισμένες. Λοιπόν, Λόμπσανγκ, τι θα δούμε. Έχουμε αρκετό χρόνο στη διάθεσή μας, και μπορείς να μου πεις τι θέλεις να δεις περισσότερο. 143

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Σκέφτηκα για λίγο, κι υστέρτα είπα, εκείνος ο Ιάπωνας Λάμα που είχαμε, μου είχε πει κάποτε ένα σωρό παράξενα πράγματα, που ακόμη δεν ξέρω αν πρέπει να τον πιστέψω ή όχι. Μας είχε πει ότι ο κόσμος ήταν κάποτε πολύ θερμός, και πως ξαφνικά πάγωσε τόσο που ή επιφάνειά του καλύφθηκε με πάγο. Μπορούμε να το δούμε αυτό. Ναι, φυσικά και μπορούμε. Δεν υπάρχει καμιά δυσκολία. Όμως, ξέρεις, αυτό έχει γίνει αρκετές φορές. Βλέπεις, ο κόσμος έχει ηλικία δισεκατομμυρίων ετών, και κάθε ένα αριθμό εκατομμυρίων ετών υπάρχει μια εποχή παγετώνων. Για παράδειγμα, στον βόρειο πόλο σήμερα οι πάγοι έχουν πάχος 180 μέτρα, κι αν όλος ο πάγος και τα παγόβουνα λιώσουν κάποια μέρα πολλοί τόποι στην Γη θα πλημμυρίσουν εκτός βέβαια από το Θιβέτ, γιατί είμαστε σε πολύ μεγάλο ύψος. Στράφηκε προς το χειριστήριο και άρχισε να διαβάζει προσεκτικά μια ολόκληρη στήλη με σύμβολα. Σε λίγο το φως στην μεγάλη αίθουσα άρχισε να σιγοσβήνει. Για δευτερόλεπτα μείναμε στο σκοτάδι, για να αντικρίσουμε αμέσως μετά μια κοκκινωπή λάμψη, μια πολύ παράξενη κοκκινωπή λάμψη. Από τους πόλους, τον βόρειο και τον νότιο, φαίνονταν πολύχρωμες λωρίδες φωτός. Αυτό είναι το βόρειο σέλας, ή ή αύρα του κόσμου. Μπορούμε να την δούμε γιατί, παρόλο που μας φαίνεται ότι είμαστε πάνω στην Γη, είμαστε πολύ μακριά από αυτό το φαινόμενο, για αυτό και μπορούμε να το βλέπουμε. Το φως άρχισε να δυναμώνει, να γίνεται ολοένα και λαμπρότερο, τόσο λαμπρό μάλιστα που κρατούσαμε τα μάτια μας μισόκλειστα. Που βρίσκεται το Θιβέτ. Ρώτησα. Στεκόμαστε στο Θιβέτ, Λόμπσανγκ, βρισκόμαστε στη Γη ίου Θιβέτ. Όλα δ,τι βλέπεις γύρω σου είναι πάγος. Γύρισα και κοίταξα όλους εκείνους τους πάγους με απορία γιατί φαίνονταν να υπάρχουν πράσινα κομμάτια πάγου, γαλάζια κομμάτια, απόλυτα διάφανα κομμάτια. Ακόμη απορημένος, είπα, αρκετά είδαμε, είναι αποκρουστικό θέαμα 144

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

Ο Λάμα γέλασε και χειρίστηκε και πάλι ορισμένους διακόπτες. Αμέσως ο κόσμος άρχισε να γυρίζει γρήγορα, τόσο γρήγορα που τα πάντα έγιναν γκρίζα, που δεν υπήρχε πλέον σκοτάδι και φως αλλά μια μονότονη γκρίζα εντύπωση. Μετά από λίγο ο κόσμος σταμάτησε την ξέφρενη περιστροφή του, και βρεθήκαμε να κοιτάμε μια μεγάλη πόλη μια φανταστική πόλη. Ήταν μια πόλη που είχε χτιστεί λίγο πριν τον ερχομό των Σουμερίων. Είχε χτιστεί από κάποια φυλή για την ύπαρξη της οποίας δεν έχει μείνει κανένα ίχνος σήμερα, ούτε ή παραμικρή αναφορά στα ιστορικά βιβλία. Σ' αυτά άλλωστε, οι σουμέριοι αναφέρονται σαν ο πιο αρχαίος λαός. Εκείνοι όμως έφτασαν σαν κατακτητές στην πόλη, την οποία λεηλάτησαν. Δεν άφησαν στο πέρασμά τους πέτρα πάνω στην πέτρα και σύμφωνα με τα βιβλία της ιστορίας χάθηκαν κάπου χωρίς να αφήσουν ίχνη. Όμως δεν είναι ακριβώς έτσι. Γιατί αυτός ο λαός έφυγε από τη Γη σε τεράστια διαστημόπλοια. Δεν μπορούσα να καταλάβω τι λόγο είχε αυτή ή τόση αγριότητα αυτού του λαού, που ήρθαν για να καταστρέψουν απλά μια πόλη ίσως γιατί αυτό τους διασκέδαζε. Φυσικά πήραν μαζί τους πολλές γυναίκες αιχμαλώτους, κι ίσως αυτό να είναι κάποιος λόγος. Σκέφτηκα πως έβλεπα κάτι που θα μπορούσε να αλλάξει ολόκληρη την ανθρώπινη ιστορία. Κύριε, είπα, κοιτάζω όλες αυτές τις θαυμάσιες εφευρέσεις, όλα αυτά τα πραγματικά υπέροχα όργανα γνώσης, και σκέφτομαι πως τώρα, σίγουρα, αν όλοι γνώριζαν την ύπαρξη αυτών των μηχανών, τότε θα απλωνόταν ειρήνη σ' ολόκληρο τον κόσμο, γιατί δεν θα υπήρχε λόγος πια να πολεμούν μεταξύ τους οι άνθρωποι αν όλα μπορούσαν να γίνουν σωστά προκαταβολικά, μέσα από αυτά τα όργανα. Όχι, Λόμπσανγκ, φίλε μου, δεν είναι έτσι, δεν είναι έτσι. Αν αφήναμε τον κόσμο να μάθει για την ύπαρξη τέτοιων μηχανών, τότε θα έτρεχαν εδώ κάθε είδους κερδοσκόποι με τους στρατούς τους, θα κατακτούσαν τη χώρα μας και θα μας σκότωναν¹⁴⁵

Σκέψου το. Θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν όλα αυτά τα όργανα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

για να ελέγξουν τον κόσμο. Κάποιος τρελός καπιταλιστής θα γινόταν βασιλιάς του κόσμου, σκλαβώνοντας τους πάντες. Όμως, κύριε, εμείς στο Θιβέτ ξέρουμε πως πρόκειται να δεχτούμε την εισβολή των Κινέζων, που έτσι θα γίνουν κύριοι όλων των πολύτιμων βιβλίων μας. Τι θα τους εμποδίσει από του να κατακτήσουν τον κόσμο. Λόμπσανγκ, φίλε μου, θα πρέπει να είσαι πολύ, μα πολύ αγαθός, ή να συμβαίνει τίποτα με το μυαλό σου. Μα πιστεύεις πως θα αφήναμε οποιονδήποτε κατακτητή να πάρει στα χέρια του τους μεγαλύτερους θησαυρούς μας. Πρώτα απ' όλα, έχουμε ακριβή αντίγραφα όλων αυτών των βιβλίων ψηλά στην αρκτική ζώνη, όπου εξαιτίας του κρύου με δυσκολία μετακινούνται οι άνθρωποι. Στο εσωτερικό των οροσειρών όμως τα πάντα είναι ζεστά και ειρηνικά και άνετα, και από εκεί παρακολουθούμε τον κόσμο, μπορούμε να δούμε τι συμβαίνει, και ανάλογα να αντιδράσουμε. Όλα αυτά τα θαυμαστά πράγματα γύρω μας θα καταστραφούν, θα ανατιναχτούν και θα παγιδευτούν στα βράχια. Πρώτα οι Άγγλοι και οι Ρώσοι θα επιδιώξουν να κατακτήσουν το Θιβέτ, όμως θα αποτύχουν, θα προκαλέσουν πολλούς θανάτους μα θα αποτύχουν. Αυτό όμως θα κινήσει τους Κινέζους, και αυτοί θα μας επιτεθούν και θα πετύχουν να μας κατακτήσουν, να κατακτήσουν δηλαδή μέρος του Θιβέτ. Γιατί και πάλι δεν θα πέσει στα χέρια τους ούτε μία από αυτές τις μηχανές, ούτε ένα από τα ιερά βιβλία ή τα ιατρικά βιβλία, γιατί αυτά που πρόκειται να γίνουν μας είναι γνωστά πριν από χρόνια, πριν από αιώνες μάλιστα, και έχουν προετοιμαστεί ψεύτικα βιβλία, έχουν τοποθετηθεί στη θέση των αυθεντικών, και περιμένουν τους εισβολείς Κινέζους. Ή προφητεία, όπως ξέρεις, λέει πως το Θιβέτ θα επιβιώσει μέχρι να έρθουν τροχοί στα χώματα του. 146

Έτσι λοιπόν μη φοβάσαι, όλοι μας οι θησαυροί, όλες οι μεγάλες επιστήμες που μας κληροδοτήθηκαν πριν από εκατομμύρια χρόνια, είναι

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

κρυμμένες σε μέρη ασφαλή ξέρω την κρύπτη αυτή, την έχω επισκεφθεί. Κι εσύ επίσης θα μάθεις τη θέση της. Θα σκοτωθώ πριν τελειώσει ή ζωή μου, πριν μάλιστα φύγεις από το Θιβέτ, και θα είσαι ένας από τους ελάχιστους εκείνους που θα ξέρουν να χειρίζονται αυτές τις μηχανές, και να τις επισκευάζεις. Θεέ μου, για να μάθει κανείς να επισκευάζει αυτές τις μηχανές θα χρειαστεί πολλές ζωές. Όχι, όπως θα μάθεις, αυτές οι μηχανές επισκευάζονται μόνες τους. Το μόνο που έχεις να κάνεις εσύ είναι να χειριστείς ορισμένα κουμπιά και ή μηχανή, ή μάλλον, άλλες μηχανές, θα φροντίσουν να επισκευάσουν την βλάβη. Βλέπεις, δεν θα χρειαστούν για πολύ ακόμη αυτές οι μηχανές γιατί μετά από αρκετά χρόνια, το 1985, οι συνθήκες στον κόσμο θα αλλάξουν και θα γίνει ένας τρίτος παγκόσμιος πόλεμος που θα κρατήσει αρκετά χρόνια. Μετά το 2000 θα υπάρξουν πολλές, πάρα πολλές αλλαγές, άλλες προς το καλύτερο κι άλλες προς το χειρότερο. Μπορούμε να τα δούμε όλα αυτά στο Ακασικό αρχείο των πιθανοτήτων. Βλέπεις, ο άνθρωπος δεν κινείται σε σιδηροτροχιές, μη μπορώντας να αλλάξει δρόμο. Ο άνθρωπος μπορεί να διαλέξει ελεύθερα ανάμεσα σε ορισμένα όρια, που τίθενται από τον αστρολογικό του τύπο. Εκείνο που με ακρίβεια μπορούμε να δούμε είναι το τι πρόκειται να συμβεί σε μια χώρα, και αυτό θα κάνουμε σε λίγο, γιατί θέλω να δεις κάποια από τα θαύματα του κόσμου. Θα συντονιστούμε λοιπόν με διάφορες καταστάσεις, με διάφορες εποχές. Όμως, κύριε, πως είναι δυνατόν να συντονίζεται κανείς σε ήχους και εικόνες που έχουν από καιρό περάσει. Όταν κάτι συμβαίνει, τελειώνει εκεί, δεν συνεχίζεται. Δεν είναι έτσι, Λόμπσανγκ, δεν είναι έτσι. 147

Ή ύλη δεν καταστρέφεται, και τα ίχνη όλων αυτών που λέμε η κάνουμε κάνουν τον γύρο του σύμπαντος, και ο γύρος του σύμπαντος επαναλαμβάνεται πολλές φορές. Με αυτή την μεγάλη μηχανή μπορούμε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

να γυρίσουμε στον χρόνο περίπου δύο δισεκατομμύρια χρόνια. Να θυμάσαι μόνο, στα δύο δισεκατομμύρια χρόνια ή εικόνα είναι κάπως θολή, αρκετά φωτεινή όμως ώστε να μπορούμε να την διακρίνουμε. Και πάλι δεν καταλαβαίνω, είπα, πως είναι δυνατόν να πιάνει κανείς εικόνες και ήχους από το τίποτα. Λόμπσανγκ, σε λίγα χρόνια θα εφευρεθεί κάτι που θα λέγεται ασύρματος. Με αυτό θα μπορεί να συλλαμβάνει κανείς τα λεγόμενα ραδιοπρογράμματα, και να ακούει ήχους, αν έχει καλό δέκτη, από οποιοδήποτε σημείο του κόσμου. Όλα έχουν γίνει και παλαιότερα, καθώς όμως ο ένας πολιτισμός διαδέχεται τον άλλο ορισμένα πράγματα εφευρίσκονται από την αρχή. Μερικές φορές εμφανίζεται κάποια βελτιωμένη συσκευή, σ' αυτή την περίπτωση όμως, από δ,τι φαίνεται, βρίσκουν μεγάλες δυσκολίες με τον ασύρματο, γιατί πρέπει να βρεθεί τρόπος να παίρνονται πληροφορίες από τον αστρικό κόσμο, από επιστήμονες μάλιστα που πιστεύουν πως αυτοί τον εφεύραν. Πάντως, σου λέω πως είναι αλήθεια ότι είμαστε σε θέση να δούμε το τι θα συμβεί στον κόσμο. Δυστυχώς στο μέλλον περιοριζόμαστε στα τρεις χιλιάδες χρόνια, πέρα απ αυτά δεν μπορούμε να προχωρήσουμε, οι εικόνες μας γίνονται πολύ θολές, πολύ σκοτεινές για να μπορέσουμε να τις κατανοήσουμε. Εσύ όμως πρέπει να ξέρεις ότι έχεις μπροστά σου πάρα πολλούς κόπους και δοκιμασίες, θα πέσεις αρκετές φορές θύμα διάφορων ανθρώπων που θα σε αντιπαθήσουν και θα προσπαθήσουν να αμαυρώσουν τον χαρακτήρα σου. Σε αυτή την μηχανή τις λίγες μέρες που μας απομένουν θα δεις αρκετά από τα κυριότερα περιστατικά της ζωής σου. Ας δούμε όμως πρώτα μερικά στιγμιότυπα, τυχαία παρμένα, από την ιστορία του κόσμου. Κοίταξε τώρα, να ένα σημαντικό γεγονός της ανθρωπίνης ιστορίας, που εκτυλίσσεται στην Αίγυπτο.148

Ο Λάμα άρχισε να χειρίζεται ορισμένα κουμπιά, και είδαμε να απλώνεται σκοτάδι. Μόνο αντίκρυ στον ουρανό πρόσεξα να διαγράφονται ορισμένα τρίγωνα. Δεν μπορούσα να καταλάβω τι ακριβώς είχα μπρος μου, κι έτσι ο Λάμα πίεσε λίγο ένα μοχλό και ο κόσμος άρχισε να φωτίζεται περισσότερο. Κοίτα, είπε, είναι το κτίσιμο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

των πυραμίδων. Πολλοί αναρωτιούνται σήμερα πως έγινε και μετακινήθηκαν όλες αυτές οι τεράστιες πέτρες, με τι είδους μηχανές. Όπως βλέπεις όμως, δεν μετακινούνται με μηχανές αλλά με μετεωρισμό. Ναι, αποκρίθηκα, έχω ακούσει πολλά για τον μετεωρισμό, μα δεν έχω την παραμικρή ιδέα για το πως δουλεύει. Κοίτα. Ο κόσμος έχει την ιδιότητα να ασκεί μαγνητική έλξη στα αντικείμενα. Αν πετάξεις κάτι ψηλά, ο μαγνητισμός της Γης το τραβά προς τα κάτω. Αν πέσεις από ένα δέντρο, πέφτεις προς τα κάτω, δεν πέφτεις προς τα επάνω, κι αυτό γιατί ο μαγνητισμός της Γης είναι τέτοιος που πρέπει να πέσεις προς τα κάτω. Έχουμε όμως κάτι που έχει αντίθετο μαγνητισμό με τη Γη, κάτι που πρέπει να το φρουρούμε προσεκτικά γιατί αν πέσει στα χέρια κάποιου που δεν ξέρει πως να το χρησιμοποιήσει μπορεί να το εκσφενδονίσει πέρα από τη Γη. Θα έχουμε έτσι μια πτώση προς τα επάνω. Έχουμε όμως έναν τρόπο που ελέγχουμε αυτή τη δύναμη. Το περιβάλλουμε με δύο πλέγματα, το ένα είναι σύμφωνο με τον μαγνητισμό της Γης, το άλλο αντίθετο. Τώρα, όταν τα πλέγματα αυτά βρίσκονται σε μια ορισμένη θέση μεταξύ τους, οι πλάκες αιωρούνται, δεν μετακινούνται ούτε προς τα επάνω ούτε προς τα κάτω. Αν όμως τραβήξει κανείς έναν μοχλό που αλλάζει τη σχετική θέση των δύο αυτών πλεγμάτων, τότε μπορεί να κάνει τις πλάκες είτε να υψωθούν είτε να χαμηλώσουν προς την Γη. Κι αυτό γιατί, ανάλογα με την διεύθυνση που θα τραβηχτεί ο μοχλός, ο γήινος μαγνητισμός είτε δυναμώνει είτε εξασθενίζει. Όταν θέλουμε να υψωθούμε, τραβούμε τον μοχλό αντίστροφα και ο άντιμαγνητισμός γίνεται ισχυρότερος και ή Γη πλέον μας απωθεί αντί να μας τραβά, κάνοντας μας να υψωνόμαστε στον αέρα. 149

Αυτό χρησιμοποιούσαν και οι Θεοί όταν έφτιαχναν τον κόσμο όπως είναι σήμερα. Έτσι μπορούσε ένας άνθρωπος μόνος του να σηκώσει ογκόλιθους εκατοντάδων τόνων και να τους βάλει στη θέση τους χωρίς να ασκήσει τρομακτική προσπάθεια. Όταν ο ογκόλιθος βρισκόταν στη σωστή θέση, το μαγνητικό ρεύμα μηδενιζόταν και ή έλξη της Γης τον

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

στερέωνε στην θέση του. Έτσι κατασκευάστηκαν οι πυραμίδες, αλλά και πολλά άλλα πράγματα, ανεξήγητα για όσους δεν ξέρουν. Για παράδειγμα, εμείς στο Θιβέτ είχαμε χάρτες της Γης μοναδικούς στον κόσμο, γιατί είμαστε ο μοναδικός λαός που διέθετε αυτές τις συσκευές αντίβαρύτητας και μπορούσαμε να υψωθούμε αντιγράφοντας το σχήμα της Γης. Δεν είναι όμως ώρα πλέον για συζητήσεις. Νομίζω πως θα πρέπει να φάμε κάτι, και να κοιτάξουμε στη συνέχεια τα πόδια μου. Είναι καλύτερα μετά να κοιμηθούμε, γιατί μας περιμένει μια καινούργια μέρα αύριο, μια μέρα που όμοιά της δεν έχεις ξαναζήσει.150

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΟΓΔΩΟ

Λόμπσανγκ. Εμπρός, σήκω, είναι ώρα για μάθημα. Ο νους μου γύρισε πίσω, σ ένα άλλο μάθημα. Ήταν στην Ποτάλα. Είχα λείψει για μερικές μέρες με τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Όταν γυρίσαμε στην Ποτάλα και πάλι, μου είπε. Μόλις θα έχουν αρχίσει τα μαθήματα, είναι καλύτερα να πας στην τάξη σου τώρα. Κούνησα κάπως απελπισμένα το κεφάλι μου και πήγα προς την αίθουσα όπου γίνονταν τα μαθήματα. Μόλις μπήκα εκεί, ο Λάμα δάσκαλος με κοίταξε και μια έκφραση οργής φάνηκε στο πρόσωπό του. Τέντωσε το χέρι δείχνοντας προς το μέρος μου και φώναξε. Έξω. Έξω. Δεν σε δέχομαι στη τάξη μου. Δεν μου έμενε τίποτα άλλο να κάνω. Έκανα μεταβολή κι έφυγα. Κάποιοι από τους άλλους Τσέλα άρχισαν να κρυφογελούν, και ο Λάμα δάσκαλος έπεσε πάνω τους χτυπώντας με το ραβδί του αδιάκριτα, δεξιά κι αριστερά. Πήγα ως το προαύλιο κι άρχισα να κόβω βόλτες. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ με πρόσεξε καθώς περπατούσα και με πλησίασε λέγοντας, νόμιζα πως είχες πάει στο μάθημά σου. Έτσι και έκανα, κύριε, αποκρίθηκα, όμως ο δάσκαλος φάνηκε πολύ θυμωμένος μαζί μου και είπε πως δεν θα με δεχόταν πια στην τάξη του. 151

Ω, έτσι λοιπόν. Είπε ο οδηγός μου. Έλα μαζί μου, θα φροντίσουμε μαζί αυτό το ζήτημα. Διασχίσαμε δίπλα δίπλα όλο τον διάδρομο. Το δάπεδο του διαδρόμου ήταν γλιστερό, από το λιωμένο λίπος που έπεφτε από τα λυχνάρια μας και που κολλούσε στο πάτωμα και πάγωνε. Έτσι όπως ήταν καλυμμένο, λοιπόν, με παγωμένο λίπος, σε μερικά σημεία του ο διάδρομος γινόταν σαν πίστα παγοδρομιών. Πάντως περάσαμε χωρίς

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

κανένα επεισόδιο, και μπήκαμε μαζί στην τάξη. Ο Λάμα δάσκαλος, θυμωμένος ακόμη, χτυπούσε όποιο παιδί έβρισκε. Μόλις είδε τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ κυριολεκτικά έχασε το χρώμα του, και γύρισε βιαστικά πίσω στην έδρα του. Τι συμβαίνει εδώ. Ρώτησε ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Δεν συμβαίνει τίποτα εδώ, εκτός που αυτό το παιδί, απάντησε εκείνος δείχνοντας εμένα, πάντα ανησυχεί την τάξη. Δεν ξέρουμε πότε πρέπει να είναι στην τάξη και πότε δεν είναι στην τάξη, και δεν μπορώ να διδάξω μ αυτόν τον τρόπο. Ω, ώστε έτσι. Αυτός ο Τσέλα, ο Λόμπσανγκ Ράμπα, διδάσκεται με ιδιαίτερους τρόπους σύμφωνα με διαταγές του μεγάλου Δέκατου Τρίτου, θα υπακούς στις διαταγές του ακριβώς όπως εγώ. Έλα μαζί μου, θα πάμε αυτή τη στιγμή στο μεγάλο Δέκατο Τρίτο. Με αυτά τα λόγια ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ γύρισε και βγήκε από την αίθουσα. Ο Λάμα δάσκαλος τον ακολούθησε υπάκουα, ακόμη σφίγγοντας το ραβδί του. Ουφ. Είπε ένα παιδί. Αναρωτιέμαι τι θα γίνει τώρα, νόμιζα πως είχε τρελαθεί. Ξέσπασε πάνω μας κι έχουμε όλοι γεμίσει μαυρίλες. Αναρωτιέμαι τι θα γίνει τώρα. Δεν χρειάστηκε να περιμένει πολύ, γιατί μετά από λίγο εμφανίστηκε και πάλι ο Μινγκυάρ Ντόνταπ, συνοδευόμενος από ένα σχετικά νεαρό Λάμα, με όψη σοβαρή και μετρημένη μας τον σύστησε με μεγάλη σοβαρότητα και είπε. 152

Από τώρα και στο έξης θα είναι ο νέος σας δάσκαλος. Θέλω να δω μεγάλη βελτίωση στην συμπεριφορά σας και στην εργασία σας. Στράφηκε προς τον νέο δάσκαλο και είπε. Ο Λόμπσανγκ Ράμπα έχει ειδικές διαταγές. Μερικές φορές θα λείπει από την τάξη επί μέρες. Θα πρέπει να φροντίζεις να προχωρεί στα μαθήματα του. Οι δυο Λάμα υποκλίθηκαν, και ο Μινγκυάρ Ντόνταπ έφυγε από την αίθουσα. Δεν καταλαβαίνω για ποιό λόγο είχα τόσο ζωνερά ξαναθυμηθεί αυτό το

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

επεισόδιο, όμως με είχε ολότελα απορροφήσει. Έ Λόμπσανγκ, δεν άκουσες ούτε λέξη που σου μιλούσα, έτσι δεν είναι. Όχι, κύριε, σκεφτόμουν εκείνη την μέρα που δεν με είχαν δεχτεί στην τάξη, κι αναρωτιόμουν πως ήταν δυνατόν να γίνει ένας τέτοιος Λάμα και δάσκαλος. Ω, καλά, υπάρχουν άνθρωποι κακοί, και υπάρχουν άνθρωποι καλοί. Υποθέτω εκείνη τη φορά πέσαμε σε κακό. Δεν πειράζει όμως, τα πάντα τακτοποιήθηκαν. Θα μπορούσαμε να πούμε τώρα ότι είμαι ο φύλακας σου. Δεν ξέρω αν πρέπει να σου φορέσω κολάρο και λουράκι, πάντως είμαι ο φύλακας σου και μόνο εγώ λέω τι πρέπει να κάνεις και τι όχι. Είδε ευχαριστημένος να ζωγραφίζεται ένα φωτεινό χαμόγελο στο πρόσωπό μου. Μπορούσα να μάθω πολλά κοντά στον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Δεν σταματούσε στους τύπους, πήγαινε πάντα στην ουσία των πραγμάτων. Και είχε τόσα να μας πει για τα θαύματα του εξωτερικού κόσμου, όπου είχε τόσο ταξιδέψει. Λοιπόν, Λόμπσανγκ, θα ήταν καλύτερα να αρχίζαμε, και μάλιστα από τα πιο θεμελιώδη πράγματα, γιατί θα πρέπει αυτά πρώτα να διδάξεις στον δυτικό κόσμο. Μπορεί ίσως να τα έχεις ξανακούσει, ή επανάληψη όμως δεν έβλαψε ποτέ κανένα. Ίσως μάλιστα να προσθέσει και κάποιο κομμάτι ακόμα στις γνώσεις σου. Ο τρόπος που τα είπε αυτά ακούστηκε σαν έπαινος για μένα, κι αποφάσισα για μια ακόμη φορά να κάνω ο,τι μου λέει. 153

Το αν θα πετύχαινα ή όχι στην αποστολή μου, αυτό μόνο ο χρόνος θα μπορούσε να δείξει, όταν θα συναντιόμασταν και πάλι στον ιερό κόσμο Πάτρα. Ας φανταστούμε ένα ζωντανό σώμα. Όταν αυτός ο άνθρωπος ξαπλώνει να κοιμηθεί, ή αστρική μορφή του αφήνει αυτό το σώμα και ταξιδεύει από τόπο σε τόπο. Αν αυτός που κοιμάται δεν είναι αρκετά εξελιγμένος ψυχικά θα ξυπνήσει νομίζοντας πως έβλεπε κάποιο όνειρο και τίποτα περισσότερο. Όταν όμως είναι εκπαιδευμένος ψυχικά, τότε

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

μπορεί να φαίνεται ότι κοιμάται βαριά ενώ εκείνος εκτελεί ελεγχόμενα από τη συνείδησή του αστρικά ταξίδια, μένοντας ταυτόχρονα συνειδητός παρατηρητής των όσων συμβαίνουν κοντά στο σώμα του. Είναι σε θέση να αφήνει το φυσικό του σώμα και να ταξιδεύει με την αστρική του μορφή οπουδήποτε θέλει, οπουδήποτε υπάρχει κάποιος λόγος να πάει. Με το αστρικό σώμα μπορείς να ταξιδέψεις σε οποιοδήποτε σημείο του κόσμου, και με κατάλληλη εκπαίδευση μπορείς να θυμάσαι στη συνέχεια το κάθε τι που σου συνέβη, την παραμικρή λεπτομέρεια. Όταν πεθαίνει κανείς, είναι γιατί ή αστρική μορφή θέλει να ξεφύγει από τα δεσμά της σάρκας. Ίσως να συμβαίνει να μην μπορεί πλέον το σαρκικό σώμα να λειτουργήσει κανονικά, ή ίσως το σαρκικό σώμα να έχει ολοκληρώσει τον κύκλο που έπρεπε να ακολουθήσει σε εκείνη την συγκεκριμένη ενσάρκωση. Για τούτο άλλωστε οι ψυχές επιστρέφουν πάλι και πάλι στη Γη, ώσπου να αποκτήσουν τις απαραίτητες γνώσεις. Εσύ κι εγώ είμαστε διαφορετικοί, γιατί προερχόμαστε από ένα κόσμο πέρα από τον αστρικό, προερχόμαστε από τον κόσμο Πάτρα, με τον οποίο θα ασχοληθούμε αργότερα. Όταν ή αστρική μορφή ελευθερωθεί τελείως από το σαρκικό σώμα και σπάσει ή Αργυρή Χορδή και ανοίξει το χρυσό σκεύος, τότε ή οντότητα που κατοικούσε το συγκεκριμένο εκείνο σώμα είναι πλέον ελεύθερη να κινηθεί λίγο-πολύ όπου θέλει. 154

Όταν μετά από λίγο αυτή ή οντότητα βαρεθεί τις άσκοπες περιπλανήσεις, συμβουλευεται ένα ειδικό τμήμα της κυβέρνησης του αστρικού κόσμου που έχει σαν μοναδικό καθήκον το να συμβουλεύει τις αστρικές οντότητες για την πορεία που θα είναι καλύτερο να ακολουθήσουν, δηλαδή αν θα πρέπει να μείνουν στον αστρικό κόσμο συνεχίζοντας την απόκτηση γνώσεων εκεί ή αν θα πρέπει να επιστρέψουν στη Γη με διαφορετικές συνθήκες ζωής και να προσπαθήσουν έτσι να μάθουν με

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

τον δύσκολο τρόπο. Βλέπεις, όταν βρίσκεται κανείς σε επαφή με τον Υπερνού του κατάσταση από την οποία είσαι ακόμη πολύ μακριά, Λόμπσανγκ δεν μπορεί πλέον να έχει την εμπειρία του πόνου, και οι άνθρωποι μαθαίνουν πολύ πιο γρήγορα με τον πόνο παρά με την καλοσύνη. Έτσι, ίσως να καθοριστεί στον αστρικό κόσμο πως αυτό το συγκεκριμένο πρόσωπο θα πρέπει να γυρίσει στην Γη με μια έφεση στο να κάνει φόνους, και να γεννηθεί μάλιστα από γονείς που να του δώσουν την ευκαιρία να δολοφονήσει κάποιον. Τώρα, ο σκοπός αυτής της ζωής είναι να πολεμήσει ή οντότητα αυτή την τάση της για φόνο, και να κυριαρχήσει πάνω της τόσο απόλυτα που να τελειώσει ή ζωή του χωρίς να έχει κάνει τέτοιο έγκλημα. Τότε ή ζωή του αυτή θα θεωρείται απόλυτα πετυχημένη. Μαθαίνει έτσι να ελέγχει τον εαυτό του, και τελικά κυριαρχεί πάνω του. Σ' αυτή την περίπτωση μπορεί να περάσει μια περίοδο ανάπαυσης στον αστρικό κόσμο και στη συνέχεια, για μια φορά ακόμη, να πλησιάσει την επιτροπή των συμβούλων για να δει τι χρειάζεται να μάθει στη συνέχεια. Μπορεί, ας πούμε, να του δοθεί μια μεγάλη κλίση να γίνει ιεραπόστολος, κάποιας λαθεμένης αίρεσης. Τότε και πάλι γεννιέται στη Γη από γονείς που θα του δώσουν την ευκαιρία να πραγματοποιήσει αυτή την αποστολή. Τα πάντα τότε εξαρτώνται και πάλι από το πόσα θα συνειδητοποιήσει στην διάρκεια αυτής του της δραστηριότητας. Αν δηλαδή καταφέρει να συνειδητοποιήσει πως διδάσκει λάθος πράγματα, τότε το κέρδος του σε αυτή τη ζωή θα είναι πολύ μεγάλο 155

Γιατί έτσι καταφέρνει να συνειδητοποιήσει ένα μεγαλύτερο κομμάτι της αλήθειας απ' ότι πριν. Θα μπορούσε, για παράδειγμα, να συνειδητοποιήσει πως δεν είναι δυνατόν μια παρθένα να γεννήσει παιδί, εκτός αν αυτό το παιδί είναι κορίτσι. Υπό ορισμένες συνθήκες μπορεί μια γυναίκα να γεννήσει παιδί χωρίς την αναμφίβολα ευχάριστη συνδρομή του άνδρα, όμως σε κάθε τέτοια περίπτωση το παιδί είναι κορίτσι. Κι αν αυτό μεγαλώσει και παντρευτεί, τα παιδιά της θα είναι είτε κορίτσια είτε πολύ ασθενικά αγόρια. Αυτό θα συμβεί γιατί λείπει σε εκείνη τη γενιά το

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

αντρικό στοιχείο. Στον αστρικό κόσμο οι διάφορες οντότητες μπορούν να δουν τα λάθη τους κι ίσως να κάνουν κάτι για να διορθώσουν το κακό που έχουν κάνει σε άλλους. Το ήξερες, Λόμπσανγκ, πως κάθε άνθρωπος στη Γη πρέπει να γεννηθεί κάτω από κάθε σημείο του ζωδιακού κύκλου, κάτω από κάθε μοίρα του ζωδιακού κύκλου, γιατί η αστρολογική ταυτότητα του ατόμου καθορίζει κατά πολύ την εξέλιξη, την πορεία της ζωής του στη Γη. Για παράδειγμα, αν κάποιος γεννηθεί στον οίκο του Άρη, τότε ίσως να γίνει στη ζωή του ένας πετυχημένος χασάπης. Αν όμως οι γονείς του έχουν αρκετά καλή κοινωνική θέση, μπορεί να γίνει ένας πετυχημένος χειρουργός, που δεν είναι και μεγάλη διαφορά, ξέρεις. Μου έχουν πει μάλιστα πως το χοιρινό και το ανθρώπινο κρέας έχουν πάνω-κάτω την ίδια γεύση. Το σκέφτηκα αυτό για μία-δύο στιγμές, κι υστέρηα είπα. Κύριε, αυτό σημαίνει τότε πως πρέπει να ζήσουμε κάτω από κάθε σημείο του ζωδιακού κύκλου τον Άρη, την Αφροδίτη, και όλα τα άλλα και ύστερα κάτω από κάθε ζωδιακό οίκο. Ναι, ακριβώς αυτό σημαίνει. Ή διαφορά από οίκο σε οίκο είναι σχεδόν απίστευτη, γιατί αν έχουμε δυνατό ηλιακό σύμβολο, τότε το πρώτο μέρος του οίκου δεν θα περιλαμβάνει μόνο το ζώδιο στο οποίο βρίσκεται ο Ηλείος, αλλά και στοιχεία του προηγούμενου ζωδίου. 156

Αν όμως ο ήλιος βρίσκεται στο κέντρο του οίκου, τότε εκείνο το ζώδιο θα ασκεί κυρίαρχη επίδραση στο άτομο, και αν ο ήλιος βρίσκεται στην άλλη άκρη του οίκου, τότε το επόμενο ζώδιο ασκεί επίσης κάποια επίδραση. Σου τα λέω όλα αυτά γιατί ίσως χρειαστεί να τα εξηγήσεις όλα αυτά στους ανθρώπους μελλοντικά. Έτσι λοιπόν, το κάθε άτομο ζει διαδοχικά κάτω από κάθε μέρος του ζωδιακού κύκλου, διατρέχοντας όχι κατ' ανάγκη με την ίδια σειρά, αλλά κάθε φορά με μια σειρά τέτοια που να βοηθά το άτομο να επωφελείται κάθε φορά και περισσότερο από εκείνα που έμαθε στις προηγούμενες ζωές του. Σε κάθε ευκαιρία ακούω,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

κύριε, πως θα ζήσω μια πολύ σκληρή ζωή, πως θα υποφέρω πάρα πολύ. Γιατί όμως θα πρέπει να υπάρχει τόσος πόνος. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ έμεινε για λίγο συλλογισμένος με το βλέμμα χαμηλωμένο, κι ύστερα είπε, έχεις να κάνεις στη ζωή σου ένα πολύ μεγάλο έργο, ένα ευγενικό έργο, και θα συναντήσεις ανθρώπους που δεν κλείνουν μέσα τους καμιά ευγένεια, που θα προσπαθήσουν να εμποδίσουν την επιτυχία σου, που θα καταφύγουν σε κάθε είδους τεχνάσματα για να σε σταματήσουν πριν φτάσεις στην επιτυχία. Βλέπεις, οι άνθρωποι ζηλεύουν, οι άνθρωποι φτιάχνουν ή γράφουν ή ζωγραφίζουν κάτι που μέχρι πριν τη δική σου προσπάθεια αναγνωριζόταν σαν το καλύτερο, και μετά ζηλεύουν τη δική σου επιτυχία. Ξέρω, όλα αυτά σου φαίνονται κάπως μπερδεμένα και παράλογα, όμως έτσι συμβαίνει. Θα πρέπει να μάθεις να αντιμετωπίζεις την ζήλια των άλλων. Μάλιστα, θα έχεις πολλές φασαρίες, φτωχέ μου φίλε από τις γυναίκες, όχι εξαιτίας της σεξουαλικής σου δραστηριότητας, αλλά από αθώα περιστατικά. Όπως, ας πούμε, θα συμβεί να σου δείξει φιλία ή γυναίκα κάποιου και ο άντρας της, μη δείχνοντας κατανόηση, θα αρχίσει να ζηλεύει τρελά. Κι έπειτα θα σε ζηλέψουν άλλες γυναίκες, γιατί θα τύχει να σου χαμογελάσουν κι εσύ να μην τις πρόσεξες. 157

Ω. Λόμπσανγκ, πρόσεχε τις γυναίκες. Έτσι έκανα εγώ σε ολόκληρη τη ζωή μου, και δεν το μετανιώνω. Έμεινα σιωπηλός και θλιμμένος, με τη σκέψη στη φριχτή μοίρα που με περίμενε, μα ο Λάμα φρόντισε να με παρηγορήσει. Έλα, μη στενοχωριέσαι, είπε. Ξέρω πως δεν ξέρεις τίποτα για γυναίκες, όμως σε λίγο θα έχεις την ευκαιρία να εξετάσεις τα σώματά τους από μέσα και άπ' έξω, γιατί μέσα σε λίγα χρόνια θα αφήσεις το Θιβέτ και θα πας στο Τσονγκίνγκ, όπου θα μελετήσεις ανατομία πάνω σε σώματα αντρικά και γυναικεία. Στην αρχή θα έχεις κάποιες αναστατώσεις στο στομάχι, μα μετά από δυο τρεις μέρες θα το συνηθίσεις. Σύμφωνα μάλιστα με τα αρχεία των πιθανοτήτων, θα γίνεις

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ένας πολύ καλός γιατρός. Μπορείς να γίνεις καλός χειρουργός γιατί πρέπει να στο πω είσαι κάπως σκληρός, και πρέπει να είναι κανείς κάπως σκληρός για να γίνει χειρουργός. Έτσι λοιπόν, όταν φύγουμε απ' αυτό το σπήλαιο, θα φροντίσουμε να επισκεφθούμε σύντομα κάποιο άλλο, όπου θα αρχίσεις να εξασκείσαι λίγο με τα χειρουργικά όργανα, αποκτώντας γνώσεις μέσω της παγκόσμιας γλώσσας. Και, φυσικά, εγώ θα είμαι πάντα δίπλα σου να βοηθώ με κάθε δυνατό τρόπο. Κύριε, έχετε αναφέρει τον κόσμο Πάτρα πολλές φορές, τις τελευταίες μέρες, ωστόσο ποτέ πριν δεν έχω ακούσει να αναφέρεται. Είμαι βέβαιος πως και στην Ποτάλα και στο Σακπόρι ελάχιστοι είναι εκείνοι που θα ξέρουν την λέξη. Αυτό γίνεται, Λόμπσανγκ, γιατί δεν υπάρχει νόημα στο να αναφέρεται κανείς σε κάτι που βρίσκεται πολύ, μα πολύ πέρα από τις πνευματικές δυνατότητες του μέσου ανθρώπου. Ο κόσμος Πάτρα είναι τα ουράνια πεδία των ουράνιων πεδίων. Όλοι εκείνοι οι άνθρωποι που πεθαίνουν στη Γη πηγαίνουν στον αστρικό κόσμο. Είναι ένας πραγματικός κόσμος, όπως θα πρέπει να έχεις δει και μόνος σου με τα αστρικά σου ταξίδια.

158

Είναι ένας κόσμος που μοιάζει σε πολλά με αυτόν της Γης, μόνο που έχει πολύ περισσότερες ευχάριστες όψεις. Είναι ένας κόσμος όπου μπορείς να γνωρίσεις άλλους ανθρώπους, όπου μπορείς να διαβάσεις, να μιλήσεις και να ανταλλάξεις γνώμες με πολλούς άλλους. Μπορείς έτσι να μάθεις γιατί απέτυχε ο ένας ή γιατί πέτυχε ο άλλος. Από αυτόν τον αστρικό κόσμο όμως οι άνθρωποι ξαναγυρίζουν στη Γη ή σε κάποιον άλλο κόσμο για να ξεκινήσουν μια νέα κι ίσως περισσότερο πετυχημένη ζωή. Όμως υπάρχει κι ένας σπάνιος, πραγματικά σπάνιος κόσμος που λέγεται Πάτρα. Είναι ο ουρανός των ουρανών. Εκεί βρίσκονται οι καλύτερες από όλες τις ψυχές, μόνο εκείνοι που έχουν κάνει μεγάλο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

καλό στη ζωή τους. Για παράδειγμα, εκεί βρίσκεται ο Λεονάρντο Ντα Βίντσι, δουλεύοντας σε έργα που θα βοηθήσουν την εξέλιξη άλλων κόσμων σαν τη Γη. Ο Σωκράτης βρίσκεται εκεί. Ο Αριστοτέλης και πολλές όμοιες ψυχές βρίσκονται εκεί. Δεν θα βρεις εκεί κανένα ψεύτικο, κανένα κούφιο πρόσωπο. Και είναι ήδη σχεδιασμένη ή μετάβασή σου σ' αυτόν τον κόσμο όταν φύγεις από αυτή τη ζωή. Πηγαίνεις εκεί γιατί, επί αρκετές ζωές, αντιμετώπισες τη μία δοκιμασία μετά την άλλη και κατάφερες να υπερπηδήσεις με επιτυχία όλα τα εμπόδια. Το έργο που αναλαμβάνεις σε αυτή τη ζωή φαίνεται σχεδόν αδύνατο. Ωστόσο εσύ θα πετύχεις, και θα περάσεις στη συνέχεια στον κόσμο Πάτρα. Εκεί δεν υπάρχουν προστριβές, δεν υπάρχουν μάχες, δεν υπάρχουν πείνα και δυστυχία. Υπάρχουν γάτες στον κόσμο αυτόν, κύριε. Μα βέβαια και υπάρχουν, φυσικά. Οι γάτες έχουν ψυχές ακριβώς όπως και οι άνθρωποι. Πάρα πολλοί ανόητοι πιστεύουν πως αυτά τα τετράποδα ζώα δεν είναι παρά ανόητα πλάσματα, σχεδόν χωρίς αίσθημα, οπωσδήποτε χωρίς ευφυΐα και σίγουρα χωρίς ψυχή. Αυτό δεν είναι αλήθεια. Οι γάτες έχουν ψυχές, οι γάτες μπορούν να εξελιχθούν πνευματικά. Μπορούν να εξελιχθούν ώστε να φτάσουν στον αστρικό κόσμο, και από εκεί να περάσουν στον κόσμο Πάτρα. 159

Σ' αυτόν τον κόσμο μπορούν να βρεθούν μαζί με εκείνους που αγαπούσαν στην Γη ή σε κάποιον άλλο πλανήτη. Μα βέβαια, Λόμπσανγκ, θα πρέπει να το διδάξεις αυτό στον κόσμο, ότι οι γάτες είναι οντότητες πραγματικές, ότι είναι άτομα και μάλιστα εξαιρετικά εξελιγμένα που βρίσκονται πάνω στη Γη για κάποιο συγκεκριμένο λόγο. Έτσι θα πρέπει να αντιμετωπίζει κανείς τις γάτες με σεβασμό, όπως ξέρω ότι κάνεις εσύ. Ας περπατήσουμε όμως λίγο, αρχίζω να νιώθω τα πόδια μου μουδιασμένα. Χρειάζεται να τα κινήσω για να χαλαρώσουν. Εμπρός λοιπόν, ας ξεκινήσουμε. Θα κάνουμε μερικές βόλτες στο σπήλαιο για να δούμε πράγματα που δεν έχεις ξαναδεί άλλοτε. Κύριε. Φώναξα προς το Λάμα, που ήταν ήδη αρκετά βήματα μπροστά μου.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Εκείνος σταμάτησε και περίμενε να τον πλησιάσω. Κύριε, έπανελαβα όταν έφτασα κοντά, ξέρετε πολύ καλά αυτό το σπήλαιο, το ξέρατε πολύ καλά, κι εγώ νόμιζα πως το ανακαλύψαμε μαζί. Με πειράζατε, κύριε. Εκείνος μου αποκρίθηκε γελώντας. Όχι, δεν σε πείραζα, Λόμπσανγκ, πράγματι ήταν μια έκπληξη για μένα ο τρόπος που μπήκαμε στο σπήλαιο, ή ύπαρξη εκείνης της εισόδου. Να είσαι βέβαιος πως δεν περίμενα σ εκείνο το σημείο καμιά είσοδο, γιατί δεν σημειώνεται στους χάρτες. Αναρωτιέμαι μάλιστα για ποιό λόγο να υπήρχε μια είσοδος εκεί. Συμφωνείς μαζί μου πως δεν υπήρχε κανένα σημάδι παραμόρφωσης των πετρωμάτων ολόγυρα. Υποθέτω ότι θα πρέπει να ήταν εκεί γιατί ο ερημίτης ήταν υπεύθυνος για τις προμήθειες που βρήκαμε στο πρώτο κοίλωμα, και πως ήταν βολικό γι' αυτόν να έχει μια είσοδο τόσο κοντά στο ερημητήριο του. Πάντως, σίγουρα, δεν σε πείραζα. Θα πρέπει να ανακαλύψουμε μαζί αύριο έναν τρόπο να βγούμε από εδώ, γιατί πλέον τα πόδια μου έχουν γιατρευτεί τόσο καλά που μπορώ να κατέβω την βουνοπλαγιά χωρίς βοήθεια.160

Ναι, αποκρίθηκα, μα δεν θα φαίνεστε και τόσο ωραίος με τον χιτώνα σας σε τέτοια χάλια. Κι όμως θα είμαι μια χαρά. Αύριο εσύ κι εγώ θα εμφανιστούμε με ολοκαίνουργιους χιτώνες ενός εκατομμυρίου ετών. Μάλιστα πρόσθεσε, από τώρα και στο εξής θα εμφανίζεσαι σαν μοναχός, όχι σαν Τσέλα ή ακόλουθος, αλλά σαν μοναχός. Στο εξής θα μένεις κοντά μου όπου κι αν πηγαίνω, θα μαθαίνεις δ,τι μπορώ να σου μάθω. Λέγοντας αυτά έκανε μερικά βήματα, σταμάτησε μπροστά σε μια πόρτα, έσκυψε και κάτι πίεσε με τα χέρια του. Αργά αργά, αντίκρισα ένα κομμάτι του τοίχου να γλίστρα στο πλάι χωρίς καθόλου θόρυβο, χωρίς το παραμικρό τρίξιμο βράχου με βράχο, με μια σιωπή που σε έκανε να ανατριχιάζεις. Ο Λάμα μου έδωσε ένα μικρό σπρώξιμο στην πλάτη και

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

είπε. Εμπρός, έχω κάτι να σου δείξω εδώ. Αυτός είναι ο κόσμος Πάτρα. Έτσι θα φαινόταν στα μάτια μας αυτός ο κόσμος. Φυσικά αυτή η σφαίρα, πρόσθεσε δείχνοντας μια μεγάλη σφαίρα που γέμιζε ολόκληρη την μεγάλη αίθουσα, βρίσκεται εδώ για να μπορούμε να βλέπουμε τι γίνεται στον κόσμο Πάτρα οποτεδήποτε. Έβαλε το χέρι του στον ώμο μου, και μαζί περπατήσαμε λίγα μέτρα ώσπου φτάσαμε σε ένα τοίχο γεμάτο όργανα και μια μεγάλη οθόνη ώ, τεράστια θα έπρεπε να πω, γιατί είχε ύψος τεσσάρων αντρών, και πλάτος τριών. Αυτή η οθόνη, είπε ο Λάμα, χρησιμεύει για να δείχνει κάποια ιδιαίτερη λεπτομέρεια. Τα φώτα στην αίθουσα χαμήλωσαν με τον ίδιο ρυθμό άρχισαν να δυναμώνουν τα φώτα πάνω στην σφαίρα που είχε ονομάσει κόσμο Πάτρα. Όλα τα φώτα είχαν μια κοκκινωπή-χρυσή απόχρωση, που σου μετέδιδε ένα υπέροχο αίσθημα ζεστασιάς και αγαλλίασης. Ο Λάμα πίεσε και πάλι ένα από τα κουμπιά και η θολούρα στη σφαίρα, ή μάλλον γύρω από τη σφαίρα, εξαφανίστηκε όπως χάνεται ή βουνίσια ομίχλη μπροστά στις αχτίδες του ήλιου. Κοιτούσα γεμάτος ενδιαφέρον.161

Ήταν πραγματικά ένας υπέροχος κόσμος. Μου φάνηκε πως στεκόμουν σε ένα πέτρινο τείχος, ενώ τα κύματα έσκαζαν απαλά στη ρίζα του. Ξαφνικά, στα δεξιά του, είδα να πλησιάζει ένα πλοίο. Ήξερα πως ήταν πλοίο γιατί είχα δει τέτοια σκάφη σε εικόνες. Το πλοίο αυτό ήρθε και σταμάτησε δίπλα μου, κι έδεσε στο σημείο ακριβώς που στεκόμουν. Ένα σωρό άνθρωποι άρχισαν να βγαίνουν στη στεριά. Όλοι τους έδειχναν ευτυχισμένοι. Πράγματι, κύριε, φαίνονται όλοι τους ευτυχισμένοι. Τι κάνουν όμως. Ω, στον κόσμο Πάτρα μπορείς να απολαύσεις κάθε είδους πράγματα. Αυτοί οι άνθρωποι, υποθέτω, βρήκαν καλό να κάνουν ένα όμορφο ταξίδι ως αυτό το νησί. Υποθέτω πήραν το τσάι τους εκεί κι έπειτα επέστρεψαν. Αυτός ο κόσμος βρίσκεται πολλά σκαλοπάτια ψηλότερα από τον αστρικό. Όσες οντότητες έρχονται εδώ πρέπει να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

είναι, ας πούμε, υπερεξελιγμένες. Συχνά, αυτό σημαίνει ότι έχουν υποφέρει πάρα πολύ σε κατώτερους κόσμους, όπου μέσα σε ένα αδιάκοπο κύκλο ζωών κατάφεραν να φτάσουν την αυτότελείωση. Όταν όμως έρχεται κανείς σε ένα τέτοιο κόσμο, και βλέπει τις οντότητες που το κατοικούν, τότε καταλαβαίνει πως άξιζαν όλες οι δοκιμασίες και οι αγώνες. Σε αυτόν τον κόσμο ταξιδεύει κανείς με τη σκέψη. Θέλουμε ας πούμε να δούμε κάποιο πρόσωπο. Λοιπόν, δεν έχουμε παρά να τον σκεφτούμε. Αν κι εκείνος θέλει να μας δει, βρισκόμαστε ξαφνικά να πετούμε στον αέρα, και σε λίγο φτάνουμε κοντά του. Φτάνοντας εκεί βρίσκουμε το πρόσωπο που θέλαμε να δούμε να μας περιμένει έτοιμο να μας δεχτεί. Όμως, κύριε, τι είδος άνθρωποι έρχονται εδώ. Πως φτάνουν εδώ. Θα τους νόμιζε κανείς φυλακισμένους, γιατί, υποθέτω, δεν θα μπορούν να φύγουν από αυτόν τον τόπο. Ω, να είσαι απολύτως βέβαιος πως αυτός ο τόπος δεν είναι φυλακή. Είναι χώρος πνευματικής εξέλιξης, και μόνο πραγματικά καλές οντότητες μπορούν να έρθουν εδώ. 162

Εκείνοι που έχουν κάνει υπέρτατες θυσίες, εκείνοι έρχονται. Εκείνοι που έχουν δώσει και την τελευταία σταγόνα δύναμης για να βοηθήσουν τους συνανθρώπους τους, εκείνοι έρχονται εδώ. Κανονικά γίνεται μια μετάβαση από το σαρκικό σώμα στο αστρικό. Πρόσεξε πως κανείς εδώ δεν έχει Αργυρή Χορδή. Κανείς δεν έχει το φως του χρυσού σκεύους γύρω απ' το κεφάλι του. Δεν το χρειάζονται εδώ γιατί όλοι είναι ίδιοι. Όλοι τους είναι άνθρωποι πολιτισμένοι με καλοσύνη. Ο Σωκράτης, ο Αριστοτέλης, ο Λεονάρντο Ντά Βίντσι και τόσοι άλλοι. Εδώ χάνουν και εκείνα τα μικρά ελαττώματα που είχαν για να τους κρατούν στη Γη. Θέλω να πω ότι, για να βρίσκεσαι στη Γη, πρέπει να έχεις κάποιο ελάττωμα. Αυτοί είναι οντότητες τόσο καθαρές, με τόσες λεπτές δονήσεις, που θα ήταν αδύνατο να μείνουν σ' ένα τόσο κατώτερο κόσμο χωρίς να έχουν κάποιο ελάττωμα. Πριν λοιπόν ο Μέντελσον ή

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

οποιοσδήποτε άλλος, μπορεί να κατεβεί στη Γη, ενσωματώνεται στον αστρικό κόσμο κάποιο ελάττωμα, που θα τον κρατούσε στο διάστημα της ζωής του στη Γη. Μετά τον θάνατό του θα έφτανε στον αστρικό κόσμο, όπου θα άφηνε την Αργυρή Χορδή και το χρυσό σκεύος και θα στελνόταν στον κόσμο Πάτρα. Σ' εκείνο τον κόσμο θα μπορούσε να συναντήσει φίλους και γνωστούς, θα μπορούσε να συζητήσει μαζί τους για τις περασμένες ζωές και να κάνει πειράματα μαζί τους που από καιρό ήθελαν να κάνουν. Όμως, κύριε, τι κάνουν για τροφή σ' αυτόν τον κόσμο. Δεν βλέπω να υπάρχει τροφή, ούτε δοχεία με τροφή σε αυτό τουλάχιστον το σημείο που βλέπουμε. Είναι αλήθεια, δεν θα βρεις πολλά φαγητά σ' αυτόν τον κόσμο. Εδώ δεν χρειάζεται κανείς θρεπτικές ουσίες. Εδώ οι οντότητες απορροφούν όλη την ενέργεια που χρειάζεται το σώμα και το πνεύμα τους χάρη σ' ένα σύστημα όσμωσης. Δηλαδή, απορροφούν την ενέργεια που χαρίζει το φως του κόσμου εκείνου. 163

Αν θέλουν βέβαια να δοκιμάσουν την ευχαρίστηση που δίνει ένα καλό φαγητό ή ένα καλό ποτό είναι ελεύθεροι να το κάνουν, μόνο που ποτέ δεν υπερβάλλουν στο φαγητό, και ούτε βέβαια δοκιμάζουν εκεί να τα αλκοολούχα ποτά που δηλητηριάζουν τη σκέψη. Αυτά τα ποτά ξέρεις είναι μεγάλο, πολύ μεγάλο κακό, μπορούν να σταματήσουν την πνευματική εξέλιξη ενός ανθρώπου επί πολλές ζωές. Ας ριξουμε όμως μια γρήγορη ματιά σ' αυτό το μέρος. Δεν υπάρχει χρόνος εδώ, γι' αυτό και δεν έχει νόημα να ρωτήσεις κάποιον εδώ πόσο καιρό έχει σε αυτόν τον κόσμο. Θα σε κοιτάξει απορημένος και θα νομίσει πως είσαι κάποιος που ολότελα αγνοείς τις πραγματικές συνθήκες που επικρατούν εκεί. Οι κάτοικοι του κόσμου Πάτρα ποτέ δεν κουράζονται από αυτόν, ποτέ δεν τον συνηθίζουν, υπάρχει πάντα κάτι καινούργιο να κάνουν, νέα πρόσωπα να συναντήσουν, νέους φίλους. Γιατί εκεί δεν είναι δυνατόν να συναντηθούν εχθροί. Ας ψυθούμε λίγο από το έδαφος για να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ρίξουμε μια ματιά σε αυτό το ψαράδικο χωριό. Μα νομίζω πως είπατε, κύριε, ότι εδώ κανείς δεν έχει ανάγκη από τροφή. Τι χρειάζονται λοιπόν ένα ψαράδικο χωριό. Εδώ, Λόμπσανγκ, δεν πιάνουν ψάρια με τη συνηθισμένη έννοια της λέξης, απλώς αιχμαλωτίζουν ορισμένα για να διαπιστώσουν αν υπάρχουν δυνατότητες να τους δοθούν καλύτερες αισθήσεις. Στη Γη, όπως ξέρεις, τα ψάρια δεν έχουν καμιά πνευματικότητα και για αυτό έχουν σαν μόνη μοίρα τους να φαγωθούν. Εδώ όμως αιχμαλωτίζονται σε δίχτυα και διατηρούνται στο νερό. Τα πλάσματα αυτού του κόσμου τα αντιμετωπίζουν με φροντίδα και ευγένεια. Τα ψάρια που πιάνονται έτσι συνειδητοποιούν ότι οι άνθρωποι εδώ προσπαθούν να ωφελήσουν ολόκληρο το είδος τους. Το ίδιο συμβαίνει και με τα ζώα. Κανένα ζώο αυτού τού κόσμου δεν φοβάται τον άνθρωπο. Αντίθετα, είναι φίλοι τους. Ας ρίξουμε όμως μια γρήγορη ματιά σε διάφορα μέρη αυτού τού τόπου. Σύντομα, ξέρεις, θα πρέπει να αναχωρήσουμε για την Ποτάλα. 164

Ξαφνικά, ένιωσα τον εαυτό μου να υψώνεται στον αέρα, ενώ ταυτόχρονα τα πάντα σκοτείνιασαν γύρω μου. Με έπιασε μάλιστα κι ένας τόσο δυνατός πονοκέφαλος που, για να πω την αλήθεια, νόμισα πως πέθαινα. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ με άρπαξε και έβαλε τα χέρια του πάνω στα μάτια μου. Με συγχωρείς, Λόμπσανγκ, είπε, ξέχασα πως δεν ήσουν κατάλληλα προετοιμασμένος για να βλέπεις στην τέταρτη διάσταση. Θα πρέπει να ξανακατεβουμε πίσω στην επιφάνεια για μισή ώρα περίπου τώρα. Έτσι ένιωσα και πάλι τον εαυτό μου να βουλιάζει και το πολύ καθησυχαστικό συναίσθημα του στερεού εδάφους κάτω από τα πόδια μου. Βρισκόμαστε σ' ένα κόσμο της τέταρτης διάστασης, που μερικές φορές επικοινωνεί με την πέμπτη διάσταση. Αν θέλει να δει κάποιος τον κόσμο Πάτρα, χρειάζεται να διαθέτει την ικανότητα της τετραδιάστατης όρασης, αλλιώςτικά θα είναι μεγάλη δοκιμασία γι' αυτόν. Ο Λάμα με έβαλε να καθίσω σε κάποιο είδος καρέκλας κι εναπόθεσε κάτι ουσίες στα μάτια μου. Αφού περίμενα αρκετά λεπτά,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

μου έβαλε γυαλιά, γυαλιά που κάλυπταν εντελώς τα μάτια μου. Ώ. Φώναξα, μη μπορώντας να κρατήσω τον θαυμασμό μου. Μπορώ και βλέπω τώρα. Είναι υπέροχο. Προηγούμενα τα πάντα γύρω μου έδειχναν όμορφα, εξαιρετικά όμορφα, όμως τώρα που μπορούσα να δω την τέταρτη διάσταση αντίκριζαν τα μάτια μου ένα τόσο φανταστικό και πρωτόγνωρο θέαμα που θα ήταν αδύνατο να το περιγράψω στην τρισδιάστατη γλώσσα μας. Έμεινα για λίγες στιγμές να κοιτώ έκθαμβος γύρω μου. Στη συνέχεια αρχίσαμε και πάλι να υψωνόμαστε στον αέρα. Τέτοια ομορφιά δεν είχα ποτέ στη ζωή μου αντικρίσει. Οι άντρες είχαν μια ομορφιά εκθαμβωτική. Όσο για τις γυναίκες αυτές ήταν τόσο όμορφες που στη θέα τους ένιωθα ολόκληρο το είναι μου να αναστατώνεται, κι αυτό παρόλο που ένιωθα να βρίσκομαι πολύ μακριά από το γυναικείο φύλο ή μητέρα μου υπήρξε μια σκληρή και αυστηρή μητέρα και με κρατούσε πάντα σε απόσταση. 165

Όσο για την αδελφή μου, αυτή δεν την είχα σχεδόν αντικρίσει ποτέ μου. Μας κρατούσαν σε χωριστά διαμερίσματα γιατί πριν ακόμη και από τη γέννησή μου είχε καθοριστεί ότι θα έμπαινα σε μοναστήρι. Αυτή ή ομορφιά όμως, ή απόλυτη ομορφιά και γαλήνη πραγματικά είναι απερίγραπτη στη γήινη τρισδιάστατη γλώσσα. Είναι σαν να δοκιμάζεις να περιγράψεις κάποιο γήινο τοπίο ενώ είσαι εκ γενετής τυφλός. Πως θα μπορούσες να περιγράψεις τα χρώματα. Αυτός που είναι γεννημένος τυφλός δεν έχει την παραμικρή ιδέα του τι είναι χρώμα. Τι θα μπορούσε λοιπόν να περιγράψει. Θα μπορούσε να πει κάτι για το σχήμα και το βάρος των πραγμάτων μα το συνολικό θέαμα θα υπερέβαινε τις δυνάμεις κατανόησης του. Σ' αυτή τη θέση βρίσκόμεν κι εγώ. Στη συνέχεια, αφού μου έγινε ή κατάλληλη εκπαίδευση, μπόρεσα να δω και να ζήσω αυτά που έχει να προσφέρει ή τρίτη, ή τέταρτη και ή πέμπτη διάσταση. Έτσι, μετά το τέλος της γήινης ζωής μου, θα μπορέσω να περάσω κατευθείαν στον κόσμο Πάτρα. Όσοι λοιπόν βγαίνουν και λένε πως έχουν έρθει σε επαφή με τον δρ. Ράμπια μέσω της Πνευματικής

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

διόδου ούγια, δεν είναι παρά απατεώνες. Επαναλαμβάνω και πάλι, όταν αφήσω αυτόν τον κόσμο θα περάσω σε ένα επίπεδο που είναι αδύνατο να προσεγγίσει ένας άνθρωπος χωρίς εξαιρετικές Πνευματικές ικανότητες. Είναι τόσο μακριά από τα γήινα που υπερβαίνει και τις δυνατότητες κατανόησης σας. Μου είναι εξαιρετικά αδύνατο να σας περιγράψω τον κόσμο Πάτρα. Είναι σαν να προσπαθεί κανείς να εξηγήσει σ' ένα εκ γενετής τυφλό με τι μοιάζει μια έκθεση ζωγραφικών πινάκων ποτέ δεν θα καταφέρει τίποτα. Υπάρχουν όμως κι άλλα πράγματα πέρα από τις εικόνες. Μεγάλοι αρχαίοι σοφοί βρίσκονταν σε αυτόν τον κόσμο προσπαθώντας να βοηθήσουν άλλους, δισδιάστατους και τρισδιάστατους κόσμους. Πολλές από τις λεγόμενες εφευρέσεις στη Γη δεν ανήκουν στον εφευρέτη τους 166

Ο εφευρέτης τους απλώς πήρε την ιδέα από κάτι που είδε στον αστρικό κόσμο. Επιστρέφοντας στη Γη και διατηρώντας την ανάμνηση αφτου που είδε στάθηκε ικανός να κατασκευάσει αυτό που είδε και να χαρακτηριστεί σαν εφευρέτης του. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ φάνηκε να είναι εξαιρετικά γνωστός σ' ολόκληρο τον κόσμο Πάτρα. Οπουδήποτε πηγαίναμε συναντούσε γνωστούς στους οποίους με σύστηνε σαν ένα παλιό φίλο. Οι άλλοι φαίνονταν να με θυμούνται και να με αναγνωρίζουν, εγώ όμως έδειχνα να έχω ξεχάσει τα πάντα, εξαιτίας της γήινης ύλης που είχε κολλήσει πάνω μου. Όλοι γελούσαν μαζί μου κι έλεγαν, δεν πειράζει, σύντομα θα βρίσκεσαι κοντά μας, και τότε θα θυμηθείς τα πάντα. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ είχε μια μεγάλη συζήτηση με κάποιον επιστήμονα. Σε κάποιο σημείο τον άκουσα να λέει. Φυσικά, το μεγάλο πρόβλημα που αντιμετωπίζουμε τώρα είναι ότι οι άνθρωποι από διαφορετικές φυλές κρατούν και διαφορετική στάση απέναντι στον κόσμο. Για παράδειγμα, σε ορισμένους κόσμους οι γυναίκες αντιμετωπίζονται σαν ίσες προς τους άντρες, ενώ σε άλλους πάλι αντιμετωπίζονται κοινωνικά σαν σκλάβοι. Όταν αυτές οι γυναίκες

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

συμβεί να έρθουν να ζήσουν σε κάποια χώρα που δίνει πλήρη ελευθερία στις γυναίκες, τα χάνουν ολοκληρωτικά και δεν ξέρουν τι να κάνουν. Προσπαθούμε να βρούμε ένα τρόπο να εμφυτεύσουμε σ' όλους τους άντρες και σε όλες τις γυναίκες παντού στον κόσμο μια κοινή άποψη ζωής. Μπορεί να προσεγγίσουν τις ιδέες της ισότητας στον αστρικό κόσμο, όμως κανείς δεν μπορεί να γίνει άξιος τού τόπου Πάτρα αν δεν συνειδητοποιήσει πλήρως ότι κάθε ζωντανό ον έχει τα ίδια δικαιώματα με αυτόν. Σ' αυτό το σημείο στράφηκε προς το μέρος μου και πρόσθεσε χαμογελώντας. Βλέπω πάντως ότι εσύ ήδη αναγνωρίζεις τα δικαιώματα της φίλης γάτας. Ναι, κύριε, αποκρίθηκα, τις αγαπώ. Νομίζω πώς είναι τα πιο υπέροχα πλάσματα του κόσμου. 167

Ξέρεις, όλα τα ζώα δείχνουν να σε αγαπούν. Σίγουρα, όταν είναι να γυρίσεις στον κόσμο Πάτρα, θα βρεις μια ορδή ολόκληρη από γάτες να σε υποδεχτούν. Θα έχεις μια ζωντανή γούνα γύρω σου. Χαμογέλασε, γιατί εκείνη ακριβώς τη στιγμή μια μεγάλη καφέ άσπρη γάτα σκαρφάλωσε πάνω μου κι ήρθε να ακουμπήσει στον ώμο μου, ακουμπώντας το αριστερό της πόδι στο κεφάλι μου για να στηριχθεί ακριβώς όπως θα έκανε ένας άνθρωπος. Έλα τώρα, Μπομπ, είπε ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, θα πρέπει να σε αποχαιρετήσουμε τώρα. Ο Λόμπσανγκ σε λίγο θα είναι και πάλι κοντά μας, και θα έχεις τότε κάθε ευκαιρία να καθίσεις στην αγκαλιά του. Ο Μπομπ, ή γάτα, κατέβηκε μεγαλόπρεπα από πάνω μου και πήδηξε σε ένα τραπέζι. Εκεί στάθηκε κι άρχισε να τρίβεται πάνω μου και να γουργουρίζει δυνατά κι ασταμάτητα. Ας προχωρήσουμε τώρα στην άλλη πλευρά του Πάτρα, είπε ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ. Εκεί υπάρχει το βασιλείο των δέντρων και των φυτών, και τα δέντρα περιμένουν ανυπόμονα να σε ξαναδούν. Δεν είχε προλάβει να τελειώσει τα λόγια του και φτάσαμε σε εκείνο τον τόπο, όπου βασιλευαν δέντρα και λουλούδια απίστευτης ομορφιάς. Φοβόμουν να κινηθώ μήπως και πειράξω τα λουλούδια που

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

απλώνονταν άφθονα τριγύρω μου. Ο Λάμα με κοίταξε καταλαβαίνοντας πολύ καλά τον δισταγμό μου. Ω, λυπάμαι, Λόμπσανγκ, που δεν σε προειδοποίησα. Εδώ στο βασίλειο των λουλουδιών πρέπει να κρατά κανείς το σώμα του υψωμένο κάπου μισό μέτρο από το έδαφος. Είναι μία από τις ικανότητες που χαρίζει η τέταρτη διάσταση. Δεν έχεις παρά να σκεφτείς ότι το έδαφος βρίσκεται μισό μέτρο πιο ψηλά. Καθώς θα αρχίσεις να περπατάς με αυτή τη σκέψη στο μυαλό, θα ανακαλύψεις πως ουσιαστικά περπατάς μισό μέτρο πάνω από το έδαφος όπου ζουν αυτά τα φυτά. Μα δεν χρειάζεται να το δοκιμάσεις τώρα. Θα ήταν καλύτερα νομίζω να επισκεφθούμε και άλλους χώρους αυτού του κόσμου. Τις 168

μηχανές, ας πούμε. Μηχανές με ψυχές, λουλούδια με ψυχές, γάτες με ψυχές. Υποθέτω πως θα ήταν καλύτερα να γυρίσουμε πίσω, Λόμπσανγκ, είπε εκείνη τη στιγμή ο οδηγός μου, γιατί πρέπει να σου δείξω ορισμένα πράγματα απαραίτητα για την προετοιμασία σου, για τη ζωή που πρόκειται να ζήσεις στη Γη. Θα το ευχόμουν να μπορούσα να σε ακολουθήσω στα ταξίδια σου και να σε βοηθώ από κοντά, το κάρμα μου όμως είναι τέτοιο που ορίζει να πέσω νεκρός μ ένα μαχαίρι καρφωμένο στην πλάτη. Ας μη γυρνούμε όμως σε θλιβερές σκέψεις. Ας γυρίσουμε στον κόσμο μας. 169

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΝΑΤΟ

Αφήσαμε την λεγόμενη αίθουσα των τεσσάρων διαστάσεων και διασχίσαμε τον διάδρομο πηγαίνοντας προς την αίθουσα που είχε την επιγραφή γήινος κόσμος. Ή απόσταση ανάμεσα στις δύο αίθουσες ήταν κάπου μισό χιλιόμετρο, και τα πόδια μας πονούσαν όταν φτάσαμε στον προορισμό μας, στον γήινο κόσμο. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ μπήκε πρώτος και κάθισε στο κάθισμα μπροστά στο χειριστήριο. Τον ακολούθησα και κάθισα δίπλα του. Ο Λάμα άγγιξε ένα κουμπί και τα φώτα στην αίθουσα έσβησαν. Το μοντέλο του κόσμου μας άρχισε να φωτίζεται από ένα αμυδρό φως. Γύρισα ξαφνικά το βλέμμα μου α ένα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

σημείο της σφαίρας, περίεργος που το φως ήταν τόσο αδύναμο, και πήρα μια τέτοια τρομάρα που έπεσα από το κάθισμά μου και χτύπησα το κεφάλι μου στο σκληρό πάτωμα. Γιατί, καθώς κοίταξα τον κόσμο, αντίκρισα ξαφνικά ένα φριχτό δεινόσαυρο με το στόμα ολάνοιχτο, να με κοίτα ίσια στα μάτια, και μάλιστα από απόσταση μόλις δυο μέτρων. Ντροπιασμένος που είχα αφήσει να με τρομάξει ένα πλάσμα που ήταν νεκρό εδώ και χιλιάδες χρόνια, ανασηκώθηκα μουδιασμένος από το πάτωμα.171

Θα πρέπει να παραλείψουμε αυτές τις περιόδους, είπε ο Λάμα. Είναι προτιμότερο να ερευνήσουμε κάποιες στιγμές της ανθρώπινης ιστορίας, γιατί στα ιστορικά βιβλία θα βρεις παραμορφωμένα τα γεγονότα. Κοίταξε. Στην σφαίρα του κόσμου είδα μια μεγάλη οροσειρά, και στους πρόποδες ενός υψώματος αντίκρισα μια μεγάλη ορδή από στρατιώτες και τους ακολούθους τους, στους όποιους περιλαμβάνονταν και αρκετές γυναίκες. Εκείνες τις μέρες, φαίνεται, οι στρατιώτες δεν μπορούσαν να κάνουν χωρίς την παρηγοριά των γυναικείων σωμάτων, κι έτσι έπαιρναν μαζί τους στον πόλεμο γυναίκες, μαζί με τις όποιες θα γιόρταζαν τις νίκες τους. ΄αν πάλι τύχαινε να ηττηθούν, τότε ο εχθρός θα τις αιχμαλώτιζε και θα τις χρησιμοποιούσε για τις δικές του ορέξεις. Στο στρατόπεδο ή κίνηση ήταν ζωηρή. Ένας μεγάλος αριθμός ελεφάντων κατευθύνονταν από τους οδηγούς τους προς διάφορα σημεία. Κάποιος απ' αυτούς, καθισμένος στην δυνατή ράχη του ζώου του, φαινόταν να διαφωνεί ζωηρά με ένα αριθμό άλλων στρατιωτών που ήταν συγκεντρωμένοι γύρω του. Σας λέω, αυτή οι ελέφαντες δεν θα μπορέσουν να διασχίσουν τα βουνά όπου υπάρχει χιόνι. Είναι ζώα συνηθισμένα στη ζέστη, δεν μπορούν να επιβιώσουν σε κρύο καιρό.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Άλλωστε, πως θα μεταφέρουμε εκεί ψηλά τους τόνους ολόκληρους τις τροφές που χρειάζονται αυτά τα ζώα. Προτείνω να ξεφορτώσουμε τους ελέφαντες και να χρησιμοποιήσουμε άλογα που έχουν συνηθίσει αυτές τις συνθήκες. Είναι ο μόνος τρόπος για να περάσουμε τα βουνά. Αυτή ή αναταραχή και οι ζωηρές συζητήσεις συνεχίστηκαν επί πολύ, μα τελικά επικράτησαν οι απόψεις του οδηγού του ελέφαντα. Έτσι, άντρες του στρατοπέδου άρχισαν να ξεφορτώνουν τους ελέφαντες και όλα τα άλογα της περιοχής συγκεντρώθηκαν στο στρατόπεδο, παρά τις διαμαρτυρίες των αγροτών της περιοχής, στους όποιους ανήκαν. 172

Φυσικά, δεν καταλάβαινα λέξη απ' ο,τι έλεγαν, ο Λάμα όμως είχε τοποθετήσει ένα ορισμένο όργανο στο κεφάλι μου το οποίο φαινόταν να μεταβιβάζει άμεσα στον εγκέφαλό μου το νόημα των όσων λέγονταν, αντί να χρειάζεται να το ακούω σε κάποια γνώριμη γλώσσα. Έτσι μπορούσα να παρακολουθήσω στην κάθε τους λεπτομέρεια όλα όσα λέγονταν. Μετά από αρκετό καιρό τα πάντα ήταν έτοιμα για το ξεκίνημα. Τα φορτία είχαν όλα δεθεί στα άλογα. Ακόμη, άλογα δόθηκαν και στις γυναίκες, γιατί γενικά ελάχιστοι είχαν συνειδητοποιήσει τότε πως οι γυναίκες είναι από σωματική άποψη περισσότερο δυνατές από τους άντρες. Υποθέτω πως αυτές υποκρίνονταν τις αδύνατες, γιατί έτσι κατάφερναν να τους δοθούν άλογα και να μη χρειάζεται να περπατούν όλο τον δρόμο, όπως οι άντρες. Η καρβαλαρία ξεκίνησε και πήρε τα ορεινά μονοπάτια. Καθώς προχωρούσαν όλοι συνειδητοποίησαν πως με κανένα τρόπο δεν θα μπορούσαν οι ελέφαντες να τα βγάλουν πέρα σ' εκείνα τα απότομα, όλο βράχια, μονοπάτια. Όταν μάλιστα ή στρατιά συνάντησε και το πρώτο χιόνι, τα άλογα δεν έδειξαν καμιά δυσφορία και δεν καθυστέρησαν στον δρόμο τους. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ χειρίστηκε ορισμένους μοχλούς και προσπέρασε αρκετούς αιώνες ανθρώπινης ιστορίας. Όταν ή σφαίρα σταμάτησε την γρήγορη

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

περιστροφή της, είδαμε πως κάποια μάχη βρισκόταν στην εξέλιξή της. Δεν ξέραμε σε ποιο σημείο της Γης γινόταν, όμως ήταν φοβερά αιματηρή. Οι νικητές δεν αρκούνταν να σκοτώνουν τους εχθρούς τους, αλλά ασυγκράτητοι στην αγριότητα τους, έκοβαν και τα κεφάλια των νεκρών πια αντιπάλων τους. Μείναμε για λίγες στιγμές κοιτώντας όλους αυτούς να σκοτώνονται μεταξύ τους, τα άλογα να αφρίζουν και τις σημαίες να ανεμίζουν. Λίγο πιο πέρα από το πεδίο της μάχης, γυναίκες παρακολουθούσαν τις εξελίξεις από πρόχειρες σκηνές. Δεν τις ένοιαζε και πολύ ποιά πλευρά θα νικούσε, γιατί έτσι κι αλλιώς θα έπεφταν θύματα της αντρικής θηριωδίας. 173

Κοιτούσαν όμως, υποθέτω από καθαρή περιέργεια, όπως ακριβώς κάναμε κι εμείς. Ένα καινούργιο άγγιγμα σε κάποιο κουμπί έκανε και πάλι την σφαίρα να περιστραφεί γρήγορα. Ο Λάμα σταματούσε την γρήγορη κίνηση αρκετά συχνά, και μου φάνηκε ολότελα τρομακτικό που κάθε φορά που γινόταν αυτό αντικρίζαμε και μια καινούργια μάχη. Προχωρήσαμε στον χρόνο ώσπου φτάσαμε στην εποχή των σταυροφόρων, για τους όποιους μου είχε μιλήσει ο Λάμα. Εκείνες τις μέρες ήταν πολύ της μόδας να εκστρατεύουν διάφοροι τιτλούχοι εναντίον των σαρακηνών. Οι σαρακηνοί ήταν μια ευγενική καλλιεργημένη φυλή, έτοιμη όμως να υπερασπίσει την πατρίδα της. Πολλοί άγγλοι τιτλούχοι τέλειωσαν τη ζωή τους στα πεδία των μαχών. Τέλος, είδαμε τον πόλεμο των μπόερς. Και οι δύο πλευρές ήταν ολότελα πεπεισμένες για το δίκιο τους. Την ώρα της μάχης, οι μπόερς φαίνονταν να έχουν έναν ιδιαίτερο στόχο, όχι την καρδιά, ούτε το στομάχι, αλλά ένα σημείο πιο κάτω από αυτό, ώστε ακόμη κι αν πληγωνόταν κανείς, να μην μπορεί πλέον, αν τα κατάφερνε και επέστρεφε στην πατρίδα του, να ικανοποιήσει τη γυναίκα του. Όλα αυτά μου τα εξήγησε ο Λάμα, ενώ έδειχνε να παίρνουν τέλος οι μάχες. Φάνηκε να μην είναι ξεκαθαρισμένο ποιά πλευρά ήταν οι νικητές και ποιά οι ηττημένοι γιατί αναμίχθηκαν. Στο τέλος οι εισβολείς οι σταυροφόροι αποσύρθηκαν σε μια πλευρά του πεδίου της μάχης και

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

οι σαρακηνοί στην αντίθετη, όπου κι εκείνοι είχαν γυναίκες να τους περιμένουν. Οι πληγωμένοι και οι ετοιμοθάνατοι αφέθηκαν στην τύχη τους εκεί όπου είχαν πέσει. Δεν μπορούσε να γίνει τίποτα άλλο. Δεν υπήρχε ιατρική υπηρεσία. Έτσι, αν κάποιος τύχαινε να πληγωθεί βαριά, συχνά ζητούσε από τους φίλους του να τον λυτρώσουν από το μαρτύριο του. Εκείνοι του έβαζαν ένα μαχαίρι στο χέρι και τον εγκατέλειπαν. Αν ο πληγωμένος ήθελε να απαλλαγεί από το μαρτύριο του, δεν είχε παρά να σπρώξει το μαχαίρι στην καρδιά του.174

Ο κόσμος συνέχιζε την περιστροφή του, κι ακολούθησε ένας άγριος πόλεμος που φάνηκε να καταπίνει στην κόλαση του ολόκληρο σχεδόν τον κόσμο. Λαοί κάθε χρώματος πολεμούσαν και χρησιμοποιούσαν βαριά όπλα, κανόνια σε τροχούς, και αερόστατα. Αυτά τα αερόστατα τα άφηναν να υψωθούν δεμένα με σχοινιά. Ένας παρατηρητής στο καλάθι του αερόστατου προσπαθούσε να δει πίσω από τις εχθρικές γραμμές και να καταλάβει για το αν προετοίμαζαν επίθεση και με ποιό τρόπο. Έπειτα είδαμε κάτι μηχανές που έκαναν υπερβολικό θόρυβο να έρχονται με μεγάλη ταχύτητα και να πυροβολούν τα αερόστατα, που έπεφταν φλεγόμενα. Το έδαφος ήταν σπαρμένο αίμα και ανθρώπινα μέλη. Έβλεπες πτώματα πιασμένα στα συρματοπλέγματα, και άκουγες να σφυρίζουν πέφτοντας μεγάλοι μεταλλικοί όγκοι, που έσκαγαν σπέρνοντας την καταστροφή σ' εχθρούς και φίλους. Ένα ακόμη άγγιγμα στο κουμπί έκανε την εικόνα να αλλάξει. Βρεθήκαμε να κοιτούμε την θάλασσα. Πέρα στον ορίζοντα διακρίναμε μικρές κουκκίδες, πλοία που ήταν τόσο μακριά που έμοιαζαν με μικρές κουκκίδες. Με ένα νέο χειρισμό όμως ο Λάμα τα έφερε κοντά, και είδαμε πως ήταν τεράστια μεταλλικά σκάφη που ήταν εξοπλισμένα με μακριούς μεταλλικούς σωλήνες που κινούνταν παλινδρομικά και εκτόξευαν μεγάλα βλήματα. Τα βλήματα αυτά ταξίδευαν και σαράντα χιλιόμετρα στον αέρα πριν χτυπήσουν κάποιο εχθρικό πλοίο. Είδαμε ένα

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

πολεμικό πλοίο να δέχεται χτύπημα στις αποθήκες του με τα πολεμοφόδια, γιατί αμέσως μόλις το εχθρικό βλήμα χτύπησε στο κατάστρωμα έγιναν τόσο φοβερές εκρήξεις που νόμιζες πως ο κόσμος όλος είχε φτάσει στο τέλος του. Το σκάφος ολόκληρο τινάχτηκε στον αέρα και κομματιάστηκε. Πυρωμένα κομμάτια μετάλλου εκτινάσσονταν προς κάθε κατεύθυνση με φοβερή ταχύτητα, κι ανάμεσά τους κομμάτια ανθρώπινης σάρκας. 175

Το αίμα ήταν τόσο πολύ που νόμιζες πως είχε κατέβει κόκκινη ομίχλη πάνω στο σκάφος. Στο τέλος φάνηκε να γίνεται κάποιο είδος συμφωνίας ανάμεσα στους αντιπάλους γιατί οι στρατιώτες σταμάτησαν να αλληλοπυροβολούνται. Εμείς, από το παρατηρητήριο μας, είδαμε κάποιον στρατιώτη να σηκώνει κρυφά το όπλο του και να πυροβολεί τον αξιωματικό του. Εκείνη την στιγμή ο Λάμα έκανε ορισμένους χειρισμούς και γυρίσαμε πίσω στην εποχή των τρωικών πολέμων. Κύριε, ψιθύρισα, δεν αγνοούμε την αλληλουχία των πραγμάτων όπως πηδούμε έτσι από χρονολογία σε χρονολογία. Ώ, μα σου τα δείχνω όλα αυτά για κάποιον ιδιαίτερο λόγο, Λόμπσανγκ. Κοίταξε, μου είπε δείχνοντας την σκηνή. Εκείνη τη στιγμή κάποιος Τρωαδίτης στρατιώτης σήκωνε την λόγχη του και τη φύτευε στην καρδιά του αξιωματικού του. Βλέπεις, ήθελα να σου δείξω πως η ανθρώπινη φύση δεν αλλάζει. Συνεχίζεται με τον ίδιο τρόπο. Βλέπεις, έχεις κάποιον που σκοτώνει τον αξιωματικό του. Κι έπειτα, σε κάποια άλλη ενσάρκωση, επαναλαμβάνει το ίδιο. Προσπαθώ να σου διδάξω ορισμένα πράγματα για τους ανθρώπους, Λόμπσανγκ, δεν προσπαθώ να σου διδάξω ιστορία όπως θα την βρεις σε οποιοδήποτε ιστορικό βιβλίο, αν αυτό δεν είναι παραμορφωμένο για να ταιριάζει στις απόψεις των ισχυρών. Μείναμε έτσι επί πολύ χρόνο, στη διάρκεια του οποίου ο Λάμα μου παρουσίασε πολλές σκηνές της ανθρώπινης ιστορίας.

Τ. Λομπσανγκ Ράμπια Μνήμες του Θιβέτ 1980

Μερικές φορές μεσολαβούσαν και εξακόσια χρόνια ανάμεσα σε δύο σκηνές. Κι αυτό μας έδινε την δυνατότητα να κρίνουμε τους ανθρώπους που καθόριζαν τις εξελίξεις στην ιστορία. Είδαμε αυτοκρατορίες ολόκληρες να θεμελιώνονται σε διαβόητες προδοσίες, και είδαμε αυτοκρατορίες να πέφτουν από διαβόητες προδοσίες. Κάποια στιγμή είπε ο Λάμα, και τώρα Λόμπσανγκ, είναι καιρός να ρίξουμε μια ματιά στο μέλλον 176

Η σφαίρα μπροστά μας σκοτεινίασε, φωτίστηκε και πάλι σκοτεινίασε, για να μας αποκαλύψει σε λίγο παράξενα θεάματα. Αντικρίσαμε ένα σκάφος τεράστιο σαν πόλη. Έσχιζε το νερό σαν βασίλισσα των ωκεανών. Ξαφνικά όμως, με ένα φριχτό τριξιμο, δέχτηκε κάτω από τα ύφαλα σαν από έμβολο, το κύπημα ενός παγόβουνου. Το πλοίο άρχισε να βυθίζεται. Έγινε πανικός, πολλοί έτρεξαν στις βάρκες, άλλοι έπεφταν στην θάλασσα, και το πλοίο έγερνε ολοένα και περισσότερο. Στο κατάστρωμα ή μπάντα έπαιζε για να κρύψει τον πανικό, και έπαιζε ώσπου με ένα τρομακτικό παφλασμό του νερού το πλοίο χάθηκε από την επιφάνεια. Πετρέλαιο και αέρας ξεπηδούσαν από τα χαλάσματα κάνοντας τη θάλασσα να κοχλάζει. Μαζί τους παρέσερναν κάθε είδους πράγματα, προσωπικά αντικείμενα, το πτώμα ενός παιδιού. Αυτή η σκηνή, Λόμπσανγκ, είναι ένα κομμάτι της ιστορίας πέρα από την χρονολογική σειρά. Θα έπρεπε να το δούμε πριν από τον μεγάλο πόλεμο που είδαμε προηγουμένως. Δεν πειράζει ωστόσο, μπορείς και με το ξεφύλλισμα ενός βιβλίου να πάρεις όσες γνώσεις θα έπαιρνες κι αν το διάβαζες με τη σωστή σειρά. Προσπαθώ απλώς να κάνω να σου εντυπωθούν ορισμένα πράγματα. Έρθε το φως της αυγής. Οι πρώτες ακτίνες του ήλιου έκαναν να άστράψουν με κόκκινες ανταύγειες οι άκρες των παγόβουνων. Καθώς ο ήλιος υψωνόταν, το κόκκινο απλωνόταν παντού. Καθώς όμως το φως δυνάμωνε, ή κόκκινη

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

απόχρωση εξασθένησε κι έγινε το κανονικό, συνηθισμένο φως της μέρας. Στην θάλασσα επέπλεαν ένα σωρό συντρίμια. Σπασμένες καρέκλες, διάφορα ξύλα, προσωπικά αντικείμενα και, μοιραία, πτώματα πνιγμένων, λευκά και τυμπανισμένα. Υπήρχαν άντρες, ή σώματα που υπήρξαν άντρες, με βραδινά κοστούμια. Και υπήρχαν γυναίκες, ή σώματα που υπήρξαν γυναίκες, με βραδινές τουαλέτες. Κοιτάζαμε με αγωνία, μα δεν φαινόταν στον ορίζοντα κανένα πλοίο διάσωσης. 177

Λόμπσανγκ, είπε ο Λάμα, θα είναι καλύτερα να περάσουμε σε κάτι άλλο, δεν υπάρχει λόγος να μένουμε σε τόσο αποτροπιαστικά θέματα όταν δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα για αυτά. Χειρίστηκε πάλι ορισμένα κουμπιά και κάποιον μοχλό, και ή σφαίρα άρχισε να γυρνά γρηγορότερα. Ή μέρα διαδεχόταν τη νύχτα, και ή νύχτα την μέρα, κι έτσι συνεχιζόταν ή γρήγορη κίνηση ώσπου κάποτε σταμάτησε. Βρεθήκαμε σ' ένα τόπο που ονομαζόταν Αγγλία, και ο β οδηγός μου μετάφρασε ορισμένα από τα ονόματα εκεί, Πικαντίλλυ, άγαλμα του έρωτα και άλλα πολλά. Σταματήσαμε ακριβώς μπροστά σ' έναν εφημεριδοπώλη φυσικά ήμασταν άορατοι για αυτόν γιατί βρισκόμασταν σε διαφορετική χρονική ζώνη. Εκείνο που βλέπαμε ήταν κάτι που δεν είχε γίνει ακόμη στον δικό μας χρόνο, ήταν κάτι που θα συνέβαινε μελλοντικά. Βρισκόμασταν στην αρχή κάποιου αιώνα, βλέπαμε μια χρονολογία περίπου 1939 ή 1940, δεν μπορούσα να διακρίνω καθαρά τα σύμβολα. Δεν έχει όμως σημασία. Γύρω μας προσέξαμε ορισμένα πλακάτ. Ο Λάμα μου διάβασε τι έλεγαν. Αφορούσαν κάποιον που ονομαζόταν Νέβιλ Τσάμπερλεν και που θα πήγαινε στο Βερολίνο με την ομπρέλα του. Στη συνέχεια γλιστρήσαμε μέσα σε μια αίθουσα όπου, όπως με πληροφόρησε ο Λάμα, προβάλλονταν ειδήσεις. Σε μια οθόνη είδαμε σκυθρωπούς άντρες με ατσάλινα κράνη, εξοπλισμένους ως τα δόντια με κάθε είδους όπλο. Περιπατούσαν με πολύ περίεργο τρόπο, το βήμα της χήνας, είπε ο

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

οδηγός μου, που συνηθίζεται πολύ από τον γερμανικό στρατό. Στη συνέχεια ή εικόνα άλλαζε για να μας δείξει τα σκαμμένα από την πείνα πρόσωπα κάποιων ανθρώπων σε ένα άλλο κομμάτι του κόσμου μας, ανθρώπων που έπεφταν νεκροί από την πείνα και το κρύο. Βγήκαμε στον δρόμο, και περάσαμε ορισμένες μέρες. Ο Λάμα όμως σταμάτησε το γρήγορο προχώρημα του χρόνου για να ξεκουραστούμε, επειδή το να προχωρείς από τόπο σε τόπο και από εποχή σε εποχή ήταν μια εμπειρία πολύ κουραστική, εξοντωτική μάλιστα, ιδιαίτερα 178

για μένα, ένα μικρό αγόρι που δεν είχα ποτέ ταξιδέψει πέρα από τη χώρα μου, που ποτέ πριν δεν είχα αντικρίσει κάποιο όχημα με ρόδες. Ναι, ήταν ένα πραγματικά εξαντλητικό θέαμα όλα αυτά. Στράφηκα προς τον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ και είπα, κύριε, ξαναφέρνω στο μυαλό μου όσα είπατε για τον ιερό κόσμο Πάτρα. Ποτέ δεν άκουσα κάποιον από τους δασκάλους μας στο μοναστήρι να αναφέρουν το όνομα Πάτρα. Μας διδάσκουν πως όταν αφήσουμε αυτή τη Γη θα περάσουμε από μια περίοδο μετάβασης και θα καταλήξουμε στον αστρικό κόσμο, όπου και θα παραμείνουμε ως την στιγμή που θα νιώσουμε και πάλι την επιθυμία να έρθουμε στην Γη ή σε κάποιον άλλο όμοιο κόσμο ντυμένοι μ ένα διαφορετικό σώμα. Κανείς όμως δεν έχει αναφέρει τίποτα για τον κόσμο Πάτρα, και νιώθω πραγματική απορία γι' αυτό. Αγαπητέ μου, Λόμπσανγκ, υπάρχουν πολλά πράγματα που μέχρι τώρα δεν έχεις ακούσει, αλλά που κάποτε σίγουρα θα ακούσεις. Ο κόσμος Πάτρα είναι ένας κόσμος κατά πολύ ανώτερος από αυτόν στον οποίο ζούμε, αλλά και από τον αστρικό κόσμο. Είναι ένας κόσμος στον οποίο πηγαίνουν εκείνοι μόνο που έχουν ιδιαίτερες αρετές, ή που έχουν κάνει πολύ καλό στους συνανθρώπους τους. Δεν αναφέρεται στην καθημερινή διδασκαλία μας γιατί εύκολα χάνει κανείς το θάρρος του μπροστά στο μεγαλείο αυτού του κόσμου. Πολλοί είναι εκείνοι που εκλέγονται να αποσυρθούν στον ιερό κόσμο Πάτρα, και που την τελευταία στιγμή από καθαρή αδυναμία της σκέψης τους ή από κάποιο μικροελάττωμα,

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

χάνουν την ευκαιρία να περάσουν σ' εκείνο τον κόσμο. Εσύ κι εγώ, Λόμπσανγκ, δεν αμφιβολία πως θα πάμε σ' αυτόν τον κόσμο μόλις αφήσουμε τούτον εδώ, όμως και αυτό πάλι δεν θα σημάνει το τέλος της πνευματικής μας εξέλιξης, γιατί από τον ιερό κόσμο Πάτρα, όπου θα μείνουμε επί αρκετό διάστημα, θα προχωρήσουμε σε ένα ακόμη υψηλότερο χώρο. 179

Στον κόσμο Πάτρα βλέπεις ανθρώπους που έχουν αφιερώσει τον χρόνο τους στην έρευνα για το καλό του ανθρώπου και των ζώων, όχι μόνο για το καλό του ανθρώπου, πρόσεξε, αλλά και για το καλό του ζωικού κόσμου επίσης. Τα ζώα έχουν ψυχές, και μπορούν να εξελιχθούν ή να αποτύχουν να εξελιχθούν πνευματικά ακριβώς όπως και οι άνθρωποι. Οι άνθρωποι πολύ συχνά εγκαταλείπονται στην αυταπάτη πως είναι οι κύριοι της δημιουργίας, και πως τα ζώα υπάρχουν μόνο και μόνο για την δικιά τους ευκολία. Δεν θα μπορούσαν να κάνουν μεγαλύτερο λάθος. Μου δείχνατε, κύριε, το τι σημαίνει πόλεμος, και είχαμε σταματήσει σε έναν πόλεμο που είχε κρατήσει χρόνια. Θα ήθελα να δω τι συνέβη, το πως τέλειωσε. Εντάξει, λοιπόν, είπε ο Λάμα, θα πάμε πίσω στην εποχή που μόλις τέλειωνε ο πόλεμος^ συμβουλευτήκη έναν πίνακα, πίεσε ορισμένα κουμπιά στην κονσόλα και το ομοίωμα του κόσμου ήρθε και πάλι στη ζωή. Ήρθε στη ζωή με άφθονο φως γύρω του. Αντικρίσαμε ένα τοπίο σκαμμένο από τον πόλεμο. Ορισμένες μηχανές, που κινούνταν πάνω σε σιδηροτροχιές, μετέφεραν αγαθά ή επιβάτες. Εκείνη την ιδιαίτερη μέρα βρισκόταν εκεί μια μηχανή που έσερνε κάτι πολύ όμορφα διακοσμημένα κουτιά σε τροχούς. Τα πλευρά τους ήταν από γυαλί, και οπλισμένοι φρουροί περιπολούσαν τριγύρω τους. Ύστερα είδαμε υπηρέτες που έβαζαν κατάλευκα μαντήλια για να καλύψουν τα τραπέζια, ενώ έβγαζαν τα πάνινα καλύμματα που σκέπαζαν ορισμένα έπιπλα. Ύστερα έγινε κάποια αναταραχή. Βρήκα την ευκαιρία να

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

αποσυρθώ σύντομα στο δωματιάκι με την τρύπα και να φροντίσω τις φυσικές μου ανάγκες και όταν γύρισα λίγα λεπτά αργότερα αντίκρισα συγκεντρωμένους πάρα πολλούς άντρες. Πίστεψα στην αρχή ότι ήταν μασκαρεμένοι, αλλά συνειδητοποίησα πως ήταν ανώτεροι αξιωματικοί, του στρατού και του ναυτικού. Κατάλαβα πως ήταν αντιπρόσωποι από όλες τις χώρες που είχαν πάρει μέρος στον πόλεμο. 180

Μία ομάδα από στρατιωτικούς στεκόταν παράμερα από τους υπόλοιπους. Στο τέλος όλα κανονίστηκαν, και ορισμένοι κάθισαν στα τραπέζια σε εκείνα τα κουτιά με τις ρόδες, που ήταν ένα είδος οχήματος. Τους κοίταζα όλους έκπληκτος γιατί, φυσικά, ήταν πρώτη φορά στη ζωή μου που έβλεπα τόσους στρατηγούς μαζί, με εκείνες τις σειρές των παρασήμων στο στήθος, σειρές ολόκληρες. Ορισμένοι φορούσαν κορδέλες στους λαιμούς τους, κορδέλες χρωματιστές από τις όποιες κρέμονταν διάφορα παράσημα. Αμέσως αναγνώρισα πως αυτοί ήταν ανώτερα στελέχη κυβερνήσεων, που προσπαθούσαν να εντυπωσιάσουν όλους τους υπόλοιπους από το βάρος των παρασήμων τους και τον αριθμό των μεταλλίων που κρέμονταν εμπρός τους. Πραγματικά απόρησα πως κατάφερναν να ακούν το τι έλεγαν οι συνάδελφοί τους έτσι όπως κουδούνιζαν όλα εκείνα τα μέταλλα στο στήθος τους. Έγιναν πολλές χειραψίες, και ανταλλάσσονταν πολλά σημειώματα, τα όποια υπηρέτες αναλάμβαναν να μεταφέρουν από τον ένα στον άλλο, ίσως και σε κάποιο άλλο όχημα. Φυσικά, ήταν το πρώτο τραίνο που έβλεπα στη ζωή μου, και μου ήταν κάτι το εντελώς πρωτόγνωρο. Τελικά εμφανίστηκε ένα έγγραφο που άρχισε να πέρνα από πρόσωπο σε πρόσωπο. Ο καθένας υπέγραφε το έγγραφο και το έδινε στον επόμενο. Το πιο εκπληκτικό πράγμα ήταν οι τόσο διαφορετικοί τύποι των υπογραφών, οι τόσο διαφορετικοί γραφικοί χαρακτήρες. Έβλεπα καθαρά πως ή μία πλευρά δεν ήταν καλύτερη από την άλλη. Αυτά που βλέπουμε, Λόμπσανγκ, είτε ο οδηγός μου, δεν έχουν συμβεί ακόμη. Ο τρομερός αυτός πόλεμος θα διαρκέσει επί χρόνια

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

ολόκληρα, και στο τέλος θα προταθεί ειρήνη, σύμφωνα με τους όρους της οποίας ή κάθε πλευρά θα γυρίσει στην χώρα της και θα προσπαθήσει να αναστυλώσει την κατεστραμμένη οικονομία της. Κοίταζα τις εικόνες μπροστά μου και απορούσα, γιατί 181

κανένα από τα πρόσωπα που έβλεπα δεν έδειχνε την παραμικρή χαρά, όλοι ήταν σκυθρωποί, κι όμως υπέγραφαν το τέλος ενός καταστροφικού πολέμου. Στα βλέμματά τους διάβαζα θανάσιμο μίσος, μίσος που έκρυβε ο ένας εναντίον του άλλου. Από την πλευρά των ηττημένων μάντευα τις ύπουλες σκέψεις. Εντάξει, κερδίσατε αυτό το γύρο, όμως στον επόμενο θα είναι ή σειρά μας. Ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ δεν άλλαξε τον χρόνο, αλλά μείναμε στην ίδια εποχή. Είδαμε στρατιώτες και ναύτες και αεροπόρους να πολεμούν ακόμη ως μια ορισμένη ώρα μιας ορισμένης μέρας. Εξακολουθούσαν να πολεμούν ώσπου φάνηκε εκείνη ή μέρα και ώρα. Αναμεταξύ είχαν χαθεί τόσες και τόσες ζωές άδικα. Είδαμε ένα αεροπλάνο να πετά ειρηνικά, με κόκκινα, λευκά και γαλάζια χρώματα στα φτερά του, επιστρέφοντας στη βάση του. Είχαν περάσει πέντε μόλις λεπτά από την ώρα που είχε οριστεί ότι θα σταματήσουν οι εχθροπραξίες, και από τα σύννεφα φάνηκε ένα πολεμικό αεροπλάνο, μια μηχανή με πραγματικά άγρια όψη. Χύθηκε βρυχώμενο πίσω από το αεροπλάνο με τα λευκά, κόκκινα και γαλάζια χρώματα και ο πιλότος του πίεσε κάποιο κουμπί που είχε εμπρός του και ένας χείμαρρος από φωτιά βγήκε από τα φτερά και χτύπησε το αεροπλάνο που επέστρεφε στην βάση του και το έκανε να αρπάξει φωτιά. Έπεσε ακυβέρνητο στο κενό και χάθηκε σε μια τρομακτική έκρηξη. Έτσι τέλειωσε αυτός ο φόνος, γιατί μόνο φόνος μπορεί να χαρακτηριστεί αυτή ή πράξη, αφού είχε τελειώσει ο πόλεμος. Είδαμε μεγάλα πλοία στις θάλασσες γεμάτα στρατιώτες που γύριζαν στην πατρίδα τους. Ήταν τόσο φορτωμένα που πολλοί κοιμούνταν στο κατάστρωμα, και άλλοι ακόμα και μέσα στις βάρκες. Όλα αυτά τα πλοία πήγαιναν σε μια μεγάλη χώρα της

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

οποίας την πολιτική δεν μπορούσα να καταλάβω γιατί ενώ στην αρχή πουλούσε όπλα και στις δυο πλευρές, όταν μπήκε στον πόλεμο πήρε το μέρος της μιας πλευράς και άρχισε να πολεμά ενάντια στα ίδια της τα όπλα. 182

Σκέφτηκα πως αυτό ήταν καθαρό δείγμα τρέλας. Καθώς τα μεγάλα αυτά πλοία φάνηκαν να πλησιάζουν στο λιμάνι του προορισμού τους, ξέσπασαν πανηγυρισμοί πρωτόφαντοι. Στοίβες ολόκληρες από χρωματιστά χαρτιά τινάζονταν στον αέρα, αυτοκίνητα κορνάριζαν, τα πλοία σφύριζαν, και παντού υπήρχαν ορχήστρες που έπαιζαν δαιμονισμένα. Δεν είχε σημασία που από κάπου κοντά ακουγόταν και μια άλλη ορχήστρα σε διαφορετικό τραγούδι, όλες έπαιζαν. Το πανδαιμόνιο ήταν απερίγραπτο. Αργότερα είδαμε κάποιον που φαινόταν να είναι ο ηγέτης των δυνάμεων που είχαν νικήσει τον πόλεμο, να πέρνα με αυτοκίνητο από έναν τεράστιο δρόμο με πανύψηλα κτίρια δεξιά κι αριστερά του. Άπ όλα αυτά τα κτίρια, από κάθε πάτωμά τους, έπεφταν χιλιάδες κομφετί, κορδέλες και τα παρόμοια. Άνθρωποι στους δρόμους φυσούσαν με όλη τους τη δύναμη τρομπέτες που σίγουρα δεν ήταν καμωμένες για μουσική. Μου φαινόταν πως πανηγύριζαν τόσο γιατί τώρα θα μπορούσε η κυβέρνηση να πουλήσει αυτά τα μεταχειρισμένα άπλα σε άλλες μικρότερες κυβερνήσεις που ήθελαν να μπλέξουν κι εκείνες με τη σειρά τους σε κάποιο πόλεμο με τους γείτονές τους. Ήταν πραγματικά μια ζοφερή εικόνα αυτή που ξετυλιγόταν μπροστά στα μάτια μας. Αμέτρητοι στρατιώτες, ναύτες και αεροπόροι επέστρεφαν στην πατρίδα τους νικητές, όπως νόμιζαν, όμως που θα εργάζονταν όλοι αυτοί. Υπήρχαν εκατομμύρια άνεργοι. Δεν υπήρχαν χρήματα, καν πολλοί από αυτούς υποχρεώνονταν να κάνουν ουρά έξω από δημόσια μαγειρεία κάθε μέρα. Εκεί τους σέρβιραν κάτι φριχτά υγρά που τα κουβαλούσαν σε δοχεία ως τα σπίτια τους να τα μοιραστούν με τις οικογένειές τους. Ή εικόνα γενικά ήταν πράγματι ζοφερή. Σε κάποια

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

χώρα άντρες που είχαν κατακτήσει ερείπια από τον πόλεμο, περιφέρονταν άνεργοι στους δρόμους, άνεργοι και εξαθλιωμένοι 183

Τους βλέπαμε να κοιτούν στις άκρες των πεζοδρομίων, γυρεύοντας ίσως κάποιο κομμάτι τροφής, ή έστω και κάποιο αποσιγάρο, ή οτιδήποτε άλλο. Και κάποια στιγμή σταματούσαν, έγερναν να ακουμπήσουν σε κάποιο στύλο, από εκείνους που στηρίζουν ηλεκτρικά καλώδια ή φανάρια, και την επόμενη στιγμή σωριάζονταν στον δρόμο νεκροί νεκροί από πείνα, νεκροί από απελπισία. Και οι άνθρωποι γύρω τους δεν έδειχναν να λυπούνται για αυτό. Έβλεπες, αντίθετα, κάποια αμυδρή λάμψη στα μάτια τους, λες και πίστευαν πως αν πέθαιναν μερικοί ακόμη θα υπήρχαν έτσι περισσότερες δουλειές για αυτούς που θα επιβίωναν. Όμως τα διάφορα δημόσια μαγειρεία γίνονταν ολοένα και περισσότερα, ενώ τα πτώματα στους δρόμους μαζεύονταν αμέσως από στρατιώτες, που έπαιρναν για να τα θάψουν ή να τα κάψουν. Είδαμε σιγά-σιγά να απλώνονται στον κόσμο διάφορα αγαθά με τα χρόνια κι υστέρη είδαμε πως κάποια χώρα προετοιμαζόταν και πάλι για πόλεμο, ή χώρα που είχε χάσει την τελευταία φορά. Γίνονταν μεγάλες προετοιμασίες, κινήματα της νεολαίας και ένα σωρό άλλα πράγματα. Η νεολαία προετοιμαζόταν να πετάξει με αεροπλάνα κατασκευάζοντας μικρά μοντέλα αεροπλάνων. Δικαιολογούνταν μάλιστα λέγοντας πως αυτό το έκαναν για διασκέδαση και μόνο. Είδαμε ένα πολύ αστέιο κοντό άνθρωπο με μικρό μουστάκι και χλωμά, πεταχτά μάτια. Οπουδήποτε εμφανιζόταν κι άρχιζε να μιλάει μαζευτόταν πλήθος για να τον ακούσει. Τέτοια παρόμοια πράγματα γίνονταν σε πολλές χώρες του κόσμου, και πόλεμοι ξεσπούσαν. Τελικά ξέσπασε ένας άλλος πολύ μεγάλος πόλεμος, στον όποιο πήρε μέρος σχεδόν ο κόσμος ολόκληρος. Κύριε, είπα, δεν μπορώ να καταλάβω πως γίνεται να βλέπουμε εικόνες πραγμάτων που δεν έχουν ακόμη συμβεί. Ο Λάμα γύρισε το βλέμμα του προς το μέρος

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

μου, κι υστέρα προς την μηχανή που στεκόταν έτοιμη να μας δείξει νέες εικόνες. 184

Στην πραγματικότητα, Λόμπσανγκ, δεν είναι τίποτα το εξαιρετικά δύσκολο. Όταν έχεις να κάνεις με μεγάλες ομάδες ανθρώπων, μπορείς να στοιχηματίσεις ότι έχεις και δεν έχεις στο ότι όταν κάνουν κάτι ομαδικά, θα το κάνουν με τον ίδιο τρόπο όπως και παλαιότερα. Αν μια γυναίκα δει πως την κυνηγά κάποιος, θα τρέξει φοβισμένη προς μια κατεύθυνση και θα κρυφτεί. Τώρα, όταν αυτό γίνει μια δεύτερη και μια τρίτη φορά, ο δρόμος που θα ακολουθήσει στη φυγή της γίνεται λίγο πολύ σταθερός. Μπορείς επομένως με αρκετή βεβαιότητα να προβλέψεις τι ακριβώς θα γίνει μια τέταρτη φορά, και ίσως να συλλάβεις έτσι και τον διώκτη της. Όμως, κύριε, είπα, πως είναι δυνατόν να έχουμε εικόνες ενός πράγματος που δεν έχει συμβεί ακόμη. Δυστυχώς, Λόμπσανγκ, δεν είσαι αρκετά ώριμος να σου πω τι γίνεται. Όταν κάτι συμβαίνει στον τρισδιάστατο κόσμο, αντίστοιχα πράγματα συμβαίνουν και στον τετραδιάστατο κόσμο, από όπου παίρνουμε μια λίγο πολύ ακριβή ηχώ τους στον τρισδιάστατο κόσμο. Υπάρχουν άνθρωποι που έχουν την ικανότητα να δουν μακριά στον ορίζοντα, και να γνωρίζουν ακριβώς τι συμβαίνει. Είμαι ένας από εκείνους που θεωρούνται πολύ ευαίσθητοι διορατικοί και τηλεπαθητικοί, όμως εσύ θα με ξεπεράσεις κατά πολύ γιατί σου έχουν γίνει ειδικές ασκήσεις για την αύξηση των τηλεπαθητικών ικανοτήτων σχεδόν πριν ακόμη τη γέννησή σου. Πίστευες ότι ή οικογένειά σου σου φερόταν σκληρά. Και πράγματι, έτσι ήταν, υστέρα όμως από επιταγή των θεών. Έχεις ένα ιδιαίτερο έργο να κάνεις στη ζωή σου, και έπρεπε να διδαχθείς οτιδήποτε θα μπορούσε να σου είναι χρήσιμο. Όταν μεγαλώσεις λίγο θα αρχίσεις να καταλαβαίνεις για τους χρονικούς διαδρόμους και τις άλλες διαστάσεις. Σου μίλησα χτες για το ότι θα μπορούσες, περνώντας από έναν μεσημβρινό της Γης, που είναι μια ολότελα φανταστική γραμμή, να βρεθείς σε μια

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

διαφορετική μέρα από εκείνη που είχες στον τόπο άπ' όπου ξεκίνησες.
185

Αυτό, φυσικά, δεν είναι παρά κάτι το εντελώς τεχνητό, κάτι που έχει γίνει για να διευκολύνει το εμπόριο μεταξύ των χωρών. Λόμπσανγκ, υπάρχει κάτι ακόμη που δεν φαίνεται να έχει προσέξει πολύ. Τα πράγματα που βλέπουμε τώρα, και που συζητούμε τώρα, είναι πράγματα που δεν θα συμβούν παρά μετά από πενήντα χρόνια. Δεν μπορούσα να το πιστέψω αυτό όταν μου το πρωτοείπατε, κύριε, γιατί στην αρχή μου φαινόταν όλα φυσιολογικά, όμως ναι, βλέπω τώρα πως ορισμένα από αυτά να, δεν έχουμε σήμερα την επιστήμη που χρειάζεται για να τα πραγματοποιήσουμε. Άρα θα πρέπει να είναι κάτι στο μέλλον. Ο Λάμα κούνησε σοβαρός το κεφάλι του και είπε. Ναι, το 1930 ή το 1940, ή κάπου μεταξύ, θα αρχίσει ο δεύτερος παγκόσμιος πόλεμος. Κι αυτός ο πόλεμος θα απλωθεί σχεδόν σε ολόκληρη τη Γη. Θα καταστρέψει εντελώς ορισμένες χώρες, κι εκείνες που θα κερδίσουν τον πόλεμο θα χάσουν την ειρήνη, ενώ όσες χάσουν τον πόλεμο θα κερδίσουν την ειρήνη. Δεν μπορώ να σου πω ακριβώς πότε θα αρχίσει ο πόλεμος. Άλλωστε δεν έχει καμιά σημασία αν το ξέρουμε ή όχι, δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτα για να τον αποτρέψουμε. Θα πρέπει να είναι όμως γύρω στο 1939, αρκετά χρόνια από σήμερα. Μετά τον πόλεμο τον δεύτερο μεγάλο πόλεμο θα γίνονται αδιάκοποι ανταρτοπόλεμοι, αδιάκοπες απεργίες, και ατέλειωτες προσπάθειες από τα εργατικά συνδικάτα να αυξήσουν την δύναμή τους και να κερδίσουν τον έλεγχο των χωρών τους. Με λύπη μου σου λέω ότι γύρω στο 1985 κάποιο παράξενο γεγονός θα συμβεί που θα ετοιμάσει τον κόσμο για τον τρίτο παγκόσμιο πόλεμο. Αυτός ο πόλεμος θα παρασύρει όλους τους λαούς, όλα τα έθνη και όλες τις φυλές, και θα δημιουργήσει την μελαχρινή φυλή. 186

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Οι βιασμοί είναι αναμφίβολα κάτι το φριχτό, όμως αν κάποιος μαύρος βιάσει μια λευκή, τότε το αποτέλεσμα θα είναι ένα παιδί με μελαχρινή επιδερμίδα το χρώμα της μελαχρινής φυλής. Πρέπει σε ολόκληρη τη Γη να επικρατήσει ένα ομοιόμορφο χρώμα. Αυτό είναι κάτι το απαραίτητο πριν μπορέσει να επικρατήσει μόνιμη ειρήνη σε αυτόν τον πλανήτη. Δεν μπορούμε να υπολογίσουμε με ακρίβεια τις ημέρες, ως την ακριβή ημέρα και ώρα, όπως μερικοί ηλίθιοι νομίζουν, αλλά μπορούμε να πούμε ότι περίπου γύρω στο έτος 2000 θα γίνουν έντονες ανακατατάξεις στο σύμπαν, και σε αυτόν τον κόσμο. Μετά από ένα πολύ-πολύ σκληρό αγώνα, ο πόλεμος θα λυθεί με επέμβαση όντων από το απώτερο διάστημα, που θα επέμβουν εναντία στην Κομμουνιστική παράταξη. Είναι όμως καιρός πλέον να διαπιστώσουμε αν τα πόδια μου είναι σε αρκετά καλή κατάσταση για να επιστρέψουμε στην Ποτάλα. Εξετάσαμε όλες τις μηχανές που είχαμε χρησιμοποιήσει, βεβαιωθήκαμε πως τις αφήναμε καθαρές και σε καλή κατάσταση και δοκιμάσαμε να δούμε αν όλοι οι διακόπτες εργαζόνταν σωστά. Κατόπιν ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ κι εγώ βάλουμε καινούργιους χιτώνες, καινούργιους χιτώνες ενός εκατομμυρίου ετών, από υπέροχο υλικό. Θα πρέπει να μοιάζαμε με δυο γριές πλύστρες έτσι που σκύβαμε πάνω από τον σωρό των ρούχων, προσπαθώντας να βρούμε κάποιο κομμάτι ανάμεσα σε όλα που να ικανοποιούσε και τα τελευταία ίχνη ματαιοδοξίας που κλείναμε ακόμη μέσα μας. Επιτέλους βρήκαμε κάτι που να μας ικανοποιεί. Εγώ ήμουν πλέον μοναχός, και ο Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ φόρεσε ένα χιτώνα πραγματικά πολύ καλό. Ήξερα όμως ότι του άξιζε και κάτι ακόμη ανώτερο βρήκαμε επίσης άλλα μεγαλύτερα πανωφόρια που ταίριαζαν πάνω από τους καινούργιους μας χιτώνες, και που έτσι θα τους προστάτευαν στον σκληρό δρόμο που μας περίμενε στην βουνοπλαγιά.187

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Φάγαμε και ήπιαμε, κι αποχαιρέτησε ο καθένας μας το μικρό εκείνο δωματάκι με την τρύπα στη γωνία. Έπειτα ξεκινήσαμε. Κύριε. Φώναξα, πως θα κλείσουμε την είσοδο. Λόμπσανγκ, ποτέ μην αμφιβάλεις για τις δυνάμεις. Είναι ήδη καθορισμένο πως αφού φύγουμε απ' αυτό το σπήλαιο ένα μεγάλο παραπέτασμα στερεού βράχου, πολλά μέτρα σε πάχος, να γλιστρήσει στην βουνοπλαγιά και να καλύψει την είσοδο, αποκλείοντας την εντελώς από τον εξωτερικό κόσμο. Έτσι πρέπει να βγούμε κρατημένοι από το χέρι, βιαστικά. Πρέπει να κάνουμε γρήγορα και να απομακρυνθούμε όσο γίνεται γρηγορότερα πριν πέσουν αυτοί οι όγκοι των βράχων και σφραγίσουν αυτά τα μυστικά, κρύβοντας τα για πάντα από τους Κινέζους εισβολείς. Γιατί, όπως σου είπα, οι Κινέζοι θα καταλάβουν αυτή την χώρα και το Θιβέτ θα πάψει να υπάρχει. Στη θέση του θα υπάρξει το μυστικό Θιβέτ, με τους σοφότερους των σοφών να ζουν σε σπήλαια και στοές σαν αυτό που επισκεφθήκαμε. Αυτοί οι άνθρωποι θα διδάξουν τους άντρες και τις γυναίκες της νέας φυλής, της φυλής που θα δημιουργηθεί στο μέλλον, και που θα φέρει την ειρήνη σ' αυτόν τον πλανήτη. Βγήκαμε στον κύριο διάδρομο, τον διασχίσαμε, και μετά από λίγο αντικρίσαμε ένα κομμάτι ουρανού. Τρέξαμε προς τα εκεί όσο πιο γρήγορα μπορούσαμε, και τιναχτήκαμε έξω. Άφησα το βλέμμα μου ν' αγκαλιάσει με αγάπη την Ποτάλα, και το Σακπόρι, κι υστέρτα κοίταξα την απότομη πλαγιά που είχαμε εμπρός μας. Ήξερα πως είχαμε δύσκολο δρόμο να κάνουμε. Εκείνη τη στιγμή έγινε ένας τρομακτικός θόρυβος, λες και ο κόσμος είχε φτάσει στο τέλος του. Το παραπέτασμα των βράχων είχε πέσει. Δεν μπορούσαμε να πιστέψουμε στα μάτια μας. Δεν είχε μείνει ίχνος ανοίγματος, δεν είχε μείνει ίχνος μονοπατιού. Ήταν σαν να μην είχε υπάρξει ποτέ αυτή ή περιπέτεια. Έτσι αρχίσαμε να κατηγορίζουμε την βουνοπλαγιά.188

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Με αγάπη κοιτούσα τον οδηγό μου, ξέροντας πως θα τελειωνε τη ζωή του στα χέρια των ύπουλων εισβολέων. Και σκέφτηκα τον δικό μου θάνατο, που θα μ έβρισκε σε μια ξένη χώρα. Όμως αυτό θα σήμαινε και τη στιγμή της επανόδου μου κοντά στον Λάμα Μινγκυάρ Ντόνταπ, στον ιερό κόσμο Πάτρα.189

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Έτσι φτάνει στο τέλος της μια ακόμη αληθινή ιστορία. Τώρα δεν μένει τίποτα άλλο από του να περιμένω στο νοσοκομειακό μου κρεβάτι τη στιγμή που θα κοπεί ή Αργυρή μου Χορδή και θα σπάσει το χρυσό σκεύος, που θα σημάνει την ώρα της επιστροφής μου στην Πνευματική μου πατρίδα τον ιερό κόσμο Πάτρα. Υπάρχουν τόσα πολλά που θα μπορούσα να είχα κάνει. Θα ήθελα για παράδειγμα, να μιλήσω στον οργανισμό Ηνωμένων Εθνών εκ μέρους του Θιβέτ. Υπάρχει όμως στον κόσμο πολύς φθόνος και αλαζονεία, και ο Δαλάι Λάμα βρισκόταν σε δύσκολη θέση καθώς έπαιρνε βοήθεια από διάφορους λαούς, έτσι που φυσικά, ήταν δύσκολο να αντιστρατευτεί την θέλησή τους. Θα μπορούσα να είχα γράψει περισσότερα για το Θιβέτ, όμως και πάλι εδώ κρυβόταν ο φθόνος και τα ψεύτικα άρθρα. Ο τύπος πάντα αναζητά κάτι το εντυπωσιακό, κάτι το φριχτό και απάνθρωπο, για να προβάλει καθημερινά. Η ενσάρκωση των ψυχών σε άλλα σώματα είναι κάτι το αληθινό. Είναι ένα πραγματικό γεγονός της ζωής, και κάποτε ήταν μια μεγάλη επιστήμη. Είναι σαν κάποιος να ταξιδεύει προς τον προορισμό του με αεροπλάνο, και όταν προσγειώνεται βρίσκει να τον περιμένει ένα αυτοκίνητο. Μόνο που σ' αυτή την περίπτωση, έχουμε ένα μεγάλο Πνεύμα που καταλαμβάνει κάποιο σώμα για να κάνει το έργο που του έχει ανατεθεί. Αυτά όλα τα βιβλία, τα βιβλία μου, είναι **ΑΛΗΘΙΝΑ, ΑΠΟΛΥΤΑ ΑΛΗΘΙΝΑ**, κι αν νομίζετε πως αυτό το βιβλίο μυρίζει επιστημονική φαντασία κάνετε λάθος. 191

Τ. Λομπσανγκ Ράμπα Μνήμες του Θιβέτ 1980

Ἡ επιστήμη που κρύβει θα μπορούσε να είχε δοθεί με πολύ περισσότερες λεπτομέρειες αν είχαν ενδιαφερθεί οι επιστήμονες, ή φαντασία όμως αυτό είναι κάτι το ανύπαρκτο σε αυτό το βιβλίο. Ο συγγραφέας έχει μείνει απόλυτα πιστός στην πραγματικότητα. Ἐτσι μένω στο νοσοκομειακό μου κρεβάτι, περιμένοντας την απελευθέρωσή μου από αυτή την μακρόχρονη νύχτα φρίκης που είναι ή ζωή πάνω στη Γη. Οι γάτες μόνο μου έμειναν πιστοί φίλοι, μου χάρισαν ανακούφιση και σιγουριά, και τις αγαπώ περισσότερο κι από ανθρώπους. Μια τελευταία σημείωση μόνο. Ορισμένοι έχουν προσπαθήσει να εκμεταλλευτούν τη φήμη μου. Ορισμένοι διαδίδουν ότι είμαι νεκρός και ότι από την άλλη πλευρά επικοινωνώ μαζί τους και τους καθοδηγώ να ξεκινήσουν μια Πνευματιστική σχολή δια αλληλογραφίας, πως εγώ (από την άλλη πλευρά) θα είμαι επικεφαλής της σχολής και πως θα επικοινωνώ μαζί τους μέσω της διόδου ούγια. Τώρα, όλα αυτά είναι απάτες. Ἡ δίοδος ούγια δεν μπορεί να χρησιμεύσει για τέτοιους σκοπούς γιατί σε πολλές περιπτώσεις επιτρέπει την παρεμβολή κάποιας κακής οντότητας, που είναι δυνατόν να καταλάβει το πρόσωπο που χρησιμοποιεί αυτή την δίοδο επικοινωνίας.

ΑΣ ΣΑΣ ΕΧΟΥΝ ΚΑΛΑ ΤΑ ΘΕΪΚΑ ΠΝΕΥΜΑΤΑ.

ΤΕΛΟΣ 192